ROLL

112480 mayıs 2009/05 6 TL

BAT FOR LASHES

PETER DOHERTY

ROLL 140

BULUTSUZLUK ÖZLEMİ

FRANZ FERDINAND

AŞIK İHSANİ'NİN ARDINDAN • GREN • SHIP OF FOOLS • OLIVIA RUIZ • DEPECHE MODE

ISSN: 1307-4628

EPİK

Hissedebiliyor, görebiliyor, duyabiliyor musun onu?
Eğer yapamıyorsan, fark etmez zaten
Hiç anlayamayacaksın çünkü çok hızlı olup bitiyor
Ve iyi hissettiriyor, cam üzerinde yürümek gibi
O çok hoş, çok son moda, çok iyi
Çok baş döndürücü, işte uçup gitti
Dokunabiliyor, koklayabiliyor, tadını alabiliyorsun
Ama fark etmiyor çünkü ayaklarını yerden kesiyor
Hepsini istiyor ama alamıyorsun

O ağlıyor, kanıyor, yerlerde yatıyor
Sen de onun üzerine yatıp öylece kalıveriyorsun
Paylaşmalısın onu, buna cesaret ediyor
Ve onu soyuyor, sonra da parçalıyorsun
Hepsini istiyor ama alamıyorsun
Yüzünden okunuyor ama söküp alamıyorsun

O canlı, korkak, bir yalan, bir günah,
O büyülü, o trajik, o bir yenilgi, bir yengi
O karanlık, o nemli, o derin bir acı
Onun olması kötü, o bir utanç
Hepsini istiyor ama alamıyorsun
Yüzünden okunuyor ama söküp alamıyorsun

Nedir o?
Odur
Nedir o?...

GÜNIŞIĞI DİYARI

Kazanmanın yolunu biliyorsun
Öyleyse geleceğine dönüştür onu
Bir meleksin sen, günışığı diyarına giden
Ve istikbal gülümsüyor başucunda

Bir dizi tatminkâr mucizeye hazırlan
Perhizden şölene uzanan
Hayat senin için gösterişle atıldığın bir macera
O halde söyle şarkını ve kutla
Ve çevir yüzünü
Gelecekteki rüyalara
Kendi sırtını sıvazla ve kutla kendini
Çünkü kaybolmadı hiçbir şey henüz daha

Hayat anlamlı mı görünüyor sana?

SİPARİŞİNİ VEREBİLİRSİN BURADAN!

Evet, hmm hmm, şimdi geçelim sıradaki soruya
Duygusal müzik çok etkiler mi seni?
Yaşlanmak düşmanmış gibi gelir mi bazen?
Söyle şarkını ve kutla, söyle şarkını ve kutla
Evet, hmm hmm, bu çok ilginç
Ama söyle bana, sık sık şarkı söyler misin?
Ya da ıslık çalar mısın ara sıra?
Yaşlanmak düşmanmış gibi gelir mi bazen?
Ben, ben yardımcı olabilirim –yardımcı olabilirim
Yardımcı olabilirim kendine yardımcı olmana

Hayat anlamlı mı görünüyor sana?

SİPARİŞİNİ VEREBİLİRSİN BURADAN!

Varis
Uyuşukluk
Bunama

BİR GÜNLÜĞÜNE KRAL

İyi görünmüyorsan eğer bu iyi değil
Çünkü bu gittiğim en iyi parti
Bugün gözlerime şarap dökmesi için
Bir tanrı aradım etrafımda
Hayatıma biraz tuz ekmesi için
Birisini aradım
Bak!
Her şey dönüyor
(Ve biz yerdeyiz)
Kimin kazandığını bilmeden asla sevinme
(Sesini çıkarma)

Cam parçasındakini burnuna çek ve dilinde döndür
Bırak da parti bitmeden
Tanıştırayım seni biriyle
İhtiyacın olduğunda, canın istediğinde
Ya da savaşta başvurabilirsin ona
Ona her şeyini verirsen,
Bakarsın o daha fazlasını verir sana

Çünkü bu gittiğim en iyi parti

Gözlerimdeki bu aptal ifadeyle ölmeme izin verme asla

BİLGİSAYAR BAŞINDA ÇIPLAK

Kutum dolu
Ve ağzım dolu
Ve hayatım dolu
Ve şimdi de hafızam dolu

Kaç farklı yolu var
Hiçbir şey dememenin
Milyonlarca yolu ve şekli
Hiçbir şey dememenin

Ne dedim ben? Bomboş içim.

O şeyi satın aldım
O şeyi öğrettim
Ve o şeyle savaştım

Normal olduğunu söylediler
Ama susturarak kızdırdılar
Beni susturup kızdırarak
Bir şey kaçınyorsun
Beni susturup kızdırarak
Bir şey kaçınıyor olmalısın

Ne dedim ben? Bomboş içim.

Ve geri yolluyorum onu sana.

until tomorrow

PRİŞTİNA

Gözlüyorum seni

Artık ağlamayacaksın
Bu senin son nefesin
Ve duvarlar onları bırakmayacak
Onlar da seni içeride tutacak
Ama kim koruyacak seni?

Kim?

Her çiçek tarhında
Her düğün yatağında
Seninle olacağım

Gözlüyorum seni

Türkçesi: Tezgör Hilmi

ROLL
140
mayıs '09

10 Depeche Mode
12 Franz Ferdinand
16 Peter Doherty
22 Ship Of Fools
25 Aşık İhsani
32 "Legalize Deniz Seki"
36 Gren
38 Bat For Lashes
42 Olivia Ruiz
57 Bulutsuzluk Özlemi

04 Ajans
09 Ses ile Gölge Tuncer Erdem
46 Gayd
49 Kıraathane
50 Kısa dalga

Yeah Yeah Yeahs, Doves, Silversun Pickups
Huw M, Sir Richard Bishop, Rokia Traoré,
The Whitest Boy Alive, Van Der Graaf Generator

52 Albümler
56 Liste
62 Ansiklopedi

Abdurrahim Soğan, Ahmet Eken, Ali Kesgin, Ali Yıldızalp, Alican Tayla, Alişan Çapan, Arslan Eroğlu, Aylin Güngör, Ayşegül Oğuz, Baran Özdemir, Bilge Ceren Şekerciler, Cem Sorguç, Cüneyt Cebenoyan, Çiğdem Öztürk, Derya Bengi, Deniz İpek, Deniz Öztürk, Donat Bayer, Emin Ekşi, Ender Ergün, Eray Makal, Erdir Zat, Esra Damla İpekçi, Fevzican Abacıoğlu, Gökhan Akçura, Gökhan Pamuk, Gülüş Gülcügil, Hakan Lokanoğlu, Harun İzer, Herman Taşçıoğlu, HknKrtsh, Hilmi Tezgör, Hüseyin Ustaoğlu, İlker Aksoy, Mehmet Ali Meram, Melih Katıkol, Merve Erol, Muhsin Akgün, Murat Meriç, Neslihan Say, Nevzat Çalışkan, Ogan Güner, Özay Selmo, Pelin Batu, Pelin Özer, Pınar Öğünç, Reha Öztunalı, Salih Nâzım Peker, Serdar Beyaz, Sinan Yusufoğlu, Siren İdemen, Sungu Çapan, Şahan Nuhoğlu, Şule Camadan, Tacide Kaya Güner, Tolga Yağlı, Ulaş Özdemir, Ümit Bayazoğlu, V. Can Yazıcı, Yasemin Avdan, Yiğit Atılgan, Yücel Göktürk, Zeynep Nuhoğlu **baskı:** Ezgi Matbaacılık [Sanayi cad. Altay sok. No: 10 Yenibosna-İstanbul Tel: 0.212.452 23 02] **basım yeri ve tarihi:** İstanbul, Mayıs 2009 **dağıtım:** Doğan Dağıtım A.Ş. **yönetim yeri:** Süslü Saksı Sok. no:5-3 Beyoğlu - İstanbul **tel-faks** 0.212.251 87 67 **e-mail** rolldergisi@yahoo.com **abonelik** expressroll@gmail.com **yıl** 13 **sayı** 140 **mayıs** '09 **imtiyaz hakkı:** Bilge Ceren Şekerciler **sorumlu yazışleri müdürü:** E. Derya Bengi **ilan irtibat:** Özay Selmo (0.533.514 90 49)

ISSN 1307 - 4628
YEREL SÜRELİ YAYINDIR
AYDA BİR YAYINLANIR

Anton Ssliharf & Karacaoğlan

Kapı çaldı. Kitaptan başımı kaldıramadığım için aldırmadım. Kapı bir daha çaldı. Gönülsüz gönülsüz açmaya gittim. Postacıydı. Bir koli uzattı. Yollayanın adını gördüğüm anda gözüm fal taşı gibi açıldı. Koliyi yollayan Anton Ssliharfti. O ana kadar bir roman kahramanından hiçbir zarf ya da koli almamıştım. Bir tuhaf olmuştum. Kuşkulanmaya başlayan postacıyı savmak için uzattığı kağıdı imzaladım, koliyi aldım, nutkum tutulmuş bir durumda odama döndüm.

Koliyi açtım. Bir dosyayla, kalın, turuncu kapaklı bir yakın anlamlılar sözlüğü çıktı. Dosyada şiirimizin kusursuz bir antolojisini oluşturacak kapsamda bir sürü manzum yapıt bulunuyordu. Divan şiirimizin başyapıtları da vardı aralarında, yakın zamanda yazılmış olanlar da. Yalnızca bir ortak noktaları vardı: Ortaokulu bitirmiş, ortalama bir kültür sahibi bir kişi için ya bir kıtası ya bir mısraı ya da şairi çok bilindik, çok tanıdıktı. Art arda kağıtlara göz atıp bir yana koyuyordum. Divan şiiri dolu sayfalardaki Fuzulî'nin "Aman candan usandırdı gazabdan yâr usanmaz mı / Ufuklar yandı âhımdan muradım mumu yanmaz mı", Bâki'nin "Avâzını bu cihana Davûd gibi sal / Bâki kalan bu cihanda bir hoş sada imiş" ya da İstanbul'un cümbüşlü zamanının uçarı şairinin "Çıkalım can–ı cananım yürü Sa'd-âbâd'a" mısralarıyla okul yıllarıma dönmüş gibi oldum. Nabî'nin muamması, Galib'in murabbası da tanıdıktı. Ama bunları Ssliharf bana niçin yollamıştı?

Enki Bilal'in "Canavarın Uykusu" kitabından Perec posterli bir kare

Dosyada halk ozanlarının koşmaları da vardı. Bu olağanüstü antolojinin aşıklara ayrılmış kısmı Kaygusuz Abdal'dan "Kırk gün oldu, kaynatırım kaynamaz"la başlıyor, Kazak Abdal'dan "Sıpayı saldım çayıra", Pir Sultan'dan "Kâtip ahvalimi şaha bir bir yaz", Yunus'tan "Manda yuva yapmış söğüt dalına", Köroğlu'ndan "Kır atımla çıkarım Bolu dağına"yla sürüyor, Hatayî mahlasıyla yazan Şah İsmail'in "Hakikat bir gizli sırdır" koşmasıyla son buluyordu. Sonra son iki yüzyılda yazılmış yapıtlar başlıyordu. Vatan şairi Namık'ın didar-ı özgürlük için yazdığı unutulmaz mısralarla dolu şiirini şunlar izliyordu: Aşiyan sürgününün "Yiyin köpoğlular yiyin, bu han-ı iştaha sizin / Doyuncaya, tıksırınca, çatlayıncaya kadar yiyin" nakaratlı "Han-ı Yağma"sı; Şair-i Azam Abdülhak Hamit'in mısralarından çok adı ünlü şiiri "Kabir"; "Aziz İstanbul" şaiirinin "Suskun Vapur"u, "Andaluzya'da Raks"ı; Haşim'in "Ağır ağır çıkacaksın bu basamaklardan" mısrayla başlayıp "Bu bir lisan-ı hafidir ki, ruha dolmakta" mısrasıyla sonlanan şiiri, Dıranas'ın "Fahrinüsa Abla"sı; Tarancı'dan "Yolun Yarısı"; Nâzım'ın "İnsan Manzaraları"ndan alınmış birkaç pasajın yanı sıra Piroş için yazdığı "Bir Saat 21-22" şiiri; O.V. Kanık'ın "Dalgacı Mahmut"unun, "Anlatamıyorum"unun yanı sıra daha az tanınan bir şiiri "AAAAAAAAAAA"; Attila İlhan'dan "Sakın Ha", "Puslar Bulvarı", "Biz Sana Zorunluyuz"; Anadolu'nun lirik şairinin "karadutum, çatal karam, şoparım" mısraıyla başlayan şiiri; bir iddiada mağlup olunca adının bir harfini atmak zorunda kalan C. Sürya'nın "Sizin Hiç Babanız Öldü mü"sü; zarif bir şairin "Karalarla Aklar" kitabından birkaç kısa şiir; "Yort Savul" şairinin "Ortodoksluklar"ı; Can babadan "Ay! Ay! Ay", "Baharla Ölüm Konuşmaları", "Fıstıkiymişik"; Diyarbakır'ın hırçın şairinin "Yirmidokuz Artı Dört Kurşun"u.

Romandaki kimi ipuçları Anton Ssliharf'in dilimizi biliyor olma olasılığını düşündürmüştü bana. Buna karşın şiir dünyamıza bunca hâkim oluşuna doğrusu biraz şaşırmıştım. Sayfaları bir daha, bir daha okudum. Şiir yazılı sayfaları bir yapbozun parçalarıymış gibi kullanarak yan yana dizip baktım. Otuza yakın şairin şiiri arasında, iyi bir antoloji oluşturmalarının dışında bir bağ yoktu. Bu antoloji şahsi bir şiir anlayışının damgasını hiç taşımıyordu; dolayısıyla Anton'a ilişkin açık bir bilgi taşıyor olamazdı. Örtük bir anlam, bir ima arama çabam da sonuçsuz kalmıştı. Umudumu yitirip ayağa kalktım. Ortalığı toplamaya giriştim. Tam o sırada, kolinin sarılı olduğu ambalaj kağıdına yazılı şiirin farkına vardım. Bir solukta okumamla kafamda bir ampulün yanması bir oldu. O anda başımdan ışıklar saçmış olduğumu anlatsalar inanırım; müthiş bir aydınlanma anıydı! Yapacağım iş konusunda kararımı o anda aldım: Okumakta olduğunuz bölümü yazmaya koyuldum.

NOT: Söz konusu şiiri aşağıya koyuyorum. Karacaoğlan'la aşığı Gülsümbül arasında bir atışma formunda yazılmış olmasına karşın, başvurduğum onca kitapta Karacaoğlan'a ait bunun gibi bir şiir bulamadım. Aşağıdaki satırları Anton Ssliharf'in yazdığından hiç kuşkum yok. Aldı sazı Karacaoğlan: "oylum oylum on kuruşum / uzaklara kaçtı kuşum / abuk sabuk konuşurum / lafım yarım ağzım tutuk /... / yasaklardır canımı yakan / bıktım artık ayrılıktan / ayrı kaldım hatunumdan / lafım yarım ağzım tutuk /... / karacaoğlan'dır adım / akça goncamı bulayım / kalmıyayım gayrı canım / lafım yarım ağzım tutuk." Çözüldü dili Gülsümbül'ün: "ümitliydim gittiğim gün / ikinci gün çöktü hüzün / biri gitti iki sözün / özüm sözüm bölük pörçük /... / yitirmişim yiğidimi / yüzüm gözüm söndü gibi / çürüdü dilimin dibi / özüm sözüm bölük pörçük /... /gülsümbülüm, gör yüzümü / işit dikişsiz sözümü / döndüm ki bitsin küslük / özüm sözüm bölük pörçük." Sarılırlar, bir ağızdan: "kavuşunca dünya tatlı / yar dudağı dili ballı / ama havada asılı / sanki hâlâ bir noksan var."

Georges Perec, "Kayboluş"

(Perec'in e harfi kullanmadan yazdığı romanını e harfi kullanmadan Türkçeleştiren: Cemal Yardımcı)

Cep telefonuma dünyanın en büyük GSM operatörlerinden biri olan Orange'dan bir ileti geldi. Louisiana'daki evsizlere ve yoksullara yardım etmek isterseniz, FLOOD (sel) yazıp 5 dolar tuşlayarak belirli bir numaraya göndermekle hesabınızdan çekilen para derhal bir yardım örgütüne aktarılacaktır, deniyordu. Ben kendi aramızda hepimize ulaşması dileğiyle birkaç sözcük tuşlamak istiyorum: KÜRESEL İKTİDAR BU KARACAHİLLERİN HİSSİZ ELLERİNDE DAHA NE KADAR KALACAK? **JOHN BERGER**, Kıymetini Bil Herşeyin

Ondan ayrılmak sigarayı bırakmak gibi bir şey. **MEHMET YAŞIN**

Öyle kazanın ki kimseyi yenmiş olmayın **TARIK GÜNERSEL**

Geçmiş: Üstümüzü her gece onunla örttüğümüz **BİRHAN KESKİN**

Ölümün içinde aradığımız hayat, zamandır. **LEVENT YILMAZ**

anne çöl pişmedi mi hâlâ **MUSTAFA ERDEM ÖZLER**

COHEN BURAYA, ŞAPKA HAVAYA

Müjdeler var yurdumun toprağına taşına... Leonard Cohen, 5 ve 6 Ağustos akşamları Açıkhava Tiyatrosu'nda iki konser verecek. "Suzanne"i, "Everybody Knows"u, "So Long Marianne"i, "Hallelujah"yı, "I'm Your Man"i getirecek, on bin talihli insan hep bir ağızdan "I'm your fan" marşını söyleyecek. İkinci haber şu: 2008 Londra konserinin kayıtları (25 şarkılık iki CD yahut da bir DVD) Türkiye'de de piyasaya çıktı. Eğer Cohen'in İstanbul'a geleceğini duymasak, "görmüş kadar olduk" der, bu "Live In London"la idare ederdik, hafif yutkunarak. Ama şimdi, bu nefis albüm, olsa olsa ziyafet öncesi bir iştah açıcı sadece. Tabağa bırakılmış bir fındık lahmacun.

Geçtiğimiz haftalarda adı Hollywood şöhretler bulvarına kazınan **GEORGE HARRISON**'ın yeni bir best-of'u yayınlanıyor. "Let It Roll: Songs By George Harrison" Harrison'ın "My Sweet Lord", "Isn't It A Pity", "Give Me Love (Give Me Peace On Earth)", "Got My Mind Set On You" gibi solo işlerinin yanında Beatles için bestelediği "Something", "While My Guitar Gently Weeps" ile "Here Comes The Sun"ın 1971'deki "Concert For Bangladesh"de kaydedilen üç canlı yorumunu da içeriyor.

STELLASTARR* dört yıl aradan sonra, temmuz ayında yeni bir uzunçalar çıkarıyor. Brooklyn'li dörtlü, adını ilk yazdıkları şarkıdan alan plak firmaları Bloated Wife'dan çıkaracakları albümü ilk albümlerinde de birlikte çalıştıkları Tim O'Heir ile kaydetmiş.

SNOOP DOGG'un başını çektiği Alabama 3, Sonny J, The Heavy ve Apparat gibi bir grup müzisyen ve DJ "Johnny Cash Remixed" adlı albümde buluşuyor. **JOHNNY CASH** klasiği "Walk The Line"ın üzerinde çalışanlar Dogg'un bizzat kendisi, Cash'in oğlu John Carter Cash ve Beyoncé'nin babası Mathew Knowles...

Sigur Rós şarkıcısı Jónsi Birgisson, **RICEBOY SLEEPS** adıyla çeşitli sanat işlerine beraber imza attığı Alex Somers ile aynı isimli bir albüm çıkarıyor. Temmuzda çıkacak albümde "Happiness", "Atlas Song", "Boy 1904" gibi dokuz şarkı bulunacak.

Gitarist Morgan Quaintance kendi grubu Plugs'a daha fazla zaman ayırmak için **DOES IT OFFEND YOU, YEAH?**'yi terketti.

4 Nisan gecesi **PETE SEEGER**'ın 90. yaşgünü Madison Square Garden'da kutlandı. Sahnede kimler yoktu kimler: Bruce Springsteen, John Mellencamp, Tom Morello, Bruce Cockburn, Emmylou Harris, Kris Kristofferson, Patterson Hood, Taj Mahal, Warren Haynes, Richie Havens, Arlo Guthrie, Ani DiFranco, Dave Matthews...

STEREOPHONICS davulcusu Stuart Cable'ın eski grubunda geçen günlerini anlattığı bir otobiyografisi çıktı: "Demons And Cocktails".

The Band'in unutulmaz ismi **LEVON HELM**, iki sene önce yayınladığı "Dirt Farmer"ın kardeşi "Electric Dirt"ü haziran sonunda çıkarıyor. Larry Campbell'in prodüktörlüğünü üstlendiği albümde yaylı partisyonları New Orleans r&b'sinin büyük ismi **ALAIN TOUSSAINT**'e emanet. Toussaint'in de yeni albümünü yayınlamış bulunduğunu belirtelim. Joe Henry prodüktörlüğünde, Marc Ribot, Joshua Redman, Brad Mehldau gibi müzisyenlerin katkısıyla hazırlanan "The Bright Mississippi" enstrümantal ağırlıklı bir yapım.

İsveçli indie pop ekibi **LOVE IS ALL**, içinde beş yeni şarkının yer alacağı "Last Choice" isimli bir EP çıkarıyor.

BRUCE SPRINGSTEEN'in gün yüzüne çıkmamış fotoğrafları, memleketi New Jersey'deki yoksullar hayrına açık artırmaya çıkarılıyor. Her 14 bin dolar toplanışında 14 kişi Patron'u genellikle '80'lerde gösteren karelerden birine sahip olacak.

Beach Boys üyesi **AL JARDINE** Neil Young, Brian Wilson, Steve Miller, Stephen Stills, Flea ve Glen Campbell gibi ahbaplarını ağırladığı "Post Card From California" adında bir solo albüm çıkarıyor. Albüm yepyeni şarkılarla birlikte "Help Me, Rhonda" gibi birkaç Beach Boys parçası da içeriyor.

Sinema tarihinin en komik müzik filmlerinden "This Is Spinal Tap"in uydurmasyon metal grubu **SPINAL TAP**, 25. yıl şerefine yeniden bir araya geliyor. Altı yeni şarkılarının da yer alacağı "Back From The Dead" albümleri ise haziranda yayınlanacak. Albüme eşlik edecek DVD'de Phil Collen, Keith Emerson, John Mayer, Steve Vai gibileri de konuk.

Layne Staley'nin genç ölümünü birkaç sene çeşitli şarkıcılarla hayır konserlerinde doldurmaya çalışan **ALICE IN CHAINS**, bu acı ayrılıktan sonra ilk kaydını yayınlıyor. Sonbaharda çıkacak albümde mikrofon, eski Comes With The Fall solisti William DuVall'a emanet.

TORI AMOS'un bu ay gün yüzü görecek olan onuncu stüdyo albümünün adı "Abnormally Attracted To Sin".

REGINA SPEKTOR 13 şarkıdan oluşan yeni albümü "Far"ı dört ayrı yapımcıyla kaydetti: Jeff Lynne (ELO), Mike Elizondo (Eminem, Dr. Dre), David Kahne (Strokes) ve Garret "Jacknife" Lee (Weezer, R.E.M.).

İnternetteki en büyük bittorrent izleyicisi **THE PIRATE BAY**'in arkasındaki dört isim, çıkarıldıkları İsveç mahkemesinde müzik ve film endüstrisine verdikleri zararlardan ötürü birer yıl hapis ve 30 milyon kron (yaklaşık 3.5 milyon dolar) para cezasına çarptırıldı.

İLAHİ BİZANS

Fener Rum Patrikhanesi'nin ekümeniklik meselesi hiç gündemden düşmezken, bu dünyaya girmemizi sağlayacak en büyük belge Kalan Müzik tarafından yayınlandı. Patrikhanenin başmugannisi olarak uzun yıllar hizmet veren Iakovos Nafpliotis'in 1914-26 arasında gelenek henüz hafızasındayken yaptığı, 60 taş plak halinde basılmış olan kayıtlar, beş CD, bir kitapta toplandı. Kilise törenlerinde okunan bu bin yıllık ilâhileri eski usûlü bilen bir muganninin sesinden dinlemek, günde beş vakit ezan sesi duyduğumuz İstanbul'u –Bizans olarak da– biraz daha "duyumsamamıza" imkân verebilir.

binboamania

DEPECHE MODE

TOUR of the UNIVERSE

14 MAYIS 2009

santralistanbul

Kapı açılış: 16:00 // Konser: 21:00

Biletix Çağrı Merkezi / Call Center: 0216 556 98 00

binboamania.com'u tıkla, sürprizler senin olsun

binboa mania

adidas TUBORG Carlsberg POWER marie claire itü sözlük HABER TURK dream

biletix SOS varsoy Reina

Hippiliğe özenerek Balıkesir'deki evinden kaçan 14 yaşında bir kız, ayağında pantolon, sırtında süeterle, meteliksiz turistlerin bol olduğu Sultanahmet'teki bir kafeteryada enişte si tarafından yakalanmıştır. Çocuk yaştaki kızın enişte si Aziz Tekin, M.'yi kolundan tuttuğu gibi kafeteryadan çıkarmış, kendisine iki tokat atarak polise teslim etmiştir.
(3 Kasım 1968, Akşam gazetesinden)

"Seni unutacağım" dedim ona. "Çok yakında seni unutacağım, mecburum, biliyorsun. Senin bana dediğin gibi 'Görüşürüz' diyeceğim ben de sana ve ikimiz de yalan söylemiş olacağız, zavallıcık. Ama biraz daha kal, zamanımız bol. Bazen bu da şehirdir". **JULIO CORTAZAR**, 62

Savaşırken kimsenin yanında değildir karanlık, oysa sevişirken birlikteliğimizi güçlendirir. **JOHN BERGER**, Kıymetini Bil Herşeyin

İyi ki dört ayaklı değiliz, birbirimizin ayağına daha çok basardık. **TARIK GÜNERSEL**

2003 şubatında kendi evinde vurulmuş halde bulunan aktris Lana Clarkson'ı öldürme suçundan yargılanan **PHIL SPECTOR**, ikinci derece cinayetten suçlu bulundu. Ömür boyu hapis cezasına çarptırılma ihtimali bulunan efsanevî müzik adamı, Gold Star stüdyolarında "wall of sound" tekniğini icat etmiş, Ronettes'den "Be My Baby" ve Righteous Brothers'dan "You've Lost That Loving Feeling" gibi '60'ların büyük hitlerine imza atmıştı.

DAVE GROHL ikinci kez baba oldu. Foo Fighters'ın esas adamı ve eşi Jordyn, 17 Nisan'da doğan kızlarına Harper Willow adını verdiler.

"Viva La Vida" ne şarkıymış ama. **COLDPLAY** Joe Satriani tarafından intihalle suçlandıktan sonra bu kez **CAT STEVENS** devreye girdi ve şarkının asıl kendisinden, 1970 tarihli meşhur "Father and Son"dan araklandığını iddia etti. Kanunî takibat başlatmayacağını söyleyen Stevens, aynı şarkıdan "Fight Test"te yararlandıkları gerekçesiyle Flaming Lips'ten tazminat almıştı.

WOODSTOCK efsanesi bitmek bilmiyor. 1970'de Oscar da kazanan efsanevî konser filmi "Woodstock –3 Days of Peace And Music", festivalin 40. yaşı şerefine iki saatlik görüntü ilavesiyle yeniden basılıyor. Yeni malzemeler arasında Grateful Dead, Creedence Clearwater Revival, Santana ve The Who görüntüleri var.

SLASH Jane's Addiction basçısı Chris Chaney ve Nine Inch Nails davulcusu Josh Freese ile solo albüm kaydetmek üzere stüdyoda. Şimdiden dört şarkıyı tamamlayan ekibe prodüksiyonda geçmişte Queens Of The Stone Age ve Lostprophets ile çalışan Eric Valentine eşlik ediyor.

THE KILLS 2003 tarihli ilk albümü "Keep On Your Mean Side"ı Dock Boggs'dan "Sugar Baby", Jonathan Fire*eater'dan "The Search For Cherry Red" ve Captain Beefheart'dan "Dropout Boogie" cover'ları gibi beş şarkı ilave ederek yeniden basıyor.

Drive-By Truckers'dan **PATTERSON HOOD** ikinci solo albümü "Murdering Oscar (and Other Love Songs)"u haziran sonunda çıkarıyor.

CESARIA EVORA 20 YAŞINDA

"Cesaria Evora birçok konser verdiği Türkiye'de çok önemli bir isim. Cumhurbaşkanı Abdullah Gül birçok kez sanatçının hayranı olduğunu dile getirdi. İstanbul'da 2008 yılında gerçekleşen Afrika Zirvesi'nde Gül, Cabo Verdeli temsilci Antonio Pedrolima'ya Cesaria Evora'nın müziğini ne kadar sevdiğinden bahsetti". Wikipedia'daki Cesaira Evora maddesinde aynen böyle yazıyor. Cumhurbaşkanı'yla doğrusu zevklerimiz uyuşuyor. Cesaria, '80'li yılların sonunda, rötarlı olarak, 50'sine merdiven dayamışken yayınlamaya başladığı albümlerle gönlümüze taht kurdu. Nedense onu komşu teyzemiz kabul ettik, bir zamanlar genç olduğunu aklımıza bile getirmedik. Derken geçenlerde sisler içinden hayalet gibi 20 yaşında bir kız çıkageldi: "Radio Mindelo" adındaki yeni "eski albüm"de, Cesaria Evora'nın, 1960'ların başında Cabo Verde'nin liman kenti Mindelo'daki iki yerel radyo istasyonu için yaptığı kayıtlar ilk kez gün yüzü görüyor. "Mar Azul", "Cize" gibi besteler, "Sangue Di Beirona" gibi geleneksel şarkılar zaten o kadar tanıdık ki. Ve ister 20'sinde olsun ister 70'inde, sesi öyle duru, öyle serin, öyle güzel ki...

İsveçli grup **THE SOUNDS** yeni albümü "Crossing The Rubicon"u haziran başında çıkarıyor.

WOLFMOTHER'ın yeni albümü "Cosmic Egg" adıyla yayınlanacak. Wolfmother'ın eski üyeleri yollarını ayırdıktan sonra esas adam Andrew Stockdale aynı isim altında çalışmaya devam edeceğini duyurmuştu.

DAVE MATTHEWS BAND'in yeni albümü "Big Whiskey and The Groogrux King" haziranda çıkıyor. İlk single "Funny The Way It Is" grubun internet sitesinden ücretsiz indirilebilir.

HA UŞAĞUM HA!

Eski zaman Türkiye'sinin büyük yerel sanatçılarından, "kemençenin ordinaryüsü" –aksi ustasının verdiği lâkapla– Pic Osman'ın '30'ların sonlarında, '40'ların başlarında Odeon için yaptığı kayıtlar CD'ye basıldı. Giresunlu Pic Osman'ın müthiş kemençesinden çıkan "Metelik Kol Bastı" bugünlerin tarihine elbette ışık tutacaktır, ama "Giresun Eşref Bey Şarkısı", "Romiko", "Trabzon Ören Havası" da az mı? Oynayın gız oynayın, durmanın ne kârı var!..

1967'de kurulan ünlü blues rock grubu **THE J. GEILS BAND** yeniden toparlanıyor. Bugünlerde Merle Haggard, Shelby Lynn, Neko Case, Larry Campbell gibi isimlerle stüdyoda bulunan şarkıcı **PETER WOLF** ise uzun süreden sonra yeni bir solo albüm hazırlığında.

FRANZ FERDINAND haziran başında son çalışması "Tonight: Franz Ferdinand"ın dub versiyonu olan "Blood" adında bir albümü raflara sürecek.

BECK 1994 tarihli albümü "One Foot In The Grave"i 13 yeni şarkı ilavesiyle yeniden basacak.

"Avenue B" havasına devam mahiyetinde cazlı, şansonlu yeni albümünü fırından çıkarmaya hazırlanan **IGGY POP**, bir yandan da reklamlardan yükünü tutmaya çalışıyor. Ancak Pop'un oynadığı bir sigorta reklamı yayından kaldırıldı. Sebep, bizimkinin reklamda iddia ettiğinin aksine, şirketin eğlence dünyasından insanların arabalarını sigorta kapsamına almaması.

Paul Weller'ın babası **JOHN WELLER** öldü. Gençliğinde boks yapan, şoförlükten inşaat işçiliğine çeşitli işlere girip çıkan Weller, eline gitarı tutuşturduğu oğlu Paul'ü yüreklendirmekten hiç vazgeçmemişti. The Jam patlayınca kendini hepten oğlunun işlerine verdi. grupları dağıldıktan sonra ve solo kariyerine başlarken aynı zamanda menajeri olarak Paul'ü hep o diri tuttu. İçkiyi, kumarı, gezip tozmayı seven, katakulliye gelemeyen dobra ihtiyar, İngiliz rock'unda başlı başına bir şahsiyetti.

SONIC YOUTH haziranda yayınlanacak yeni albümlerinden bir şarkıyı internette görücüye çıkardı. "Sacred Trickster", Matador Records'ın sitesinden bedava indirilebilir.

RONNIE WOOD'un çıkış tarihi henüz belli olmayan, şimdilik adı "More Good News" konan solo albümünde Eddie Vedder da misafir sanatçılardan biri. Albümün prodüktörü Bob Rock.

Yazar, gazeteci, politikacı ve restoran sahibi Sir **CLEMENT FREUD** 84 yaşında hayata gözlerini yumdu. Sigmund Freud'un torunu, rock dünyasındaki şöhretini Wings'in 1973 tarihli albümü "Band On The Run"ın kartonetindeki resmine ve içindeki kısa monoloğuna borçluydu.

Amerikalı rock grubu **CREED**, dört yıllık aralığın ardından yeni bir albüm hazırlamak ve bir yaz turnesine çıkmak üzere yeniden bir araya geldi.

THE MARS VOLTA'nın beşinci stüdyo albümü "Octahedron" yaz başında piyasada.

HOT CHIPS evsizler yararına evsizlerle beraber "Over and Over" şarkısına bir klip çekti, bir de habersiz konser düzenledi. Organizatörlerin son anda haberini uçurduğu konserlerin bu ayki diğer konukları The Bluetones, Bombay Bicycle Club, The Pipettes ve Dodgy olacak.

Manchester United defans oyuncusu **RIO FERDINAND,** internet üzerinden yayınladığı "lifestyle" dergisi için **MICHAEL JACKSON**'la söyleşi yapacak. Oyuncu, ilk sayı için 50 Cent'le konuşmuştu.

Denilebilir ki Jung, düşbilime yeni çaplar, sınırlar kazandırmıştır. O, düşlerinde, düş gören insanlar görecek kadar bu bilimi şıkırdımlaştırmıştır. İşin inceliği, bu insanlar da, aralarında masa topu oynarcasına Jung'u görürler düşlerinde.
Ben, çok şükür filozof olmadığım için, bugüne değin Jung gibi, düş içinde düş görmüş değilim. Hele simgesel düşlerin yanından bile geçmedim. Gerçi, Hukuk Fakültesi öğrencisi olduğum yıllarda bir kez düşümde diş fırçamın kırıldığını görmüş, sabahleyin de, dişlerimi temizlerken, traaaaak, fırçamı kırmıştım ama, yine filozof olmadığım için, bunu hiçbir şeye yoramamıştım. **SALAH BİRSEL**

Bir şey hoşuna gittiğinde gülümserdi
Gülümsediğinde dünyada bir beyaz delik açılırdı
Ben o yaz o beyaz delikten içeri atladım
BİRHAN KESKİN

İkiyüzlülük çokyönlülük değildir. **TARIK GÜNERSEL**

Yalnız geldin ve yalnız döneceksin sise. **HALİL CİBRAN**

Eski kafalı kızla modern kız arasındaki fark: Biri, utandığı zaman yüzü kızarır, öteki yüzü kızarırsa utanır. *(Yelpaze mecmuasından, 1963)*

NE FARKEDER NE CİNS ÇİZME, BASTIKTAN SONRA ÜMÜĞÜNE

"Çok çektik onların çilesini / Gördük kaplanı, gördük sırtlanı / Gördük domuzunu, hergelesini / Tıkınmak topunun dini imanı / Kiminin, eh, az fenaymış huyu / Bakma, hepsi aynı bokun soyu! / Ne farkeder ne cins çizme / Bastıktan sonra ümüğüne! / Anlatabildim mi derdim? / Aramızda kalsın lâkin / Efendi istemiyoruz gayri / İstemiyoruz, efendim!" Sene 1979, bu satırları yazan Brecht'ten tornistanla Can Yücel. Okuyan, bugünün reklam kuşağı şiir yorumcusu, o günün dinamit gibi tiyatrocusu, Ankara Sanat Tiyatrosu'nun yönetmeni Rutkay Aziz. Oyunun müziklerinin yanında ana vokaller –Tülin Nutku ve Zeynep Sidar'la beraber– Timur Selçuk'un. Orkestra acayip: Piyano (Uğur Dikmen), saksofon (Atakan Ünüvar), trombon (Atilla Özdemiroğlu) ve vurmalılar (Selim Selçuk). Ve sanki New York avangardından çıkma atonal bir Kurt Weill yorumu gibi acayip bir aranjman. Plağa basılan az sayıda tiyatro eserinden biri olan "Tiktak", nihayet CD'ye alındı. Timur Selçuk'un bir başka oyun müziğiyle, "Bedreddin"le beraber bir pakette...

Amerika'dan şahane bir işbirliği haberi: Rage Against The Machine'den veya The Nightwatchman olarak tanıdığımız **TOM MORELLO**, gitarını The Coup rap'çisi **BOOTS RILEY**'ye vakfediyor. Davulların başına Galactic'ten Stanton Moore'un geçeceği **STREET SWEEPER SOCIAL BAND**'in ilk albümü haziran ortasında yayınlanacak.

Bir yandan "korsana karşı mücadele" sözü verip baskıcı yasalar çıkarmaya kalkan Fransa cumhurbaşkanı Nicolas Sarkozy'nin partisi Halk Hareketi Birliği, bir yandan da **MGMT**'nin "Kids" şarkısını kampanyasında izin almadan kullandı. Deneysel-popçu ikili tipik Amerikalılar gibi dava açmayacaklarını, ama hükümetin kanunla belirlemek istediği telif payını kendilerinden tedarik ederek sanatçı hakları örgütlerine bağışlayacaklarını söyledi. İkili, halen hanî hanî çok ses getiren ilk albümlerinin halefi üzerine çalışıyor.

1950'lerden bugüne sanki kendi küçük çevresinde şarkılarını söyleyen, çok plak yayınlamasa da uluslararası ününü kaybetmeyen caz şarkıcısı ve bestecisi **BLOSSOM DEARIE** 85 yaşında hayatını kaybetti. Yıllarca İngiltere'de yaşamış, küçük ekipleriyle bebop ruhuna sadık kalmaya çalışmıştı..

Müjdeler olsun ey dostlar, çalsın davullar zurnalar: Patti Smith ve Fred Smith'ten olma **JACKSON SMITH** ile White Stripes'ın **MEG WHITE**'ı bu ay nişan yüzüklerini takıyor. **TRENT REZNOR** da West Indian Girl ekibinden **MARIQUEEN MAANDIG** ile dünya evine gireceğini açıkladı.

Bir de ayrılık haberi: **NAS** ve **KELIS** çifti, dört yıllık evliliğin ardından ayrılma kararı aldı. Kelis'in yedi aylık hamile olduğu da gelen bilgiler arasında.

DEPECHE MODE tarihini boydan boya kat eden "The Dark Progression" belgeselinin DVD'si haziranda yayınlanacak.

Time dergisinin "2009'da dünyayı etkiliyen 100 kişi" listesinde, bugünlerde "Kuş Gribi" adlı eski hitini "Domuz Gribi" adıyla revize etmekle meşgul olan **M.I.A.** da yer aldı. Çinli piyanist **LANG LANG**, **JOHN LEGEND** ve en son "Slumdog Millionaire" filminin müzikleriyle kendinden söz ettiren **A.R. RAHMAN**, listeye giren diğer müzisyenler.

The Fugees'in "The Score" albümüne yaptığı katkılarla Grammy adaylığı da bulunan şarkıcı, şarkıyazarı ve prodüktör **JOHN FORTE** yedi buçuk senelik hapis cezasını tamamladı ve konserlere çıkmaya başladı. Forté, uyuşturucu madde pazarlamak suçlamasıyla mahkûm olmuştu.

Carlos Cuarón'un filmi "Rudo y Cursi"nin soundtrack'inde geleneksel Meksika türkülerini yorumlayacak isimler arasında **DEVENDRA BANHART**, **BLACK LIPS** ve **JUANA MOLINA** da var.

COLDPLAY, konserlerine katılacak izleyicilere birer CD hediye edecek. Canlı kayıtların yer alacağı albümün adı "LeftRightLeftRightLeft".

Türkiye'de de çok tutulan "Gossip Girl" dizisinin Blair'i **LEIGHTON MEESTER**, sonbaharda ilk albümünü yayınlamak üzere çalışmalara başladı. Aktrisin tarzı, son zamanların moda akımlarından elektro-pop kumaşında olacakmış.

babylon.com.tr

Babylon bir pozitif titreşimdir.
www.pozitif.info

babylon

BABYLON TURNS ISTANBUL ON

05
mayıs//
may//09

Bonnie "Prince" Billy
3 Mayıs// Pazar// 21.00
KODMUZIK ORGANIZASYON

Bora Uzer
15 Mayıs// Cuma//23.00

MUAMMER KETENCOĞLU & BALKAN YOLCULUĞU
14 Mayıs//Perş//21.30

NİL KARAİBRAHİMGİL
9 Mayıs// Ctesi// 23.00

1989 pozitif 20 2009 **Pozitif 20. Yıl Konserleri**

"Inspiration Information" Horace Andy & Ashley Beedle
2 Mayıs// Ctesi// 23.00

Andrew Weatherall
19 Mayıs//Salı//21.30
CHARMENKO MUSIC ORGANIZATION

İLHAN ERŞAHİN'S NUBLU presents: İstanbul Sessions featuring ERIK TRUFFAZ
7 Mayıs// Perş//21.30

Institut Français d'Istanbul
Rassegna
5 Mayıs// Salı// 21.30

burn ENERGY DRINK
TORTURED SOUL
1 Mayıs//Cuma//23.00

Doublemoon Remixed Party
16 Mayıs// Ctesi//23.00
MAKOSSA & MEGABLAST
GÖRSELLER YAGMUR KIZILOK

EFE YAŞ ÜZÜM KAKISI
Efe Yaş Üzüm ile Yemekli Fasıl

Sulukule Roman Orkestrası
18 Mayıs//Salı// 20.30

EFES Pilsen
Oldies But Goldies
23 Mayıs// Ctesi// 22.00

8 Mayıs//Cuma//23.00
S.O.A.P KOZMO PRESENTS: PILOOSKI

Oi Va Voi
21 Mayıs//Perş//21.30
22 Mayıs//Cuma//23.00

FOSTER'S'IN GÜLDÜRDÜĞÜ
LOKAL ANESTEZİ
FOSTER'S showhow

Yalın — 11 Mayıs//Ptesi//20.30 — Talk Show

Şebnem Dönmez — 17 Mayıs// Pazar// 20.30 — Talk Show

bant CONVERSE
Marnie Stern
12 Mayıs// Salı//21.30

20 Mayıs//Çarş//22.00
bant "Hey Stockholm"
THE CONCRETES

"Açık Radyo." 94.9 · bravoistanbul · DIGITURK · Hürriyet · RADIO XI-GEN · TEMPO

TUNCER ERDEM
sesilegolge@yahoo.com.tr

yankı

kulağına gelen bu gürültü... kırlardaki bu velvele... karlı tepelerden yamaçlara yuvarlanan rüzgârın işi

cam kafeslere kesik soluklar sıkışmış, metruk fabrikaların pencerelerinden kaçan yankılar dolanıyor dünyada

yeraltı istasyonlarında, nemli dehlizlerde nereden geliyor bu serin hava, yolcuların saçlarını dalgalandırmadan nereye gidiyor?

köprülerin ayaklarına birikmiş derin uykular, rüyalardaki karlı tepeler... iri gölgelerle karartılmış aklın işi

DEPECHE MODE

2001 Abdi İpekçi, 2006 Kuruçeşme Arena, 14 Mayıs 2009 Santralistanbul... Her gelişinde "bi daha" dedirten Depeche Mode, geçtiğimiz ay yayınlanan yeni albümleri "Sounds Of The Universe"ün turnesi vesilesiyle, ne mutlu birkaç kuşağa yayılan sevenlerine ki, yeniden İstanbul'da. '80'lerin synth sound'larına, analog kayıtlara dönen üçlü yeni albümü ve konser hallerini Pitchfork, Spin ve Depechemode.com'a anlatıyor...

FRAPAN BLUES

Dört yılda bir albüm çıkarma planına epey sadık kaldınız. Planınıza riayet mi ettiniz, yoksa şans eseri mi böyle oldu?

Andy Fletcher: Planladığımız bir şeydi. Bir albümü kaydetmek genellikle altı-yedi ayınızı alıyor. Tanıtım, turneler filan derken, iki seneyi buluyor bu. Ardından, sizi iki sene boyunca adamakıllı görememiş ailenize ve diğer dostlarınıza olan minnet borcunuzu ödemek için biraz zamana ihtiyacınız oluyor. Sonrasında Martin yeni şarkılar yazmaya başlıyor ve dönüyoruz başa... Dave solo albümü için ("Hourglass") turne düşünmediğinden, bu sefer biraz daha hızlıydık. Yine de her yıl bir albüm çıkarıp dünyayı turladığımız '80'lere göre yavaş sayılırız.

Eski albümlerinizi koyup dinlediğiniz oluyor mu? Depeche Mode hayranı sayılır mısınız?

Martin Gore: Hayranlık mı? *(gülüyor)* Kendi adıma, yeni albüm hazırladığımız zamanlar dışında eski kayıtları pek dinlemiyorum. Ama tabii ki yaptığımız işi beğeniyorum. Genel olarak baktığımda, fena müzik yapmamışız gibi geliyor. Yine de, tanrı yaptığımız işi puanlandırıyor olsaydı, 10 üzerinden 7 alırdık herhalde. 10 vereceğini hiç sanmıyorum.

Fletcher: Yaptığınız işe dönüp baktığınızda, tüm bu deneyimin bir rüya gibi olduğunu görüyorsunuz. Olan biteni anlamak için kendinizi çimdiklemeniz gerekiyor.

Grubun eski üyeleri Alan Wilder veya Vince Clarke'la hâlâ görüşüyor musunuz?

Fletcher: Pek sayılmaz. Alan ve Vince yalnız takılmayı seven tipler. Belgesel çekimleri esnasında bile yan yana gelmedik. Ama geride bıraktığımız zaman zarfında ne biz onları kötüledik, ne de onlar bizi. Bugün hâlâ onların yaptığı işleri yakından takip ediyoruz.

İlk zamanlarınızdaki safi elektronik çizginiz zamanla bulanıklaştı, mesela Amerika'da yapılan işleri ele alırsak sizi sınıflandırmak epey zor.

Fletch: Hiçbir zaman Amerika'da başarılı olabileceğimizi hissetmedik. '80'lerin başında oraya gidip iyi vakit geçirdiğimiz oldu. Ama yaptığımız işin daha Avrupaî bir tınısının olduğuna, Amerika'dan iyi tepkiler almak için fazla elektronik merkezli olduğumuza kanaat getirdik. Ama daha sonra yanıldığımızı anladık. Yine de gazetecilerle çatıştığımız '80'lerde çok eğlendik. Şu sıralar hemen hemen bütün gazetecilerle aramız iyi. Ama rock'n'roll püristlerinin bizden nefret ettiği zamanları özlüyorum şahsen.

"Playing The Angel"a grubun geri dönüşü gözüyle bakanlar olmuştu. Her albümle beraber grup içi tansiyon yeniden yükseliyor gibi.

Dave Gahan: Sayılır. Her albümde yeni dertler ortaya çıkabiliyor. Ama bu kez durum tamamen müzikle alâkalıydı. Grubun içinde her zaman bir gerilim olacak, şu ana kadar hep oldu. Aramızda hiç kavga gürültü olmaz diyen bir grup çıkarsa alnını karışlarım. Kings of Leon'cuların her gün yumruk yumruğa kavga ettiklerini duydum. *(gülüyor)* Kardeş olduklarından, durumlarını anlayabiliyorum. Bir grupta çalmak zaten bir nevi aile yakınlığını andırıyor. Birlikte yaşayabilmeyi, iyi ve kötü yönlerinizle birbirinizi kabul edebilmeyi öğreniyorsunuz. Bu iş burada biter dediğimiz birçok albüm oldu, ama son albüm biraz daha farklıydı. "Violator"ı kaydettiğimiz zamanlardaki gibi hissettim. Yeni ve yaratıcı bir şeyler yapmanın heyecanından böyle şeylere fırsat kalmadı galiba.

"Sounds of the Universe"ün "Playing The Angel"a göre tamamen değişik bir karakteri var.

Gahan: Öyle galiba. Zaten daha albümü kaydetmeye başlamadan önce aldığımız bir karardı bu. Bir önceki süreci yinelemek istemedik. Şanslıydık ki, Ben (Hillier, prodüktör) Depeche Mode'a aşinalığı olan bir prodüktör değildi. "Violator"ı almış, ama sıkı takipçimiz falan da değildi, dolayısıyla yepyeni bir bakış açısıyla çıkageldi. Martin'i gitarı eline alma, beni de onunla beraber şarkı söyleme yönünde teşvik etti. Daha önce usûle uygun, derli toplu kayıtlar yaparken, Ben'le şarkıdan şarkıya atladığımız, davula girişip birden gitara daldığımız, enerjik bir tempo yakaladık. Ama öte yandan, gitmek istediğimiz noktayı kafasında çoktan net bir şekilde belirlediğinin de farkındaydık. Onun gibi kırbacı şaklatacak birine cidden ihtiyacımız vardı.

Albümün belirli bir teması var mı?

Gore: Birbirine bir şekilde uyum sağlayabilen farklı parçaların eklektik bir koleksiyonu bu albüm. Ama illâ bir bütünlük arıyorsanız, "uzay tonunda şarkılar"ı önerebilirim. Albümdeki tüm parçaların ruhanî bir öğe barındırdığını düşünüyorum. Önceki albümlerde de böyleydi, fakat bu albümde daha belirgin bu.

Albüm "Playing The Angel"a göre bile daha fazla gitar barındırıyor.

Fletcher: Böyle düşünmeniz ilginç, ama bu albümde de gitara epey yer verdik. Buna rağmen birçok yorumcunun albümü salt elektronik bulduğunu okudum.

Vokallerin de önceki birkaç albüme göre farklı bir havası var...

Gahan: Şarkıları dümdüz baladlar biçiminde söylemekten kaçındım. My Bloody Valentine ya da Jesus and Mary Chain'vari bir hisle söyledim. Büyük, gösterişli seslerin gerisinde monoton seslerle örülmüş duvarlar... Martin'in de bu iş için muazzam geri vokaller yaptığını belirtmeliyim.

Albümün retro havası bilinçli bir tercih miydi?

Gore: Kayıtlar esnasında eski analog ekipmanlar ısmarladım. Eski davul tertibatlarıyla bir dolu synth. Koleksiyoncu sayılmam, ama hatın

Genel olarak, fena müzik yapmamışız gibi geliyor. Yine de, tanrı yaptığımız işi puanlandırıyor olsaydı, 10 üzerinden 7 alırdık herhalde. 10 vereceğini hiç sanmıyorum.

10→

sayılır derecede malzeme birikti elimde. Bence bu albüm eski seslerin modern yorumlanışı olarak dinlenebilir.

Dijital ekipmanlardan sıkıldınız mı?

Fletcher: Hayır, dijital synth'lerle aramız halen iyi. Ama bu eBay'den yapılan synth siparişleri Martin'de bir saplantı haline geldi. Albüm çalışmaları sırasında stüdyoya her gün yeni bir paket geldi, biz de çıkarıp denedik. '80 başlarında kullandığımız birkaç aleti bile çaldık. Ama albümün çok analog bir havası olduğunu düşünmüyorum, bunlar daha ziyade ilham kaynağıydı.

Gore: Bu analog synth'lerin ve eski davul tertibatlarının eski tip uzay yolculuğu imgelerini çağrıştırdığını düşünüyorum. Albümün sound'unu çok retrolaştırmadık, ama bu eski âletlerle oynamak keyifliydi. Dünün gelecek tasavvuru gibi bir ses yakaladık. Bu yüzden albümün adı da içime sindi.

İlk kilbi "Wrong"a çektiniz...

Gore: Daha albüm tamamlanmadan "Wrong"un çıkış parçası olmasına karar verdik, çünkü daha önce yaptığımız hiçbir şeye benzemiyordu. Müzikal bağlamda nereye yerleştirebilirim, bilmiyorum ama, parçanın bir nevi rap hissiyatı verdiğini düşünüyorum; r&b'ye hiç olmadığımız kadar yakın bir sound'u var.

Fletcher: Daha ticarî bir grup olsaydık, plak şirketimiz "Wrong" yerine radyoya daha uygun bir parçada ısrarcı olabilirdi. Dinleyicilerimizin fanatizmi bir yandan üzerimizde çok baskı oluştursa da, öte yandan bize böyle özgürlükler bahşedebiliyor.

Konserler için eski ve yeni şarkılarınızın arasından seçim yapmak zor oluyor mu?

Fletcher: Zor zanaat. 200'ün üzerinde parçamız var. Birkaç istisnayı saymazsak, hepsinin kalburüstü şarkılar olduğunu düşünüyorum. Bunların arasından 1 saat 50 dakikalık bir set hazırlıyoruz, birkaç parçayı da gidişata göre sıralamanın içine dahil edebilecek şekilde hareket ediyoruz. Bu da 25-26 şarkı eder. Bu turnede yeni albümden de beş-altı parça çalacağımız için, ancak belli başlı parçalarımızı söyleyebileceğiz. Tabii bir de çalmak zorunda olduğumuz "Enjoy The Silence", "Personal Jesus" gibi şarkılar var. Bunları çalmazsak ayaklanma çıkabilir.

Yıllardır çaldığınız kimi şarkılardan sıkılmadınız mı? "İnşallah 'Enjoy The Silence'ı çalmazlar" diyen birçok hayranınız muhakkak vardır.

Fletcher: Vardır herhalde. Ama aklınızda tutmanız gereken şey, her akşam yeni bir kalabalığa çaldığınız ve onların bu işten sıkılmayacağı.

Albüm hazırlarken hangi parçaların canlı çalınabileceği üzerine kafa yoruyor musunuz?

Fletcher: Hayır, pek kafa yormaya gerek kalmıyor zaten. Daha ziyade kayda yoğunlaşıyoruz. Bir davulcuyla çaldığımız için, kayıt aşamasında hangi parçaların konsere uyacağını kestirmek güç olmuyor.

Depeche Mode'un eşine az rastlanır bir dinamiği var: Şarkıların çoğunu yazan adam azını, azını yazan adam çoğunu söylüyor.

Fletcher: Elektronik müzik yapan gruplarda kimin ne iş yaptığını kestirmek kolay olmayabiliyor. Gitar gruplarında kimin basçı, kimin davulcu olduğu daha kolay anlaşılıyor, ama elektronik müzikte işler biraz muğlak.

Şarkı sözlerini de iyiden iyiye aranızda paylaşır oldunuz...

Gahan: Bir değişime ihtiyacımız vardı. Martin iyi şarkı yazmadığı için değil, yaptığımız işi sarsacak bir yenilik gerektiği için böyle oldu. Solo albümlerimi yayınladıktan sonra fark ettim ki, Depeche Mode'u Depeche Mode yapan ortak çabalarımızdan başka bir şey değil. Şanslıyım, bir yedek yazar olarak kendime yer bulabildim. *(gülüyor)* Artık Depeche Mode'a sunabileceğim daha fazla şey var.

"Master and Servant" ya da bu albümden "Corrupt" gibi şarkılarda, blues'vari bir alaycılık var.

Gore: Bir süredir elektronik blues yapıyoruz. Özellikle "Violator"da durum böyleydi. Bunu söylemek kulağa hâlâ havalı geliyor mu bilmem, ama Gary Glitter dinleyerek büyüdüm. Şarkılarının "bluesy" yapısından ötürü böyle parçalar yazmaya meyletmiş olabilirim.

Sen de Gary Glitter gibi frapan giyinen bir adam sayılırsın.

Gore: Galiba. Sahneye bir tişört bir kotla çıkma fikrinden iğreniyorum.

Tişörtle sado-mazo deri kıyafetler arasında orta bir yol yok mu peki?

Gore: Evet, var elbette. Ben de biraz ehlîleştim herhalde. '80'lerde neler giydiğime hiç bakmadınız mı? Bazen eski resimlere bakıyorum da, o sıralar aklımdan ne geçiyordu, tahmin etmek zor.

Konserde "Enjoy The Silence"ı, "Personal Jesus"ı çalmazsak ayaklanma çıkabilir. Hep yeni bir kalabalığa çaldığımızı, onların bu işten sıkılmayacağını unutmuyoruz.

Çeviren: **V. Can Yazıcı**

GHETTO
GENUINEMUSICLOUNGE
www.ghettoist.net 0212 251 75 01

1 MAYIS CUMA 22:30
NESLİ PLAYS TORI: A TRIBUTE TO TORI AMOS
2 MAYIS CUMARTESİ 23:00
JOZİ LEVİ BRAZILIAN SUMMER
4 MAYIS PAZARTESİ 22:00
KING NAAT VELİOV &
THE ORIGINAL KOÇANİ ORKESTAR
5 MAYIS SALI 22:00
JEHAN BARBUR "UYAN"
6 MAYIS ÇARŞAMBA 22:00
BİLGİ ÜNİVERSİTESİ TOG
"KARANLIĞA KARŞI TEPKİLER 4"
7 MAYIS PERŞEMBE 22:00
ORHAN OSMAN'LA REBETİKO, LAİKA VE
BALKAN MÜZİKLERİ
8 MAYIS CUMA 22:30
GENÇTUR 30 YAŞINDA!
9 MAYIS CUMARTESİ 23:00
GÖKSEL & NAİM DİLMENER
12 MAYIS SALI 21:30
AYŞE TÜTÜNCÜ BEŞLİSİ
13 MAYIS ÇARŞAMBA 22:00
BAROBANDA & timesnewroman
14 MAYIS PERŞEMBE 22:00
SİBEL TÜZÜN & SELEN GÜLÜN JAZZ PROJECT
15 MAYIS CUMA 22:30
REDD "21"
16 MAYIS CUMARTESİ 23:00
AYHAN SİCİMOĞLU presents:
BUENA VISTA REVISITED VOL.2
feat. RODRIGO RODRIGUEZ, CESAR CORREA,
AMIK GUERRA, LENIA DIAZ
20 MAYIS ÇARŞAMBA 22:00
ELECTRO BALKANICA "KIRIL + LIVE BAND"
21 MAYIS PERŞEMBE 22:00
GARAJ BAND
22 MAYIS CUMA 22:30
CEM ADRİAN
23 MAYIS CUMARTESİ 23:00
RADYO BOĞAZİÇİ
"BATTLE OF THE DJ's 2009" - ATJAZZ
28 MAYIS ÇARŞAMBA 22:00
OLCAYTO AHMET TUĞSUZ & LONGPLAY
"OLDIES & LIVE"
29 MAYIS CUMA 22:30
THE RHYTHM ROAD: BRIAN HORTON QUARTET
30 MAYIS CUMARTESİ 23:00
GHETTO SEZON KAPANIŞ PARTİSİ:
AYHAN SİCİMOĞLU & LATIN ALL STARS

Franz Ferdinand

Gecelerin kralı Franz Ferdinand'ın gene dansı geldi! Üçüncü albüm "Tonight: Franz Ferdinand"la her şey yolunda. Müzikse sapına kadar müzik, ilaveten kültür-fizik... Funky, disko, sallan ve yuvarlan... Canımız nereye çekiyorsa oraya, maceradan maceraya: "Ulysses"le okyanuslara, "Lucid Dreams"le İstanbul'a, "Send Him Away"le Afrika'ya... Grubun şarkıcısı ve şarkıyazarı Alex Kapranos'u kolundan tuttuğumuz gibi, Spin, Independent, Guardian ve Les Inrockuptibles sayfalarından yanıbaşınıza getiriyoruz...

GELECEĞE DÖNÜŞ POSTERİ

2000'lerin başında isimlerini duyuran grupların birçoğunun esamesi okunmaz oldu. İkinci albümünüz "You Could Have It So Much Better" (2005) sonrasında kendinizden şüpheye düştüğünüz, Franz Ferdinand'ın kalıcılığını, popülerliğini sürdüremeyeceği endişesine kapıldığınız hiç oldu mu?

Alex Kapranos: Hangi sersem o şüpheyi duymaz ki? Kendimize pek çok soru soruyoruz, bir grubun sınırlı bir ömrü olduğunun da bilincindeyiz. 2006 sonunda frene basmasaydık duvara toslardık. Her şeye ara verdik, birbirimizden uzaklaştık. Her ilişkiyi dinlendirmekte fayda var. Bir dostunuzu bir süre görmezseniz, karşılaştığınızda hasretle kucaklaşırsınız. Harika bir duygudur o. Biz de onu yaşamak istedik. Üç yıl hiç kesintisiz bir aradaydık. Bir mola vermek hepimize iyi geldi. Ayrıca, bir grubun bir süre sırra kadem basıp sonra tekrar ortaya çıkması hoşuma giden bir durum.

Mola vermenizin sebeplerinden biri de "You Could Have It So Much Better"ın yarattığı hayal kırıklığı mıydı?

İlk albümden ("Franz Ferdinand", 2004) sonra, 1960'larda yapıldığı gibi birbirinin peşisıra albümler çıkarma hayalleri kuruyordum. Ama, 1960'ların gruplarının bizim gibi uzun dünya turnelerine çıkmadığını hesaba katmamıştım doğrusu. "You Could Have It"ten pişman değilim. O sıralarda stüdyoya girmeyi iple çekiyorduk. Ama "You Could Have It"ten hemen sonra tekrar stüdyoya girsek, ilk iki albümdeki sound'la aynı sound'da üçüncü bir albüm yapmış olurduk. Halbuki farklı bir şey yapmak istiyorduk.

Bu bir gece albümü: İlk bölüm dışarı çıkma hazırlıkları, alttan alta duyulan bir heyecan, sonra kulüp atmosferi ve sonunda sabaha karşı yuvaya geri dönüş ve yorgunluk.

Yeni albümünüz "Tonight: Franz Ferdinand"ın temelinde yatan fikir neydi?

"Tonight" için hiçbir konsept, plan, program tasarlamamaya kararlıydık. Tek düşündüğümüz, albümün olgunlaşması için ne kadar zaman gerekiyorsa, o zamanı kendimize tanımaktı. Sonuçta, bir buçuk yıl sürdü. "You Could Have It", bir ergen sevişmesi gibiydi, çok aceleye gelmişti. "Tonight"ta en ufak bir zaman sınırlaması koymadık önümüze. Kayıt sürecinde parçalar birbirine eklendikçe bir gece albümü fikri çıktı ortaya. Sonra, bu fikri daha ileri götürerek albümü bir gece dışarı çıkma modeline göre şekillendirdik: İlk bölüm dışarı çıkma hazırlıkları, alttan alta duyulan bir heyecan, örtük bir uyarılma, sonra kulüp atmosferi ve sonunda sabaha karşı yuvaya geri dönüş ve yorgunluk. Albümdeki bütün şarkılar, "Bite Hard" haricinde, bir gece olanlara dair. "Bite Hard" ise sabahın beşinde cereyan ediyor, ki o da gecenin devamı aslında.

"Tonight", netice itibariyle kulüp atmosferine odaklanıyor. Bunu neye bağlıyorsun?

Yeniyetmeliğimizden beri sürekli kulüplere gidiyoruz. Dolayısıyla bu yönde ilerlemek istememiz gayet mantıkî. Ama bu, yeni bir müzikal yaklaşım gerektiriyordu. "You could Have It"de her şey çok hızlıydı. Bu da her parçada görülen telaş duygusunu açıklıyor. Tempoyu yavaşlatmaya karar verdik, çünkü kulüp müziklerinde ritmin çoğunlukla daha yavaş olduğunu fark ettik: "Stayin' Alive", Da Funk, Chic, Grace Jones... Bu sayede önceki albümlerdeki katı ve mekanik yanı aşmış olduk.

Kayıtları nerede, nasıl yaptınız?

Glasgow'da vaktiyle yerel şenliklerde, festivallerde kullanılan, belediyeye ait eski bir binada yaptık. Geçen yüzyılın ortasında dans etmek için oraya gelenlerin hayaletlerinin arasında çalıyormuşuz gibi bir hisse kapılıyorduk zaman zaman. Albüm-

Alex Kapranos, Nick McCarthy, Bob Hardy, Paul Thomson

deki birçok şarkıyı mutlak karanlıkta kaydettik. Kalburüstü bir grup haline gelince, genellikle ülke dışında, özellikle de büyük Amerikan stüdyolarında kayıt yapmanın çekiciliğine kapılınıyor. Ama biz o tür mekânlardan hoşlanmıyoruz, o tür yerlerde grubun kişiliği ortadan kalkıyor gibi.

Grubun kişiliği demişken, Franz Ferdinand'a en baştan beri yakıştırılan "entel grup" etiketine ne diyorsun?

Biz bir grubun kimliğinin yaptığı müzikle özetlenemeyeceği kanısındayız, aynı zamanda gözardı edilmemesi gereken görsel bir boyut da var. Asıl tehlike, görsel olanın iyi işlenip müziğin vasat olmasıdır. Yoksa, estetik çok önemli. Biz işe sound'umuzu geliştirerek başladık, müzikal olanı estetiğimizle bütünleştirmek istedik. Önceki albümlerin kapakları ve görselleri 20. yüzyıl başının sanat akımlarından, özellikle konstrüktivizmden esinleniyordu. Bu albümün görsel tasarımı daha farklı, grafik unsurlar daha az. Fotomuhabirliğiyle, suç sahnelerinin fotoğraflarıyla tanınan Weegee'nin fotoğraflarından esinlendik. "Sıcağı sıcağına" esprisi, dramatik gerilim hoşumuza gitti.

"Tonight"ın kayıtlarına başka bir prodüktörle, Brian Higgins'le başlamıştınız. Sonra direksiyonu Dan Carey devraldı. Bu değişikliğin sebebi neydi?

Brian Higgins'le yürümedi. Daha önce bir grupla stüdyoya girmişliği yoktu, hep solo takılan sanatçılarla çalışmıştı. Benim ve Nick'in (McCarthy, gitar) ne çok viski içtiğimize ve alışılagelmiş stüdyo düzenine ne kadar az riayet ettiğimize şaşırdı. Biz pop müziği yapıyoruz, ama bir pop grubu değiliz. Kaostan hoşlanıyoruz. Bu da Brian Higgins'e ters geldi. Dan Carey ise tam bize göreydi, çünkü stüdyo olayına yaklaşımı kaçık profesör tarzındaydı. Ortaya attığımız saçma sapan fikirlere bile "çok güzel" diyordu. Daha önce Sly & Robbie, Mad Professor ve Lee Perry gibi isimlerle çalışmış olduğu için prodüksiyona Jamaika havası getirdi, o yüzden bas gitara çok ağırlık veriyor ve bir uzam yaratmak, boşlukları korumak için bütün yüzeysel ayrıntılardan kaçınıyor.

"Tonight"ta çok az gitar akoru var, gitarı esas olarak melodi ilave etmek için kullandık. Gitardan biraz uzaklaşmak ve indie rock grubu statüsünden kurtulmak bize heyecan verici geldi. Modanın akışına kapılmamak bizim için önemli. 2000'de, en heyecan verici parça Eminem'in "Stan"iydi ve tamamen gitarsız bir şarkıydı. Bugün ortalık gitardan geçilmiyor, biz de ters yöne gidelim dedik.

"Tonight" biraz önce anlattığın gibi kronolojik ilerliyor, "Ulysses"le açılıyor, Yunan mitolojisiyle ve reggae-rock beat'iyle...

Evet, macera yola çıkma ve yolunu kaybetme mitolojisiyle başlıyor.

Gecenin zirve noktası "Lucid Dreams". O şarkıda köklerinize, elektronikaya dönüyorsunuz...

İlk zamanlarda, synthesizer sound'unu gitar kullanarak yaratmaya çalışıyorduk. Franz Ferdinand'ı kurduğumuz sıralarda ortalıktaki müziğe isyan ediyorduk. Roxy Music, Sparks ve The Fall'a takılıyorduk. Radyolarda dinlediğimiz müziklerin, konserlerine gittiğimiz grupların yaptığının zıddı olan bir şey yapmak istiyorduk. Aradan geçen zaman içinde birçok şey değişti. Şimdi elini sallasan gitar grubuna çarpıyor. Franz Ferdinand öncesinde, The Blisters'dayken, "Oasis'in antitezi nedir?" diye düşünüyorduk. Ve Noel Coward tarzı bir sound yaratmaya yönelmiştik. Franz Ferdinand'ı kurduğumuzda "pop ideali"ne yöneldik, çünkü ortalıktaki müziğin zıddı oydu.

Franz Ferdinand şarkılarının birçoğu flört ritüellerine ve romantik ilişkilere dair. Kendinizi en rahat hissettiğiniz alan bu mu?

Tam tersi. İnsanın kendisini en rahatsız hissettiği alan orası. Flört anı, insanın kendisini en savunmasız, en kırılgan duruma soktuğu andır, çünkü reddedilme ihtimali söz konusudur. "Aşık oldum" diyen şarkılar yazmak bana göre değil. Franz Ferdinand şarkılarının karşı cinse cazip geldiğinin farkındayız. Ama aynı zamanda karşı cinsi hiçbir zaman gerçekten anlayamayacağımızın da farkındayız. Bir kadın olmanın nasıl bir şey olduğunu hiçbir zaman bilemeyeceğimi biliyorum. Kadınlar da erkek olmanın nasıl bir şey olduğunu asla bilemezler.

"Tonight"taki "No You Girls You Never Know" da bunu anlatıyor. O şarkıda perküsyon aleti olarak insan kemiklerini kullanmanızın sebebi neydi? Bir vudu göndermesi mi var?

O şarkıda marakas denedik olmadı, tef denedik olmadı. Bir açık artırmada 12 euro'ya bir kutu kemik almıştım –bir insandan geriye kalanların o paraya satılıyor olması hüzün verici. O kemik kutusu stüdyodaydı. Bir gün kalça kemiğiyle köprücük kemiğini alıp birbirine tokuşturmaya başladım. Paul (Thompson, davul) aynı şeyi iki omuz kemiğiyle yaptı. Nick de iskeletin ellerini birbirine çırpmaya başladı. İskeletin başı yoktu, dolayısıyla dişleri bir cam kavanoza koyup salladık. Bir vudu mevzusu yoktu, sadece iyi bir sound elde etmeye çalıştık.

Kız arkadaşın Eleanor Friedberger'le aynı evde yaşıyorsun, birlikte gerçekleştirdiğiniz projeler var, turnelerde de sana eşlik ediyor. "Live Alone" adlı şarkıda "yalnız yaşamak istiyorum, çünkü büyük aşklar hep dırdıra kurban gidiyor" diyorsun. "Live Alone" otobiyografik mi?

Şimdi biraz soğuk bir cevap vermek istiyorum, çünkü özel hayatımın baharken anlatacağım türden hikâyeler, ruhumun dip köşelerine ışık tutan ifşaatlar değil. Hayatım hakkında fazla bilgi vermekten çekinmemin sebebi, birkaç yıl önce berbat bir tecrübe yaşamış olmam. Çılgın bir fan, hayatımın en kişisel, en özel detaylarına ulaşmayı becerdi. Sadece müziğimizi dinleyerek tatmin olmayan bazı insanların varlığı –bir vampir gibi ruhumun özünü emmek istemeleri– kişisel mevzulara biraz mesafeli durmayı öğretti.

Şöhret olmak için 32 yaşına kadar bekledin. Böyle olması sence daha mı iyi, yoksa daha erken yaşta mı şöhret olmak isterdin?

İkisinin de kendine göre avantajları var. Yirmili yaşlarımda öyle hedonist bir dönem geçirdim ki, o zamanlar rock starı olmuş olsaydım pek bir şey fark etmezdi. Glasgow'da yarattığımız ortamda, alternatif müzik âleminde yaşama şansına sahip olduğum için çok memnunum. Şöhret olayına kafayı takmak insanın omzunda ağır bir yük. Omzuna öyle bir yük binince de sapkın fikirlerle iştigal etmek zorlaşıyor. Ama bir rock grubunda müzik yapmayı zevkli kılan şey sapkın fikirler, öngörülmeyen mevzular.

Grup içi ilişkiler nasıl gidiyor? Hiç anlaşmazlık, ego sorunu, gerilim yok mu?

Her tür işte ve bütün dostluklarda ego sorunları yaşanır. Belki tek fark, sanatçıların egolarının hayranları tarafından köpürtülmesi. Ama Franz Ferdinand hep dört kişilik bir grup oldu. Geçenlerde bir arkadaşımla konuşuyorduk, "Control"u seyretmiş ve şoke olmuş: "Film baştan aşağı Ian Curtis'e odaklanıyor, halbuki Joy Division da dört üyesi olan bir grup"; aynı kanıdayım. Bir gazeteci sadece bana soru sormak istediğinde, Franz Ferdinand'ı ıskaladığını, grubun sadece dörtte birini gördüğünü düşünüyorum. Ben hiçbir zaman solo bir sanatçı olmak istemedim, hep çete fantazisi vardı bende.

Hiç atıştığınız, kavga ettiğiniz olmuyor mu?

Bob (Hardy, bas) ve Paul çok mülâyim, çok barışçıl kişilikler. Nick ve ben ise biraz asabiyizdir. 2004 yılının sonlarında, Paris'te Zenith adlı devasa bir mekânda çalmaya gitmiştik. Nasıl başladı hatırlamıyorum, Nick'le gırtlak gırtlağa geldik, soyunma odasında alt alta üst üste dövüşmeye başladık. Tam o sırada "beş dakika sonra sahneye çıkıyorsunuz" dendi. Kavgayı bıraktık, sahneye çıktık. Şahane bir konser oldu. Soyunma odasına döndüğümüzde kavgaya kaldığımız yerden devam ettik. Sandalyeler havada uçuşuyordu, yemekler ortalığa saçılmıştı. O arada kapı vuruldu, bağlı bulunduğumuz şirketin yöneticileri-

Bazen konser fotoğraflarına bakıyorum, ayağım kafamın üzerinde, normalde asla yapamayacağım hareketler... Sahneye çıktığımda, bedenim kendini aşıyor.

→13

nin kazandığımız altın plağı bize sunmak istedikleri söylendi. Kavgayı bıraktık, adamları içeri buyur ettik, altın plağı aldık. Onları yolcu ettikten sonra tekrar kavgaya başladık. O odadan beş kişinin kolunda çıktığımı, çıkarken de Jarvis Cocker'la karşılaştığımı ve çok utandığımı hatırlıyorum. Tam bir gerzek gibi davrandığımı fark etmiştim.

Şarkı yazmaya ne zaman, nasıl başladın?

Şarkı yazmaya, yakın arkadaşım Andrew'la birlikte, 14 yaşında başladım. O şarkıları başkalarına dinletmeyi hiç düşünmedik. İkimiz de hayatımızda hiç konsere gitmemiştik. Gittiğimiz ilk konser, Huey Lewis'in Glasgow'da İskoç Sanat Merkezi'ndeki konseriydi. Andrew, favori filmimin "Geleceğe Dönüş" olduğunu bildiği için Huey Lewis'i mutlaka görmemi istiyordu. O kocaman salonun en arka sırasındaydık, grup da iki yıl süren turnelerinin son ayağındaydı, enerjileri tükenmişti. O gün ikimiz de, konserlerin boktan, plakların harika şeyler olduğuna kanaat getirdik. Bu kanaatim Glasgow'da küçük punk konserlerine gitmeye başlayana kadar değişmedi. Sonraki on yılda ben o âleme takıldım, Andrew ise astrofizikçi oldu.

"Geleceğe Dönüş" fanı olduğun günlerde favori grubun ya da şarkın neydi?

Fleetwood Mac'in "Oh Well"i (1969). Tuhaf bir şarkıydı, ne blues ne pop. Tekinsiz bir riff'i ve Tanrı hakkında varoluşçu sözleri vardı. "Oh Well" nedense bana "Geleceğe Dönüş"ün posterini hatırlatırdı. Andrew da ben de o şarkıya tutkunduk. Kaydettiğim ilk cover da odur. Andrew'la birlikte çalıp dört kanallı teybe kaydetmiştik.

Çocukluğunda sende iz bırakan şarkı hangisi?

Steeleye Span'in "Reels"i (1971). Sunderland'deki minicik dairede babamın o şarkıyla beni havaya atıp tuttuğunu hatırlıyorum. Hafızamda onun kadar güçlü bir yeri olan bir diğeri de Karagöz –Yunan kukla tiyatrosu– müziği. Her yaz Yunanistan'a giderdik ve dedem Karagöz oynatırdı. Egzotik, ama babamın köküninden ötürü bana çok yakın olan bir kültürün müziğiydi.

Öğrenciliğinde bir yıl ilahiyat okudun. O zamanlar dindar mıydın?

Hayır, meraklıydım sadece. Ama yanlış okula gitmiştim. 17 yaşındaydım ve sınıf rahip olmak isteyen orta yaşlı adamlarla doluydu. Hepsi hayatın nimetlerini tatmışlardı ve artık İskoçya Kilisesi'nin çağrısına uymaya karar vermişlerdi. Bir gün, sınıf arkadaşlarımdan biri, "Alex, senin için dua ediyoruz, çünkü marihuana içtiğini duyduk" dedi. İşte o anda oradan toz olmam gerektiğine kani oldum.

Marihuana içiyor muydun?

(gülüyor) Berbat bir söylentiydi, nasıl çıktı bilmiyorum.

Franz Ferdinand öncesinde, bir yandan çeşitli gruplarda çalıyordun, bir yandan da 13th Note adlı kulüpte konser organizatörlüğü yapıyordun. Mogwai ve Belle and Sebastian'ın Stuart Murdoch'u ilk defa orada sahneye çıkmıştı. Glasgow'daki alternatif müzik ortamının yaratıcılarından biri olduğunu düşünüyor musun? Yoksa böyle bir unvan sana ters mi geliyor?

Kaçınılacak bir unvan değil, çünkü gerçek. 13th Note'un sahibi Jim diye biriydi, salı gecelerini kulüp müziğine ayırmaya karar vermişti. İlk gece, o zamanki grubum The Blisters'dan başka gelen olmadı. Salaş bir gruptuk ve fazlasıyla enerjiktik. Süre sınırı olmadan çalmak şahane bir hadiseydi. İşte o zaman aklıma geldi: Konser organizatörü olabilirdim! İlk benimsediğim kural şuydu: Demo kasetleri dinlemeyi bırakacaktım, gruplarla muhabbet edecektim. 13th Note'un tutması da o sayede oldu. Bütün mesele müzisyenlerle aynı frekansta olup olmamaktı. Çok saf bir dönemdi, ayıla bayıla yaptığım bir işti. Fakat organizatör olmanın temel ilkesini idrak edemedim. O da şuydu: Müziği dolaşıma sok, ama aynı zamanda gelir elde et. O günlerde işsizlik parasına talim edip durdum.

Grubun gitaristi Nick McCarthy, o günlerin Glasgow'unun "hardcore" olduğunu söylüyor.

Bir sürü haybeci grup da vardı, adları sanları bilinmemesine rağmen rock starı havasındaydılar. Glasgow dünyadan tecrit edilmiş gibiydi. Britanya'da 1990'ların ikinci yarısı Britpop dönemiydi. Ama Britpop'un Glasgow'daki hayatımızla hiç alakası yoktu ve dolayısıyla kabul görmüyordu. Britpop, Londra'daki hayata dair şarkılar söyleyenlerin müzik basını tarafından şişirildiği bir Londra hadisesiydi. Glasgow hâlâ müzik endüstrisinin kalbinden çok uzak: İnsanın orada kendi projesini üretmesi daha kolay. ABD'de Detroit ya da Chicago neyse, Glasgow da biraz öyle.

Franz Ferdinand öncesinde, gerek Yummy Fur'de, gerekse The Blisters'da tecrübeli müzisyenlerle çaldın. Ama, Franz Ferdinand'ı o zamanlar hiçbir enstrümanı çalmayı bilmeyen Bob Hardy'le birlikte kurdun. Niye öyle bir tercih yaptın?

O olay, herkesin müzisyen olabileceğine dair bir iddia sonucunda ortaya çıktı. 1999'da, Bob o zamanki kız arkadaşımın en iyi arkadaşıyla çıkıyordu, tanışmamız öyle oldu. Yolsuzdu, ona aşçılık yaptığım lokantada bulaşıkçılık işi buldum. İşin yoğun olmadığı saatlerde brandy içip hayalini kurduğumuz grup hak-

2000'de, en heyecan verici parça Eminem'in "Stan"lydi ve tamamen gitarsız bir şarkıydı. Bugün ortalık gitardan geçilmiyor, biz de ters yöne gidelim dedik.

kında konuşurduk. Gün boyu radyoda çalan boktan şeylere maruz kalıyorduk. Melodiden eser yoktu çalınan hiçbir şeyde. Eminem'in "My Name Is"i bize ilaç gibi geliyordu. 2000 yılının yazında, o sıralarda benim de çaldığım Amphetameanies adlı gruptan bir arkadaşım bana bir bas gitar verdi, onun bir işe yaramasını sağlamamı şart koşarak. Ertesi gün Bob'la oturduk, bir yandan viski içtik, bir yandan da ona "This Fire"ın eski versiyonunu nasıl çalacağını gösterdim. O güne kadar müzisyen olmak Bob'un aklının kıyısından geçmiyordu.

Hayalini kurduğunuz grup nasıl bir şeydi?

Müthiş duygusal şarkılar çalacaktık, hem avantgard'ın deneyselliğini içerecektik hem de melodiye sadık kalacaktık. Eğer melodi tek bir notayla beyan edilebiliyorsa, akor çalmaktan kaçınacaktık. Ve seyircimizle mutlaka göz teması kuracaktık. Göz teması kurmadıktan sonra sahneye çıkmanın manası ne? Ayrıca, blucin ya da eşofman giymeyecektik. Çünkü bizim örnek aldıklarımız garaj grupları değil, Talking Heads, Joseph K ve Sparks gibi isimlerdi.

Sahne senin için ne ifade ediyor?

Katı ve mekanik yanı aştık. Tempoyu yavaşlatmaya karar verdik, çünkü kulüp müziklerinde ritm çoğunlukla daha yavaş: "Stayin' Alive", Da Funk, Chic, Grace Jones...

Sahnede hiçbir şey düşünmüyorum, her şey çok fizikî, çok tensel hale geliyor. Gerçek hayatta bedenimle ilişkimde o kadar rahat değilim, kendimi sıska buluyorum, yüzüm de bir tuhaftır. Sahnedeyken bunlar aklıma bile gelmiyor. Bazen konser fotoğraflarına bakıyorum, ayağım kafamın üzerinde, normalde asla yapamayacağım hareketler... Sahneye çıktığımda, bedenim kendini aşıyor.

Franz Ferdinand şarkılarının sözlerine hak ettikleri önemin verilmediğini düşünüyor musun?

Sözler çok önemli. Bir Leonard Cohen şarkısı dinlemek sözlerden ayrı düşünülemez. Cohen'in hayal gücü müthiş incelikli. İşin tuhafı, genelde çok basit ama aynı zamanda çok da çağırıcı, ayartıcı sözler yazıyor. Hepimizin tahayyül edebileceği durumlardan söz ediyor, ama harikulâde bir şekilde. "Transformer"daki Lou Reed gibi: Gündelik hayattan bahsediyor, ama eşsiz bir biçimde. Şarkı yazarken bütün bunlar zihnimin bir köşesinde: Leonard Cohen'den Public Enemy'ye. Ama esin kaynakları hiçbir zaman sadece müzikal değildir. Söyleşilerde gruplara hep yeni albümlerinin kayıtları sırasında hangi müzikleri dinledikleri soruluyor, ama kimsenin aklına bir yönetmene filmini çekerken hangi filmleri seyrettiğini ya da bir yazara romanını yazarken hangi kitapları okuduğunu sormak gelmiyor. İnsanın etkilenmeleri belli bir sanatsal türle sınırlı değil ki.

"Sound Bites" kitabın çok tutkulu bir yemek güncesi. Yemek yazıları yazmaya nasıl başladın?

Her şey The Guardian gazetesinin teklifiyle başladı. Grubun sitesinde bir blog tutuyordum, turnede yaşadığımız şeyleri filan yazıyordum, birkaç tane de yemek yazısı yazmıştım. The Guardian'ın editörlerinden biri beni arayıp yemek yazıları yazmamı teklif etti. Önce saçma geldi, ama bir yandan da hoşuma gitti. Fakat tırstım da, çünkü ben bir yemek yazarı değilim. Sonra naif bir perspektiften yazmamın ilginç olacağını düşündüm. Yazdıkça hoşuma gitmeye başladı, çünkü yemek anlatırken aslında birçok başka şeyi anlatabiliyorum, yemek işin bahanesi. The Guardian, her hafta 400 kelimelik bir alan veriyordu bana ve ben konu ne olursa olsun en az iki bin kelime yazıyordum, sonra da yazdıklarımı eleye eleye sadede geliyordum. Öyle yazılar yazmanın şarkı yazmakla paralelliği var. Fazlalıkları eleye eleye meselenin özüne geliyorsun. Yaratıcılık bu zaten, bir konuyu en özlü şekilde anlatmak.

Yemek yazıları yazmaya devam etmeyi düşünüyor musun?

Hayır. The Guardian'daki yazılar kitaplaştırılınca yemek yazarı addedilir oldum. Bazı televizyon kanallarından yemek programı yapma teklifi almaya başlayınca, bu mevzuya nokta koymam gerektiğine kanaat getirdim. Ben bir yemek yazarı değilim.

Franz Ferdinand'ı kurmadan önce bir sürü lokantada çalıştın. Lokanta mutfaklarının milletin kafaları kırıp dalgasını geçtiği çok eğlenceli yerler olduğu söyleniyor. Öyle mi?

Doğru. Lokanta çalışanları rock gruplarındaki tiplerden daha âlemcidir. Geleneksel olarak derbeder, dalgacı tipler ve bir baltaya sap olamayanlar lokantalara kapağı atar. Beni de lokantalarda çalışmaya çeken şey, işin zorluğuna rağmen gayet neşeli ve koşuşturmalı bir ortam olması, düzene uyumsuz, aykırı kişilerle dolu olmasıydı. Günün birinde parasız kalırsam döneceğim yer orasıdır.

Çeviren: **Siren İdemen - Yücel Göktürk**

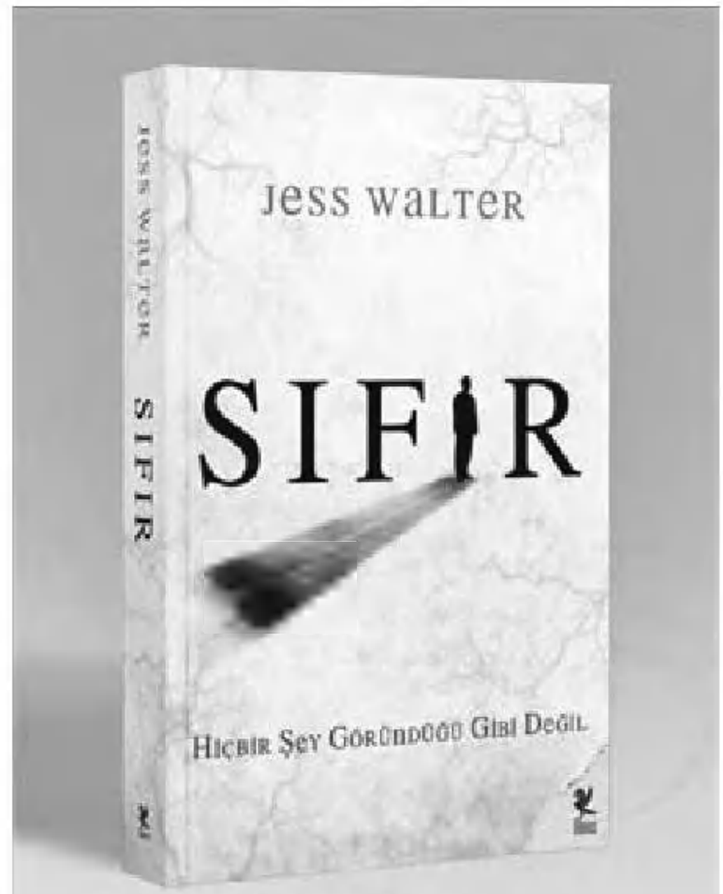

National Book Award Adayı

Jess Walter inanılmaz yetenekli!
• **The New York Times**
Şaşırtıcı ve kışkırtıcı... Sıfır, dokunaklı ve eğlenceli.
• **The Seattle Times**
Soluk soluğa okunan bir roman.
• **The Washington Post**
Jess Walter takibe alınması gereken bir yazar.
• **Nick Hornby**

Sıfır: 1. Ondalık sayı sisteminde, kendisinin hiçbir değeri olmadığı halde solundaki sayıyı on defa büyüten sayının adı ve işareti.
2. **Hiçbir değer ifade etmeyen şey.**

Sıfır, kendi hayatını yaşamayı kabullenemeyen bir adamın öyküsü. Bildiğimiz dünyanın sonu. Bütün korku ve umutların toplamı. Çarkların arasına sıkışanların sloganı. Uykuyu hayata tercih edenlerin, etrafta dönen dolaplara aldırmayanların, bildiklerini hatırlamayı beceremeyenlerin, aldatırken aldananların ve sürekli aldatılanların, ekran karşısında uyuşarak teselli bulanların, çelişkilerle yaşayanların, sorgulamadan olan bitene alışanların romanı Sıfır.

Bu, Sizin Hayatınız.

TELEVİZYONUNUZU KAPATMAYI UNUTMAYINIZ!

SİREN YAYINLARI

Tünel Geçit Han, B Blok 309-312 Beyoğlu - İstanbul
Tel: 0212 243 45 65 Fax: 0212 251 05 32
www.sirenyayinlari.com

PETER DOHERTY

Pete!.. Bir deli oğlan!.. 2002'den, yani 23 yaşından beri kafamızın ve ruhumuzun derinliklerini meşgul ediyor, bir kördüğüm ki içi, çözdükçe dolaşıyor... Müziği, şiiri, şarkısı yerine, tehlikeli maddelerle olan ahbaplığı, serdengeçti tavırları, marazî aşklarıyla konuşuluyor... Libertines ve Babyshambles'la yaptığı pırlanta gibi ikişer albümden sonra, ilk solosu "Grace / Wastelands"de günümüzün en katışıksız, en kıyak ve en gölgede kalmaya aday şarkılarına imza attı. NME ve Les Inrockuptibles, Pete'i Paris sokaklarında yakalamış...

HAYALET TRENLER

Seni Paris'e getiren ne oldu?

Peter Doherty: Bindiğim trenin son istasyonuydu... Davetsiz bir misafirim vardı, oturduğu evden çıkarılınca postu bana serdi ve gitmek bilmedi. "Yeter artık, git" diyemedim. Evsiz kalmıştı, kendimi kötü hissedecektim. Öyle demek yerine "ben gidiyorum" dedim, "yarın ülkeyi terkediyorum". "İyi" dedi, "evine ben bakarım". Paris'i seviyorum. Bana kimse askıntı olmuyor.

Fransızcan nasıl? İlerlettin mi?

Kötü. *(yan masaya uzanıyor)* Une cigarette, s'il vous plait? Merci.

Bir Babyshambles albümü yapmak yerine solo albüm yapmayı niye tercih ettin?

Plak şirketiyle sözleşmem öyle gerektiriyordu. Sözleşmeye göre iki Babyshambles albümü ve bir solo albüm yapmakla yükümlüydüm. Ayrıca, bekleyip duran ve grup olmadan da pekâlâ çalabileceğim bir sürü şarkım vardı. Bu şarkılardaki atmosfer daha gevşek, daha rahat, daha yavaş ve daha az saldırgan. Bir kenarda kalmaları yazık olurdu. Onlara bir el atmanın zamanı gelmişti.

Babyshambles üyeleri solo albüm yapmanı nasıl karşıladı?

Kızdılar, kıllandılar. Hayır, hayır, gayet iyiler. Onlar da kendi solo albümlerini yapıyor.

Babyshambles'ın dağılmasından endişe ediyor musun?

Hayır, geri geleceklerdir. Yuvadan uçup giderler, ama karınları acıktığında annelerine dönerler.

"Grace / Wastelands"de bazı eski şarkılar da var.

Eski şarkılardan ziyade, eski fikirler var. Yıllar içinde mutasyona uğramış işler. Bazıları yıllardır bir şarkı ismiydi sadece. "Sweet By and By" mesela, onun ilham kaynağı Quentin Crisp'in "The Naked Civil Servant"ıdır. Ne zaman bana "yeni şarkın var mı" deseler, hep "var, 'Sweet By and By' diye bir şarkı yazdım" diyordum, ama ortada sadece bir şarkı ismi vardı.

"1939 Returning" adlı şarkıda Amy Winehouse'la düet yapacağın söylenliyordu. Neden vazgeçtin?

Ünlü olduğumuzda kız arkadaşım beni terk etti. Kötü şeylerle ünlü olmuştum, uyuşturucu, kavga dövüş... Ünüm sadece fan'larımla ilgili olsaydı, direnebilirdim.

"1939 Returning"in Amy Winehouse'la düet yaptığımız bir versiyonu var aslında. Kız şahane söylüyor. Melodileri yoğuran bir tarzı var. Roger Daltrey'in "My Generation"da yaptığı gibi, bir nevi kekeliyor, içinde tutuyor, sonra püskürtüyor ve bambaşka bir şeye dönüştürüyor. Ne yazık ki Stephen Street *("Grace / Wastelands"in prodüktörü)* düet versiyonunu albüme koymak istemedi. Tamamen farklı bir şarkı olduğunu söyledi.

Graham Coxon'un (Blur'ün eski gitaristi) albüme katılması nasıl oldu?

Stephen Street'in fikriydi. Kafa barıştırabileceğim birini arıyordu, benimle paslaşabilecek, ama beni azdırmayacak birini. Blur'ün prodüktörlüğünü yaptığı dönemden Graham Coxon'u iyi tanıyordu. Beni de iş üstünde görmüştü, dolayısıyla stüdyoda zıvanadan çıkmamdan çekiniyordu. Graham o bakımdan güvenilir biriydi. Her ne kadar geçmişte bazı vukuatları olmuşsa da.

Graham Coxon, 1990'ların sonunda alkolizm tedavisi görmüştü. Sana geçmişinden hiç söz etti mi ya da öğüt verdi mi?

Konuştuk tabii, ama olaylar dışarıdan görüldüğü gibi değil hiçbir zaman.

Albümün kayıtlarından sonra blog'unda yazdıklarını gördün mü? Senden "bela mıknatısı" diye bahsediyor.

Gerçekten mi? Bunu bana başkaları da söyledi. Bana kalırsa, benden değil, Primrose Hill *(Londra'nın kalburüstü semti)* âleminden bahsediyor, Kate Moss ve Sadie Frost gibi isimlerden. Ama, o insanlar hakkında öyle konuşmak saldırgan bir tavır.

Saldırgan mı?

Evet. Ama ben üzerime alınmıyorum. Ayrıca, Graham'i takdir de ediyorum, Primrose Hill âlemindeki →

Miller GENUINE DRAFT PRESENTS

MILLER FRESHTIVAL

TÜRKİYE'NİN EN "TAZE" MÜZİK FESTİVALİ

GABRIELLA CILMI

FRIENDLY FIRES / THE WHIP

PORTECHO / JOAKIM

KUNG FU / MULTITAP

30 Mayıs 2009 Cumartesi

TURKCELL KURUÇEŞME ARENA

KAPI AÇILIŞ: 14:00

www.millerfreshtival.com

biletix MTV devrimalem 96.2 KSEN 1989 pozitif 20 2009

RELEASE THE FRESH

UNIQUELY BREWED & COLD-FILTERED

→ milyarderlerin gazabına uğramaktan çekinmiyor.

O âlemi, o hayatı özlediğin oluyor mu?

Hayır! Ben iyi bir kızım. Gerçekten.

Albümde Graham Coxon'un etkisi hissediliyor...

Evet. O kütlesel, jilet gibi keskin gitar bölümleri ve elektro gitar olayının birçoğu Graham'in marifeti.

Sana da bir takım gitar numaraları öğretti mi?

Bana mütevazı ve güçlü olmayı öğretti.

Blur'ün müziğiyle aran nasıldır?

Onları ilk defa ne zaman dinlediğimi çok iyi hatırlıyorum. Okuldan bir arkadaşım bir kaset vermişti, içinde Blur'ün "Bank Holiday"i ve "Chemical World"ü vardı. Graham Coxon hemen kahraman gibi bir şey oluvermişti benim için. Epey sonra tanıştık ve acayip kafa barıştırdık. Çok çekingen bir adam, sessiz sakin, içine kapanık. Benim gibi biraz. Ayrıca, o da benim gibi 12 Mart doğumlu... Yakında 28 olacağım.

Atıyorsun.

Nasıl yani?

30'unda olduğunu herkes biliyor.

Hassiktir!

30 yaşında olmak nasıl bir duygu?

Gıcık bir durum açıkçası.

Niçin?

Niçin olacak, 30! Boktan bir hadise.

Yaşlanmaktan korkuyor musun?

Evet. Hayır. Bilmiyorum. Niye 28 yaşındaymışım gibi yapıyorum? Arkadaşlarım 30 yaşında olmamla dalga geçiyor. Bunun bir sebebi var herhalde. Ateş olmayan yerden duman çıkmaz. Ama o sebep ne, bilmiyorum. 30 rakamının kendisi herhalde.

15 yaşımdayken moda olan müzik dans ve house'tu. Cobain'miş, Morrison'muş, Hendrix'miş, benim dünyamın bir parçası değildi. Tek bildiğim Smiths'ti.

Otuz yılda gerçekleştirdiklerinden memnun musun?

İlk birkaç yılda pek bir şey yapmadım. Yürümeyi öğrendim, konuşmayı öğrendim. Defterim dürüldüğünde içinde olmasını istediğim her şey mevcut olacak.

Bugün bir çocukluk fotoğrafını gördüğünde ne düşünüyorsun?

O anda ne düşündüğümü hatırlamaya çalışıyorum. Küçükken çok tuhaf bir şey yapardım: Çok sıradan bir anda, o esnada aklımdan geçenleri ebediyen unutmamaya söz verirdim. 17 Kasım 1987, öğleden sonra, saat üç buçukta mesela.

Bayağı sportif bir gençmişsin. Ve de Queens Park Rangers takımı hakkında All Quiet On Western Avenue diye fanzin çıkaracak kadar futbol düşkünü...

O hikâye şimdi o kadar uzak geliyor ki. Küçükken futbol oynamayı çok severdim, sürekli top koştururdum. Genel olarak sporu seviyordum. Atletizm yapıyordum, 800 ve 1500 metre koşuyordum, cross-country yapıyordum. Çok hızlıydım. En son koştuğumda 16 yaşındaydım.

İlk defa ne zaman gitarı eline aldığını hatırlıyor musun?

11 yaşındaydım galiba. Kuzey İrlanda'da yaşıyorduk. Küçük bir müzik mağazası vardı, üst katında da yaşlı bir kadınla yaşlı bir adam piyano ve gitar dersleri veriyordu. Annem kızkardeşimle beni oraya göndermişti. Hiç hoşlanmıyordum. Sonra, 16 yaşındayken, gitara çok heves ettim. Çalmaktan çok zevk alıyordum, ama iyi değildim. Yetişkinliğe geçerken, Carl'la *(Barât, Libertines'in şarkıyazarı ve gitaristi)* tanıştım. Gitar çalmayı bana aslında o öğretti.

Müzikle ciddi bir şekilde uğraşmaya başladığında allen teşvik etti mi?

Hayır, bunu bir tür şaka gibi görüyorlardı. Babam bir gün sormuştu: "Ne zaman gidip hakiki bir iş bulacaksın? Gitar çalıp durmayacaksın herhalde." Para kazanmaya başladıktan sonra fikirlerini değiştirdiler. Ama desteklerine en çok ihtiyaç duyduğumda, yanımda değillerdi.

Babanın subay olması nedeniyle sık sık okul, şehir, hatta ülke değiştirmişsin. Nasıl bir ortamda büyüdün, nasıl bir çocukluk geçirdin?

Çok baskıcı bir ortamdı. Kapana kısılmış hissediyordum kendimi. Kimliğimi göstermeden askerî üsten dışarı çıkamıyordum. Her sabah bomba var mı yok mu diye arabanın altına bakılıyordu, özellikle de 1980'lerde Kuzey İrlanda'da yaşarken. Subaylar ve aileleri sık sık saldırıların hedefi oluyordu. Her an bir drama hazırlıklı olunmalıydı; her an bir bomba patlayabilir, bir kazaya kurban gidebilirdin. Her yerde dikenli teller vardı. Herkes üniformalıydı ve silah taşıyordu. 17-18 yaşına kadar gündelik hayatım bu dünyada geçti.

İsyankâr olmanda bu dünyanın etkisi var mı sence?

İsyankâr olup olmadığımı bilmiyorum. Babamlarla yaşadığımda, her şey babam nasıl istiyorsa öyle olmalıydı. Her ne olursa olsun, müsaade edilmeyen bir şeyi yapmam söz konusu değildi. Neticede, babam, mesleği insanları hizada tutmak olan bir adamdı. Orduda da kuralları ihlâl edenlerle o ilgileniyordu. Babamın gözünde ben çok küçük bir tehdittim. Evi yakmaya ya da kadın elbisesi giymeye kalksam, en fazla üç saniyede icabına bakardı.

Okulda çocuklar seni nasıl görüyordu?

Ne olduğu pek belli olmayan, biraz karanlık bir tip gibi görüyorlardı. Öğretmenleri tahrik etmeyi seviyordum. Eşcinsel olduğum sanılıyordu. Bazı hocalar hakikaten hazzetmiyordu benden. Çok yalnız bir tiptim. Ama hiç kendimi tamamen yalnız hissetmedim, en azından 12 yaşıma kadar. Büyüdükçe, normlardan sapmaya başladım. İngiliz okulları dehşetengiz yerlerdir. Zekiysen, hemen maskara muamelesi görürsün; ama salak olmana da müsaade edilmez. Hiçbir durumda kazanamazsın. Sürüden ayrılmaman, dikkat çekme-

men, şahsiyetsiz olman gerekir. Bu durumu çok fazla kafaya takmıyordum, ama kendim olmaya çalışıyordum. Çok zordu. Sık sık okuldan kaçıyordum. Dersi asıp mezarlığa gidiyordum, orada NME okuyordum. Zaten daha sonra mezarlıkta da çalıştım.

Hayatta, dünyada bir yerin olduğun duygusunu ilk defa müzikle mi yaşadın?

Hayır, onu muhtemelen okula başladığımda hissettim. Benden bir yaş büyük ablam anaokuluna giderken onu seyrederdim ve onunla birlikte gitme arzusuyla geberirdim. Kendimi dışlanmış hissediyordum. Okula ilk gittiğim gün, kahvaltıda Rice Krispies yediğimi hatırlıyorum. Kar yağıyordu, Almanya'daydık. Hayatta ilk defa bir şeyin parçası olduğumu hissetmiştim. Başlangıçta okulu çok sevmiştim. Özellikle de resim ve kilden figürler yapmayı. Ama okumayı, yazmayı evde annemden öğrendim.

Ergenliğinde seni sarsan bir kitap olmuş muydu?

15 yaşımdayken Oscar Wilde'ın "Dorian Gray'in Portresi"ni okumuştum. Olağanüstü yazılmış bir roman. Çok şiirsel ve çok etkileyici. Çok da hüzünlü. Ve o zamanlar yaşadıklarımdan o kadar uzaktı ki. İstediğini istediği zaman yapabilen çok özgür karakterin tasvirleriyle dolup taşan bir kitaptı. Okurken bir rüyada gibiydim.

Topluluk önünde ilk defa ne zaman şarkı söyledin?

15 yaşındaydım, okulda "Billy Hamster" diye bir şarkı söyledim, benim yazdığım bir şarkıydı.

Nasıl bir şeydi?

Çalayım. *(gitarını alıp çalmaya başlıyor)* "Sekiz yaşındaydım, babama söyleyip duruyordum / Israr üstüne ısrar / Tepesini attırıyordum / Hayır hayır diyordu, evde hayvan beslemek yasak / Yaşım daha küçük evlat / Dokuzuma girdiğimde, yaşım biraz daha büyümüştü / Doğumgünümde omuzuma dokundu babam / Tahmin edersiniz sürprizi / Minik bir kemirgen / Ona Billy adını verdim, Beyaz Fare Billy / Çok iyi dost olduk, ben ve Billy / Aklıma gelmezdi o eğlencenin biteceği / Fakat bir gün / Öldü Billy / Ağladım, iki gözüm iki çeşme..."

Yeni bir işini dinlemediğimiz yıl yok. Sürekli yeni şarkılar yapıyorsun, konserler veriyorsun. Sahnede olmanın nesini seviyorsun?

İnsanların yüzlerini. *(gülüyor)* Ve parayı. Ama yine de sahnede kendimi iyi hissetmiyorum. Zevk aldığım bir şey değil sahnede olmak, çünkü çekingen, sıkılgan, paranoyak ve huzursuz tabiatlı biriyim. Çoğu zaman, tuzağa düşmüşüm gibi korkunç bir hisse kapılıyorum. Yapmam gerektiği halde yapmadığım bir takım şeylerin tuzağına düşmüşüm gibi. Prova yapmak gibi mesela. Kulise kısıldığım anlardan nefret ediyorum, biliyorum ki çekip gidemem, birazdan sahneye çıkıp çalmam lâzım. Çoğu zaman sahneye istediğim için değil, mecbur olduğum için çıkıyorum.

Carl'a "grubu toparlayıp sahneye çıkalım" dedim. Dedi ki, bir enerji uzmanına görünmeliymişim. Bir new age gurusu, enerji düzeylerimi ölçecekmiş. Çok ağrıma gitti.

Hâlâ rock'n'roll'a inanıyor musun?

Hâlâ varolduğuna inanıyorum.

Rock'n'roll'u nasıl keşfettin? İlk dinlediğin, sana "bu farklı bir şey" dedirten neydi?

Donovan'dı galiba. Rock'n'roll duygusu sihirli bir hadise. Bir şarkıyı duyduğunda ona eşlik etmek geliyor içinden, dans etmek istiyorsun.

Evde neler dinlenirdi?

Evde müziğin özel bir yeri yoktu. Birkaç Beatles plağı vardı tabii, ama başka pek bir şey yoktu. Ablam sürekli şarkı söylerdi. Kendisinin uydurduğu, bazen beni de yanına kattığı saçma sapan şarkılar. Ona takılır, sinir ederdim. "You could see a shadow on the pavement, you could see the clouds" (Kaldırımda bir siluet görebilirdin, bulutları görebilirdin) diye bir şarkı uydurmuştu. Ona bu şarkıyı daha önce radyoda dinlediğimi söyledim, ağlamaya başladı. Yalandı tabii. Sonra, kendi kendime müziği keşfettim, cumartesi sabahları şehirde gezinirken. Eski plaklar satan dükkânlara gidiyordum, Smiths'in 45'liklerinin kapaklarına takılmıştım. İlk aklıma gelen "I Started Something I Couldn't Finish". 15 yaşındaydım.

O yaşlarda rock mitolojisi ilgini çekiyor muydu?

Hiç çekmiyordu. Zaten o zamanlar rock mitolojisi çok popüler de değildi. Moda olan müzik dans ve house'tu. Kurt Cobain'miş, Jim Morrison'muş ya da Jimi Hendrix'miş, benim dünyamın bir parçası değildi. Bir tek Smiths'i seviyordum, zaten tek bildiğim onlardı. Carl'la tanışınca, onun sayesinde başkalarını keşfettim; Carl Nirvana, Doors, Velvet Underground seviyordu.

"Grace / Wastelands"de Carl Barât'nın izleri var.

"A Little Death Around The Eyes", Carl'ın kızkardeşinin yazdığı romanın ismi. Carl, aynı isimde bir şarkı yazmama çok bozuldu. O şarkıdaki "Her boyfriend's name was Dave" dizesindeki Dave, Carl'ın ta kendisidir.

"Sweet By and By"ın girizgâhı Libertines'e yoğun bir nostalji duyduğunu hissettiriyor.

(şarkıyı mırıldanıyor) "Was it so long ago? When we first hit the road" (Çok zaman önce miydi? Yola revan oluşumuz) Bu şarkı Wolfman'in marifeti. Wolfman'le ne zaman bir araya gelsek, çok nostaljik bir boyuta giriyoruz. Wolfman hep ilk Libertines turnesinden söz ediyor. Tam bir faciaydı o tume. "Sweet By and By" biraz o günlere dair. Ama "It wasn't long ago, when you said you loved me so / Where did you go? You didn't even say goodbye" (Çok zaman önce değildi beni sevdiğini söyleyişin / Nereye gittin, veda bile etmedin) Kate (Moss) hakkında. Kate bana veda bile etmedi –çok nezaketsiz bir tavır. "Sweet By and By" çok kederli bir şarkı.

Carl Barât'yla en son ne zaman görüştün?

Birlikte sahneye çıkmamız için acayip teklifler geldi. Şu festivale çıkarsanız iki milyon, bu festivale

Işıltılı kalemiyle yer yer bilinçaltımızı yoklayarak,
yer yer bam tellerimize basarak soruyor her zamanki zarif muzipliğiyle

Vivet Kanetti

Yepyeni bir TV programı:
Farklı mesleklerden 10 kişi Eşsiz Ev'de bir araya gelir. Yarışmanın amacı henüz açıklanmamıştır, ipucu yoktur... Kanalın izleyici forumunun müdavimleri esrarı çözmek için kolları sıvar.
Hem yarışmayı hem Türkiye'nin gündemini takip ederler...
En uçucu olaylarla en sarsıcıları bir potada erir. Üzücü, yaslı, ürkütücü haberler, kapanmayan yaralar, asırlık dertler; bir türlü karşılığını bulamayan AB aşkı, AB düşmanlığı, gözü Batıda olanlar, Türkün gücünü ispat peşinde koşanlar. Her kafadan çıkan sesler, hep bir ağızdan kabul ediliverenler, tekyürektekyumrukçular, amanimajımızbozulmasınlar...

KANAT KİTAP www.kanatkitap.com KANAT

çıkarsanız bir milyon filan. Ben de Carl'ı arayıp "niye kabul etmiyoruz, eski grubu toparlayıp birlikte sahneye çıkalım" dedim. O da, "ama ayrı arabalarda gidemeyiz" dedi. "Niye gidemeyelim" dedim. "Birlikte sahneye çıkabilmemiz için dost olmamız lâzım, sadece para için sahneye çıkamayız" dedi. "Peki" dedim, "dost olalım, birlikte çok para kazanan dostlar olalım". Meteliğe kurşun atıyorum, Carl da öyle. O da dedi ki, belki bunu size söylememeliyim ama, bir enerji uzmanına görünmeliymişim. Yani, bir nevi new age gurusu, benim enerji düzeylerimi ölçecekmiş ve hâlâ negatif enerjiyle, karanlık güçlerle çevrili olup olmadığımı görecekmiş. Eğer durum hâlâ öyleyse Carl'ın yanına yaklaşamazmışım, çünkü negatif enerjimle onun pozitif enerjisine zarar verip hayatını karartabilirmişim. Bu çok ağrıma gitti. Sanki kötü ruhlu Jedi'ymişim gibi!

O konuşmadan sonra hiç görüşmediniz mi?

Enerji düzeylerim hallolmadıkça yanına yaklaşmama müsaade yok! Benim enerji düzeylerim gayet iyi. Ama kendimi topladığımı ona ispat etmem gerekiyor. Üçüncü defa deneyip aynı sonucu yaşamaktan çekiniyor.

Libertines hikâyesinin fazla uzamamasının olumlu olduğunu düşünmüyor musun? Grubun yaşlanmaması iyi olmadı mı?

Yine de yedi yıl sürdü o hikâye. Grup yaşlanmadı ama, bir sürü kargaşa yaşandı. Çok kaotikti. Carl'la benim aramdaki ilişki, biz daha ünlü olmadan önce çöktü. Bugün Carl'ın yokluğunu hissetmiyorum, onu özlemiyorum, çünkü tekrar beraber çalışabilelim diye hakikaten elimden geleni yaptım. Ama olmadı, yürümedi, demek ki böyle olması gerekiyormuş.

Geriye dönüp Libertines'e baktığında, başarıyı fazla çabuk yakalamışsınız gibi geliyor mu?

Açıkçası, çok geç geldiğini düşünüyordum. Hem endişeleniyordum hem de güveniyordum, "er ya da geç albümlerimiz satacak ve ünleneceğiz" diye düşünüyordum. Ama bir türlü olmuyordu. Her şey ters gidiyordu, davulcular, basçılar su koyuveriyordu. Carl inancını kaybetmişti, ısrar etmeyelim diyordu. Bir avuç seyirciye konser vermekten usanmıştı. Perdeleri çekili bir odada, yatağın üzerinde yaşayan, yemek diye pilaki konservesi yiyen yalnız bir adam olarak sonunun geleceğinden emindi. Bense umutluydum. Zaten ünlüymüşüm gibi düşünüyordum. Sanki ünlüymüşüm gibi giyiniyordum.

Bu iyimserliğin dayanağı neydi?

Nihayetinde müziğimizin tutmaması düşünülemezdi, taşınamayacak kadar büyük bir acı olurdu. Her zaman, işlerin eninde sonunda öngördüğüm yere varacağına inandım. İnsanlara hitap edecek şarkılar yazmak, çalmak, söylemek istiyordum. Yerini bulamamayı anlatan şarkılar. Sonra, olayın öngörmediğim bir tarafıyla karşılaştım: Sorunlar, Londra, kırgınlıklar, yaralar... Her şey değişti. İlk başta iyi para kazandık. Dört yıldır beraber olduğum kız, ünlü olduğumuzda beni terk etti, bir gecede değiştiğimi söyledi. Doğruydu muhtemelen. Çünkü kötü şeylerle ünlü olmuştum, uyuşturucu, kavga dövüş... Ünüm sadece fan'larımla ilgili olsaydı, böyle yüzeysel olmazdı. O zaman direnebilir, dayanabilirdim, daha az paranoyaklaşabilirdim.

Ian McCulloch (Echo & The Bunnymen) şöhret yüzünden birçok dostunu kaybettiğini söylüyor. Aynı şey senin de başına geldi mi?

Ben hiçbir zaman kötü bir çocuk olmadım, özünde kötücül bir insan değilim, mesela asla anneannemin, dedemin parasını araklamadım, kimseyi zarar verecek şekilde dolandırmadım. Ama davranışlarım yüzünden çok arkadaşımı kaybettim, çünkü hep geç kalıyordum, randevuları ekiyordum. Ama yalnızlık o kadar da vahim bir şey değil, okul zamanlarından beri yalnız olmaya alışkınım; yalnızlık hoşuma gidiyor. Hiçbir zaman mutsuz olduğum için uyuşturucu kullanmadım. O mesele sadece bir hataydı, o kadar.

Eroinmansan, vücudunun ve kafanın hapı yutması çok kolay. Tedaviler korkunç. Tedaviye girince iki ay boyunca sanki bir otobüs üzerimden geçiyormuş gibi hissediyorum.

Uyuşturucu maddelere takılman nasıl oldu?

Okulda bazen uyuşturucu kullananlar vardı, ama ben kullanmıyordum. Bana tamamen yabancı bir hadiseydi. Uyuşturucuları sonradan keşfettim. İlk defa asit attığımda, sanki beynimde infilâk olmuş gibi hissettim. Tuhaf, ürkütücü, nerdeyse komik bir tecrübeydi. Her şey değişiverdi, dünyaya bakışım, kendime bakışım... Önümde sayısız ihtimal açılıyordu. Ama sonra kendimi tahrip ettiğimi fark ettim.

Kişisel ve sosyal hayatını uyuşturucular ne ölçüde etkiledi?

İlk başta, uyuşturucuları para kazanma imkânı olarak görmüştüm. Ucuza uyuşturucu temin edebiliyordum, öyle olunca da satmaya başladım. Hangar gibi yerlerde yapılan büyük partilere gidip asit, speed ve marihuana satıyordum. Londra'da bu işte epey ünlenmiştim. Şapkamın içinde saklıyordum. Partiye gittiğimde, şapkamın renginden, kahverengi, siyah ya da beyaz olmasından hangi maddeyi getirdiğimi anlıyordu millet.

Uyuşturucu kullanmasaydın hayatın bundan daha farklı olur muydu?

Pek o kadar farklı olmazdı herhalde. Meslekî çevremdeki insanların çoğu uyuşturucu kullanmıyor. Arkadaşlarımın bir kısmı ise kullanıyor. "Hayatım farklı olmazdı" diyorum ama, büyük ihtimalle daha kolay olurdu. Hapse girmezdim. Daha sağlıklı olurdum. Ama şanslıyım, çok çabuk iyileşiyorum. Fiziken de, zihnen de. Tek bilinmeyen şu: Kaç kere yırtabilirsin ki?

Kendini bir kazazede gibi hissediyor musun?

Pek çok şeyin ardından hayatta kalmayı başardığım hissine kapılıyorum. Eroinmansan, vücudunun ve kafanın hapı yutması çok kolay. Tedaviler korkunç. Bir buçuk yıldır tedaviye ihtiyaç duymuyorum, ama daha önce dört kere başıma geldi. Tedaviye girince, iki ay boyunca sanki bir otobüs üzerimden geçiyormuş gibi hissediyorum. Her seferinde, "bu sefer nasıl yırtacağım" diye düşünüyorum.

Medyadaki imajın seni ne kadar yansıtıyor?

Bu konuda insanın elinden bir şey gelmiyor ki! Sansasyon peşindeki basınla, hele Britanya basınıyla başa çıkmak mümkün değil. Beslenme kaynakları bu, vurgunu buradan vuruyorlar. Elbette yansıttıkları çok çarpık bir imaj, mesela çok daha ufak tefek olduğum sanılıyor *(boyu 1.90'dan fazla)*, neden bilmiyorum. Sürekli küçük küçük saldırılarda bulunuyorlar, ama bunların beni etkilemesine izin vermemeye çalışıyorum. Bazen onlarla eğleniyorum, gazetecileri rehin alıyorum, fotoğraf makinelerini, kameralarını alıyorum, böyle saçma sapan hadiseler işte...

MTV'deki "24 Hours" adlı reality show'a katıldın...

Ben sadece gelip evde küçük bir konser çekecekler sanıyordum. 24 saat boyunca kameraların eve demir atacağını bilmiyordum. Üstelik, bana para da vermediler, halbuki programı altı kere yayınladılar. Artık ortalıkta pek görünmüyorum, şehir dışında yaşıyorum, insanlar beni bulamıyor.

Sıradan bir gününü nasıl geçiriyorsun?

Sakin ve karanlık. Sabah kalkıyorum, genellikle koltukta uyanıyorum, ancak yirmi dakikada kıpırdayabiliyorum, çünkü çok soğuk oluyor. Küçük bir gezinti yapıyorum. Sonra koltuğuma dönüyorum, film seyrediyorum.

Şarkılarını nasıl yazıyorsun? Kâğıda mı, bilgisayara mı?

Kâğıda yazıyorum, elyazısıyla. Bilgisayara yazmak aklımın ucundan bile geçmez. Yıllarca daktiloda yazdım, ama artık daktilo parmaklarımı acıtıyor. Şimdi elyazısıyla yazıyorum. Bir asistanım var, bilgisayara o geçiyor. Berbat elyazımı nasıl söküyor, bilemiyorum.

Daha yeni bir kredi kartın olmuş. Kredi kartsız yaşamayı nasıl beceriyordun?

Kredi kartım hâlâ yok. Geçenlerde bir ATM kartı edinmiştim, sadece makinadan para çekmeye yarayan bir karttı, onu da kaybettim zaten. Nakit parayla, elden ele alışveriş yapmaya alışmışım bir kere. Elimde hiçbir zaman para kalmıyor, uçup gidiyor. Hiçbir zaman zengin olmadım, olabilirdim, hatta belki de olmalıydım. Ama bunun olabilmesi için etrafımda birilerinin olması gerekiyor.

Peki, şarkı yazmak ruhuna iyi geliyor mu?

Geliyor herhalde. "Back From The Dead" özel bir şarkı mesela. Ölülerin yanından gelmeyi anlatıyorum, karanlık âlemleri, hayalet trenleri, ışıksız odaları anlatıyorum. Kendimi hapsedilmiş bulduğum anda, gitarıma kavuşup yeniden beste yapabileceğim ânı düşlüyorum. Ve kavuşma anları hep çok dokunaklı oluyor.

Çeviren: ***S.İ. - Y.G.***

Proudpilot //

Monsters exist

***

01.05.09

Peyote Muzik

www.proudpilot.com www.peyote.com.tr

[SHIP OF FOOLS]

Endüstriyel-avangard ekip Einstürzende Neubauten'da yıllar yılı bas gitarını takip ettiğimiz Alexander Hacke, artık iyiden iyiye bizim köylü oldu. Fatih Akın filmi "İstanbul Hatırası"nda İstanbul'u hiç görmediğimiz gibi gösteren Hacke, son İstanbul Film Festivali'nde de Berlin'in köşe bucağını gezdirdi. Ama asıl iş, çok yönlü sanatçı eşi Danielle de Picciotto'yla kotardığı "Ship Of Fools" projesindeymiş. Bütün deliler ve kültürlerle binmişler bir alâmete, gelmişler Babylon'a. Biz de beraber çıktık kerevetine...

SENE BİNDÖRTYÜZALTMIŞBEŞ

Dün akşamki gösteriden memnun musunuz?

Alexander Hacke: Evet. Nihayet burada tamamen kendimize ait bir şey sunmak çok güzel. Biliyorsunuz, bu şehri çok seviyorum. Yıllardır gelip gidiyorum, Baba Zula ve birçok kişiyle ortak projeler içinde yer aldım. Ama esas kendi yaptığımız, kendi ürettiğimiz bir şeyi burada sahneye çıkarmak istiyordum. Bakalım kendi halimizle, Türk sahnesinde, Türk stilimizle nasıl olacağız diye merak ediyorduk. Bunu dün akşam öğrenmiş olduk.

Sahnedeki ve ekrandaki dansözleri sadece İstanbul'da değil, her yerde gösterilerinizde kullandığınızı tahmin ediyoruz. Oryantal müzik ve dans, müziğe nasıl dahil oldu? Bu oryantalist bir tavır mı?

Danielle de Picciotto: Bu gösteri bir kitaptan yola çıkılarak hazırlandı, Sebastian Brant'ın 1465 yılında yazdığı "Ship of Fools" (Deliler Gemisi) adlı kitaptan. Kitap, Avrupa'nın ilk best-seller'ı. Daha o zamandan birçok dile çevirilmiş. Gösteri içerisinde müzikle beraber kitaptan bölümleri, hangi ülkedeysek, o ülkenin dilinde okumaya çalışıyoruz; İspanya'da İspanyolca, Almanya'da Almanca okuyacak birisi bizimle sahneye çıkıyor. Şu anda Çin için çalışıyoruz... Daha baştan uluslararası bir yapısı var projenin, bu kitabı seçmemizin nedenlerinden biri de bu. Daha önce Tiger Lilies'le ortak yaptığımız "Mountains of Madness" gösterisi sadece eğlencelikti. Korkulu, gotik, erotik, ama çok eğlenceliydi. Sonra şu dünya koşullarında, güncel, sosyal, ekonomik, politik koşullarda, bir sanatçı eğlendirmekten fazlasını yapabilir mi diye sorduk kendimize. Farklı kültürler, farklı müzik tarzları, yaşayışlar, dinler hep bir çatışma yaratmak zorunda mı diye sorguladık. Tabii ki cevap tam tersi. Çok ilginç ve zenginleştirici olacaktı bütün bu farklı kültürleri bir araya getirmeye çalışmak. Geleneksel ve modern çalgılarla, elektronik aletlerle, farklı dillerle, farklı dinlerle hep birlikte sahneye çıkılıp çok güzel bir etkileşim yakalanabiliyor ve bu da gösteriyor ki, bütün bu farklılıkların çatışması şart değil. Bu yüzden gösterimizde, Asyalı veya Avrupalı, her yerden bir şeylerin olması çok önemli. Sonuçta gemi deliler gemisi, bu gemi hepimizin. *(gülüyor)*

Farklı kültürler, farklı müzikler, yaşayışlar, dinler hep bir çatışma yaratmak zorunda mı? Tabii ki cevap tam tersi. Sonuçta gemi deliler gemisi, bu gemi hepimizin.

Bu sizin küreselleşirken yerel kalma denemeniz gibi gözüküyor. Biliyorsunuz, global (küresel) ve local (yerel) kelimelerinden türetme yeni bir kelime kullanılıyor artık: "Glocalisation".

Picciotto: Güzelmiş... Evet, yerel olan ve geleneksel olan çok önemli ve hatta çok şaşırtıcı. Geleneksel olanı korumak gerçekten gerekli. Almanya'da Dışişleri Bakanlığı için bir film çektim yakınlarda. Bütün Avrupa Birliği ülkelerinin geleneksel ve modern danslarını filme almaya çalıştık. Belki de o ülkelerde yaşayanlardan çok daha fazlasını öğrendim kendi kültürleri hakkında. Yerel kültürlerin hepsinin içinde bu güzellik var, ama içlerinde yaşayanlar bazen farkedemiyor.

Hacke: Sanatçıların genel tarzı budur, bir şehre birer işgalciymişçesine girerler. Kendi dünyalarını gittikleri şehirdeki insanlara dayatırlar bir anlamda. Ben bunu yapmak istemiyorum artık. İnsanları kendi dünyama davet etmeyi tercih ediyorum, ki zaten o dünya, benim dünyam ve onların dünyası, aynı dünya... Eskiden tersiydi: Kışkırtıcı, rahatsız edici işlerin peşindeydim. Bu artık geçmişte kaldı. Şimdi insanları bir araya getirecek bir durum, bir büyü yaratmayı tercih ediyorum. Yerel motiflerle, yerel müzisyenlerle beraber bir dünya yaratmaya çalıştığımız zaman insanlar daha rahat oluyor. Onlara karşı durmaktansa onlarla birlikte, onlar için vermeye çalıştığımız mesajı daha iyi anlıyorlar.

Dün akşam da son derece rahat gözüküyordu seyirciler. Yine de "Anger" (kızgınlık) bölümündeki müzik kolay yenilir yutulur değildi, daha çok eski işlerinizi andırıyordu. O sert müzikten bahsettiğiniz konuma nasıl geçiyorsunuz?

Hacke: Ben bir purist değilim. "Ben endüstriyel müzik yapıyorum ve diğerlerinden nefret ediyorum" değil yani... *(kalın bir blues'cu sesiyle)* "Ben blues'cuyum, blues yaparım

Alexander Hacke ve Danielle de Picciotto, Büyük Londra Oteli'nde (foto: Aylin Güngör)

Hacke Babylon'da
(foto: Muhsin Akgün)

ve sizin müziğinizden hiçbir şey anlamıyorum." *(gülüyor)* Zevklerim çok eklektik, her zaman her tür müziği sevdim; elektronik müzik çok seviyorum, bluegrass da, death metal de, aynı zamanda Balkan müziği de, rockabilly de...

Picciotto: Beyoncé seviyor. *(gülüyor)*

Hacke: *(gülüyor)* Yalan değil... Ve bütün müzik türlerini toplayıp bir araya getirmek istiyorum. Onları birbirine sürtmek, birbirlerinin içine geçmelerini sağlamak istiyorum... Ney gibi bir sufi çalgısını feedback'li bir elektro gitarla bir araya getirmek çok doğal benim için, ayrıca gerçekten güzel oluyor. Bir türün içerisine başka biri eklenince o tür yeniden değerleniyor, gelişiyor.

Picciotto: Birbirine yakışacağı bariz iki şeyi bir araya getirmek güzel olabiliyor, ama hiç bir araya gelmeyecekleri birleştirdiğiniz zaman yepyeni ve hiç beklenmedik bir şey çıkıyor ortaya. Bu çok daha büyüleyici.

Bu gösteride bir araya getirdiğiniz bir başka öğe de görseller. Bunları nasıl hazırladınız? Müziğin yazım süreciyle paralel mi gitti?

Picciotto: Çok uzun hazırlandık bu gösteri için, ki normalde hiç zamanımız olmaz. *(gülüyor)* Her şeyden bir süre uzaklaşıp Kanada'ya gittik. Bir dağda, hiçbir şeyin olmadığı bir yerde iki ay boyunca yapayalnızdık. İlk ayı kitaptan hangi bölümleri seçeceğimize ayırdık, sonra o bölümlerin görsel ve müzikal ifadesine çalıştık. Bir beyin fırtınası yaşadık. Mesela "Greed" (hırs) bölümü için ben "hangi renk uygun olur acaba?" diye soruyordum, Alexander da bana hangi sesin daha iyi gidebileceğini soruyordu. Rolleri değişmeye çalışıyorduk. Çünkü onun benden tamamen farklı görsel fikirleri var. Benim de öyle: Ne zaman bir müzik hakkındaki fikrimi söylesem, "Nasıl yani?" diyordu. *(gülüyor)* Ama sonuçta kitaba bağlı kaldık: Bütün çizimler, görseller kitabı yansıtıyor...

Hacke: Rock konserlerinde veya DJ-set'lerde bilgisayar destekli bir takım görüntüler yansıtılır arkadaki perdeye. Konserden çıkınca da tamamen unutulur bunlar. Biz müziğin ve görselin eşit rolleri olduğu bir gösteri hazırlamaya çalıştık.

Picciotto: Ayrıca kitabın orijinalinde her bölüm için ayrı ağaçbaskı resimler var. Sebastian Brant bunu özellikle istemiş, görsellerin hikâyeyi metinden çok farklı biçimde aktarabildiğini düşünmüş. İçi resimlerle donatılmış ilk kitaplardan.

Hacke: Evet, ilk çizgi-romanlardan. *(gülüyor)*

Peki araya bu orijinal kitaptaki ağaçbaskı resimlerden koymayı neden istemediniz?

Hacke: Modern görselleri tercih ettik, çünkü diğer türlü seyricinin kafasını daha da karıştırmış olacaktık. Eski resimlerle istediğimiz etkiyi alamazdık. Kitabın içeriğini günümüze taşımak istiyorduk.

Picciotto: Gösteriyi ilk defa İstanbul için bir kulüpte gerçekleştirdik. Normalde tiyatro salonlarında sergiliyoruz. Önce kitaptan bölümler okunuyor, sonra kendi yorumumuzu gösteriyoruz. Böylece seyirciler eskiyle yeni arasındaki farkı daha iyi anlayabiliyor.

Kulüpte sahnelemek nasıldı peki?

Hacke: Açıkçası, oturan seyircilerin karşısında bir tiyatro sahnesini tercih ediyoruz. Böylece detayları daha iyi verebiliyoruz. Dün akşamki, sonuçta insanların ellerinde içki ve sigaralarıyla ayakta sohbet ettikleri Babylon versiyonu oldu. *(gülüyor)* Ama buraya gerçekten gelmek istiyorduk ve yegâne şansımız da buydu, fırsatı kaçırmak istemedik.

Picciotto: Dünkü gösterinin bir iyi yanı da iki ekran olmasıydı. Konuk dansözler görüntülerin üzerine dans edebildiler. Bize de ilk defa çalarken görselleri görebildik.

Hacke: Evet, normalde göremiyoruz görselleri. Motosikletçiler gibi aynalar kullanmamız lâzım. *(gülüyor)*

Picciotto: Bir de okuma kısımlarını çıkardığımız için bazı görselleri gösteremedik, biraz üzücü oldu.

Gösterinizin oldukça teatral bir yönü de var. Özellikle Alexander, başlangıçta sarhoş bir İngiliz denizci gibiyken, son bölümde sanki bir aşk gemisi kaptanıydı.

Hacke: *(gülüyor)* Ben kaptansam eğer, Danielle de dümencidir. Veya tam tersi. Şapkayı değişiyoruz. Böyle her telden çalan bir gösteri yapınca, öykülerdeki karakterlere bürünmek gerekiyor. Metod oyunculuğu gibi biraz. *(gülüyor)*

Daha önce denediniz mi oyunculuğu?

Hacke: Bazı filmlerde konuk oyuncu olarak yer aldım. Gençken çok daha fazla oyunculuk yapıyordum. Ama oyunculuk pek bana göre değil galiba, çünkü iyi bir yalancı değilim. Meslek olarak yalancılık yapmak da istemiyorum.

Picciotto: Yalancılık değil, numara yapmak. Yalan çok sert, öyle demeyelim. *(gülüyor)*

Hacke: Bir oyuncu komutla birlikte ağlayabilir. Ben bu değilim...

Belgesellerde izliyoruz sizi... Beraberce gözüktüğünüz son belgesel "In Berlin" (Berlin'de) birkaç gün önce İstanbul Film Festivali'nde gösterildi. Sizden önce geldi yani...

Hacke: Gerçekten mi? Çok güzel.

Picciotto: Çok acayip. Daha Berlin'de gösterilmedi film...

Daha önce de Fatih Akın'ın filminde İstanbul'un müzik hayatını gezdirmiştiniz. Şimdi de Berlin'i... Şehir rehberi gibisiniz...

Hacke: *(gülüyor)* Gerçi bu film sadece müzik üzerine değil, Berlin'in birçok yönünü anlatıyor. Biz de filmdeki birçok Berlinliden ikisiyiz. Ama evet, neden olmasın, şehirleri gezdiren adam olarak ün yapmak isterim. *(gülüyor)*

Berlin'de işler nasıl gidiyor?

Hacke: Bilmiyorum ki. Artık hiç dışarı çıkmıyoruz. Gece hayatımız yok. Böyle bir soru sorulunca hep afallıyorum, hatırlamıyorum çünkü.

Picciotto: Ben Berlin'e ayak bastığımda çok yaratıcı bir şehirdi. Şimdi öyle değil sanki. 1985'te, duvar hâlâ ayaktayken taşındım Berlin'e. O zamanlar anarşi vardı şehirde. Sanki her şey mümkündü, özellikle sanat çevrelerinde. Şu anda herhangi bir Alman şehri haline geldi Berlin, büyük bir metropol. Her şey daha kurallı, bu da işleri zorlaştırıyor tabii. Bir kere çok daha pahalı oldu. New York veya Londra'yla kıyaslamıyorum tabii, eskisine göre pahalı. Sanatçılar için çok zor bu durum. Berlin'de yaşayıp para kazanmak gerçekten zor. Ama tam tersi bir ünü var; o kadar da pahalı olmayan, rahat, yaratıcı ve eğlenceli bir şehir imajı var. O kadar çok Amerikalı, İngiliz gelip Berlin'e yerleşiyor ki. Hepsi şok oluyorlar ve bir sene sonra gidiyorlar Berlin'den. Belki New York'takinden fazla galeri vardır Berlin'de, ama kimse bir şey almıyor. Başka şehirlere satmak zorundasın, eğer hayatta kalmak istiyorsan... Çok tuhaf; iş yapamayan veya işlerini satamayan sanatçılarla ve tasarımcılarla dolu bir şehir.

Hacke: Batı Berlin eskiden bir köy gibiydi. Herkes herkesi tanırdı, her şey çok daha küçük ölçekliydi. Şimdi başkent ve finans merkezi. Böylesi bir şehirde yeraltı kültürünün yaşaması çok zor.

Karı-koca olarak çalışmak zor mu?

Picciotto: Önce sen cevap ver. *(gülüyor)*

Hacke: Aramızda romantik bir ilişki olmasa da, Danielle'le çalışmak isterdim. Çok şeyi paylaşıyoruz. Yatağımızı, soframızı, hayatımızı paylaşıyoruz. Düşüncelerimizi sürekli paylaştığımız için ortak noktayı çok daha kolay buluyoruz...

Picciotto: Sanatçıların ilişkileri genelde zordur. Ego meselesi. Sanatçı olmak için kendi dünyanı yaratmalısın ve o dünyada tek olmalısın. O şu turneye gidecek, öbürü şu sergiye... Sanatçıların tatili olmuyor, hep çalışmak zorundasınız. Hal böyle olunca, bir ilişkiyi yürütmek imkânsız. Bunu kırabilmenin belki de yegâne yolu birlikte çalışmak, böylece aynı dünyada olabiliyorsunuz. Hep sevmişimdir Alex'in işlerini, çoook eskiden beri. Başını çektiği bir grup vardı: Jever Mountain Boys. Bayılırdım sahnede gitar çalıp söyle-

Sanatçılar bir şehre işgalci gibi girerler. Ben de eskiden kışkırtıcı, rahatsız edici işlerin peşindeydim. Şimdi insanları bir araya getirecek bir büyü yaratmayı tercih ediyorum.

→23

mesine, Neubauten'de göremezsiniz Alex'i söylerken. "Bu, beraber olmak istediğim adam" demiştim o zaman. Arada işlerini hiç de sevmediğim başka sanatçılarla beraber oldum. *(gülüyor)* Çok şanslıyız yani, hem birbirlerini hem de birbirlerinin işlerini seven iki sanatçı olarak...

Hacke: 1985'ten beri tanışıyoruz. Danielle haricinde pek kimseye güvenmiyorum zaten.

Picciotto: Teşekkürler. *(gülüyor)*

Birlikte yaptığınız işler haricinde solo çalışmalarınız devam ediyor...

Picciotto: Alexander en son çok güzel bir Fin filmi için müzik yaptı. Zaida Bergroth'un "Last Cowboy Standing" adlı filmi...

Hacke: Hayatta kalmak için sevsek de, sevmesek de bunları yapmamız gerekiyor. *(gülüyor)*

Picciotto: En son tatili bundan üç sene önce yapmıştık, o da üç gün. Orada da bir gün yattıktan sonra "ee, şimdi ne yapacağız?" diye gelmişti Alex. "Yat işte" dedim. Olmadı. Bisiklet kiralamak zorunda kaldık... *(gülüyor)* Kendi projelerimizi yaparken güzel tabii, ama ek işler yaparken bir sürü şeyle boğuşmak zorunda kalıyoruz. Ben galerilerle boğuşuyorum, Alex yönetmenlerle.

Hacke: Bu tabii başka beceriler kazandırıyor. Filmdeki 10 saniyelik bir bölüm için bile en az 10 dakika pazarlama yapmam gerekiyor. *(gülüyor)* Yok efendim, neden bu notayı özellikle bu sahnede kullanmışım! Çok sakin olmalısın, kendini iyi takdim etmelisin. Eğer sadece bu işleri yapsaydım, manyak bir katile dönüşebilirdim. Herkesi öldürmek isterdim. *(gülüyor)*

Picciotto: Yapar vallahi. *(gülüyor)*

Einstürzende Neubauten olarak yeni projeleriniz var mı?

Hacke: Şu anda yok. Ama seneye otuzuncu yılımız! Bir şeyler olur.

Picciotto: Blixa (Bargeld) şu anda San Fransisco'da yaşıyor zaten, orada bir üniversitede ders vermeye başladı.

Neubauten'deki herkesin soyadının bir anlamı varmış. Avrupa'da çok rastlanan bir durum değil bu. Sizin gerçek soyadınız mı Hacke?

Hacke: Evet. "Balta" ve aynı zamanda "topuk" demek. Danielle'in soyadı daha ilginç. Sicilya mafya âleminde "tetikçi" demek. *(gülüyor)* Bizim bir ufak şirketimiz var. O yüzden adı "Tetikçinin Topuğu".

Picciotto: Soyadımın anlamını bir kitapta keşfettim. Hemen telefona sarıldım, babama "bu ne demek?" diye sordum. "Böyle şeyler telefonda konuşulmaz kızım" dedi, kapattı. *(gülüyor)* Grupta Rudi Moser'in soyadı çok gırgır esasında: "Mızmız" demek... Bir tek Bargeld takma isim, "nakit para" anlamında.

Bir yerde Blixa Bargeld'in göğsüne mikrofon bağlayıp kendini dövdürttüğü yazıyordu, o sesleri kullanmak üzere...

Hacke: Evet, bunu yaptık. "Thirsty Animal" şarkısı için etler üzerinde çalışıyorduk. Mezbahada et dövüp seslerini kaydediyorduk. Bir noktada canlı bir yaratığın sesi nasıl çıkar diye merak ettik. Blixa üzerine mikrofonları bağladı, sonra Mufti onun üzerinde davul çaldı. Kayıtta daha sonra tek duyabildiğimiz Blixa'nın çığlıklarıydı. *(gülüyor)*

Soyadımın anlamını bir kitapta keşfettim. Picciotto, Sicilya mafyasında tetikçi demekmiş. Hemen babama sordum. "Böyle şeyler telefonda konuşulmaz kızım" dedi, kapattı.

"Ship of Fools"a dönelim: Gösterinizde din geniş yer tutuyor. Kitaptan mı kaynaklanıyor bu?

Picciotto: Bu zor bir konu. Kitapta din çok fazla yer alıyor. Ortaçağdan bahsediyoruz, tabii normal bu o zaman için. Fakat din gittikçe daha önemli bir hale geldi. "Neden hâlâ akıllanamadık?" *(gülüyor)* Sebastian Brant, döneminin diğer yazarlarına göre, daha ahlâkçı bir adam. Dikkatli davranmak zorundaydık, ahlâkçı gözükmemek için kitabın doğru yerlerini seçmeliydik. Şunu yap, bunu yapma diyen koca bir parmağı insanların yüzüne sallamak istemiyorduk. Aksine, insanların sanki bir aynaya bakar gibi o delilerde kendilerinden bir parça bulmalarını istiyorduk. Ben kitabı ilk okuduğumda kendimi her bölümdeki deliyle özdeşleştirmiştim. *(gülüyor)* Dinle çok ilgileniyorum. Ailem hiç dindar değildir oysa ki. Babam Sicilya'dan göçmüş bir Yahudi ailenin çocuğu olarak Kahire'de büyümüş, sonra Amerika'ya gitmiş. Tam bir ateist olmuş. Dinle büyümediğim halde felsefi olarak dini çok merak ettim, hâlâ ilgileniyorum.

Hacke: Bence din ve inanç beynin aynı bölümüne hitap ediyorlar. Duymak inanmaktır. Kulaklar, gözlerden farklı bölümlerini kullanıyorlar beynin. Gözler daha çok bilimsel araştırmalar için sanki. İngilizcede görmek, anlamakla aynı anlamda kullanılıyor. Duymak ise inanmaya tekabül ediyor. Bu konuda bir sürü sosyolojik, psikolojik, felsefi tartışma yapılabilir. Benim görüşüme göre din tamamen bir ilham ânıdır. Yukardan, ilâhî bir yerden gelen bir fikir gibidir, senin içine gelir, seni belli bir biçimde davranmaya iter. İnancından dolayı da öyle hareket edebilirsin tabii, ama ilham seni ruhanî dünyaya götürür. "Inspiration" (ilham), içinde "spirit" (ruh) kelimesini barındırıyor. Bu ilham, Buda'dan, Allah'tan, İsa'dan gelebilir, ama sonuçta ilham ilhamdır.

Söyleşi: **Tolga Yağlı**

[AŞIK İHSANİ]

(1932 - 2009)

Güçlünün başına taş, güçsüzün derdine ilaç olan, yoksulluğa, adaletsizliğe karşı baltasını bileyen, "Neden behey koca Tanrı / Ben ölüyom sen ölmüyon" diyen adam öldü... O heybetli ses sustu. '50'lerden '70'lere, uyanışların Türkiye'sinden bir şaka gibi, bir masal kahramanı gibi gelip geçmişti İhsani... Dolu dolu yaşamını mutlulukla, coşkuyla anlattığı dakikalarda, ecel dayandı kapısına. Arkadaşımız Murat Meriç bu talihsiz sonun tanığıydı.

Bir Devin, Bir Devrin Sonu

17 Nisan cuma akşamı ajanslara DHA imzalı bir haber düştü: "Aşık İhsani olarak tanınan Diyarbakırlı ozan, 77 yaşındaki İhsan Sırlıoğlu, fenalaşarak hastaneye kaldırıldı. Sırlıoğlu, evinde bir prodüksiyon şirketi tarafından bir belgeselle ilgili çekimler yapılırken aniden fenalaştı. Dicle Üniversitesi Tıp Fakültesi Beyin Cerrahi Servisi'ne götürülen Aşık İhsani'nin aşırı heyecana bağlı yüksek tansiyon sonucu fenalaştığı bildirildi. Doktorların müdahalesiyle Aşık İhsani'nin tansiyonu normale döndürüldü. 1970'li yıllarda Türkiye İşçi Partisi'nin etkinlikleriyle ilgili düzenlenen konserlerle adını duyuran Aşık İhsani, siyasî görüşünü 'komünist' olarak tanımlıyor." Anlatılan olayın iki tanığı vardı, biri bendim. Onunla "bir prodüksiyon şirketi" adına söyleşi yapmak üzere Diyarbakır'da bulunan da...

Baştan anlatayım: Ulaş Özdemir'le birlikte ne zamandır bir albüm çıkartmak için çalışıyorduk: Bendeki plakları onun kasetlerindeki kayıtlarla birleştirip bir liste yapmak, kitapçığın yazısını yazmak, kitaplarını tarayıp görselleri tespit etmek gibi işler ikimizin de rutinleri yüzünden bir türlü vücuda gelemiyordu ama, aklımızda Aşık İhsani'yi evinde ziyaret etmek hep vardı. İlerleyen dönemde kendimi bir belgesel çalışmasının içinde buldum: Ethem Özgüven'in projesi olan bir politik müzik belgeseli. Konuşurken aklımıza gelen ilk isim Aşık İhsani'ydi. Diyarbakır'a bir yolculuk yapmayı, bunu Kalan Müzik için yapacağımız çalışmayla birleştirmeyi düşündük ve hızla uygulamaya koyduk. Diyarbakır yolculuğu için 17 Nisan tarihinde karar kılındı. Ben Ankara'dan gelecektim, Ethem Özgüven'in asistanı kameraman Ömer Öztürk ise İstanbul'dan... Havaalanında buluşup İhsani'nin evine yollanacaktık. Telefonlar edildi, biletler ayarlandı, randevular alındı...

Bir gün öncesinde aradım, "İhsani Baba, geliyoruz" dedim. Heyecanlıydı. O kadar ki, araba kiralayarak bizi karşılamayı önerdi: "Havaalanı uzaktır, yolu bulamazsınız, taksi de çok dolaştırır, yazık olur sizin gibi gençlere..." Diyarbakır'ı bildiğimizi, evi kolaylıkla bulabileceğimizi söyledim; zor ikna oldu. Kapatırken bile "bakın, gelemezseniz mutlaka haber verin, ben gelip alırım sizi" demeyi ihmal etmedi. Ertesi gün, 11'de görüşmek üzere sözleştik. Telefonu kapattığımda olayın büyüklüğünü bir anda fark ettim: Koca İhsani'yi evinde ziyaret etmek! Yıllar önce deli gibi plaklarını dinlediğimde aklıma bile gelmeyecek bir durum... O yıllarda, ne yaptığını, nerede yaşadığını, hatta yaşayıp yaşamadığını bile bilmediğim bir "dev"di benim için İhsani. Yıllar sonra onu canlı görecek, elini öpecek, hayatını ilk ağızdan dinleyecektim. Dahası, o yıllarda deli gibi dinlediğim türküleri bir albümde toplayacak, belki de en güzel hediyeyi verecektik ona, yıllar sonra. Ulaş'tan tüyoları almıştım: Konuşmayı çok sever, anlattıkça anlatır, anlatırken o günü yeniden yaşar, yaşatır... Heyecanlıydım, karşılaşacağım anı sabırsızlıkla bekliyordum.

Gözü kameradaydı ve arada bir "çekiyor musun" diye soruyordu. "Çekiyorum" cevabına lafını yapıştırıyordu: "Ben çok çektim, biraz da sen çek bakalım."

Gece, Ulaş'ın yıllar önce Roll için yaptığı söyleşiyi son kez okudum, notlarımı aldım, plaklarını bir kere daha döndürdüm pikapta. Hazırlıklı gitmek istiyordum; mahçup olmamak, onu bildiğimi kendisine hissettirmek. Okuya okuya neredeyse ezberlediğim "Yazacağım", "Ağalı Dünya" gibi kitaplarını bir kere daha elimde çevirirken, yarının sahiden "büyük bir gün" olacağını bir kez daha düşündüm.

Sabah uçağa bu duygularla bindim. Yolculuk süresince Ayhan Yetkiner'in "Aşık İhsani Kimdir?" adlı kitabını karıştırdım: Onunla ilgili haberler, tartışmalar, anılar... Arada, bulutların izin verdiği ölçüde Mezopotamya'ya baktım: Dicle'yi, Fırat'ı, Atatürk Barajı'nı, Hasankeyf'i tespit etmeye çalıştım. Kafamın içinde Aşık İhsani türküleri dönüyordu: "Balta"dan "Uyan"a...

Havaalanında Ömer'le buluştuk. Taksiye binelim derken belediye otobüsünü fark ettik, stadyum yakınından geçiyormuş; daha vaktimiz vardı, bindik. Kahvaltımızı stadyumun kıyısındaki kahvaltı salonlarından birinde, börek ve ayranla yap-

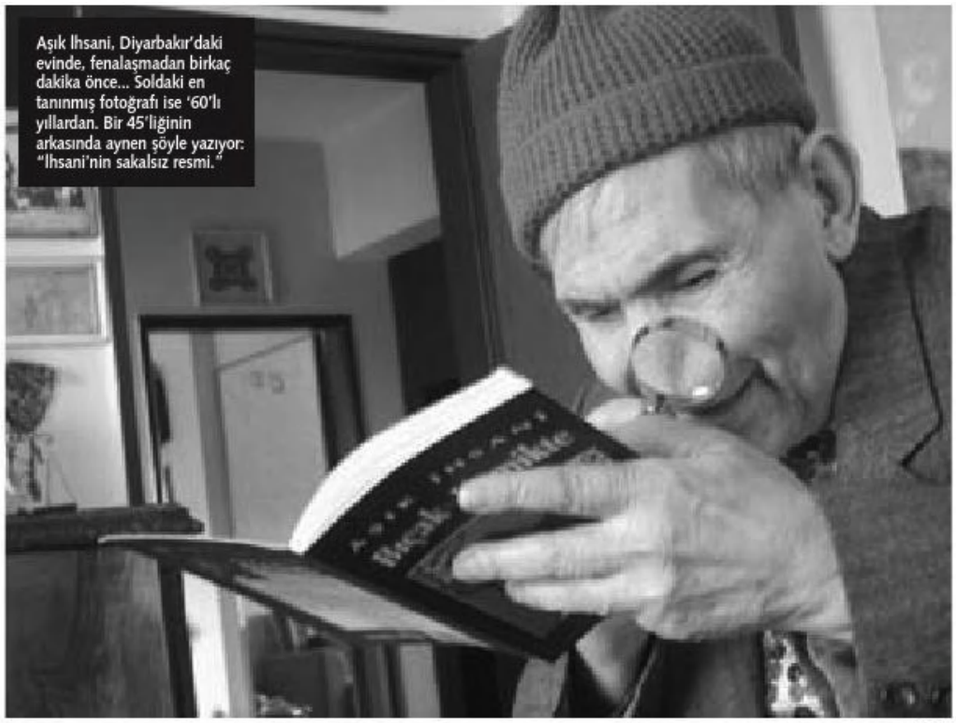

Aşık İhsani, Diyarbakır'daki evinde, fenalaşmadan birkaç dakika önce... Soldaki en tanınmış fotoğrafı ise '60'lı yıllardan. Bir 45'liğinin arkasında aynen şöyle yazıyor: "İhsani'nin sakalsız resmi."

45'lik kapaklarında Aşık İhsani: Yukarıdaki çizim Turhan Selçuk'a, aşağıdaki Bülent Şeren'e ait

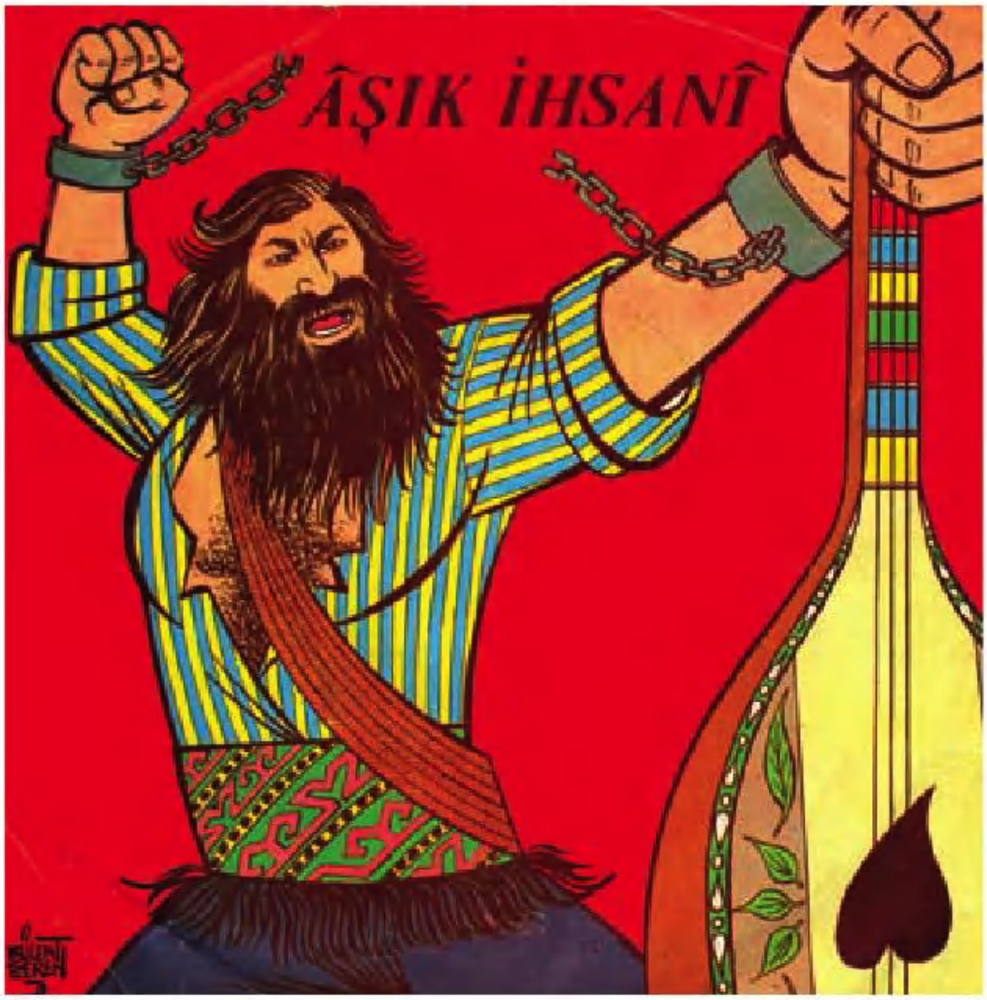

tık. Tam 11'de kapının önündeydik. Tarif şahaneydi: Kapalı tribün kapısının tam karşısında, İpek Mobilya mağazasının üstündeki binanın dördüncü katı... Apartman girişine gittiğimizde ilk sürpriz bizi karşıladı: 16 numaralı zil üzerinde "A. İhsani" yazıyordu!

Kapıyı çaldık, içerden İhsani'nin sesini duyduk: "Aç kapıyı Berivan, uzaktan arkadaşlarım geldi!" Karşımızdaydı: Rengârenk düğmeler, pullar işlenmiş gömleği ve şık takımıyla, bastonuna dayanmış, büyük bir coşkuyla bizi karşılıyordu. Elini öptük, sırtımızı sıvazladı ve bizi odaya davet etti. Odada sürprizler bizi bekliyordu: Duvarlarda yağlıboya tablolar, kitap kapaklarının orijinal çizimleri, eski fotoğraflar ve konser afişleri asılıydı. Konsol ve kitaplıktaki nesneler de cabası: Kanguru biblosundan pipoya, nargileden minyatür içki şişelerine kadar onlarca nesne, o küçük raflarda yan yana duruyordu. Lafın gelişi değil, sahiden "müze gibi"ydi oda. Etrafımıza şaşkınlık ve merakla bakarak otururken İhsani bize nereden geldiğimizi sordu. Anlattık. Bir daha sordu, yine anlattık. "Ka Müzik'ten arkadaşlarım gelecek, onları bekliyorum" dediğinde "onlar biziz" dedik, heyecanlandı. Kamerayı görünce bizi başka bir ekip sanmış... Anlattık: "Kalan Müzik adına geliyoruz, eski kayıtlarınızı bir albümde toplayacağız, bu arada bir başka proje için hayatınızı bize anlatmanızı rica edeceğiz..." Lafımızı bitirmemizi beklemeden içeriye seslendi: "Berivan, bak Ka Müzik'ten gelen arkadaşlar bunlarmış, benim belgeselimi çekecekler..." Bize döndü, "sizin için fıstık aldım" dedi ve anlatmaya başladı: "Çocukluğumu az anlatırım, asıl önemli olan Türkiye İşçi Partisi yılları..."

Ömer kamerayı kurarken ben de yanımda getirdiğim teybi hazırlıyordum. Elimdeki iki kasete takıldı, "bu iki şerit yetmez" dedi, anlatacaklarının çok olduğunu söyledi ve "başımdan geçenleri, gördüklerimi anlatacağım" diyerek başladı ballandıra ballandıra anlatmaya... Gözü kameradaydı ve arada bir "çekiyor musun" diye soruyordu Ömer'e. "Çekiyorum" cevabını müteakip lafını yapıştırıyordu: "Ben çok çektim, biraz da sen çek bakalım."

İhsani anlatırken hayran hayran onu izliyordum. Neşeliydi, heyecanlıydı ve büyük coşkuyla anlatıyordu. Yaşlanmıştı, dişsizdi, zor konuşuyordu, ama neredeyse soluk almadan anlatıyordu! Tek kusuru, sürekli kameraya bakmasıydı! Ömer bir-iki kez uyarınca, bana dönerek anlatmaya başladı, ama gözleri yine kameraya kayıyor, kameranın hareketiyle o da oturduğu koltukta hareketleniyordu. Arada çaylarımızı tazeliyor, azalan tabakları Antep fıstığıyla dolduruyordu: "Bak arkadaş, o fıstığı ya yiyeceksin ya cebine koyup götüreceksin, başka çare yok!" Çayı şekersiz içtiğimi görünce "kilo almamak için mi öyle içiyorsun?" diye sordu. "Tadını daha iyi almak için" dedim, cevabı çok beğendi: "Ne kadar güzel düşünceniz var, özendim size! Ben şeker atıyorum ama, az atıyorum." Oysa, yanında Güllüşah'la gezdiği zamanlarda çayı şekersiz içtiğini, "şeker alır mısınız" diye soranlara da "ben şekerimi yanımda taşıyorum" di- →

Efsaneler ölmez, yalnızca el değiştirir.
SRV
2. el
gitarlar
Caferağa Mah. Kadife Sok. (Barlar Sokağı) No: 41/2 Kadıköy | (0216) 348 98 58 | srvmusic.com

→ yerek Güllüşah'ı gösterdiğini yazıyor kitaplar...
Bir yandan anlatıyor, bir yandan "canikom, şekerim" diye hitap ettiği genç eşi Berivan'dan çayları ve fıstıkları tazelemesini istiyor, arada da sürekli bize takılıyordu. Zaman zaman Ömer'e dönüp "çekiyor musun" diye sormayı da ihmal etmiyordu. Bir keresinde "çekiyorum" cevabına "Yaşşa! Oğlun olsun paşa!" cevabını verdi, karşılıklı güldük. Kimi zaman Fransızca konuşuyor, kimi sözcüklerin Türkçe karşılığını bulmakta zorlanıyor, ara ara Kürtçeyle söyleşiyi renklendiriyordu. Okuduğu şiirler, elinde saz varmış gibi söylediği türkülerse orada bulunmamızın ne kadar isabetli olduğunu gösteriyordu: Aşık İhsani'nin fırtına gibi estiği zamanlara yetişememiş, o "dev" adamı sahnede izleyememiştik ama, işte karşımızdaydı; saz çalmasa da, çalar gibi yaparak bize şahane bir hediye veriyordu. Bir dönem dilden dile yayılan, "dişi ayıyla bir mağarada sekiz ay yaşama" hikâyesine geldiğinde sıra, hepten coşmuştu: "Aramızda cinsel anlamda bir birliktelik olmadı, ama onu çok sevmiştim" dediğinde, ayının avcılarca öldürülmesi üzerine yazdığı şiiri hatırlıyordum: "Erzurum'da sekiz aylık dostumu / Vurdular, Güllüşah diye inledim!"
O anlatırken düşünüyordum: Koca İhsani karşımızda ama, yıllar onun sadece saçını sakalını değil, takatini de almış götürmüş... Diyarbakır'a bir önceki gelişimde (Aralık 2006'da Kürt Müziği Konferansı için gelmiş, beş gün kalmıştım) onu ziyaret etmek istemiş, çok hasta olduğunu öğrenince ziyaretimi ertelemiştim. Şimdi karşısındaydık ve bize tatlı tatlı anlatıyordu. Onu saçlı, sakallı haliyle hayal etmeye çalışıyor, duvardaki resimleriyle bugünkü görünüşü arasında benzerlik arıyor, hikâyelerini kaçırmamak için kulağımı ona vermişken duvardaki ayrıntıları inceliyordum. Ömer, kameranın arkasında büyülenmiş gibi izliyordu İhsani'yi. Bir ara, benim konsolun yanındaki büyük gonglu saate baktığımı görünce hikâyesini anlattı: Mitterand'ın hediyesiymiş. Çalışırken çok gürültü yapıyormuş, ama manevî değeri olduğundan kıyamıyormuş durdurmaya... Saatin yanında biblolar, duvarda alâkalı alâkasız resimler, Mickey Mouse biblosunun üstünde Şahmaran tasviri, orijinal bir Turhan Selçuk çiziminin hemen yanında halıya dokunmuş İhsani-Güllüşah portresi, çaydanlıklar, kupalar, hatta Türkiye'deki kuş türlerini gösteren bir tablo! Şenlikli odanın içinde kaybolmuş, bir yandan bunları aklıma raptediyor, diğer yandan bulduğum her fırsatta İhsani'nin fotoğraflarını çekmeye çalışıyordum. İhsani anlatırken onu ilk nerede, nasıl dinlediğimi düşündüm. Üniversiteye geldiğim ilk yıllardı. Kenan Evren cumhurbaşkanı, Turgut Özal başbakandı. Gri bir şehirdi Ankara ve sıkıcıydı. Bir yandan CSO konserlerini takip ederken, diğer yandan (içgüdüsel olarak) kendime yakın bulduğum "sol" camiayla tanıştım, aralarına girdim. Aşık İhsani adını onlardan duymuş olmalıyım. En başta "Mektup"uyla beni büyülemiş olduğunu çok net hatırlıyorum. Kitaplarını toplamaya başlamam da o yıllara denk geliyor. "Balta"yı, adını duyduktan, şiiri okuduktan yıllar sonra dinledim, plağını bulduğum gün çok sevindim. Kitaplarından okuduğum, bana defalarca "büyüklerim" tarafından anlatılan o şiir ete kemiğe bürünmüş, İhsani'nin gür sesiyle, o benzersiz "biley sesi efekti"yle odayı doldurmuştu.
Ben bunları düşünürken Aşık İhsani, Demokrat Parti dönemine gelmiş, Nimet Arzık'ın meşhur bir bakanı kapısında nasıl "miyavlattığını" anlatıyordu! (Ayrıntıları, Roll'un 27. sayısındaki söyleşiden okuyabilirsiniz.) Çocukluk yıllarını, yani hayatının "sefil" dönemini kısaca geçmiş, Nimet Arzık'la tanışması neticesinde bulaştığı Demokrat Parti döneminde takılı kalmıştı. "Sultane Hanım" dediği Arzık, onun için çok önemliydi: Elinden tutmuş, Menderes'le tanıştırmış, onu Demokrat Parti'nin sesi yapmıştı. Bir yandan "Evvel Allah, sonra Demokrat Parti" gibi şiirler yazarken, diğer yandan Sultane Hanım'a methiyeler düzmeyi ihmal etmiyordu: "Nimet Hanım yeşil yaprak / Üzerinde dal gibisin / Bazan lale, bazan sümbül / Bazan da bir bal gibisin..." Ona bunca iyiliği yapan Nimet Arzık, sonradan, İhsani Türkiye İşçi Partisi'ne katıldıktan sonra yani, yazdığı yazılarla onu karalamayı ihmal etmemişti. 1969'da Akbaba'da yayınlanan, sonrasında kitap olarak da basılan "Eş Kişiler Zinciri"nin "Aşık İhsani Olayı" bölümünden aktarıyoruz: "O zaman (DP zamanında), bugün onu bağırlarına basanların gözünde, ozan bile değildi... Bütün kaypaklıklarına rağmen sevimli ve insan... O kaypaklıkları, 'dipten' gelenin, üzerine abanan sosyal mezar taşlarında bir gedik bulup gün ışığına varmak için... Çıktı dipten, ama teninden nice deri sıyırarak." Belki bu satırlardan dolayı, biraz kırgındı Arzık'a ve "o kadın" diye söz ediyordu sürekli... Onu "köylü" diyerek aşağıladığını, "çiş kokulu, kaka kokulu şiirler yazıyorsun, peh" diyerek yanından gönderdiğini anlatırken yüzü tiksintiyle buruşuyordu. Celal Bayar, Menderes, Madanoğlu derken, DP dönemini nihayetlendirdi.
Zaman ilerledikçe, asıl döneme yaklaştıkça heyecanı artıyor, arada duraklıyor ve nefes alıyordu. "Biraz dinlenin" dememize bile müsaade etmiyordu. Solculuk bahsini anlatmaya başlamadan önce bir şiir okumak istedi. Kore Savaşı'ndan gelen askerler için yazdığı bu şiir yüzünden hapse girmişti. Okumaya başladı: "Vurulmuştu; nefes nefese uyandı / Ölenlerden arta kalan tek candı / Çabaladı, dizlerine dayandı / Kalktı kalktı kalktı çaresiz // Gücü olsa uçacaktı yurduna / Yem olmadan dağ başının kurduna / Bir geleni varmış gibi ardına / Baktı baktı baktı çaresiz..." Üçüncü kıtada biraz durdu, düşündü. Hatırlamayınca eşinden kitabını ve büyüteçini istedi. Defalarca "içindekiler"e baktı, şiiri aradı, yardım teklifimizi reddetti. Nihayet buldu ve büyüteçle okumaya başladı: "Çömeldim ya-

'60'larda Sydney'de, bir politik temas hatırası

Aşık İhsani'nin fırtına gibi estiği zamanlara yetişememiştik ama, işte karşımızdaydı; saz çalmasa da, çalar gibi yaparak bize şahane bir hediye veriyordu.

nına kaldık tek teke / Bir şeyler diyordu can çeke çeke / Aldığı yaradan kan leke leke / Aktı aktı aktı çaresiz...” Şiiri bitirdikten sonra bu şiiri 1960 darbesi sonrasında bir kutlamada okuduğunu ve bunun üzerine “komünist” yaftası yediğini anlattı. Türkiye İşçi Partisi bahsine yeni gelmiştik ki, Atatürk’le ilgili alâkasız bir hikâyeye geçti; üstelik “ben de oradaydım” diyerek! İnönü’nün de bulunduğu bir mecliste, malûm rakılı toplantılardan birinde, Mustafa Kemal’le İsmet Paşa kapışmış, “memleket meseleleri rakı masasında halledilmez Paşam” diyen İsmet Paşa sinirlenerek meclisi terk etmiş, bütün görevlerden istifa etmiş ve Mustafa Kemal onun yerine Celal Bayar’ı getirmişti. Biz DP olayına geri dönecek diye beklerken mevzuyu rakıya bağladı: “Atatürk’ü rakı öldürdü çocuklar” dedi. İnönü’nün o dönemde kulaklarının duyduğunu, yaşlılığında sağırlığının başladığını, kendisinin de yaşlılıktan mustarip olduğunu, artık kulaklarının duymadığını anlattıktan sonra bir süre durdu ve düşündü. Birden gözleri ışıldadı ve TİP’in 1965 seçimlerindeki başarısını heyecanla anlatmaya başladı. Çetin Altan’a geçti: “Buğday başakları nasıl sallanır o yana bu yana, Çetin Altan Türkiye’yi öyle sallıyordu!” Bu büyük yazarın hapishanede kendisini ziyarete geldiğini, soyadı tutmuyor diye görüştürmediklerini, bunu gazetelerden okuduğunda çok üzüldüğünü anlattı. Sultanahmet Cezaevi’nde yaşadıklarından söz ederken durdu, gözleri daldı, bir süre sessiz kaldı. Önceki sessizliklerinden birisi sandık, bekledik. Çok kısa bir süre sonra bunun başka bir şey olduğunu fark ettik. Dengesini kaybeder gibi olunca yerimizden fırladık ve koluna girdik; eliyle oturmamızı işaret etti, gözleriyle “iyiyim” gibisine bir jest yaptı. Eşini çağırdık, hızla ambulansa haber verdik ve Aşık İhsani’yi Diyarbakır Devlet Hastanesi’ne götürdük. İlk olası teşhis acilde kondu: Beyin kanaması! Tomografi sonucunda asıl nedeni öğrendik: Beyne giden damarlardan biri tıkanmış, beynin sol tarafında vuku bulan bu hadise sağ tarafın felç olmasına yol açmış. Konuşamaması da bundanmış. Düzelebilirmiş, ama yaşlılık nedeniyle bu vakit alırmış. Bir kısım tetkiklerin yapılması gerektiğini, bu hastanenin çok da yeterli olmadığını söyledi oradaki doktor. “Yer bulursanız, üniversite hastanesine götürmenizi öneririz” diye ekledi. İstanbul’u aradık, öneriler aldık, üniversite hastanesinin daha iyi ve tam teşekküllü olduğunu öğrenince Aşık İhsani’yi oraya naklettik. Gözleri açıktı, etrafta olup bitene hâkimdi, arada bir şey söylemek istiyordu, ama konuşamıyordu. Dicle Üniversitesi Hastanesi’nde başhekim dahil pek çok insanla konuştuk, hızla bir yer ayarla-

ESKİ GAZETE SAYFALARINDAN AŞIK İHSANİ

GÜLLE GİBİ PLAKLAR

1960’lar halk ozanlarının memlekette el üstünde tutulduğu yıllardı. Büyük kente göç edenlerin önemli bir kısmını Aleviler oluşturuyor, aralarında saz çalıp türkü söyleyenler, yeni yeni filizlenen plak sektörünün lokomotifliğini üstlenecek kadar ilgi görüyordu. 1965 seçimlerinde sosyalist Türkiye İşçi Partisi yüzde 3’lük oy oranı yakalamıştı, bu toplumsal uyanışta halk ozanlarının da tuzu vardı. Bu ozanların deyim yerindeyse “popstar”ı Aşık İhsani’ydi. Her yaptığıyla gazetelerin baş sayfasına kurulmayı beceriyordu. Uzun uzadıya, ince ince araştıracak vakit bulamadık, ama kütüphanede ‘60’ların gazete ciltlerinden rastgele hangisine el attıysak, onun saçı sakalı birbirine karışmış resimleriyle, kimi-

Aşık İhsani, 11 senelik eşinden ayrılmak için mahkemeye başvurdu

si belki asparagas çeşit çeşit haberlerle karşılaştık...

11 Aralık 1964’te, Akşam’ın birinci sayfasında dolandırıcılar kralı Sülün Osman’la yan yana bir fotoğrafı, altında şu resimaltı var: “25 yıllık evlilikten sonra bekârlığa dönen Sülün Osman, boş vakitlerini değerlendirmek için saz dersleri almaya başlamıştır. Dersten ziyade sedef kaplı sazla ilgilenen Sülün, ‘aman görmesinler, 40’ından sonra saz çalıyor diye alay konusu oluruz’ demiştir. Hocası Aşık İhsani ise Sülün’ün ciddi ve kabiliyetli bir öğrenci olduğunu açıklamıştır.”

1964’ün kasımında, Yeni Gazete’de yayınlanan bir haberde “Saray sinemasında verilen halk türküleri konseri, aydınlar ve sosyetenin tanınmış simaları tarafından ilgiyle takip edildi” deniliyor. Konseri Erdem Buri sunmuş, katılan sanatçılar Tülay German, Ruhi Su, Aşık Ali İzzet Özkan ve Nesimi Çimen’miş. Aşık İhsani ise konuk olarak sahne almış: “Misafir Aşık İhsani, kitap dolu heybesiyle sahneye çıktı. Sazlı ve sazsız şiirler okudu. Bunlar kendi eserleriydi.” Sayfada, İhsani’nin sahne fotoğrafının altında ise şu satırlar var: “Kendi gelen sanatçı, programa dahil olmadığı halde sahneye çıktı, güçlükle indirilebildi, taşlamalar okuyarak alkışlandı”.

31 Aralık 1968’de İlhan Selçuk, Cumhuriyet’teki Pencere köşesinde “Halk ozanlarının sonu gelmeli artık” başlıklı bir yazı yazmış. “Bu akşam Açıkhava Tiyatrosu’nda saz ozanlarının gecesi var. Bana söylediklerine göre bu toplantıların amacı ‘günün anlamını türküyle halka anlatmak’mış. Erzurum’dan Aşık Reyhani, Kayseri’den Aşık Nesimi, Urfa’dan Aşık Babo, Adana’dan Aşık Kaçıran, Malatya’dan Aşık Erdemi, Maraş’tan Aşık Fermani ve Aşık İhsani çalacaklar, söyleyeceklermiş” diye başlıyor yazı ve şu iki paragrafla sona eriyor:

“Dileriz ki bugünkü halk şairlerimiz son halk şairleri olsunlar. Onların çocukları babalarının çektiğini çekmesin. Halk ile imtiyazlı sınıflar arasındaki uçurum artık kapansın artık. Zengin çocukları büyük kent okullarının imtiyazlı sınıflarında ozanlığa heves ederlerken, gerçek şair olabilecek köylü çocukları sapanın ardında kırılmasın.

Ve halk şairleri bu özlemi dile getirdikleri için bugünün gerçek halk şairidirler. Çünkü halk ile millet kavramları özdeş olduğu, ve demek ki millet içinde imtiyazlı sınıfların egemenliği son bulduğu zaman çağımıza yakışır bir toplum sayılacağız. Öyle toplumlarda da halk şairi yoktur, yalnız şair vardır”.

Söz konusu Büyük Ozanlar Gecesi, Akşam gazetesindeki bir ilanda da duyurulmuş: “Biletler, Aşık İhsani’nin Cağaloğlu meydanındaki dükkânında satılmaktadır. Ön 5, arka 3 lira” yazıyor ilanda. Aynı gazetenin 14 Ağustos 1968 tarihli nüshasındaki bir ilan bize bu dükkân hakkında ayrıntı veriyor: “Tüfek gibi kitaplar, gülle gibi plaklar Aşık İhsani’de... Aşık İhsani Cağaloğlu’nun göbeğinde dükkân açtı.”

Devrin, solcuların yönetimindeki yüksek tirajlı gazetelerinden Akşam o sıralar dara düştüğü için Okurlarla Elele kampanyası açmış. Büyük Ozanlar Gecesi’nin gelirleriyle on ozan on köyü Akşam abonesi yapacak. Gazetedeki haberde Aşık İhsani, “Biz varız bee. Dolarımız, rublemiz, hiçbir satılmışlığımız yok, ama bu topraklar bizim. İyiler, doğrular, güzeller bizim. Akşam gazetesi bizim. Gayrı biz de varız onun yaşatılması için olan savaşta” diyor ve Diyarbakır’ın Alipaşa köyünün kahvesine Akşam aboneliği hediye ediyor.

19 Aralık 1968 Hürriyet’inde nahoş bir haber var: “Aşık İhsani 11 senelik eşinden ayrılmak için mahkemeye başvurdu.” Üst başlıkta “Biraz para, biraz da şöhret kazanınca Güllüşah’ı beğenmedi” deniliyor, haberin spotunda ise Güllüşah konuşuyor: “O benim yardımımla bu hale ulaştı. Ama baş aşağı gitmesi yakındır.” Habere göre, İhsani boşanmak için bazı fedakârlıklara katlanacak, iki çocuğunu, Ankara’da yarı hissesine sahip olduğu bir kat ile Basınköy’deki evinin eşyalarını ve Cağaloğlu’ndaki dükkânının yarısını eşine bırakacaktır. Resimaltı ise şöyle: “Aşkları kitaplara konu olan Güllüşah ile İhsani ayrılıyorlar. 11 sene birlikte sıkıntı çekip birlikte refaha kavuşmuşlardı. Ayrılacakları haberine kimse inanmadı. Aşık İhsani’nin, tanınmış bir müzisyenin eski karısı ile evleneceği söyleniyor.”

Ertesi günkü Hürriyet, Güllüşah’la yapılan bir söyleşiye yer vermiş. Güllüşah, Uşak’ta nasıl tanışıp evlendiklerini, çocuklarının doğumunu anlatıyor ve ardından şunları söylüyor: “İşler yoluna girdikçe İhsani değişti. Başımıza bir solculuk derdi çıkardı. Sonra şu kitabevini doladı parmağına. Yok efendim, satacağım. Yok efendim, paramı alıp Fransa’ya çekip gideceğim. Yok efendim, kaybolacağım ortalıktan. (...) Öğrendik ki bir tiyatro sanatçısına gönül vermiş...”

21 Aralık 1968 tarihli Akşam’da ise şu haber var: “Aşık İhsani’den boşanmak üzere harekete geçen Güllüşah’a film çevirmek için dün teklif yapılmış ve Güllüşah bu teklifi kabul etmiştir. Güllüşah’ın İhsani ile olan hayatının macerasını çevirecek filmin başrolünü Kuzey Vargın oynayacaktır.”

Bir hafta sonraki Akşam’da ise aslında İhsani’nin iki kadınla evli olduğu, eşi Hediye hanımdan boşanmadan Güllüşah’la evlendiği iddia ediliyor.

O günlerdeki en komik haber ise Hürriyet’te: “Halk ozanı Talibi, Güllüşah’a talip oldu. Günümüzün en çok seyahat eden halk ozanı olduğu için Evliya Çelebi diye adlandırılan Talibi Coşkun, İhsani’nin boşanmak istediği eşi Güllüşah’la hayatını birleştirmek istemektedir. Aslında İhsani’nin Güllüşah’tan ayrılmasını iyi karşılamadığını ifade ederek şunları söylemiştir: Güllüşah gibi bir ozanın terk edilmesi çok acıdır. Bahtsız gönlümü onunla birleştirirsem, Güllüşah’ın sanat çevresi içinde kalmasını da sağlarım.”

"Onu saçlı, sakallı haliyle hayal etmeye çalışıyor, duvardaki resimleriyle bugünkü görünüşü arasında benzerlik arıyordum..."

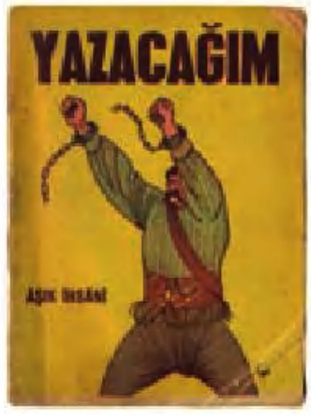

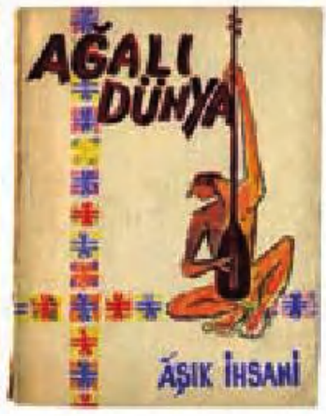

dık ve nöroloji servisine yatırdık. Ertesi gün, 24 saat geçtikten sonra durumun kesinleşeceğini söylemişti doktor; beklemeye karar verdik. Ankara uçağının biletini ertesi akşama aldırdım. Bütün bunlar olurken, TRT'de çalışan, GAP TV'de programlar yapan Özcan Yağmahan, Ulaş'ın İstanbul'dan yönlendirmesiyle hastaneye geldi ve bize evsahipliği yaptı. Bildiğimiz Diyarbakır bize yabancıydı çünkü, gözümüz hiçbir şeyi görmüyordu. İhsani'nin ailesini beklerken Özcan bize şehri anlattı: Mezopotamya'yı, şehrin her daim bağımsız konumunu, Cahit Sıtkı'dan Ziya Gökalp'e bünyesinde yetiştirdiği isimleri, son seçimleri konuşurken İhsani'nin yakınları geldi ve ilgileneceklerini söyleyerek bizi gönderdiler. Teşekkür ettik, böylesi bir buruk tanışma yaşadığımız için üzgün olduğumuzu söyledik, onlar bizi üzdükleri için özür dilediler ve karşılıklı minnet duygularıyla hastaneden ayrıldık.

Özcan bizi Turistik Otel'e yerleştirdi. Ertesi sabah onunla buluşmak üzere sözleştik, yemeğimizi Ofis semtinde yedik, biraz dolandık ama inanılmaz bir yağmur başlayınca hızla Dağkapı'daki otelimize döndük. Merak ettiğimiz bir şehirdeydik, çok vaktimiz vardı, ama öylesi bir durumdaydık ki, odaya çekilip perdeleri sıkı sıkıya kapattıktan sonra boş oturmak bize daha cazip geldi. Diyarbakır'ın yerel kanalarından birinde gösterilen Kürtçe kliplere bakarken o günü düşündüm. Koca İhsani, gözümüzün önünde devrilmiş, bu âna dehşetle tanık olmuştuk. O gece bin tane tilki dolandı kafamda: "Bizim yüzümüzden oldu, onu heyecanlandırdık, yorduk, dinlenmesine müsaade etmedik, ne vardı bu kadar şey anlattıracak..." Diğer yandan kendimi teselli ediyordum: "Bu yaşında, unutulduğunu hissederken ona ne kadar güzel bir hediye veriyoruz. Değer verdiğimizi, unutmadığımızı hissettirdik, onu sevindirdik..." Bunca karmaşık duygular içinde ve kulağımda bilmediğim Kürtçe türkülerle ne zaman nasıl uykuya daldığımı hatırlamıyorum. Diyarbakır'da gün erken mi ağarıyor, yoksa ben mi uyuyamadım bilmem, ezanlar okunurken uyandım. Hızla kahvaltımızı yaptık ve hastaneye yöneldik. Uyuyordu. Berivan başındaydı, bütün gece beklemişti. Nöbetçi doktoru bulduk, konuştuk: Durumunun iyi olduğunu, bir süre ilaç tedavisi görmesi gerektiğini, tetkikler sonucu ne yapacaklarına karar vereceklerini söyledi. Yapabileceğimiz bir şey olmadığını da ısrarla sözlerine ekledi. "Kalmamızı gerektiren bir durum varsa kalırız" dedik, "gerek yok" cevabını aldık.

Büyük gonglu saate baktığımı görünce hikâyesini anlattı: Mitterand'ın hediyeymiş. Çok gürültülü çalışıyormuş, ama manevî değeri olduğundan kıyamıyormuş durdurmaya...

Son kez Aşık İhsani'ye baktık, Berivan'la konuştuk, telefon numaralarımızı verdik, yapabileceğimiz bir şey olursa, bir sıkıntı duyarsa mutlaka bizi aramasını söyledik ve 18 Nisan cumartesi akşamı Diyarbakır'ı terk ettik.

Sonrası haber alınamadan geçen, merakla dolu kâbus günler... Hastaneyi arayıp sorduğumuzda "durumunda bir değişiklik yok" cevabını alıyor, cep telefonu kullanmadığı için Berivan'a ulaşamıyor, onu evde yakalama umuduyla evinin telefonunu çaldırıyorduk sürekli. Pazar sakin geçti, pazartesi bu telaşla. Salı sabahı Özcan aradı ve İhsani'nin öldüğünü duyduğunu, bu haberin gerçek olup olmadığını sordu. Yığılıp kaldığımı hatırlıyorum. Ömer'i aradım, akrabalarının telefon numarasını Özcan'a ilettik, hepimiz bir yandan onları ararken, sürekli meşgul telefonlara ulaşıp haber almaya çalışırken arkadaşım Uğur Biryol bana ulaştı ve İhsani'nin öldüğünü söyledi: Radikal'in internet sayfasında son dakika haberi olarak yayınlanmış. Aynı esnada Özcan haberi akrabalarından doğrulatmış: Pazartesi gece bir fenalık geçirmiş ve sonrasında kendine gelememiş. Sabahın ilk ışıklarıyla onu toprağa vermişler.

Haberi aldıktan sonrasını çok da hatırlamıyorum. Sadece insanların görebileceği yerlere (yani internet mecrasına) "Aşık İhsani öldü. 'Balta'sı bize miras, elimizden bırakmayalım" yazdığımı hatırlıyorum.

Murat Ertel'le bir hayal kurmuştuk: Onun yanına gidecektik. Murat, babasının (Mengü Ertel) bu yakın dostunu yıllar sonra bir kere daha görecek ve çocukluğunda ona saz çalan elleri öpecekti. Sonra da Diyarbakır'ı gezecektik. Bunu en kısa zamanda, hatta mayıs ayının hemen başında yapacaktık. Benim elimde açık bir gidiş-dönüş Diyarbakır bileti var şimdi. İkinci İhsani ziyaretimiz için almıştık; boşta kaldı. İhsani'siz bir Diyarbakır'a gitmek hiç içime sinmiyor.

Kalan Müzik için hazırladığımız Aşık İhsani albümünün çalışmalarını hızlandırdık. En kısa zamanda bunu dinleyiciye sunmayı amaçlıyoruz. Onun kendi albümünü göremeyecek olması, yüreğimizde kocaman bir boşluğa, boğazımızda takılıp kalan bir düğüme sebep. Bunun yıllarca gitmeyeceğini, her düşündüğümde, onu her dinleyişimde beni etkisi altına alacağını bilmek ürkütücü.

Tek bir tesellim var: İlkgençliğimin kahramanlarından birisini daha gördüm, onun sevincine tanık oldum. Bugüne gelmeme, bugün bu halde bulunmama sebep az isimden birisiydi, Aşık İhsani. Toprağı bol olsun.

Murat Meriç

Street art in the house.

Milk, Turkey's first street art gallery. whatismilk.com

Deniz Seki'nin 24.5 yıl hapsi isteniyor

LEGALIZE MARIHUANA, LEGALIZE DENİZ SEKİ

Mutad operasyonlardan birinde Deniz Seki, kokain kullandığı ve tedarik ettiği için tutuklandı. Şimdi, cezaevinde, yargılanmayı bekliyor. Ve tartışılması dahi abes bulunan bir toplumsal sorunu ister istemez gündemde tutuyor. Normal bir toplumun "Deniz Seki'nin kokaininden bize ne" demesi gerekmez mi?

Şeytan bunun ne

Jandarmanın arasında elleri kelepçeli götürülen Deniz Seki'nin çaresiz yüzünü gördüğünüzde neler hissettiniz? Şimdiye kadar kendinden başka kimseyi incitmemiş bir eylemi ifa ettiği için düşürüldüğü bu onur kırıcı durum, özgürlüğünden böylesine hunharca alıkonuluşu, kendi özgürlüğünüzün güvencesine dair de bir kuşku yaratmadı mı içinizde? Peki ya ikinci tutuklanışından sonra hakkında 24.5 yıl istendiğinde nasıl bir nida çıktı ağzınızdan? Zırhlı polis panzerlerine taş sallayan, bir gösteride bayrak açan yahut sadece "terli" olan bir Kürt çocuğu olsa da bu kadar istenirdi herhalde ama, tutup birini öldürseydi daha azla da yırtabilirdi pekâlâ...
Deniz Seki, kendi evinde, kendi halinde kokain içtiği için gözaltına alındı, sadece "içici" olduğu görülünce tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakıldı, "satıcı" olduğu anlaşılınca tutuklanarak cezaevine konuldu. Satıcılıktan kasıt, anladığımız kadarıyla, eşini dostunu evine davet etmek, başkaları için de mal almak, hatta kendi payını da böylece bedava getirmek. Hukuksal ifadelerin dışına çıkarak söylersek, sevdiği bir şeyi sevdiği insanlarla paylaşmak, yalnız takılmaktansa daha fazla insanla daha güzel zaman geçirmek istemiş. Bu yüzden, 24.5 yıl boyunca toplumdan tecrit edilmesi talep ediliyor. O da suç işlediğini benimsemiş ve önündeki yılları hesaba katmış olacak ki, cezaevine "Yasin ve Dualar", "Hz. Muhammed'in Hayatı ve Sevgisi" gibi kitaplarla beraber "Konsantrasyonun Gücü" diye bir kitap da ısmarlamış.
Seki'de doğal olarak ağır bir pişmanlık var. İstenen ceza boru değil elbette, ama kendine yakıştırdığı olgun kadın popu duruşu da böylesini gerektiriyor belki. Türkiye'ye has bir Barbra Streisand - Celine Dion kıvamı tutturmaya çalışırken, mesela Popstar yarışmasının jürisindeyken Bayhan'a ettiğini bırakmaması da belki bundandı. Hakiki bir suç işlemiş, cezasını da çoktan çekmiş bir vatandaşın orada olmaması gerektiğine, hapse giren bir kişinin popstar olamayacağına hükmeden Deniz Seki, Bayhan –belki biraz da onun bu suçlamaları yüzünden– yarışmada ipi göğüsleyince de ağlaya sızlaya salonu terketmişti. Belki bu ikiyüzlü tavrını sürdürdüğü için, Hüsnü Şenlendirici'yle başladığı aşkı bir özgürlük tartışması haline de dönüştüremedi, "yuva yıkan kadın" olmaktan ileri gidemedi. Şimdiyse, vaktiyle Yıldız Tilbe'ye yapıldığı gibi, hatta çok daha ağır biçimde, doğal hakkı olması gereken bir hazdan ötürü suçlanıyor, gençlere kötü örnek olduğu düşünülüyor. Belki, hapishanede yastığa başını koyduğunda, vaktiyle kendinin de içlerinden biri olduğu "iyi örnek"lerin hayatı nasıl cendere altına alabildiğini de geçiriyordur kafasından...

Marihuana, binlerce yılın kültürü. Yakın zamanda haşhaş üretimi yüzünden ambargo tehdidiyle karşılaşan, en eski şehirlerinden birinin adı Afyon olan bir memlekette yaşıyoruz.

Burroughs ve Ergenekon

Tevatürü bilirsiniz: Eski zamanlarda esrar bir tek Orhan Gencebay'a serbestmiş, devlet ona özel izin çıkarmış, yoksa şarkılarını başka türlü yazamazmış! Doğrudur, esrar –elbette kullananına göre– güzel şarkılara vesile olabilir. Hiçbir halta yaramasa, yine kullananına göre, iyi vakit geçirtir. Bir incir çekirdeği tanesinin mânâsını da sordurabilir, uçsuz bucaksız gibi görünen bir sohbete de başlatabilir. Hatta, şarkıları iyi dinletebilir, güzel seviştirebilir, zor bir yazı, bir matematik formülü, bir şiir üzerine kafa patlattırabilir. Bütün bunları yapmak için bu nane şart değil elbette, belki kiminde bunların böyle olmasını da engelleyebilir, ama olsa iyi olur diyene de ne denebilir?
Otu, peyoteyi, kanabisi, marihuanayı binlerce yıldır bir sağaltıcı olarak kullanan eski toplumların bir bildiği vardı herhalde. "Yabani" addedilen toplumlarda, bu fani dünyanın üstesinden gelmek, zamana alışmak, duyuşu genişletmek, "algı kapılarını açmak" için böyle yardımcılara da ihtiyaç vardı. Din de bu koca kozmosta benzer bir ihtiyacı karşılıyor bildiğiniz gibi: Ezilen yaratığın iç çekişi, kalpsiz bir dünyanın kalbi, ruhsuz koşulların ruhu, kitlelerin afyonu oluyor. Deniz Seki de o kitap-

Peter Tosh

Barack Obama (mesela)

Carlos Santana

resinde?

ları belki bu yüzden ısmarlamıştır. Acısını hafifletsinler, yarasına merhem olsunlar diye, ilaç niyetine. Bugün kullanılan sentetik uyuşturucuların hemen hepsi laboratuar ortamlarında, anestezik niyetlerle icat edilmişti. Eroin de, kokain de 19. yüzyılın sonlarında ağrı kesici olarak paketlendi, reklamlarla piyasaya verildi. Kendisiyle ilgisi olmayan bir büyük kapışmaya, Birinci Dünya Savaşı'na zorunlu olarak katılan emekçi kitleler, bu büyük şiddetin yükünü hafifletebilmek için yaygın olarak uyuşturuculara bel bağlıyordu. Koka bitkisi ve türevleri daha sonra bağımlılık yaptıkları gerekçesiyle yasaklandı, ama yine aynı yıllarda bir ilaç gibi eczanelerde satılmaya başlanan bir başka formül, bildiğimiz gazlı meşrubat kola, dünyanın suyunu kirletmek ve tüketmek, bağımlılık yaratarak obez bir kuşak yetiştirmek pahasına, yeryüzünün en ücra köşelerinde dahi rahatça bulunabiliyor.

Marihuana, doğal bir bitki olması hasebiyle, her devrin maddesi, binlerce yılın mirası ve kültürü. Hâlâ gündelik hayatın bir parçası Sadece "yozlaşan Batı"da değil, Türkiye'de de üfleme yaşı artık ortaokul seviyelerine düşmüş vaziyette, yani ortaokul öğrencileri bile istediklerini istedikleri zaman temin edebiliyor. Bunun yeni bir durum olduğunu da söylemeye imkân yok, zira Anadolu, tam da bu kültürün beşiklerinden biri. 1930'larda İstanbul gibi bir şehrinde resmî eroin imalathaneleri olan, daha '70'ler gibi yakın bir zamanda haşhaş üretiminin durdurulması için ambargo tehdidiyle karşılaşan, dahası en eski şehirlerinden birinin adı Afyon olan bir memlekette yaşıyoruz.

Marihuadan farklı olarak, LSD'den crack'e, eroinden kokaine pek çok maddeyse modern bilimin ürünü, modern insanın ihtiyacı. Hepsinin ayrı kafası, ayrı ritmi, ayrı ritüeli, her birinin bir kültürel karşılığı, bir müziği, edebiyatı, modası, jargonu var. Psychedelic rock'u LSD'den, eroini punk'tan, crack'i hiphop'tan, ecstasy'yi elektronik müzikten ayrı düşünebilir, rock şemsiyeninin altında yeşeren türlere "salt müzik" olarak bakabilir miyiz? Ya da, hayatımızı katlanılır kılan, hayatımızı güzelleştiren bu müziklere bakış perspektifimizi, benzer ihtiyaçlarla, arayışlarla –kaçmak veya "güzelleşmek" için– sarılınan uyuşturucu ve uyarıcı maddeler için de kuramaz mıyız?

Uyuşturucu ve uyarıcı bahsine mim koyalım. Malûm, esrardan ölen insan daha yeryüzünde yok, ama esrarın faydalarını anlatan bilimsel çalışma çok. Esrarla başlayıp daha tehlikeli sulara açılanlar da ancak azınlık olarak kalır, yani bunlar arasında bir mantıksal geçişten de söz edilemez. Daha geçen gün gazetelere esrarın kansere iyi geldiği yolunda raporlarla konu olan o meçhul bilimadamları, otun sigaradan daha az zararlı olduğunu da söylüyor. İşi yavaşlatırsa filan, o ayrı, kullananın bileceği iş.

Asıl ilginci, makûl dozajlarda ve düzenli kimyasal kullanıp ölen vakaya da tıp tarihinde rastlanmış değil. Öyle olsa, mesela, doğal ya da yapay bütün maddeleri denemişliğiyle tanınan, bazılarını –mesela eroini– uzun yıllar kullanmış olan William S. Burroughs'u, Keith Richards'ı, Iggy Pop'u filan açıklayamazdık. Elbette özellikle rock dünyası "şehit"lerle dolu, ama bunda ifrata kaçmanın da payı yok mu? Kaldı ki, hızlı veya yavaş, genç ya da yaşlı, ölmek isteyen birine ne söylenebilir? Kurt Cobain elindeki tüfeği kafasına doğrulturken eroin etkisinde filan değildi, sırf eroin kullandığı için de o noktaya gelmemişti. Burroughs karısının kafasına elma koyup Giyom Tel gibi ateş ederken de damarlarında eroin değil, alkol dolaşıyordu...

Karman çorman bir hale gelen Ergenekon iddianamesi, gitmesi gereken yerlerin kıyısından bazen geçiyor, devletin gayrinizamî harp adına kullandığı çete yöntemlerinin kokusu hafiften geliyor. Çiller'lerin, Mehmet Ağar'ların, Necdet Menzir'lerin dönemine gelince, PKK'yla yürütülen kirli savaşın aynı zamanda bir "pazar kavgası" olduğunu da öğreneceğiz. 1990'ların ortasında eroinin nasıl bol ve ucuz olduğunu, her gün gencecik insanların birbiri ardına ölüp gittiğini hatırlarsınız. Dozu, ayarı bilmeyen, kullandığı maddeyi, bu maddenin içeriğini tam olarak tanımayan yüzlerce çocuğun hepsi de "altın vuruş"tan ölmüştü izbe köşelerde. O ortamı kim, niye sağlamıştı acaba, yoksa hakikaten bir ihracat fazlası mı eritiliyordu iç pazarda? Asıl öldürücü olan hangisi: Maddenin kendisi mi, bilinçsiz tüketim mi? İkincisiyse, bunda devletin ve toplumun payı yok mu?

Makûl dozajlarda ve düzenli kimyasal kullanıp ölen vakaya tıp tarihinde rastlanmadı. Öyle olsa, mesela William S. Burroughs'u, Keith Richards'ı, Iggy Pop'u açıklayamazdık.

Uyuşma ve uyarılma hakkı

Devletin vatandaşlarını uyuşmaktan ve uyarılmaktan alıkoymasının anlamı nedir? "Irkın saflığının bozulmaması" gibi bir dert varsa, bu modern kaygının nihaî evresine Naziler çoktan gelmişti. "Toplumsal sözleşmenin yürümesi" isteniyorsa, tek taraflı fesih pekâlâ mümkün. "İşgücünün sağlığı"ysa mesele, bırakalım onu da işinde gücünde olan insanlar düşünsün. Hem o "işgücü"nün "sağlıklı" bir bölüşümü görebildiğini kim iddia edebilir? Öğrencilerin kendilerine bir gelecek biçemediği, beyaz ve mavi yakalı işçilerin düşük ücretlere, uzun çalışma saatlerine maruz kaldığı, örgütlenip hak arama yollarının da tıkandığı, eğlence anlayışının evde oturup bol reklamlı diziler, yarışmalar izlemeye programlandığı, şiddeti, dışlamayı bütün hücrelerine yedirmiş bir toplumda bir insan kaçmak veya koyverip coşmak isterse anlayışla karşılanmamalı mı?

Deniz Seki de kendine biçtiği okul aile birliği üyesi edasından, seksapelini gösterişine bile yansıyan o siyaseten doğrucu havasından bir nebze olsun sıyrılmak için bu merete başlamış olabilir. Belki, madem her maddenin bir kültürel ortamı var, kokaine de zengin işi olduğu için bir statü sembolü olarak meyletmiştir. Kendi bileceği iş.

Halbuki, normal bir toplumsal sözleşmede, fiilî olarak yürürlükte olmayan çalışma hakkının yanında, yetişkin bir bireyin zorunlu askerliği reddetme, istediği zaman uyuşma, istediği zaman uyarılma hakkının da olabilmesi gerekir. Mevcut sözleşme hiçbir maddenin kullanımını önleyemiyor, bilâkis adeta bunların yaygınlaşmasını körüklüyor, bunlara ihtiyaç duyuruyor. Eroine de, kokaine de, ifrata da, tefrite de insanı muhtaç bırakıyor. Üstelik bu ihtiyacı fırsat bilenler akıl almaz paralar kazanıyor, toplumsal servetin hatırı sayılır bir kısmı "hatırlı" ellerde birikirken kendinden başkasına zararı olmayan kullanıcılar horlanıyor, dayak yiyor, hapislere kapatılıyor. Ayrıca, özellikle kimyasalların içeriği doğru dürüst denetime tâbi tutulamıyor, insan sağlığıyla asıl böyle oynanıyor.

Halbuki, kolayı var. Bakın Carlos Santana ne güzel söylemiş: "Obama marihuanayı yasallaştırır ve parayı eğitime naklederse, Amerika'da değişimi asıl o zaman görürüz. Böylece bütçeden eğitime gidecek payı kesmeyecek A tipi bir hükümet kurarız, Arnold Schwarzenegger'ı da D tipi filmlerine geri yollarız." Psychedelic Latin gitarında onyıllardır ne sırlar gizleyen, belki bu sırrın oluşmasında bir takım dumanların marifetini de bilen Santana, belli ki toplumsal adalet ve vicdan adına, kendi kuşağının değerlerini ve mücadelesini arkasına ala-

10 yıldır sayısız albüme imza atan ödüllü müzik yapım şirketi Doublemoon bu kez, DJ Spooky, Plaid, Makossa & Megablast, Swayzak ve Unai gibi dünyaca ünlü çok sayıda ismi, Sultana, Burhan Öcal, Smadj, Baba Zula gibi isimlerle bu toplama albümde bir araya getiriyor. Doublemoon kataloğunda yer alan Türk sanatçıların şarkılarını kendi dokunuşlarıyla yenileyen bu isimlerin çarpıcı çalışmalarıyla İstanbul'un birbirinden farklı kesimlerine kulak verecek, Doğu ve Batı'nın bu yeni kesişiminden fazlasıyla etkileneceksiniz!

1. Makossa & Megablast vs Smadj **Hat**
2. Swayzak vs Orient Expressions **Şehristan**
3. DJ Spooky vs Burhan Öçal **Boğaziçi**
4. StreamerPilot vs Burhan Öçal **Karabiber**
5. Plaid vs Burhan Öçal **Karakaş Mahallesi**
6. Nickodemus & Zeb vs Sultana **Dibidik**
7. Popnoname vs Smadj **Asya**
8. Umut Gökçen vs Burhan Öçal **Büyülü Dans**
9. Unai vs Smadj **Hat**
10. DJ İpek İpekçioğlu & Pasha vs Baba Zula **İstanbul Çocukları**
11. Alcalica vs Baba Zula **Aşıkların Sözü Kalır**
12. J Mage vs Baba Zula **Kısaltmalar**
13. Tim Motzer vs Baba Zula **Abbas Ağa Parkı**

www.myspace.com/doublemoonremixed2

DOUBLEMOON
www.doublemoon.com.tr
Doublemoon bir pozitif iştirakimdir.
℗ + © 2009 Pozitif Müzik Yapım
Tüm hakları saklıdır.

Şehbender Sok. No:6/3 Asmalımescit
Tünel 34430 Beyoğlu/İstanbul
T: +90 212 334 01 00 F: +90 212 245 41 76
info@doublemoon.com.tr

rak bu talepte bulunuyordu. Haftalık Express'in 17 Ağustos 1996 tarihli 130. sayısında da benzer bir talepte bulunmuştuk: "'Ne yapmalı' sorusuna verilecek en rasyonel cevap 'bırakın yapsınlar'. 'Bırakın yapsınlar' ki, 'yapmasınlar': Ölmesinler, uyuşturucuya esir olmasınlar, hayatlarının merkezine uyuşturucuyu koymasınlar..."

D tipinden A tipine Türkiye

Çetin İnanç kendi D tipi filmlerinde bizim İstanbul valisine bir rol yakıştırabilir miydi acaba? Hayırla anılması mümkün olmayan Emniyet müdürleri arasına çoktan giren Celalettin Cerrah, Erol Taş'ın boşluğunu pekâlâ doldurabilirdi ama.
Bir Emniyet müdürü, aylardır failini bulamadığı, kesik başı bir çöp tenekesinde bulunmuş genç bir kız için şöyle bir şey söyleyebilir mi: "Kızlarını takip etselermiş. Sizin kızınız olsa gece erkek arkadaşının evinde geç saatlere kadar dışarıda kalmasına izin verir misiniz?"
Ama, maruz kaldığımız resmî şiddetin aynası da, başlıca faillerinden biri de, bunları söyleyen o Emniyet müdürü. Suçları polislere taş atmaktan ibaret olan Kürt çocukları yetişkin statüsünde yargılanıp onlarca yıl yiyor, her sene Polis Bayramı'nda Karaköy'den Şişli'ye kadar kapatılan Taksim meydanı ve çevresi iş emekçilere ve sosyalistlere gelince cehenneme dönüyor. Öte yandan, hukuka değil kitaba uydurulan telefon dinlemeler gırla gidiyor, görülmemiş bir vahşet olan "Hayata Dönüş" operasyonu hakkındaki iki dava zaman aşımından sumenaltı ediliyor, Hrant Dink davasında devlet görevlilerinin bilgisi sürekli gözardı edilirken her duruşmada tetikçilerin şovuna göz yumuluyor. Onlarca bilirkişi raporu Mısır çarşısına bomba atılmadığını söylerken, Yargıtay Pınar Selek'in yeniden yargılanmasını talep ediyor. 367 gibi mânâsız tartışmalarla günlerimiz geçiyor, bir tebligatla çağrılabilecek insanlar baskına uğruyor. Bu arada, hakikaten baskın için gidilen hücre evinin çevresi savaş alanına dönüyor, binanın, mahallenin güvenliği hiçe sayılıyor. Resmî şiddetin ve hukuksuzluğun ölçüsüz boyutlara vardığı "demokrat AKP"nin Türkiye'sinde, Deniz Seki de 24.5 yılla yargılanıyor. Halbuki, açlık grevine yatanların öldürülmediği, bizzat devlet başkanlarının açlık grevine yattığı ülkeler de var. Kendisi de bir koka üreticisi olan, başta su olmak üzere doğal kaynakların uluslararası tekellerce sömürülmesinin karşısında verdiği mücadeleyle iktidara gelen Bolivya devlet bakanı Evo Morales, bakın neler söylüyor: "Koka yaprağı, bizim kültürümüzün önemli bir parçası. ABD'nin Latin Amerika halklarının kendi kaderini tayin hakkına saygı göstermesini istiyoruz. Bolivya'da koka artık yasal bir bitki, ama uluslararası ortamdan koka Coca-Cola için yasal. And halkları için yasadışı olması kabul edilemez. Yaprağa hak ettiği değeri yeniden vermeliyiz." Yaprağı kullanana hak ettiği değeri veren ülkeler çoğalıyor. Geçtiğimiz ay, 40 gram esrarla yakalanınca tutuklanan çobanın başvurusu üzerine temyiz mahkemesince otlakta yalnızlık çeken çobanların esrar kullanabileceğine hükmeden İtalya mesela. Uyuşturucu kullanımına dair bütün verileri ABD'den az olan Hollanda'da –turizm patlamasının etkileri dışında– son on senede bir gerileme, bir bağımlılık salgını, bir şey duydunuz mu?
Yani, Santana'nın dediği gibi, kolayı var. Hatta sadece otu esrarı değil, kokainden eroine, bütün maddeleri serbest bırakmakta fayda var. Ultrakapitalistlerin savunduğu gibi

Ağır maddeler sağlıklı koşullarda üretilebilir, reçeteyle kullanılabilir. Maddenin kendisi mi öldürücü, bilinçsiz tüketim mi? İkincisiyse, bunda toplumun payı yok mu?

sonsuz ve ölümcül bir serbestiyle değil elbette, ölümler ve istismarlar azalsın diye. Ağır maddeler pekâlâ sağlıklı koşullarda üretilebilir, doktor gözetiminde, reçeteyle kullanılabilir, bağımlılık dayakla ve hücre cezasıyla değil, psikoterapiyle aşılabilir. Zaten kolaylıkla bulunabilen, ama yasadışılık halesiyle takıntı haline gelen hafif maddelerin kullanımı da gündelik hayatta kendi yerini zaten kolaylıkla bulur. O hayatta zaten kimsenin sokakta yaşayıp da tinere mecbur kalmaması, ağır iptilâ durumunda kimsenin yalnız bırakılmaması gerekir. Sonra bu kalpsiz dünyadan arada bir kaçmak isteyen kaçar, felekten bir gün çalmak isteyen o günü ister sulu çalar, ister kuru... Peter Tosh'u anmadan bitirmeyelim. Yine haftalık Express'in 130. sayısından, arka kapaktan nakledelim: "Eleştirme, yasallaştır // Bazıları marihuana / Bazıları ganja der ona / Şarkıcılar üfler / Ve çalar şarkılarını // Yasallaştırın onu / Yapabileceğiniz en iyi şey bu // Onu kuşlar da yer / Karıncalar bayılır / Doktorlar da üfler / Hemşireler de / Yargıçlar, avukatlar da üfler // O astıma iyi gelir / Tüberkülozu iyileştirir / Onu eleştirmeyin / Onu serbest bırakın / Yasallaştırın onu..." Deniz Seki'yi eleştirmeyin, onu serbest bırakın!

Merve Erol

Bu festival, 5224 sayılı yasa gereğince Sanatsal Etkinlikler Komisyonu'ndan alınan izinle düzenlenmektedir.

festival.ucansupurge.org

Soldan sağa Gren: Murat Çopur (bas), Can Karamustafaoğlu (gitar), Nedim Zakuto (gitar, vokal), Hakan Seremetoğlu (davul)

GREN

Gitar-bas-davul-vokal dörtlüsüne, rock'un evrensel sedasına, Türkçenin bilgisine bağlı bir grubumuz daha oldu. Yukarıdaki fotoğraf sizi korkutmasın, güleç yüzlü, sevimli çocuklar hepsi de. Kendi adlarını taşıyan ilk albümlerine vokalleriyle omuz atan Mor ve Ötesi'cilerin izinde, kendi sözlerinin, riff'lerinin peşinde, daha nice albümlere demek için dört ahbapla bir masaya oturduk...

Yeni Bir Mad Max Hayatı

Hepiniz fiilî olarak müzisyen insanlar mısınız, sırf müzikle mi yaşıyorsunuz?

Murat Çopur: Bir tek ben öyleyim, müzikten para kazanıyorum. Daha önce Anima'daydım, başka gruplar da vardı. Biraz proje adamıyım, "independent" takılıyorum, içinde kendimi iyi hissettiğim işlerde yer alıyorum. Ama günübirlik şeyler de değil bunlar, hele Gren hiç öyle değil. Gittiği yere kadar artık. Anima da böyleydi, ama 2007'de dağılma kararı aldık.

Gren'de seni çeken ne oldu?

Murat: Çok rock kökenli bir durum var Gren'de. Anima'da bu fazla yoktu. Bazen çok gaza gelip yardırıyorduk ama, ben daha sert, daha yüksek desibelde bir müzik yapmak istiyordum her zaman, girdiğim grupları o yöne, bol distorsiyona taşımaya çalışıyordum. Gren'deyse zaten böyle bir durum vardı. Can (Karamustafaoğlu) "sen yoğun adamsın, bize bir basçı bulsana" diye geldi, düşündüm, "size basçı bulurum ama, ben de sizinle çalmak isterim" dedim. Kıskandım aslında, başkasıyla paylaşmak istemedim. *(gülüyor)*

Murat'tan evvel nasıl şekillendi grup, nasıl bir araya geldiniz?

Can Karamustafaoğlu: 2003'te ilk bir araya geldiğimizde bu kadar sistematik bir çalışma içerisinde değildik. O zamanki basçımız Emir, şu an Amerika'da. Hafta sonları kafamızı dağıtmak için bir araya gelip çalıyorduk. İngilizceydi sözlerimiz.

Mevcut şarkıları vücuda mı getirmeye çalışıyordunuz, yoksa çalarken çıkan şeyler mi vardı elinizde?

Nedim Zakuto: 2006'ya kadar, dinlemeyi sevdiğimiz şeylerin benzerlerini çıkarmaya çalışıyorduk, kendi çapımızda yurtdışında gördüğümüz formları burada nasıl uygulayabiliriz diye uğraşıyorduk. Kimseye dinletme kaygısı olmadan yürütüyorduk işi. 2006'nın başında bir ayrılık dönemi yaşadık, o yalnızlık, o paylaşamama durumu biraz bastı bizi. Şu anda anlıyoruz ki, yaptığın işi paylaşmak, işine tutunmanı da sağlıyor aslında. Fakat o ayrılığın ardından bir yarışmaya dahil olduk, o yarışmanın sonucunda bazı insanlarla tanışınca tekrar müzik yapmaya karar verdik. Bu gelişme bize o tutunma isteğini verdi ve olayın seyri değişti.

Yarışma sizi uçurumun kıyısından aldı yani...

Nedim: Tanıştığımız insanlar, Tarkan Gözübüyük, Harun Tekin yaptıkları işlerle hep takip ettiğimiz insanlardı. Onlardan olumlu feedback'ler alınca, biz de kendi yaptığımıza biraz daha inanmaya başladık. Yarışmanın bir adım öncesinde ortada grup filan kalmamıştı aslında. Çalıştığım şirkette tek başıma otururken yarışmanın sitesine upload etmiştim bir parçamızı. Bir şans oldu bizim için.

Yarışmaların çok faydası oluyor mu hâlâ Türkiye'de?

Hakan Seremetoğlu: İnsanları teşvik ediyorlar en azından. Eskiden 15-20 grup kasetini doldurup gönderiyorsa, artık bu sayılar 500'e, 1000'e çıkabiliyor. Daha çok yarışma da çıkmaya başladı bu yüzden. Ama bir grubun ulaşmak istediği nokta albüm yapmaksa, yapamayabiliyor, kafasında bir rakam varsa ona ulaşamayabiliyor.

> **"Müziğimize isim vermek istemiyoruz" demek mainstream oldu. Ama Beatles'ta da bir sürü türden müziği bir arada bulabilirsiniz. Hedefimiz öyle bir yapı.**

Dağılma aşamasına gelmeden, yarışmadan önce nasıl bir müzik vardı kafanızda?

Nedim: 2000'lerin başında hepimiz ayrı ayrı gruplardaydık. Daha o senelerde nu metal, sonra progressive rock gibi belli bir çerçeve içinde duran gruplar vardı. O gruplara öykünerek başladık. Ama 2003'ten sonra, birebir o müziğe takılı kalmak dışında, onların üzerimizde bıraktığı etkilerle neler yapabiliriz diye düşünmeye koyulduk. Ama daha bu tarzı Türkçede nasıl filizlendirebiliriz gibi bir düşünce de yoktu. İşin içine Türkçe girince bütün melodi, akor, ritm yapıları da değişmek durumunda kalıyor.

Ne gibi bir değişiklik getirdi Türkçe sözler?

Nedim: Müziğe yaklaşımımız, kullanılan enstrümanlar, bu enstrümanların sesleri fazla değişikliğe uğramadı, ama sonuçta Türkçenin kendine göre bir sesi var. Tabii bu hangi formu kullandığınıza da bağlı. Erkin Koray gibi, Cem Karaca, Barış Manço gibi Türk müziğinin kendi gelenekleri içindeki formları kullanıyorsanız, rock müziğe farklı bir yorum oluyor. Ama Mor ve Ötesi gibi, Pentagram gibi grupların yaklaşımları daha farklı sonuçlar doğuruyor. Bizim aldığımız melodi yapıları, daha Avrupaî formlar içinde. Türkçe sözleri bu formların içine oturtmak gibi bir derdimiz var.

Gren'den önceki gruplarınız albümlerle varolma peşinde gruplar mıydı, kendi halinde, kendi eğlencesinde gruplar mı?

Nedim: Yurtdışında sevdiğimiz grupların parçalarını cover'lıyorduk. O zaman öyle gruplar vardı. Bar grubu da değildi bunlar, konser gruplarıydı. Deftones, Tool, Korn parçalarını çalabildiğiniz gerçeğe en yakın halde çalardınız, yorumlama da yoktu.

Can: Öyle bir hareketlenme olmuştu 2000'lerin başında. Albümsüz de olsalar üç-beş grup birleştiği zaman iki bin kişi geliyordu konserlere.

Nedim: Gren daha hiç o kadar kişiye çalmadı. *(gülüyor)*

Hakan: Nu metal ve punk gruplarının karışımı gibi bir şeydi o zamanın grupları. Belki müzikal olarak birbirleriyle çok alâkaları yoktu ama, birbirlerine destek oluyorlardı.

Sizi o zamanlardan tanıyan kitle Gren'in ilk albümünü sever mi?

Nedim: O kadar uzun seneler ortadan kaybolduk ki, herhalde hatırlamazlar.

Can: O kitlenin yüzde 80'i elektronikçi oldu club culture başladıktan sonra. Herkes dağıldı yani.

Nedim: O zamanlar janr manyağı bir durum da vardı. "Grunge'ım ben", "metalciyim ben", daha sonra "hardcore'cuyum", "nu metalciyim" diye gezdi insanlar. Biz en azından kendimizi bütün bu bağlılıklardan kurtarmaya çalışıyoruz. Gerçi son birkaç senedir "biz müziğimize isim vermek

36→

istemiyoruz" demek de mainstream'in kendisi oldu, ama sonuçta bizim asıl amacımız ortaya bir müzik çıkarmak. Beatles nereden başladı, nerelere kadar gitti. Onlann albümlerinde bir sürü türden müzikleri bir arada bulabilirsiniz. Hedefimiz öyle bir yapıya yakınlaşmak.

Bu albümde var mı öyle bir çeşitlilik?

Nedim: Bu albüm sınırlarını belli ediyor kendi içinde, ama yer yer eklektik bir his var gibi. "Sen"de bir balad hissi var mesela, "Mazi"de daha saldırgan bir his var. "Uyumsuz"un intro'su "Saydam Duvarlar" da sanki albümden kopup başka bir noktaya gidiyor.

Gren kavramı bize müziğiniz hakkında bir şeyler söyleyebilir mi?

Nedim: Müzikte gürültü ya da ses kirliliği gibi düşünülebilir belki fotoğraftaki gren, müzikteki ayrıntı parçacıkları gibi ya da. Çıkardığımız sesleri görsel olarak güzel kodluyor sanki Gren ismi.

O yarışmaya katılmasaydınız, şimdi Gren diye bir grup olacak mıydı?

Hakan: Hayır, büyük ihtimalle. Ben Amerika'da ses mühendisi olarak eğitim görüyor olacaktım. Berklee'yi kazanmıştım, vazgeçtim bu grup için. *(gülüyor)* Hayatımda temiz bir sayfa açacaktım aslında.

Nedim: Pişman olmuş kaldığına! *(gülüyor)*

Hakan: Grup değil, arkadaşlık önemliydi benim için. Bir sürü şeyi feda edebilir insan bu uğurda.

Giden basçı memnun mu peki hayatından?

Can: Yok canım, sürünüyor Kaliforniya'da. *(gülüyor)* İçinde kaldı biraz onun da. Amerika'da tutunmak kolay mı?

Mor ve Ötesi'nden Harun Tekin ve Kerem Özyeğen bazı şarkılara vokalleriyle de katkıda bulunmuş. Onlarla müzikal olarak nasıl bir ilişkiniz var?

Nedim: Bir kere, bizi Türkçe rock müzik yapmaya cesaretlendirecek bir albüm yapmaları üzerinden bir ilişkimiz var. "Dünya Yalan Söylüyor" çıktığında, hayal ettiğimiz, olmaz dediğimiz bir şeyi yapmış bir grup gibilerdi.

Şarkıdan kaçmak, doğaçlamaya yaslanmak da yaygın bir eğilim oldu Türkiye'de. Ama siz şarkıya sadıksınız anlaşılan...

Nedim: Bizim yarışmaya katılmak için yaptığımız iki şarkılık demo dışındaki denemelerimiz, skeçlerimiz de öyle sayılabilir belki. Onları o şekilde kaydedecekken dağıldık. Ama sonuçta, hele bu albümle beraber, şarkı formuna bağlılık söz konusu. Başı sonu, nereye gideceği belli şarkılar üretmek bizim işimiz.

Can: Çeşitli talihsizlikler de oldu o ilk kayıtları yaparken. Kayıt günü benim tendonum yırtıldı mesela. Beş saat durmadan davul çalınca ping diye attı tendon. *(gülüyor)*

Belki ısınma hareketleriyle çalmaya başlamak lâzım hakikaten.

Nedim: Davulcular ve vokalistler için antrenman şart. Diyaframı sıkmadan sahneye çıkamıyorum ben. Tiyatrodan da alışkanlığım var ses açmaya. Şahika Tekand'da iki sene tiyatro okudum, dört sene de oyunculuk yaptım, ama müzik albüme giden bir yola girince bıraktım. O kadar zaman alan iki işi aynı anda yapamıyorum. Şahika Tekand'ın tiyatrosu da kendi içinde çok özel bir kategori, ruhen ve fiziken bütün enerjinizi alabilecek kadar yoğun bir iş yapılıyor orada. Şahika Tekand, performatif oyunculuk ve tiyatro anlamında artık dünya çapında kabul gören bir yönetmen.

"Kul", "Onsuz", "Uyumsuz", "Bitap", "Kaçış"... Şarkılarınızın adları, dinamik müziğinizle tezat oluşturuyor sanki...

Nedim: Bilmem ki. Kendi adıma, "İnanmam dualara / Cezam neyse kes artık / Sonu cehennem olsun / Kul olmaktansa"dan daha isyankâr bir laf ben hayatımda söylemedim.

Can: Liriksel hislerimizle müziğimizin paralel gittiğini düşünüyorum ben. Ama bizim agresif enstrüman kullanımımızla Nedim'in hüzünlü vokali arasında ironik bir tezatlık da var yer yer. Hoşumuza da gidiyor bu açıkçası.

Çok mu uyumsuz kalıp bitap düştünüz de kaçış halindesiniz yani?

Nedim: *(gülüyor)* Modern insanın ruhu böyle herhalde. Modern insan hakikaten de his dünyasıyla, gördüğü şeylerle uyumsuzluk içerisinde, bütün bunlardan bitap düşmüş ve kaçmak istiyor. Olduğu halden, yaşadığı yerden, yaşadığı dünyadan memnun olan kaç kişi var, bilmiyorum. Herkes dünyanın sonunun geldiğini düşünüyor.

Öyle mi?

Nedim: Öyle. Yirmi insana sorun, on beşi 2012'de dünyanın sonunun geleceğini düşünüyordur. Hayatımda ilk defa bu kadar insanın böyle şeyler konuştuğunu duyuyorum.

Can: Ekonomik kriz de besliyor bu düşünceleri. Olay açlık sınırını aşınca, yepyeni bir Mad Max hayatıyla karşı karşıya kalabiliriz pekâlâ.

Emekleyen çıplak bir adamı boynundaki zincirden çekip sürükleyen sihirbaz kılıklı adamın durduğu bomboş çöl, öyle bir dünyayı mı imliyor?

Nedim: Kapakta daha çok zamansız, mekânsız bir dünyanın içerisinde, bildiğimiz bir ilişkiyi görüyoruz, ama tam olarak da kodlayamıyoruz onları.

Eski amatör, karma konserlerden sonra, bugün ne tür konserler size iyi geliyor?

Nedim: Zeytinli Rockfest, Barışarock, Yıldız Üniversitesi Şenlikleri gibi şenlikler çok coşkulu, müzisyeni çok tatmin edecek şekilde bitiyor. Bunlarda bayağı halk şenliği gibi bir his de var. İnsana sahnede çalmanın ne kadar güzel olduğunu hatırlatacak kadar güzel geçiyor bu festivaller.

Peki eskisi gibi bir gruba, bir albüme bağlanıp günlerce, aylarca dinleyebiliyor musunuz onu? Son beş senedir en sevdiğiniz isimler kimler mesela?

Can: Muse, Queens Of The Stone Age... Radiohead de son albümüyle yeniden kalplerde taht kurdu. "Kid A"den beri bırakmıştım ben.

E hani bir sonraki albümde ne çalacağımız belli olmasın, Beatles gibi deneylere girişelim diyordunuz?

Can: *(gülüyor)* O hatta çok albüm çıkardılar, belki ondandır.

Nedim: Deneme yapmakla müziği denemek için yapmak arasında bir fark var. Radiohead o müzikte asasını eline aldı, artık oradan da çıkıyor, ömrü boyunca o denemeyi yapmak zorunda sanki. Bizim o deneysel havuzda takılmak gibi bir niyetimiz yok.

Hakan: Fiziksel koşullarla da ilişkili müzik dinlemek ve müzik yapmak. 2000'lerin başında internet bağlantısı yavaşken bir gecede bir parça indiriyorduk, grupları parçalar üzerinden takip etme gibi bir eğilim başladı böylece. Şimdi yavaş yavaş değişiyor bu. Merak ettiğin zaman, on dakika sürmüyor albümün tamamını indirmek, kapağıyla, sözleriyle hem de. "Mp3 albümü öldürdü" gibi bir şey eskide kaldı yani. Albümü nesne olarak çıkarıp rafa koymanın anlamı kalmayacak belki.

Nedim: Mp3 bence dünya müziğini çıkmazdan kurtardı, şirketlerin "şimdi ne yapsak da insanları şaşırtsak"tan ileri gitmeyen durumundan başka bir duruma geçildi. Şimdi Orta Amerika'da oturan bir adamın yaptığı bir Çingene müziğini dinleyebiliriz hemen, o da oturup Türkiye'de bir grubun Avrupaî kaygılarla yaptığı bir rock müziğini dinleyebilir. Dünyadan ne kadar güzel müzikler çıkacak ileride, kim bilir. Öyle büyük stüdyolara da gerek yok, insan kulağı lo-fi'a alışıyor tekrar. Giderek şirketlere de ihtiyacımız kalmayacak böylece.

Mp3 dünya müziğini kurtardı. Şimdi Orta Amerika'da bir adamın yaptığı bir Çingene müziğini dinleyebiliriz hemen. Ne müzikler çıkacak ileride, kim bilir.

Söyleşi: **Merve Erol**

"Dini ıstırap, bir ve aynı zamanda, hem gerçek ıstırabın ifadesi hem de gerçek ıstıraba karşı bir protestodur. Din, ezilen yaratığın iç çekişi, kalpsiz bir dünyanın kalbi, ruhsuz koşulların ruhudur. Kitlelerin afyonudur."

Hegel'in Hukuk Felsefesinin Eleştirisine Katkı
Karl Marx, Frederich Engels

Marx'ın afyon benzetmesini dönemine uygun olarak okumak gerekir. İlaçtır afyon, birilerinin birilerini kandırmak, uyutmak, soymak için üretip sattığı bir uyuşturucu, "kapitalist bir komplo" değil. Anlamadıkları, çözemedikleri, kavrayamadıkları, mutlu olamadıkları bir dünyada insanların çektikleri tüm acılara karşı yarattıkları bir ilaç, yaralarını rahatlatmak için imal ettikleri bir merhem. Evet, ilaçtan ziyade plasebo, şeker kaplı bir leblebi tozu hapı belki, ama doktorlar bilir, plasebolar ilaç içtiğini zanneden hastaları çok zaman iyileştirir. Böylesi bir ilacı ancak hiç acı çekmemiş olanlar; açlıktan, yoksulluktan, çaresizlikten, dünyanın adaletsizliğinden ve anlamsızlığından bihaber olanlar küçük görebilir.

KANAT KİTAP www.kanatkitap.com

KANAT

KURTLARLA KOŞAN KADINLAR

Müzik âleminde artık iki güzel Natasha'mız var. Atlas olanı Mısır asıllıydı, Khan olanı –sahne ismiyle Bat For Lashes diye tanınanı– Pakistan. Atlas geleneksel müziğin bol kemanlı sularına girdi, Khan avangard bir popta dolaşıyor. Ama o avangard ki, artık yeni bir mistisizm burada dönüyor, ruhanî baladlar birbiriyle çatışan seslerle, elektronik dalgalarla, minimalist boşluklarla okunuyor. Bat For Lashes'ı bir anda dergilerin kapaklarına taşıyan, Radiohead'in öngrubu yapan, ödüllere aday kılan ilk albüm "Fur and Gold"dan üç sene sonra gelen "Two Suns"da New York macerasının izleri ve Khan'daki cevheri gören Scott Walker'ın vokali de var. Les Inrockuptibles, Mojo, MTV, Fact, Cosmopolitan'dan naklen.

"Two Suns", "Fur and Gold"a göre daha zor bir albüm; sanki bir lerleme kaydetmişsin ama, basitlikten de vazgeçmişsin...

Natasha Khan: "Two Suns"daki temaların ve sorunsalın kolay içine girilebilir olmadığını, fazla kapalı olduğunu kabul ediyorum. Ama bu kararlı bir tercihin sonucu değildi, kendisini dayattı bir anlamda. Bu albümü yazmaya koyulduğumda, kafamdakiler esas olarak müziğe dairdi: Kendimi müzikle daha iyi ifade edebilmek, vokalimi genişletmek, daha elektronik atmosferlere, tribal ritmlere uzanmak, yer yer Kraftwerk'te ya da Cure'da çok sevdiğim eski tarz sound'lar kullanmak istiyordum. "Fur and Gold" daha minimalist ve katışıksızdı; bir çocuğun çatı katında kendi başına kaydedebileceği bir albümün sound'una sahipti. "Two Suns"ın çok daha açık müziği son iki yılda yaşadıklarıma denk düşüyor: Bir anda kendimi dünyanın ortasında buldum, bir sürü ülkeye gittim, çok farklı müzik türleriyle içli dışlı oldum. Bu hazırlıklı olmadığım bir deneyimdi açıkçası ve heyecan verici olduğu kadar, sert de oldu. Sanki gökyüzüne fırlatılmış gibiydim, yukarıdan kendi kendime "acaba nereye düşeceğim" diye soruyordum. Bu yüzden "Two Suns" daha gösterişli, daha katmanlı ve sert, daha kendine güvenli.

"Fur and Gold" epey ses getirdi, bir sürü insan ikinci albümünü bekler oldu. Bu beklentinin zorluklarını yaşadın mı?

Başarıyı yakalamanın en iyi tarafı, araştırma arzumu daha da pekiştirmesi oldu. Yine evimde, yatağımda yazmaya devam ediyorum, düşüncelerimi toparlayabildiğim yegâne yer orası. Aynı zamanda, kendi üssümden uzaklaşıp maceraya da atıldım. Üç yıl Brooklyn'de yaşadım; TV On The Radio, Gang Gang Dance, Yeasayer gibi gruplarla takıldım, esin kaynaklarım arasında onların ağırlığı var. Albümün adı "Two Suns", bir aşk ilişkisindeki iki kişinin çarpışmasını çağrıştırdığı gibi, bilinçle bilinçaltı arasındaki çatışmayı da anıştırabilir. Bir yandan da başka bir dünyaya açılan İngiliz kız deneyimimi yansıtıyor. İnsan içindeki şeylere böyle büyüteçle baktığında, büyük bir patlamanın nefesini hissediyor. Ve ister istemez yolunu değiştiriyorsun.

Lou Reed, Neil Young gibileri bile "tutmayan" projelere girme cesareti göstermişler. Onların yolundan gitmek kurtarıcı olabilir.

Albümün ilk single'ı "Daniel" bir aşk şarkısı mı, yoksa bir kalp kırıklığından mı dem vuruyor?

Ee, malûm, ayrılık da sevdaya dahil. Bir miktar nostalji duygusu barındırıyor o şarkı kendi içinde, ilkgençlik aşklarının masumiyetine dönme arayışı gibi bir şey. Çocukken "Karate Kid" filminin hastasıydım, şarkının adı da zaten filmin başrol karakterinden geliyor, ama içeriğin onunla bir ilgisi yok elbette.

İlk albümün "Fur and Gold"un başarısı zannedildiği kadar iyi bir tecrübe getirmedi galiba. Bir defa, sevgilinden ayrıldın...

Evet, üstelik onun yanında olabilmek için New York'a taşınmıştım. Biliyorsunuz, o da müzisyen, Moon and Moon grubundan. Fakat o sıralar panik halindeydim, çok içiyordum, ruh halim sürekli değişiyordu. Böyle değilimdir normalde. Benliğimi kaybetmiş gibiydim o sıralar, gerçekte kim olduğumun farkında değildim, bunu unutmuştum sanki. Will'den (Lemon) ayrıldıktan sonra toparlamam bir seneyi buldu.

"Moon and Moon" şarkısı direkt Lemon'a gönderme o zaman...

Bu albüm için yazdığım ilk şarkıydı o. Burnumda tütüyordu, onun için ağlayıp duruyordum. Gökyüzüne baktığımda ay sanki yanıma inecek,

ondan bir mesaj getirecek gibiydi.

"Two Suns"ı ilk albümün ardından yaşadığın tecrübelerle birlikte iki farklı kişilik üzerine kurduğunu söylüyorsun. Ruhanî yanı ağır basan, mistik, gerçek Natasha Khan'ın aksine Pearl, yıkıcı, bencil, sarışın bir femme-fatale...

Aslında bilinçli bir karar değildi bu. Ama bir gün Brooklyn'de dolaşırken bir dükkânda çok güzel bir sarı peruk gördüm, aldım ve geceleri onunla dolaşmaya başladım. Pearl gibi giyinmek, o anki halimle, kayıtlardaki sorunlarla, ilişkinin bitişiyle, memleketten uzakta olmakla başa çıkmanın yegâne yoluydu. Bir kaçış fantazisiydi aslında, hislerimi tekrar kazanmanın bir yoluydu, böylece çevremdeki insanlarla bir temas kurabileceğimi düşünüyordum. Natasha, pek New York'la bağdaşacak bir tip değildi. Pearl tam eski usûl New York'luydu halbuki, habire içen, bir sürü uyku hapı alan bir tip... Sanatsal bir fantaziydi bir yandan da. Cindy Sherman'ın, Diane Arbus'ün New York fotoğraflarını, onların işlerindeki o cafcaflı, abartılı kadını görünüşü çok severim. Natasha Khan olaraksa kendimi bambaşka bir yerde, Devendra Banhart'la beraber Joshua Tree çöllerinde buldum. O günler de özgürleştirdi beni. Ya da ne bileyim, Malibu Beach bile uyardı o sıralar, çevremde yunuslarla dolaşıp her şeyden bir anlam çıkarmaya çalışabilirdim. "Hayat fani" diye iç geçirip saatlerce yıldızlara bakabilirdim.

Amerika macerası sana başka neler kazandırdı?

Brighton'a yerleşme arzumu pekiştirdi. Bu şehir eski bir dost gibi benim için. Önceleri buradan sıkılırdım, basıp gitmek isterdim, ama o kadar dolaşıp o kadar insanla tanıştıktan sonra yoruldum galiba, Brighton'ın sahillerini özledim. O deniz olmadan hayatta yapamam. New York tam bir cangıl gibi, uçsuz bucaksız binalar, sanki bin voltajlık bir prize takılıymışsın her zaman... O ortamda iyi yazamadığımı geç farkettim. Düzenli ve uzun uykulara ihtiyacım var benim, şarkılarım da ancak o sessizlikte çıkıyor.

Mistik yaklaşımın ve sözlerinden ötürü, dostun Devendra Banhart gibi neo-hippi olarak anılmana ne diyorsun?

Bu etiket ne göğsümü kabartıyor ne de canımı sıkıyor. Ama üzerime bunu yapıştıranların en azından kafaca feci tembel olduklarını düşünmekten de kendimi alamıyorum. Mistisizmi herhalde hippiler icat etmedi. İnsanların duygularını, coşkularını, heyecanlarını alaya almaya meraklı sinik tipler epey fazla. Ben müziğimde bu duyguları ifade etmekten kaçınmıyorum, bunları artık devri kapanmış bir şey olarak görmüyorum; bugünün dünyasında da bu duyguların yeri var. "Two Suns", içinde yaşadığım zamana ve uzama ait bir albüm. Daha spiritüel, daha manevî bir popa elverişli yeni bir çağın açılmakta olduğu kanısındayım. Ve bu hareketin bir parçası olmaya kararlıyım.

Son iki yılda tanıştıkların arasında ufkunu açan kimler var?

Thom Yorke'la ve diğer Radiohead'cilerle takılmak, nasıl çalıştıklarını görmek, iş ahlâklarına, profesyonellik anlayışlarına ve yaratıcı enerjilerine şahit olmak çok aydınlatıcıydı. Birkaç yıl önce de konserime Björk gelmişti. Normalde yıldız statüsünde birini görünce heyecan yapmam, ama o başkaydı. Yanıma geldi, "kendi ritmini bul, her şey yoluna girer" dedi. Thom da çok yüreklendiriciydi, "onu bunu boşver" derdi, "canın ne yapmak istiyorsa onu yap, kendi yolunu bul".

Daha eskilerden hastası olduğun müzisyenler, gruplar var mı?

Fleetwood Mac'in hastasıydım, Stevie Nicks'e, "Sara"ya, "Gypsy"ye bayılırdım. Çocukluğum bunlarla geçti, ayrıca iTunes'um da hâlâ benzer müziklerle dolu. Stevie Nicks, tam bir delifişek. O kabarık saçlarını, dantelli kıyafetlerini çok seviyorum. Çok mistik bir kadınlık hali var. Youtube'da bir Rhodes piyanoyla "Gypsy"nin bir prova kaydı var ki, yüreğini dağlıyor insanın. O kısık sesi, o gamlı okuyuşu delip geçiyor insanı.

Kate Bush da inceden inceye geziniyor sanki şarkılarında...

İnsanı yakalayan, ama yenilikçi, hatta karanlık bir tarafı da olan müzikleri hep sevmişimdir. Kate Bush'un "Running Up That Hill"i bence gelmiş geçmiş en büyük pop şarkılarından biri, çünkü hakikaten çok yaratıcı, ama hiç de böyle bir vaatte bulunmadan yapıyor bunu. Tabii onunla aşık atacak değilim ama, "Daniel"i de o tür bir pop şarkısı gibi düşünmeye çalıştım.

Mistisizmi hippiler icat etmedi. İnsanların duygularını, coşkularını alaya almaya meraklı sinik tipler epey fazla. Ben müziğimde bu duyguları ifade etmekten kaçınmıyorum.

Kate Bush işin pop tarafıysa, deneysel tarafında kim var mesela?

Steve Reich bence tam anlamıyla bir fenomen. Müziği bana duygu yüklü geliyor, '70'lerden kalma bir film gibi mesela. Teyple yapılan ilk denemelerden biri onun "Come Out"larıydı, onlar da bana da çok ilham verdi. Parçalarında aynı anda melodik ve duygusal olmayı becerebilen, ama belli ki matematiksel olarak hesap edilmiş müzikal unsurlar var. Zihnî melekeleri açısından gelişkin bir müzik, ama hiç de soğuk gelmiyor bana.

Scott Walker nasıl dahil oldu albüme?

"The Big Sleep"i daha yazarken bu şarkının hafif boğuk, kalın ve teatral bir erkek sesi istediğini düşündüm, zihnimde tam olarak Scott Walker'ın sesi oturuyordu oraya. Ben söylemeyi denedim ama, olmadı. Sonuçta, menajerine yazma cesaretini gösterdim. Hemen bir cevap geldi. Onunla hep e-mail vasıtasıyla ilişki kurduk, cevap vermesine çok şaşırdım, çok da sevindim ve vallahi şarkıyı da okudu. Ona sound'u göndermemi ve aynı zamanda nasıl bir karakter tahayyül ettiğimi, kafamdakini bütün ayrıntılarıyla anlatmamı istiyordu. Ona bunun albümün kapanış şarkısı, son sahnesi olduğunu, Pearl'ün illüzyonlarının son bulmasını anlatan biraz karanlık bir hikâye olduğunu anlattım. Sonuçta, kendi kısmını kendi kaydetti ve çok mütevazı bir notla gönderdi. "Umarım hoşuna gider, elimden gelenin en iyisini yapmaya çalıştım" diyordu. Çok yumuşak bir tonda okumuş, uzun yıllardır ilk defa yapıyor bunu. Şarkıya tuhaf bir keskinlik katan karanlıkta suretsiz bir ses gibi benim için artık Scott Walker. "30 Century Man" şarkısını annem de çok severdi. Biraz daha büyüyünce eski işlerine de sardırdım. "The Drift" albümüne hakikaten bayılırım, hele "Cossacks Are" parçasına. Slow metal gibi gelir kulağıma. Her yaptığı iş gibi, o da dahice.

Scott Walker, az bilinen, çok sevilen bir isim. Müzikal olarak ya da duruşu itibariyle, onu kendinle bağdaştırabiliyor musun?

Onun gibi yaratıcılara büyük hayranlık besliyorum; mainstream'le underground arasında bir denge kurmaya çalışıyor. Lou Reed ya da Neil Young gibi ünlü şarkıyazarları bile zaman zaman "tutmayan" projelere girme cesareti göstermişler. Onların

Elle Flamenco Serisi tüm Elle mağazalarında.

flamenco elle

www.elleshoes.com

doxa

mekân tasarım eleştiri

SAYI 8

Nisan 2009

yolundan gitmenin kurtarıcı olduğunu düşünüyorum. Bugün geniş kitlelere seslenen pop hep aynı şeyleri piyasaya sürüyor. İngiliz radyolarının programları tek kelimeyle korkunç. '80'li yıllarda, Talking Heads'den Prince'e, Eurythmics'ten Cure'a ya da Human League'e, estetik tercihleri bir yana, her birinin kendine has kişiliği olan bir sürü grubu dinleyebilirdin. Duran Duran'ın bile kendine has bir sound'u ve arada bayağı sivrilen şarkıları vardı. Şimdi her şey aynı kalıptan çıkmış gibi. Hâlâ bayağı zengin bir alternatif müzik var gerçi, ama internette arayıp bulman lâzım onları. Bu durumu çok üzücü buluyorum, çünkü ben şahsen müzik eğitimimi büyük ölçüde radyo aracılığıyla edindim. Bugün radyoların bana öğreteceği hiçbir şey olmazdı.

Sinema sever misin?

Sinema sevilmez mi? "The Wrestler"dan çıkarken sular seller gibi ağlıyordum. "The Virgin Suicides"ta da benzer bir ışık vardır, ama çok soğuktur aynı zamanda o ışık. Müzikal olarak çok etkilemiştir beni o ton. Spielberg, David Lynch gibi isimler de yeniyetmeliğimde çok etkiliydi. Bir sürü filme gönderme yaparken buluyorum kendimi şarkı yazarken.

Pakistan asıllı olman senin için hiç sorun oldu mu?

Yoo. Çocukken yazları giderdik Pakistan'a. Babam tenis hocasıydı, bir aralar millî takımın da başındaydı. Kimileri Pakistan asıllı olmama çok takılıyor, özellikle gazeteciler bunu çok egzotik bir durum olarak görüyorlar, ama benim için normal hayatın bir parçası bu. Ama basılı kâğıtta bundan bahsedildiğini görünce iş değişiyor, sanki bu durumu bir reklam malzemesi gibi kullanıyormuşum hissine kapılıyorum, korkunç kötü oluyor.

Kılık kıyafet işlerinde nelere dikkat edersin?

O an kendimi nasıl hissediyorsam öyle giyinirim. Ama denemeler yapmayı, birbiriyle uyuşmaz görünen şeyleri yan yana getirmeyi de severim, böylece sanki üçüncü bir cins yaratmışım gibi gelir bana. Eskicilerde satılan kıyafetler de çok düşkünümdür.

'80'lerde Duran Duran'ın bile kendine has bir sound'u ve arada bayağı sivrilen şarkıları vardı. Şimdi her şey aynı kalıptan çıkmış gibi. Çok üzücü bir durum.

Müzik âleminde kimlerle anılmak istersin bu anlamda?

Deborah Harry çok seksî, çok cool ve çok oyunbaz biri bence. Karen O (Yeah Yeah Yeahs) ve Cat Power da bana uyar.

Müzik yapmak isteyen kadınlara tavsiyelerin neler?

Ohoo, bu konuda saatlerce konuşurum, ama bence en önemlisi, medyanın bedenlerimize dair tahayyüllerini asla dikkate almamak. Herkese "Kurtlarla Koşan Kadınlar" adlı kitabı hararetle tavsiye ederim; kadının daha vahşi, daha özgür ve güçlü yanından bahseden bir kitap bu.

Teklif etseler Coca Cola reklamında oynar mıydın?

Milyon yıl geçse oynamam.

Çeviren: ***Siren İdemen - Merve Erol***

Uçan Süpürge
Kadın Filmleri Festivali
İletişim Sponsoru

MYRA

www.myra.com.tr

festival.ucansupurge.org

[Olivia Ruiz]

Analar ne evlatlar, elin popstar yarışmaları ne güneşler doğuruyor!.. Son zamanlarda Fransız şanson ve rock âlemlerini adamakıllı ısıtan, ışıtan Olivia Ruiz, Star Academy yarışmacısı olarak tanındı, bu yeni nesil sakil TV şovundan yara bere almadan kurtulmayı başardı ve her albümünde (toplam üç etti) göğsünü gere gere bağırdı: "Ben o sizin bildiğiniz popstarlardan değilim". Les Inrockuptibles dergisi, yeni albümü "Miss Météores" vesilesiyle küçük hanımı sayfalarında ağırlamış.

ÇUKULATA SEVGİLİM

Yeni albümündeki "Elle Panique" şarkın hit oldu. Şarkıda "fous-moi la paix ma vieille caboche" ("rahat bırak beni vızıldayıp duran kafam") diyorsun. Çok mu düşünüp taşınan bir tipsin?

Olivia Ruiz: Sporla hiç arası olmayan biri olarak, sadece konserlerde deşarj olabiliyorum. Yoksa, kafamı kemiren düşüncelerle boğuşuyorum. Bazı şarkıcıların siyasî angajmanları var, bense kendime karşı angajeyim. *(gülüyor)* Olduğum ve bana uymayan her şeye karşı, şüphelere, güvensizliklere, içimi yiyen endişelere karşı...

Evhama kapılıp sürüklenmemek için somut olarak ne yapıyorsun?

Okuyorum. Çoğu gece, bir bakıyorum saat sabahın beşi olmuş; "şu kitabı kenara koyayım da biraz uyuyayım bari" diyorum. Hayatta kitapsız yatağa girmem, rüyaya geçebilmemin, hayal âlemine dalabilmemin tek yolu bu. Kitap okumadan yattığımda, bütün endişeler üşüşüyor kafama, çocukluğumdan beri böyle. Ölüme dair endişeler... Nereden geldiğimi ve benim niçin ben olduğumu tam mânâsıyla çözemeden bizim ihtiyarları kaybetme endişesi... Hâlâ kafamda puzzle'ın bazı parçaları eksik, gitmeden önce sırt çantamdaki yükü bir güzel hafifletmeleri lâzım. Birkaç hafta önce güneye indim, iki taraftan da büyükanne ve dedelerime kendi ebeveynlerinin ve büyükanne ve babalarının nasıl öldüğünü sordum. Hayatımın bir anında bu anahtar bilgilere ihtiyacım olacağını biliyorum. Köklerimin İspanya'da olması da işleri biraz zorlaştırıyor açıkçası.

Star Akademi bir cehennem. "Biliyoruz, Noir Désir seviyorsun ama, Sacha Distel'le düet yapacaksın" dediklerinde, seni asla umursamadıklarını görüyorsun.

Bunu öğrenme ihtiyacı duymana neden olan neydi?

Çok net hatırladığım bir an var: Babamla birlikte söylediğimiz ilk İspanyolca şarkı. Edith Piaf'ın "La Foule"ünün bir versiyonuydu; çok güçlü, aynı zamanda tuhaf bir hisse kapılmıştım. Halbuki oldukça sade ve neşeliydi sözler. Hatta babama "Şarkıyı nasıl söylediğimi gördün mü? Duyan da ultratrajik bir şarkı sanır" demiştim... O zamanlar, on küsur yaşlarımdayken, kendimi sorgulamaya başladım. Daha sonraları, ailemizin gelmişini geçmişini, siyasî sürgün macerasını anlattırıp duruyordum bizimkilere ve bir sürü tabu konu olduğunu fark etmiştim. İspanyollar çok konuşurlar, üstelik müthiş bir coşkuyla, ateşli bir şekilde, ama bunun nedeni esasında bir şey söylememektir. Ailede çok şarkıcı var, anlatmaktan ziyade şarkı söylemekte maharetliyiz. Birbirimize sıkı sıkıya sarılırız, kucaklaşırız, ama asla "seni sevi-

42→

yorum" demeyiz. Her şey aşırı gürültü patırtılı, ama çok da örtüktür. Almodóvar'ın filmlerini seyrederken eve tatile gitmişim gibi hissediyorum.

Kaygısız biri gibi görünüyorsun, stüdyoda müşkülpesentleşenlerden misin?

Mathias ile Cluzeau *(Dionysos grubundan Mathias Malzieu ve Alain Cluzeau, albümün prodüktörleri)* sürekli bana "stop!" demek durumunda kalıyorlar. Alain "Madame Biraz Daha" adını taktı bana. Tam bir şarkının sonuna geldiğimizde, "şuraya bir köprü ekleseydik, şunu da yapsaydık, bunu da yapsaydık" demeye başlıyorum.

İçine tamamen sinen, yüzde yüz benim dediğin ilk albümün "Miss Météores" mu oldu?

İlk albümde, büyük hayranlık duymama rağmen prodüktörlerle kavga edip durdum. Hiphop kültüründen geliyorlardı, Têtes Raides'den bahsettiğimde ne demek istediğimi anlamıyorlardı. İkinci albüm "La Femme chocolat"da ise Mathias ve Cluzeau elimdeki demoların nasıl bir sonuç verebileceğini göremiyorlardı. Ama ben kafamda şarkıların bitmiş hallerini, nefeslilerine kadar duyuyordum. Bu sefer, daha en baştan nereye varmak istediğimi en ufak ayrıntısına kadar anlattım. Dolayısıyla da kayıtlar sırasında sürekli derdimi izah etmek için uğraşmak zorunda kalmadım. Müzisyenler bu sefer daha saygılı, daha az maçoydular. Hem hatun olacaksın, hem de taşralı, üstüne bir de 46 kilo ve ellerini havaya kaldırdığında 1 metre 10 santim boyunda olacaksın, bütün bunlar stüdyoda hayatı kolaylaştırmıyor. Profesyonel stüdyo çalışanlarının hepsi bana oraya ait olmadığımı hissettirmek için ellerinden geleni yaptılar. Mathias ve Cluzeau'yla ise aramızda tamamen başka bir hukuk var. Mizahla, eğlenerek, dalga geçerek, bazen de flörtleşerek çalışıyoruz. Bundan böyle kimsenin kafamı karıştırmasına, içime güvensizlik düşürmesine izin veremem.

Bir gün her şeyi kendi başına, kimseye ihtiyaç duymadan yaptığını hayal ettiğin oluyor mu?

"Miss Météores"da orkestra şefi bendim. Teknik açıdan tek başıma bir albümün altından kalkabileceğimi düşünüyorum, ama kolektif çalışmanın coşkusu ve paylaşmanın duygusu olmadan tek başına stüdyoya kapanmak korkunç geliyor. Mathias'la birlikte iyi bir sound yakaladığımızda yaşadığımız sevinci tahmin edemezsiniz... Benim enstrümanlarım insanlar. Kendimle en gururlandığım şey bu: İnsanları alıyorum, bir stüdyoya kapatıyorum ve onları öyle bir hale getiriyorum ki, içlerindeki en güzel şeyi çıkarıyorlar. Bütün bunlar bir tür oyunla, çala çala oluyor, müzisyenleri bildiklerini unutmaya zorluyorum.

Şarkı söylemeye ne zaman başladın?

Kendimi bildim bileli çalıyorum ve söylüyorum. Şarkı söylemek bana yaşadığımı duyumsatan tamamen fizikî, bedensel bir haz, hakiki bir deşarj olma, trans hali. On konserin dokuzunda öyle bir kaptırıyorum ki, sahneden indiğimde hiçbir şey hatırlamıyorum bile. Kendi kendime meydan okumayı seviyorum. Mesela Björk'ün ya da Radiohead'in bir CD'sini koymak ve en tuzaklı yerlerde bile teklemeden baştan sona söylemek gibi. Çıkaramadığın bir notaya ulaştığında tarifi zor bir zevk duyuyorsun.

Şarkı söylemeyi nasıl ilerlettin?

Yedi yaşımda solfeje başladım, ama sayfaları atlaya atlaya gidiyordum. Sahneye ilk çıkışım 12 yaşımda okul korosuyla oldu, ama o zaman da solo söylüyordum. 14 yaşımda, The Crows adlı bir gruba katıldım. AC/DC şarkıları söylüyordum. Sonra Five'ı kurduk ve yapacağım cover'ları kendim seçmeye başladım: Rita Mitsouko, Janis Joplin... Kendimi çok bastırıyordum, feci tutuktum, tek bir satır, tek bir nota yazmıyordum. Lisedeyken, müzik öğretmenim bende bir cevher gördü ve bana operetler, operalar, Nougaro şarkıları dinletmeye başladı. Narbonne'da tiyatro okumaya beni teşvik eden de oydu. Orada, 15 yaşımda her hafta oyun seyretmeye gidiyordum, sürekli prova yapıyordum, Béjart'ın provalarına gizlice sızıyordum. Hayatımda ilk defa, farkında olmadan, özgürlüğümün çalındığını fark ettim. Daha önce, okuldayken "onu yapma, şunu yap" diye buyruklar verildiğinde içime kapanırdım.

İnatçı tabiatlı mısındır?

Maalesef, evet. 15 yaşımdan 18 yaşıma kadar teyzemle dayımın yanında, Narbonne'da, daha çok rock'n'roll dünyasında yaşadım. Annemle babama katlanamıyordum, onları değersiz görüyordum, kendi ebeveynlerinin siyasî tavrını sürdürmedikleri, angaje olmadıkları için onları suçluyordum. "No pasarán" tavrıyla herkese surat asıp, tartışıp duruyordum ama, bir şey bildiğim de yoktu. Bugün, annemle babam hakkında konuşurken ve onlar hakkında şarkılar yaparken, vicdanımı temizlemeye çalışıyorum. Tam bir canavardım; kötü kalpli, adaletsiz, küçük bir sersem. Aklım fikrim erkeklerdeydi, rave'lere gideyim, içeyim, kafa bulayım... Sonra 19 yaşımda, isyankârlığım birden geçiverdi. Gidip annemle babamdan af diledim. Onlara çektirdiklerimden sonra, daha yıllarca borçlu kalacağım herhalde. *(gülüyor)* Umarım benim gibi bir kızım olmaz.

Burkina Faso yolculuğu, oradaki rap'çilerle geçirdiğim zaman hayatımı altüst etti. İnandıkları şeylerle gurur duyan insanları görmek beni biraz daha zen yaptı.

Yıllarca, güneyin ünlü şarkıcısı Didier Blanc'ın kızı olarak tanınıyordun; şimdi babana Olivia Ruiz'in babası mı diyorlar?

Evet, yıllarca ne zaman bir denemeye gitsem bana onu övüp övüp bitiremiyorlardı. Bir keresinde eve öfkeyle döndüm ve "günün birinde ben sahnede olacağım, sen salonda oturacaksın" dedim. Aslında kötülük olsun diye ya da rekabet duygusuyla söylememiştim, sadece ondan intikamımı alacağımı, onun hayallerini benim gerçekleştireceğimi anlatmak istiyordum. Ama tabii onun için korkunç bir durum süpermarkette "Mösyö Ruiz" diye hitap etmeleri. Star Akademi'den *(Fransız televizyonundaki Popstar yarışması)* sonra kollarına atıldım, ikimiz de gözyaşlarımızı tutamıyorduk. Aslında, ona çok şey borçluyum, beni bayağı sıkı çalıştırırdı, şarkı sözlerini ezberlemeye zorlardı. Bir yandan büyük bir titizlikle beni hazırlarken, bir yandan da caydırmaya çalışıyordu: "Bu senin mesleğin olmamalı, bir tutku olarak kalmalı".

Star Akademi'ye katılman kararlı bir tercih sonucu muydu, yoksa olayların akışı içinde kendini orada mı buluverdin?

Önümde üç aylık bir boşluk vardı; iletişim-işletme lisansına başlayacaktım. Annem bir ilan gösterdi, TF1'deki bir program için ücretsiz dans ve şarkı derslerinden bahsediyordu. Annem yazdırdı beni. Star Akademi'nin ilk dönemiydi, neyle karşılaşacağımı bilmiyordum. Ama şeytanın kucağına, cehenneme düştüğümü hemen anladım. Banyo aynasının arkasında bile kameraları görünce, habire etek boyunu kısaltmanı söyle-

ROMAN >

Mehmet Eroğlu'nun, "Mehmet", "Emine" ve "Rojin" adlı üç romanından oluşan "Fay Kırığı" serisinin bu ilk cildinde, muhafazakâr bir Anadolu sermaye grubunun İstanbul'un tanınmış holdinglerinden birisini ele geçirme süreci ve ayrı dünyalara ait iki kişinin, Mehmet ve Emine'nin aşkı anlatılır...

FAY KIRIĞI – 1: MEHMET
Mehmet Eroğlu

ROMAN >

Tarık Ali'nin, Ortaçağ'ın büyük haritacı ve coğrafyacılarından sayılan Muhammed el-İdrisî'nin hayatı etrafında kurguladığı ve dönemin büyüklük ve ihtişam bakımından Bağdat ve Kurtuba'ya rakip görülen önemdeki şehri, on ikinci yüzyıl Palermo'sunda geçen bu romanı, yazarın daha önce "Nar Ağacının Gölgesi", "Taş Kadın" ve "Selahaddin'in Kitabı" başlığıyla yayınlanmış olan aynı serinin dördüncü kitabıdır.

PALERMO'DA BİR SULTAN
Tarık Ali
Türkçesi: Osman Akınhay

SİYASET >

Şükrü Argın'la yapılan bu söyleşi kitabı, kapitalizmin 1980'li ve 1990'lı yıllarda geçirdiği yapısal dönüşümleri, neo-liberalizm üzerinden bugüne gelen yansımalarıyla ve bu süreçte siyasetin buharlaşıp, kökü bir temsil krizinin ortaya çıkmasından güç alarak, insanlığı nereye sürüklediğini ve Sol'un yürüyeşi gereken gerçeği ortaya koyuyor...

YAŞLANAN İNSANLIK, GENÇLEŞEN KAPİTALİZM
Şükrü Argın

SİNEMA >

Dünyanın gelmiş geçmiş en ünlü komik karakteri Şarlo'nun yaratıcısı olan Charlie Chaplin, hırlı bir seri halinde çekip oynadığı ilk filmlerinden "Asrı Zamanlar"a, "Şehir Işıkları"ndan "Büyük Diktatör"e kadar çeşitli filmlerine ve 2. Dünya Savaşı sonrasındaki anti-komünist cadı avı döneminde, ABD'ye girmesini yasaklatan tutumuna dair görüşleriyle...

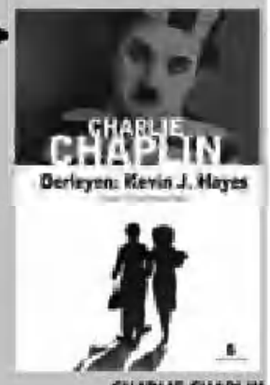

CHARLIE CHAPLIN
Derleyen: Kevin J. Hayes
Türkçesi: Hira Doğrul - Ahmet Ergenç

www.agorakitapligi.com
tel: 0212 243 96 26-27
faks: 0212 243 96 28

agorakitaplığı

altyazı
altyazı
FİLMLERİ ALTYAZI İLE İZLEYİN
MAYIS 2009

Bu videolar kaçmaz • Brel şarkısı "Le Moribond"da Beirut ve Olivia Ruiz düeti: http://video.mytaratata.com/video/iLyROoaft54O.html • Rita Mitsouko'nun "Marcia Baila"sına Olivia Ruiz ve Adrienne Pauly düeti: http://www.dailymotion.com/search/olivia+ruiz/video/x3m0wx_marcia-baila_music

diklerinde, "tamam, biliyoruz, Noir Désir seviyorsun ama, burada Sacha Distel'le düet yapacaksın" dediklerinde, onların seni asla umursamadığını, onlar için basit bir piyon olduğunu görüyorsun. Herkes benden yaka silkiyordu, çünkü surat asıyordum, itiraz ediyordum. Finalde bana zorla Lara Fabian şarkısı söylettiler. Dışarı çıktığımda, arkadaşlarım ve ailem bana küsecek diye geçiriyordum içimden. İşin acıklı yanı, bu yüzden hakikaten bazı arkadaşlarımı kaybettim... İçerdeyken çok tuhaf bir sendrom gelişmeye başladı, bir süre sonra ufak ufak dışarı çıkma korkusu bastı. Tam mânâsıyla paniğe kapılmıştım. Program öngörülenden uzun sürdü, o yüzden fakülteye de kayıt yaptıramadım. Önümde koyu bir boşluk vardı.

Dışarı çıktığında nasıl hissettin?

Kötü, çok kötü. Programdaki çarpıtılan hikâyeler yüzünden erkek arkadaşımla aram açıldı. Neyse ki beni bekleyen bir müzik editörü vardı ve onun kanatlarının altına sığındım. Hemen stüdyoda çalışmaya başladık, dolayısıyla depresyona girecek zamanım olmadı. Hiç dışarı çıkmıyordum, hatta gizleniyordum. Altı ay boyunca lokantaya bile gitmedim.

Sahtekâr gibi görülmekten mi korkuyordun?

Hep zayıfların tepesine binerler. Uzun bir süre zayıf olan bendim, kurbandım. O yarışmada kişiliğimin bu yüzünü gizledim. Yırtıcı, saldırgan olmaya çalıştım. "La Femme chocolat"ya kadar da devam etti bu. Kararlı, tereddütleri, zaafları olmayan bir kadın görüntüsü vermek istiyordum. Fakat Burkina Faso'ya yaptığım yolculuk, oradaki rap'çilerle geçirdiğim zaman hayatımı altüst etti. Her şeye rağmen, hayatlarıyla, duruşlarıyla, inandıkları şeylerle gurur duyan insanları görmek beni biraz daha zen yaptı.

Kitap okuma merakın nereden geliyor?

Çocukken, her akşam bana bir hikâye okurlardı. Okumayı sökünce, kütüphanede üç kitap keşfettim: Jules Verne'in "Karpat Şatosu", Roald Dahl'ın "Çarli ve Çikolata Fabrikası" ve "Cam Asansör"ü. Dahl'ın kitapları tam bir şok olmuştu, önümüzde bambaşka bir dünyanın kapıları açılmıştı, sınıfta arkadaşlarımla hep bunları konuşurduk. Kitaplarla kaçış ondan sonra bir daha beni terk etmedi.

Müzik de bir kaçış mı senin için?

Annemle babamın işlettiği kafede bir juke-box vardı. Kapattıktan sonra, annemle dans ederdik, onun sevdiği şarkılar eşliğinde: Blondie, B-52's, Rita Mitsouko... Sonra, realist şarkıcılara takılırken, Têtes Raides'i keşfettim. 15 yaşımdayken, bir punk grubunun solisti olan arkadaşım sayesinde Joy Division ve Iggy Pop'la tanıştım. Ondan sonra da sıçraya sıçraya ilerledim: Nick Cave, Goran Bregoviç, Ennio Morricone... Bir dolu rehberim oldu, birilerinin benim için bu rolü oynamış olması çok hoşuma gidiyor. Bugün MySpace'ler sayesinde çok daha hızlı ilerliyorsun, bir tıkla Bat For Lashes'tan Joanna Newsom'a, Juana Molina'dan Alela Diane'e ya da Jolie Holland'a geçebiliyorsun...

Hatunsun, taşralısın, 46 kilosun ve ellerini kaldırdığında 1 metre 10 santimsin. Bunlar hayatı kolaylaştırmıyor. Müzisyenler üçüncü albümde bana daha saygılıydılar.

Çeviren: ***Siren İdemen***

GILLES DELEUZE

Francis Bacon

Duyumsamanın Mantığı

Şüphe yok ki, biz etten oluşmuşuz, güç halindeki iskeletleriz. Kasaba gittiğimde neden orada, o hayvanın yerinde olmadığım sorusu beni hep şaşırtmıştır...

F.B.

Et tenin ölmüş olanı değildir, tüm acıları taşımış ve yaşayan tenin tüm renklerini üzerine almıştır. Tüm o çırpınmalı acılar ve kırılganlık, ama aynı zamanda rengin ve cambazlığın çekici icadı. Bacon, "hayvanlara acıyın" demez, daha ziyade, acı çeken tüm insanlar birer et parçasıdır, der.

G.D.

Norgunk Yayıncılık
Şehit Erdoğan İban Sokak C/8 Akatlar / İstanbul
T. 0212 351 48 38 / F. 0212 351 83 24
www.norgunk.com / info@norgunk.com

KONSER

Babylon'da bu ay

7 Mayıs, 21:30 **İlhan Erşahin**
8 Mayıs, 23:00 **DJ Pllooski**
9 Mayıs, 23:00 **Nil Karaibrahimgil**
12 Mayıs, 21:30 **Mamie Stern:** Şelpe tekniğiyle gitar âleminde alkışlanan, deneysel ve gürültülü müziğiyle rock'un genç kadınları arasında nam salan, New York'un yükselen değerlerinden Mamie Stern, ikinci albümünün ardından, Bant dergisinin çabalarıyla karşımızda.
14 Mayıs, 21:30 **Muammer Ketencoğlu**
15 - 16 Mayıs, 23:00 **Makossa & Megablast:** "Doublemoon Remixed vol.2" albümü vesilesiyle, Avusturya'nın iki veteran DJ'i Babylon'u sallayacak. Gecenin görselleri Yağmur Kızılok'tan.
19 Mayıs, 21:30 **Andrew Weatherall:** Müzik gazetecisiyken Happy Mondays'e, New Order'a yaptığı remikslerle en hızlı zamanlarında elektronik âleme adım atan Weatherall, hem DJ setleriyle, hem prodüktörlüğüyle aranan bir isim oldu yıllardır. İki-üç senedir direkt kendi şarkılarını yazıyor, müziğini '90'larda tutmamayı beceriyor.
20 Mayıs, 21:30 **The Concretes:** 2000'lerin dünya rock'u nimetlerinden biri de İsveç'ten, Stockholm'den The Concretes oldu. Yeni albümleri eli kulağında beklerken Bant dergisinin davetiyle Babylon'a düşecek olan kalabalık ekip, basit ama mekânı sarıp sarmalayıcı, tatlı, sevimli ama içli rock'uyla İsveç usülü bir sıcaklık getirecek.
21 Mayıs, 21:30 / 22 Mayıs, 23:00 **Oi Va Voi:** İstanbul'a geldikçe gelesi Britanyalı Klezmer/Balkan ekibi, yine elektronikle harmanladığı Aşkenaz/Sefarad bestelerini Asmalımescit kaldırımlarına dökecek. İnsanı yerinde durdurmayan bu müziğin en çok İstanbul'a yakıştığını herhalde onlar da biliyor. Yeni albümleri "Travelling The Face Of The Globe" şerefine orada olalım, oracıkta dünyayı bir de onlarla turlayalım.

Oi Va Voi

Gitarcafe'de bu ay

7 Mayıs **Bi Dünya Müzik** (Sumru Ağıryürüyen, Onok Bozkurt, Mikail Yakut, Sayat Arslanlıoğlu)
8 Mayıs **Rebetistan** / *9 Mayıs* **Helesa** / *14 Mayıs* **Zeki Çağlar Namlı - Sumru Ağıryürüyen** / *15 Mayıs* **Islak Köpek** / *16 Mayıs* **Ulaş Özdemir - Mustafa Kılçık** / *20 Mayıs* **Flamenko İkilisi** / *21 Mayıs* **Kevin Davis** (solo çello) / *22 Mayıs* **Gülsüm Çıta - Arif Azertürk** (Azeri şarkıları) / *27 Mayıs* **Klez-Mez** / *28 Mayıs* **OUKF** (Oğuz Büyükberber, Umut Çağlar, Korhan Erel, Florent Merlet) / *29 Mayıs* **Laterna** (Ege'nin iki yakasından) / *30 Mayıs* **Güneşe Doğru Halk Müziği Topluluğu & Philippe Poussard** (soprano saksofon) *Konser başlangıç saati 21:00. Caferağa Mah. Sakızgülü Sok. Tarantino Apt. 7/1 Kadıköy - İstanbul / Tel: 0.216.348 60 55 / www.gitarcafe.com*

Arkaoda'da bu ay

7 Mayıs **Takuya Unagami:** Tokyolu müzik yazarından oryantal bir Asya underground - Japon tekno seti...
13 Mayıs **Hakan Orman**
14 Mayıs **Derya Bengi**
15 Mayıs **URA**
16 Mayıs **Kaan Sezyum**
18 Mayıs **Jamie Stewart:** Kaliforniyalı deneysel rock ekibi Xiu Xiu'nun beyni, hem grubunun şarkılarını hem seçtiği cover'ları çalacak...
21 Mayıs **Blood Music:** Stockholm ekibi First Floor Power grubundan Karl-Jonas Winqvist'in solo projesi, melankolik bir indie rock...
23 Mayıs **Hünkar Uğur**
27 Mayıs **Ozan Maral**
29 Mayıs **Özge Uyar**
30 Mayıs **Simon Johns - Brad Scheske**
Caferağa Mah. Kadife Sk. no 18, Kadıköy / Tel: 0216 418 02 77

Ayşe Tütüncü

Ghetto'da bu ay

5 Mayıs **Jehan Barbur**
6 Mayıs **"Karanlığa Karşı Tepkiler"** (Portecho, Post Dial, Oak)
7 Mayıs **Orhan Osman**
9 Mayıs **Göksel**
12 Mayıs **Ayşe Tütüncü**
13 Mayıs **Barobanda**
14 Mayıs **Sibel Tüzün & Selen Gülün Jazz Project**
15 Mayıs **Redd**
20 Mayıs **Kiril Dzajkovski:** Demir perde henüz yerindeyken Makedonya'da elektronik müziklerin filizlerini atmaya çalışan Dzajkovski, bugün Amerika'da yaşıyor. Ama memleketinin havalarından da kopmuyor. Shantel'in daha teknosu diyelim, ama nefesliler aynı yerden üflüyor.
21 Mayıs **Garaj**
29 Mayıs **Brian Horton Quartet:** Kuzey Carolina'dan gayet groovy bir caz ekibi. Horton saksofonunu zorlamıyor, sessizliklerin ne kadar önemli olduğunu biliyor, hikâyesini sakin sakin anlatıyor, ama funk dozu yüksek, soul sahibi bir cool çalış bu.

Indigo'da bu ay

8 Mayıs **Just A Band**
9 Mayıs **Cess vs. All Kuru**
15 Mayıs **Lowe:** İsveç'in elektronik müzik sahnesine armağan ettiği gruplardan Lowe, duygulu bir synth-pop yapıyor. İlk albümleri "Tenant"la ses getiren grup, geçen senenin mahsulü "Kino International"la nabzı yükseltti.
16 Mayıs **Dixon:** Alman DJ, türü sevenlere sağlam bir house gecesi vaat ediyor.
22 Mayıs **Cicada:** Vokallerini eski GusGus'cu Heidrun Anna Björnsdottir'e emanet eden İngiliz ekip, Depeche Mode, New Order gibi öncelikli olarak etkilendikleri isimlere yaptıkları remikslerle birlikte, yeni albümleri "Roulette"i ceplerine koyarak geliyor.
23 Mayıs **Sister Bliss:** Elektronik âleminin başa oynayan, Türkiye'de de çok sevilen gruplarından Faithless'in kurucu kadrosundan Sister Bliss, grubun yeni albümü çıkmadan evvel, DJ-set'iyle karşımızda.
29 Mayıs **Wufi:** Türkiye'nin elektronik dünyasına katkısı olan üçlü, artık albümlü; "Shut Up" şarkıları da milletin dilinde.
30 Mayıs **Murat Uncuoğlu**

Cicada

Deniz Durdu Horona

Karadeniz elden gidiyor. Sahil otoyoluyla gidiyor, kurulmak istenen barajlarla, özelleştirilmeye çalışılan akarsularıyla, faşizan bir iklimin yeşerdiği kültürel ortamıyla gidiyor. Ama sesler de yükseliyor: 16 Mayıs gecesi Beyoğlu Yeni Melek'te, "Deniz Durdu Horona" etkinliğinde sahne alacak gruplar, Laz'ıyla, Hemşinlisiyle, Megreliyle, Gürcüsüyle, Rumuyla, Karadeniz'in zenginliğini gösterecek, kemençeler, tulumlar rock gitarlarıyla karışacak. Vova, Marsis, Grup Feluka, Bayar Şahin ve Dalepe Nena'yı böyle bir arada bulup da horona durmayanı vallahi ayıplarlar.

Freshtival

30 Mayıs'ta Kuruçeşme Arena'da düzenlenecek olan Freshtival'in esas konuğu, Avustralyalı gencecik yetenek Gabriella Cilmi. Sesinin rengiyle Amy Winehouse'a benzetilen, ama ondan daha dinamik bir r'n'b popu yapan Cilmi'nin klipleri Türkiye kanallarında da çokça dönüyor. İngiltere'nin elektronikle yakın temasta genç kuşak indie gruplarından Friendly Fires da hazır gelmişken kaçmaz. Elektro-house DJ'i Joakim, İngiliz elektro-rock ekibi The Whip, Portecho, Kung Fu ve Microspace, festivalin diğer konukları.

Gabriella Cilmi

Chill Out Festival

Shortwave Set

24 Mayıs'ta Kemer Golf & Country Club'da festival sezonunu açan Chill Out Festival, güçlü kadrosuyla, rock'çuları da pekâlâ kendine çekebilir. Bir defa, daha önce H2000'lerde izlenen ve çok sevilen, Manchester'ın trip-hop âlemine adını altın harflerle yazdırmış Lamb'i görmeye pek çok kişi zaten koşarak gidecektir; yeni albüm yapmasalar da, "Gabriel"in, "Gorecki"nin hatırı çoklarında başka. Güney Afrikalı Yoav, akustik gitarıyla, yumuşak müziğiyle, tam festivalin başlığına uygun isim. Shortwave Set'in "Viktorya funk"ı ve iyi şarkıya düşkünlükleri cezbedici. Cajun müziğine düşkün Alman ikili Bozoo Bajou, bossanova'yla ve standart cazla haşır neşir ikili Jazzamour, festivalin diğer sağlam misafirleri. Yaz aylarına hoşgeldiniz.

Unite In Paradise

Uluslararası reggae festivali Unite In Paradise, 16 - 19 Mayıs günleri arasında Antalya'da, Olympos'ta dünyanın tüm rasta ruhlarını bekliyor. Bir ağır top, 1972'den bu yana hakiki Jamaika ruhunu, reggae tonunu yaşatan Don Carlos & Dub Vision şimdiden belli, yeni konuklar sitelerinden açıklanacak. Yazı selamlamanın en güzel yolu bu üç günlük festival olsa gerek. *(www.uniteinparadise.com)*

Don Carlos

KONSER

Busta Rhymes

Amerikan hiphop'unun anıt isimlerinden birini ağırlıyoruz. '80'lerin yoksul mahallelerinde abilerini sokak aralarında gören, '90'larda bizzat rap atmaya soyunan, 2000'lerle birlikte Grammy'lere oynayan –Chuck D'nin verdiği isimle– Busta Rhymes, eski ekollerin de sıkı temsilcilerinden biri hâlâ. 7 Mayıs gecesi Beyoğlu Rıddım'da esip gürleyecek...

IAMX

Sneaker Pimps'ten Chris Corner'ın proje grubu IAMX, yeni albüm "Kingdom Of Welcome Addiction"ın şerefine, yeniden İstanbul'da. '80'lerin analog synth'leriyle erotik dozu yüksek, cinsler arasında her tür seksüel, görsel geçişe açık sözleriyle, konserlerde müziğin önüne geçen sahne şovuyla meraklısını mest edecek olan Corner ve arkadaşları 9 Mayıs'ta Beyoğlu Yeni Melek'te.

SebastiAn

Fransa elektronik âleminin merkez üslerinden Ed Banger plak şirketinin cevval temsilcilerinden biri DJ-set'iyle İstanbul'a konuk oluyor. Kendi parçalarının yanında Kelis, Daft Punk, The Kills, Bloc Party gibi pek çok isme yaptığı remikslerle kulüpleri sallayan, Sebastian Tellier, Justice, DJ Mehdi gibi isimlerle dirsek temasını sürdüren SebastiAn, 16 Mayıs'ta Santralistanbul'da, Otto'da çalacak...

Twenty7

Los Angeles'lı Türk cemaatinin blues'lu ve sert ekibi Twenty7, mayıs ayında postu İstanbul'a seriyor. 8 Mayıs The Hall, 22 Mayıs Mask, 27 Mayıs Hayal Kahvesi.

Myspace'lerindeki tribal "Allı Turnam" yorumlarını dinlemeden karar vermeyin, ama diğer şarkılarının nasıl kudurtabileceğini hesap edin.

Kırıka yollarda

19 Mayıs Oyun Atölyesi - Kadıköy / *20 Mayıs* Studio Live - Beyoğlu / *22 Mayıs* Dip Sahne - Ankara / *24 Mayıs* TRT Stüdyoları - Diyarbakır / *3 Haziran* Mimar Sinan Ün. - Fındıklı

Roby Lakatos

Geçtiğimiz günlerde yayınlanan yeni albümü "Ruby Lakatos With Music Friends"de Stephane Grappelli, Vadim Repin, Randy Brecker gibi isimlerle çalan, Macar Çingene havalarının, Yiddiş ve Klezmer müziğinin, tangoların, klasik bestelerin, caz nağmelerinin, valslerin, standartların funk'ı ihmal etmeyen büyük dostu, deli kemancı Roby Lakatos, 9 Mayıs gecesi İş Sanat Kültür Merkezi'nde. Popülere burun kıvırmayıp notaların her birine duyduğu saygı zaten takdire değer.

FİLM

Uçan Süpürge Kadın Filmleri Festivali

Allah uzun ömür versin, Uçan Süpürge Uluslararası Kadın Filmleri Festivali 12. senesini deviriyor. 7 - 14 Mayıs arasında Ankara Kızılırmak sineması ve Alman Kültür Merkezi'nde konuşlanan festivalin retrospektif bölümünde dört filmiyle Yeşim Ustaoğlu var. 23 ülkeden 90 filmin gösterileceği festival, biliyorsunuz, kadın eli değmiş bir sinemayı, kadın düşüncesini, duyuşunu, duruşunu ya da kadının maruz kaldığı dışlanmayı, sömürüyü gösteren filmleri Ankara'ya taşıyor yıllardır. Bu senenin temasıysa, filmlerle, söyleşilerle, 12 Eylül hapishanelerinden geçmiş mektupların yer aldığı bir sergiyle "80'ler". Festivalin onur ödülünün bu seneki sahibiyse, oynadığı cadı rolünü unutamadığımız "Pamuk Prenses ve Yedi Cüceler" filminin de gösterileceği Suna Selen olacak. Arjantin'den Hindistan'a, Amerika'dan Rusya'ya pek çok ülkenin yeni filmlerinin de gösterileceği festivalin listesinde üç ustanın, Agnès Varda, Helma Sanders-Brahms ve Doris Dörrrie'nin son filmleri de mevcut. 1973 tarihli ilk filmi "Berlin Ateşi"nden geçen sene tamamladığı "Kore Çeyiz Sandığı"na, çeşitli filmleriyle, fotoğraflarıyla ve bizzat kendi katılımıyla, Alman sinemasının deneyimli yönetmenlerinden Ulrike Ottinger de festivalin konuğu. Kısa filmler, belgeseller, animasyonlarla, söyleşi ve sergilerle Uçan Süpürge, spesifik ama oylumlu bir festival olarak ilgiyi fazlasıyla hak ediyor, başka şehirleri de kıskandırıyor. Katılım için kadın olmak elbette şart değil, ama fazla erkek olmak da iyi değil.

DANS

iDans

İstanbul Uluslararası Çağdaş Dans ve Performans Festivali iDans, 4 Mayıs - 3 Haziran arasında düzenleniyor. İran'dan Fransa'ya, Mısır'dan Almanya'ya, Lübnan'dan İspanya'ya bir sürü misafir ekip, bir ay boyunca İstanbullulan bedenin imkânlarıyla tanıştıracak, bu arada müzik de pas geçilmeyecek. Sıfır hareketle kotarılan Ivana Müller'in gösterisi, Kızıl Kmerlerden kurtulabilen son Kamboçya geleneksel dansçılarından, 76 yaşındaki Em Theay, Lübnan içsavaşına odaklanan Walid Raad'ın gösterisi, ana teması "zaman" olan festivalin kaçmazları arasında. 8 Mayıs'ta Notre Dame de Sion'da Trio Cérès ve klarnetçi Jérôme Voisin'in yorumlayacağı Messiaen'in "Zamanın Sonu İçin Kuartet"i, Belçikalı Thierry de Mey'in boşlukta ellerini hareket ettirerek ses ve beste üreteceği "Light Music" konseri (6 ve 7 Mayıs'ta garajistanbul'da), Alman kabare şarkıcısı Annika Krump'ın Alman absürd şair Christian Morgenstern'i bizlere tanıştıracağı "Kuzgun'un Şarkıları" (28 Mayıs, Roxy) festivalin müzik ayakları. Çağdaş dansın başkentlerinden biri olma yolunda tam gaz ilerleyen İstanbul'a yakışır bir festival ki, takipte fayda var.

ŞİİR

İstanbul Şiir Festivali

Bu sene ikincisi düzenlenen Uluslararası İstanbul Şiir Festivali, 12 - 16 Mayıs tarihleri arasında, yirmisi yerli, yirmisi yabancı kırk şairi ağırlayacak, çeşit çeşit dilde şiirler İstanbul'un köşebucağına yayılacak. Bu sene esas olarak, öncelikle büyük usta Mihai Eminescu'ya selamla Romen şiirine odaklanılacak. Arjantin'de faşizmin sürgün ettiği Leopoldo Castilla, '50 kuşağından İspanyol Francisco Brines ve Lorca'nın izinden yürüyen Luis Garcia Montero, İsrail'in Filistin'i işgalini içerden protesto eden Tal Nitzan, apartheid'a direndiği için sürgüne giden ve hapis yatan Güney Afrikalı Breyten Breytenbach, Edward Said'in "varolan en iyi varoluşçu sürgün çalışması" diye nitelendirdiği otobiyografik roman "Ramallah'ı Gördüm"ün yazarı Mourid Barghouti, İstanbul - Tünel 1929 doğumlu Makedonyalı şair Mateja Matevski festivalin konuklarından bazıları. Ayrıntılar www.siirfestivali.com adresinde.

SİTE

Ofansif

Godard, siyaset programlarında aradığı heyecanı ve ateşi bulamadığı için, hakiki tartışma tansiyonunu verdiğini söylediği futbol programlarına takılırmış. Haklılık payı var, ama bazen bir tiyatro zevki veren futbol tartışmaları da kabak tadı verdi. En iyisi, aramızda tartışmak, kendi tribünümüzü oluşturup kendi mevzumuzu anlatmak, icabında atışmak, icabında alkış yapmak. Ofansif.com'da her takımdan taraftara yer var.

SERGİ

Sulukule'yi aldılar, darbukamı kırdılar

İki tane kıytırık İslâmî tip villa uğruna şehrin dışında çalışma ve yaşama şansları olmayan yoksul Romanları yerinden eden, bin yıllık bir mahalleyi de bitiren AKP burjuvazisinin marifetleri, Sulukule'nin yıkım ve mücadele süreci, 6 Mayıs Hıdrellez kutlamalarından başlayarak fotoğraflarla, objelerle, yazılı belgelerle sergileniyor. "Sulukule'yi Aldılar, Darbukamı Kırdılar –Yenileme, Yersizleştirme, Sulukule" başlıklı sergi 31 Mayıs'a kadar Hafriyat Karaköy'de görülebilir.

Müstehcen

"Müstehcen sergisi, sistemin ürettiği sansürcü, ötekileştirici, ayrıkçı; müstehcen söylemi ile Gerçek'in çıplak müstehcen gözü arasındaki farkın altını çizmeye çalışıyor. Ebu Gureyb hapishanesinden tüm dünyaya yayılan snuff filmvari görüntüleri deşmeden bir müstehcen algısına varmamız zordur..." Beden, iktidar, medya, cinsellik gibi pek çok konuda kafa patlattıracak bu kalabalık karma sergi, 15 - 31 Mayıs arasında Kadıköy KargArt'ta...

kargART Sergi

Müstehcen

15 - 31 Mayıs 2009

Gün edinin

Gün ifade

müstehcen olunan

müstehcen olunan

Cadres undeux con lingerie de femme

karakters

hayasızlığı

nitelliği

Gün edinin

yeğensizliğe

hayal

Sergi Koordinatörü: Rafet Arslan

kargart

Kadıfa Sokak No:16 Kadıköy İstanbul
T: 0216 330 31 31 F: 0216 346 55 46
www.kargart.org info@kargart.org
www.kargart.org info@kargart.org

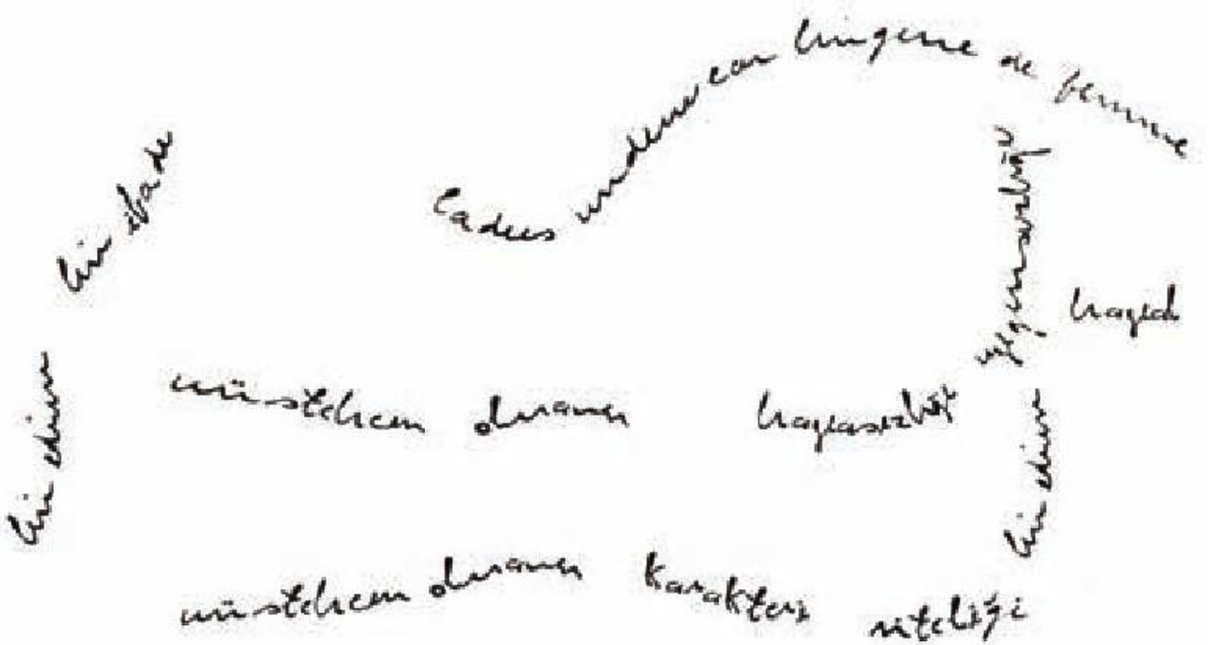

Yeynep Özkayanış, Bob Acktor / aka: E.O.A. Feryan Aktaş, Dilan Boyyel, Cins, Burak Cirik, Şenol Erdoğan, Fantom, İnci Furni, Kerem Kamil Koş, OnstOn, Juan Carlos Otano / Grupo Surrealista del Rio de la Plata, Gamze Özer, Yeynep Özkayanış / İlmek Sultan, Bay Perşembe, Alper Tekgüler & Süyümbike Güvenç, Hüseyin Uğur / Hayali

ROLL KİTAPLIĞI

Ahmet Güntan Toplu Şiirler –1976-2005 (YKY)
C.P. Estes Kurtlarla Koşan Kadınlar –Vahşi Kadın Arketipine Dair Mit ve Öyküler (Ayrıntı)
Barbara Ehrenreich Sokaklarda Dans (Versus)
Blaise Cendrars Hollywood –Sinemanın Kâbesi (Can)
Cesare Pavese Şiirler (YKY)
Demet Lüküslü Türkiye'de Gençlik Miti (İletişim)
Ellen Meiksins Wood Yurttaşlardan Lordlara (Yordam)
Enderunlu Fazıl Güzel Oğlanlar Kitabı (Sel)
Esra Alıçavuşoğlu Bauhaus –Modernleşmenin Tasarımı (İletişim)
J.G. Ballard Kokain Geceleri (Ayrıntı)
John Berger Kıymetini Bil Her Şeyin (Metis)
Georges Perec Olağan-içi –Gündelik Hayatın Envanteri (Everest)
Metin Eloğlu Bu Yalnızlık Benim –Toplu Şiirler (YKY)
Mustafa Erdem Özer Erdem Devesi (Metis)
Pınar Öğünç İnce İş (İletişim)
Pınar Selek Sürüne Sürüne Erkek Olmak (İletişim)
Serpil Sancar Erkeklik –İmkansız İktidar (Metis)
Sören Kierkegaard İroni Kavramı (İmge)
Şükrü Argın Yaşlanan İnsanlık Gençleşen Kapitalizm (Agora)
Yaşar Kemal İnce Memed (YKY)

desen: Sezgin Burak

Mutluluk, düşler ve sınıflar

İtalyan felsefeci Giorgio Agamben'in adalet ve iktidar, dil ve düşünce, şiir ve iş, aşk ve mutluluk sularında, birbirine kitap boyunca bağlayacağı temel bazı kavramlarımızı fikir-metinler ışığında kurcaladığı "Nesir Fikri" Türkçede. "Komünizm Fikri"ne mercek tutuyoruz...

Pornografide, sınıfsız bir toplum ütopyası, sınıfları ve onların cinsel eylem içindeki biçim değiştirmelerini *(transfigurazione)* birbirinden ayıran özelliklerin, karikatürleştirilmesiyle sunulur. İnsan başka hiçbir yerde, karnavallardaki maskeli geçitlerde bile, tam da durum onları en aykırı yollarla hem ihlal ettiği hem de feshettiği anda, elbiselere kazınmış sınıfsal işaretlere yönelik böylesine bir ısrar bulamaz. Hizmetçilerin kolalı kepleri ve önlükleri, işçilerin tulumları, kâhyanın beyaz eldivenleri ve çizgili yeleği, daha yakın zamanlara gelindiğinde, hemşirelerin önlükleriyle maskeleri –ayrılmayacakmışçasına birbirlerine dolanmış çıplak bedenlerin üzerindeki tuhaf tılsımlar gibi düzenlenmiş bütün bu giysiler, hâlâ anca göz ucuyla görebildiğimiz bir cemaatin amblemleri olarak görünecekleri o son günü haber verir gibidirler.

Antik dünyada buna benzer yegâne şey, gerileme dönemindeki klasik sanat için bitmez tükenmez bir esin kaynağı olan, insanlarla tanrılar arasındaki aşk ilişkilerinin temsilidir. Bir tanrıyla cinsel birliktelik yaşayan şaşkın ve mutlu ölümlü, kendisini tanrısal olanlardan ayıran sonsuz mesafeyi bir anda hükümsüz kılar; buna karşılık, tanrının başkalaşıp bir hayvana dönüşmesiyle aynı mesafe –bu kez tersinden– yeniden oluşur. Europa'yı uzaklara götüren boğanın saf yüzü, Leda'nın yüzüne doğru uzanan kuğunun sivri gagası –bunlar, mahrem ve kahramansı olduğu kadar hoş görülemez de sayılan hafifmeşrepliğin işaretleridir. Pornografinin hakiki içeriğini aradığımızda karşımıza hemen sanatsız ve yavan bir mutluluk iddiası dikilir. Bu mutluluğun esas özelliği, her an ve her yerde gerçekleştirilebilir olmasıdır: Başlangıçtaki durum ne olursa olsun, kaçınılmaz olarak cinsel ilişkiyle sonlanmak zorundadır. Bir şekilde bunun gerçekleşmediği bir pornografik film muhtemelen başyapıt olurdu, ama o zaman da pornografik olmaktan çıkardı. Striptiz, bu anlamda tüm pornografik sahnelerin modelidir. İstisnasız her durumda giyinik insanlarla başlanır, öngörülemeyen tek şey ise soyunan tüm bu insanların eninde sonunda ne şekilde bir araya geleceğidir. (Pornografi bu yönüyle klasik edebiyat gibi haşindir: Sürprize yer yoktur ve yetenek, mitsel bir tema üzerinde algılanamayan varyasyonlardan ibarettir.) Tam burada pornografinin ikinci esas özelliği ortaya çıkar: Gösterilen mutluluk her zaman için bir anekdot, yakalanan bir hikâye, bir andır; hiçbir zaman doğal bir durum ya da öyleymiş gibi karşılanan bir şey olmaz. Sadece giysileri ortadan kaldırmakla yetinen natüralizm, her zaman pornografinin en acımasız rakibi olmuştur. Cinsel edim içermeyen bir pornografik filmin hiçbir anlamı olmayacağı gibi, insanın doğal cinselliğinin basit, cansız gösteriminin pornografik olarak tanımlanması güçtür.

Toplumların olduğu her yerde, gündelik hayatın her anında mutluluk potansiyeli olduğunu göstermek –pornografinin ebedî meşruiyeti budur işte. Ama onu *fin de siécle* dönemindeki anıtsal sanatı baştan sona kaplayan çıplak bedenlerin zıt kutbuna yerleştiren hakiki içeriğinin açıkça ortaya koyduğu gibi, pornografi, gündelik dünyamızı hazzın ölümsüz cennetine yükseltmek yerine, her hazzın çaresizce epizodik karakterini –her evrenselin içkin amaçsızlığını– gösterir. Bu yüzden pornografi, ancak kadının –sadece yüzüne kazınan– hazzı temsil ettiğinde amacına ulaşır. Pornografik filmlerde izlediğimiz karakterler, bizim hayatlarımızı seyretseler ne söylerlerdi? Düşlerimiz bizi göremez –ütopyanın trajedisi de budur. Karakterle okuyucu arasındaki mübadele –tüm okumalar için iyi bir kuraldır bu– burada da işlemelidir. Asıl önemli olan, düşlerimizi yaşamayı öğrenmemizden ziyade, onların bizim hayatlarımızı okumayı öğrenmesidir. "Dünyanın, çok uzun süredir, ona gerçekten sahip olmak için sadece farkında olması gerektiği bir şeyin düşüne sahip olduğu ortaya çıkacaktır." Kesinlikle –ama düşlerin tutulduğu yerde onlara nasıl sahip olunur? Doğal olarak burada bir şeyi gerçekleştirmek söz konusu değil; düşlerini gerçekleştirmiş birinden daha sıkıcı bir şey yoktur: Bu tam da pornografinin yavan, sosyal demokrat gayretkeşliğidir. Ama söz konusu olan, hayatın getirdikleri karşısında darmaduman olacak ideallerin, yasemin ve güllerle süslenmiş su mermeri odalarda dikkatle korunması da değildir: Bu da hayalcinin gizli sinizmidir.

Bazen şöyle demişti: "Düşlediğimiz şeye zaten sahip olmuşuzdur" –çok uzun zaman önce, hatırlayamayacağımız kadar uzun zaman önce. O yüzden geçmişte değil –onun hiçbir kaydı yok bizde. İnsanlığın gerçekleşmemiş düşleri ve arzuları, dirilişin son gün yeniden uyanmaya her daim hazır, sabırlı azalarıdır. Onlar gösterişli mozolelerde yatmıyorlar; dilin en uzak cennetinde, sönmemiş yıldızlar gibi sabit duruyorlar –takımyıldızlarını güçbela seçiyoruz. Ve bunu, en azından, biz düşlemedik. İnsanlığın o hiç düşlenmemiş semasından düşen yıldızların nasıl yakalanacağını bilmekse komünizmin görevi.

Giorgio Agamben, "Nesir Fikri" (Metis)

KISA DALGA

YEAH YEAH YEAHS

Ceviz tarlası hatırası

New Yorklu üçlü üçüncü albümü "It's Blitz!"i yayınladı.

Bu albümün farkı nedir?
Brian Chase: Çalışmaya başladığımızda deneyselliğe açıktık, daha önce hiç yapmadığımız bir işe giriştik, bir sürü doğaçlama yaptık. Bu seanslar içinde sevdiklerimizi ayıkladık, şarkılar da böylece şekillendi.
Albümün büyük kısmı neden şehir dışında kaydedildi?
Nick Zinner: Albümü dört farklı eyalette, dört farklı stüdyoda kaydettik. Büyük çoğunluğu El Paso'nun dışında Teksas'da kaydedildi. Tam Meksika sınırının üzerinde, çölle ve sınır polisleriyle çevrili bir pekan cevizi tarlasındaki bir stüdyoda çalıştık. Bir rock grubunun şehri terkedip uzaklara gitmesi çok klişe, ama öyle bir durumdayız ki, birçok klişe doğru çıkıyor!

Keyboard'ların kullanılmasına ne önayak oldu?
Brian: Nick şarkı yazma aşamasında elinde bir keyboard'la çıkageldi, sonuç gayet iyi oldu. Yıllar içinde ahbaplığı fazla ilerletmiş olmalıyız ki, bilinmez âlemlere dalabilmek için birbirimizi dürtüklememiz gerekiyor.
Synthesizer'da kimden etkilendiniz?
Nick: New Order sound'u yakalamayı düşünmedik. Keyboard'ları gitar amplisine bağlayınca ya da olayı ters çevirip gitarların keyboard gibi ses vermesini sağlayınca böyle oluyor. Sound n'olursa olsun, önemli olan Yeah Yeah Yeahs gibi tınlamak.
Dave Sitek'in yapımcılığı albüme nasıl bir katkı sağladı?
Brian: Onunla sadece üç gün geçirdik, ama çok kritik anlardı. Korkusuz ve gözüpek bir yaklaşımı var. Elektronik müzik, genel estetik ve sound bağlamında grupta devrim yaratmak için oradaydı. Kayıtlarda serinkanlı bir kuruluk mevcut; davullar ve gitarlar daha yüklü, daha az bombastik diyelim. Bunu ona borçluyuz.
Üflemeliler TV On The Radio etkisinden mi kaynaklanıyor?
Brian: Tamamen. Turnede o bölümler de canlı çalınabilsin diye daha fazla müzisyen alacağız. Karen saksofona çiçek açtırabilirse muhteşem olur.
(Mojo, Uncut, çev: Çiğdem Öztürk)

VAN DER GRAAF GENERATOR

Progresif punk

2005'te yeniden toparlanarak önce "Present", sonra da "Trisector" albümlerini yayınlayan efsanevî İngiliz progresif rock bandosu, kırkıncı yılını tamamladı.

Sene başı Van Der Graaf'la küçük bir Avrupa turnesine çıktınız.
Peter Hammill: Sanki yeni bir grup kurmuşuz gibi. Yeniden sahne tozu yutmak ve akan zamana karşın yeni bir yaratıcı dönem yaşadığımızı kanıtlamak muhteşem.
Başlangıç dönemindeki halinizle bugünkünü nasıl karşılaştırıyorsunuz?
Ben kendimi rahatlıkla hoca diye yutturabilirim. Belli bir yaşa geldik elbette. Ama yaptığımız müzik daha fazla ilgi görüyor. Aslında turnedeyken bile normal, sakin hayatlar sürüyoruz.
Punk'ın patlamasıyla progresif rock bayağı aşağılandı. Van Der Graaf ise progresiften ziyade art-rock'tu ve bu saldırıdan zarifçe sıyrıldı. Bu dönem nasıl geçti?
Yapmak istediğimiz, fikirlerimizle tutarlı bir müzikti. Basını ilgilendirip ilgilendirmeyeceği, kime hitap edeceği meselesine takılmıyorduk. Bazıları bizi sanat grubu, kült grup gibi değerlendirdi, ama bu da bizim için fark etmiyordu.
1975'teki solo albümünüz "Nadir's Big Chance"ın Johnny Rotten ve Britanya punk sahnesi üzerinde büyük bir etki bıraktığı iddia edildi.
Bence bu ilgi şarkıların basitliğinden ileri geliyor, ama bu pop şarkılarına

kattığım tuhaflıklarla demlenen bir basitlik. Kesinlikle bir manifesto yazma iddiası taşımıyordum –yoksa taşıyor muydum? O albümün '77 tayfasından bir dizi önemli müzisyeni etkilediği doğrudur. Albüm çıktığında birçok eleştirmen, akıl sağlımı sorgulamaktan kendini alamamıştı.
King Crimson'dan Robert Fripp "Hammill, sesiyle Jimi Hendrix'in gitarla yaptığını yaptı" demişti.
Böyle bir söylenti var, çok gurur okşayıcı bir durum, ama ben yapmayı bildiğim tek şeyi yapıyorum: Şarkı söylüyorum. Sesim zaman içinde değişti, şimdi '70'li yıllarda çıktığı gibi çıksaydı, hiç de enteresan olmazdı. Her zaman bir öncekinden farklı bir şekilde şarkı söylemeye gayret ettim. Değişik teknikler öğrendim. Bir şeyin kontrolü elinde olduğunda kendi kendini taklit edemezsin.
(Rockdelux, çev: Ç.Ö.)

SILVERSUN PICKUPS

Olay sahne arkasında

ABD'nin yeni "hip"lerinden Los Angeles'lı dörtlünün ikinci albümü "Swoon", shoegaze havalarını diriltiyor...

İkinci albümünüz "Swoon" sizi yeni festivallerin gediklisi yapacak gibi ba...
Brian Aubert: Öyle görünüyor. Zaten bu raddeye nasıl geldik, hâlâ anlamıyorum. Dördümüz de Los Angeles'ta farklı gruplardaydık, aslında enstrümanları da elimize yeni almıştık. Sonra Nikki aslında pek de bir şeye benze-

meyen bir kaydımızı bir festivale yollayınca işler değişti. Bizi çağırdılar, çünkü müzik bir şeye benzemese de grubumuzun bir adı vardı. Festivale katıldık, çünkü yarım saatte işi bitirip diğer konserleri izlemek istiyorduk.
Kimleri gördünüz mesela?
Her nedense Amy Winehouse gelip sanıverdi bana. Daha onu tanımıyordum. Sonra müziğini arabada dinleyince aklım uçtu. Dedim o bücür şey böyle söyleyebiliyor mu hakkaten?
Sizin müziğiniz gitarlı mitarlı, tam festivallere göre aslında...
Doğrudur, şarkılarımız uzundur, gitarlara boğulur. Büyük, distorsiyonlu, ama incelikleri olan bir sound istiyoruz. My Bloody Valentine bu işlerin piri bence. Neulyla Can arasında bir yerde duruyoruz diyorum bazen de kendi kendime. Sonra Neil Young da var, ama son zamanlarda en çok Tom Petty takılıyoruz. O tam bir dahi bence.
Sahnede mi iyisiniz, stüdyoda mı?
İkisi de apayrı dünyalar. Birinde iş gören diğerinde batabiliyor. Önceki albüm konsere daha yakındı, mikrofonları yerleştirip çalıverdik. Ama artık alıştık, şimdi ağzımda mikrofon olmadan kimselerle konuşmuyorum bile.
Bu sene nasıl geçer festivaller?
Valla gece çökünce Hollywood gibi bir ortam oluyor sahne arkası. Bir bakıyorsunuz, Tommy Lee Jones bir köşede birileriyle güreş tutmuş. Ama sonra bir çıkıyorsun dışarı, yukarıda güneş yaktıkça yakıyor ve her şey ateş pahası. Herkese "hadi beni takip edin" diye bağırmak geliyor içimden, "gelin hadi, içerde masöz bile var!"
(Spin, mp3.com, çev: Merve Erol)

ROKIA TRAORE

Hayat ritmi

1997 tarihli ilk albümünden itibaren Afrika'nın en büyük sanatçıları arasına katılan Malili Rokia Traoré'nin yeni albümü "Tchamantché"de yeni sesler var...

Müzik yapmaya ne zaman başladınız?
Profesyonel olarak, 1994'te. Daha öncesinde kendi kendime gitar çalar, söz yazar, çok farklı müzikler dinlerdim. Babam, diplomat olmadan önce, Mali'de saksofon çalardı. Onun sayesinde, çok küçük yaşlarda müziğe aşinalığım oluştu.
Gretsch gitarın bu albümde büyük yeri var. Niye gitarlı bir albüm yaptınız?
Üç albüm ve on yılın ardından yeniden gitara dönmek istedim. Artık özlemeye başlamıştım, ama hangi gitarı seçeceğime karar veremiyordum. Folk gitarı çalıyorum zaten ama, daha elektrikli bir sound istiyordum. Şimdiki hard rock'lar gibi de olmaması gerekiyordu. Gretsch'i bir şarkıda deneyince o kadar uydu ki, tüm albüm onun etrafında şekillendi.
Şarkıyazarlığınızı nasıl değiştirdi bu?
Hayatımın temel şeylerin çok önemli kazandığı bir evresindeyim. Karmaşık düzenlemelerle yapılmış uzun şarkılar istemiyorum artık. Daha sade şeyleri tercih ediyorum, aynı şeyi sürekli tekrar edip duran monoton melodileri mesela. Çünkü hayatın da aşağı yu-

karı böyle olduğunu düşünüyorum. Hep aynı şeyleri tekrar edip duruyoruz, çok da yeni bir şey gelmiyor başımıza. Çevremiz, aslında pek bir işlevi ve hayatiyeti bulunmayan bir sürü şeyle dolu. Bunun da daha yeni farkına varıyor gibiyim, bu elbette şarkılarımı da etkiliyor.
Tam öyle denemez belki ama, yeni albümünüzde yer yer hayli Amerikan sound'lar var, '50'lere, '60'lara has sesler...
Evet, kesinlikle. Bu albüm benim kişiliğime daha uygun. Mali'nin geleneksel müziğini yapamıyorum, geleneksel derken gündelik hayatta dinlenilen, dans edilen müziği kastediyorum. Bu işin başlı başına okulları var. Bu şimdiki halim bana çok uygun, çünkü babamla dolaşmaktan kaynaklanan bütün etkilenmelerimi yansıtabiliyorum böylece. Caz, blues, Avrupa klasik müziği, rock ve pop, hatta Hindistan, Çin gibi farklı ülkelerden müzikler... Bu çeşitliliği görmemek bence ayıp olurdu. İnsanın biricik kalması zaten mümkün değildir, müzik dediğiniz hepi topu yedi notayla yapılır. Sizden önce sizinkine benzeyen bir şey yapmamış birine rastlamamanıza imkân yok. Şu an yaptığım müzik, etrafta çok rastlayamadığım, ama dinlemek isteyebileceğim türden bir müzik. En önemlisi önce benim tatmin olmam, ama albümün son şarkısında "A Ou Ni Sou"da albümü dinleyenlere de şükranlarımı sunuyorum. İzleyicisi olmayan sanatçı, sanatçı değildir.
(Pitchfork, çev: M.E.)

THE WHITEST BOY ALIVE

Canlı canlı disko

Kings Of Convenience'dan Norveçli Erlend Øye önderliğindeki Berlinli dans projesinin ikinci albümünün adı "Rules".

"Disko" belli çevrelerce hâlâ kirli bir sözcük sayılıyor. "Rules"un disko ya da indie-disko olarak değerlendirilmesine gıcık oluyor musunuz?
Marcin Öz: Disko uygun bir sözcük. Biz enstrümanlarla –zaten diskodan evrilmiş olan– house-music tarzı işler yapıyoruz. Yaptığımız, Village People'ınkinden çok, Loose Joints'in diskosuna yakın.
Nasıl oldu da kayıtları Meksika'nın Nayarit eyaletindeki Punta Burros plajında yaptınız?

Bir önceki albüm "Dreams" Berlin'deki Café Moskau'nun stüdyosunda çıktı. Ama "Rules" uçaklarda, minibüslerde ve otellerde yazıldı. İşimize konsantre olabilmek için uzaklara kaçmamız gerektiği aşikârdı. Aslında Meksika tesadüfi oldu. Daha önce oralarda tureye çıkmıştık. İnsanlar, yemek, hava ve okyanus sayesinde kolayca karar verdik. Ekibi toplamak, kayıt yapacağımız garajın ses düzenini oturtmak kâbus gibiydi, ama fazlasıyla değdi. Böylece, bir albümü Avrupa soğuğunda toparlayıp cumbia ya da mariachi'ye bulaşmaksızın Meksika'da kaydetmenin mümkün olduğu kanıtlandı.
Bir yerde "Rules"daki her bir şarkının bir kuralı açıkladığını okuduk.
İngiltere'de albümün promosyonunu yapan aklıevvelin uydurması. Albümün adının böyle olmasının birçok nedeni var, ama her şey bir yana, yaratıcı insanların, sanatsal üretim sürecinde bir çalışma çerçevesi tutturabilmek için keşfettikleri kurallara bir gönderme yapmak istedik. Her şeyi yapabilme özgürlüğü insanı paralize de edebilir. Biz de farkında olmadan her şeyi kurala bağladık. Nasıl kayıt yapacağımız, nasıl canlı çalacağımız, plak şirketini nasıl yöneteceğimiz ve albümlerin nasıl olacağı konusunda kurallarımız var. Dinleyicilerin entrümanlarını birlikte çalan gerçek insanların varolduğunu duymalarını istiyoruz. Sahnede de böyle olmalı, albümden bildiğini sahnede dinlemeli ve görmelisin. Müziği çalmayı zorlaştıran efektler ya da overdub'lar olmaksızın.
Yeni albümdeki şarkılar eski albümdekilere cevap mı veriyor?
Bunu çok düşündüm. Bence "Dreams"deki şarkılar, bir yetişkin de olsan, olduğun kişi olmanın neye malolduğundan bahsediyor. "Rules"dakilerse, insanlar birbirleriyle ilişkiye geçmeye başladıktan sonra olup bitenleri anlamaya çalışıyor.
(Rockdelux, The Red Alert, çev: Ç.Ö.)

SIR RICHARD BISHOP

Bay Hurşid'i takdimimdir

"Sana Neler Edeceğim", "Kumsaldaki İzler" gibi klasikleri Cengiz Coşkuner, Kurtuluş tadında bir taverna gitarı ekolüyle yorumlayan, avangard ekip Sun City Girls eskisinin yeni albümünün adı "The Freak Of Araby".

Sir Richard Bishop: İlk olarak geçen aralık ayında "Ka'an Azzaman"ı kaydetmiştim. Lübnan'ın en büyük şarkıyazarlarından, aranjörlerinden Elias Rahbani'nin şarkısıdır bu –ben de yarı Lübnanlıyım, malûm. Şarkının benim bildiğim versiyonu, Mısırlı gitarist Ömer Hurşid'in estrümantal yorumuydu. Kendisi buralarda pek tanınmaz, ama hayatta en sevdiğim gitaristlerden biridir. Daha sonra çok da Ortadoğu gibi tınlamayan, ama çalarken içimi kıpırdatan bir takım bilindik pop şarkılarını kaydettim. Daha sonra çaldığım iki özgün parça albümün seyrini de belirledi. Bütün şarkıların böyle tınlamasını, kökenlerime ait bir sound'un ortaya çıkmasını istiyordum. Ortadoğu'ya has melodilere

daha fazla yoğunlaştım. Bu yılın başlarında Arap üslûbunda parçalar yazmaya başladım, ama çok da geliştiremedim bunları. Ama yine de "Essaounia" ve "Pillars Of Baalbek" parçalarını albüme girecek şekilde işledim. Mevcutların yanına, iki geleneksel Arap parçasını ve iki Arap bestesini ekledim. "Enta Omri", Muhammed Abdülvahab'a ait klasik bir Ortadoğu şarkısı; çok daha uzun bir versiyonu Ümmü Gülsüm tarafından meşhur edilmişti. "Solenzara" da pek çok isim tarafından yorumlanmıştır şimdiye kadar, ama ben yine Ömer Hurşid'in yorumundan etkilenerek çaldım. Sun City Girls'le konserlerde de çalardık bunu arada. "Taqasim For Omar", Ömer Hurşid'in hatırasına, son dakikada ortaya çıkan bir doğaçlamadır. Bence albümdeki en güçlü parça olan "Barbary" ise orijinal bir beste. Albümün son şarkısı "Blood-Stained Sands" için gitarı bir kenara koydum ve elime Fas işi nefeslileri alarak ağır bir vurmalı ekibi eşliğinde çaldım.
Büyükbabam beni müzikle, özellikle Ferit El-Atraş, Ümmü Gülsüm, Feyruz gibi isimlerle küçük yaşlarımda tanıştırmıştı. Umarım bu albüm bu müziğin tanınırlığını artırır ve Ömer Hurşid, Mike Hegazi gibi isimlerin hak ettiği ilgiyi görmelerini sağlar...
Bu albüm, esas olarak Oakland'da geçen son bir senede şekillendi. Seattle'daki aşina ortamdan uzaklaşarak kendimi müzik dinlemeye ve çalmaya vermem iyi geldi. Oakland'ın sanat ortamı da beni çokça etkiledi. Yıl boyunca habire Ortadoğu müzikleri dinledim, bu albüm de bir anlamda kendiliğinden ortaya çıktı.
(The Fact Magazine, çev: M.E.)

HUW M

Az çoktur

Gallerli genç folkçunun ilk albümü "Os Mewn Swn"de memleketinin huzurlu türküleri ve kendi besteleri var.

Müzisyen olmaya nasıl karar verdin?
Galler'in en büyük müzik festivalinde efsanevî Meic Stevens'ı izlediğimde. Daha önce hiç öyle gitar çalıp şarkı söyleyebilen birini görmemiştim. Gözlerime kulaklarıma inanamıştım. O an orada olmak müthiş bir şeydi, zaten o konserin plağı da basıldı.
Şarkılarını yazarken ilhamını nerelerden alıyorsun?
Bir defa, Gal halk şarkılarından. Mesela albümdeki "Michelle Michelle"in nakaratı bir halk şarkısındandır, ama kalan kısımları özgündür. Bu iki eğilimin çarpışmasını, aynı anda hem geleneğe bağlı hem özgün olabilmek hoşuma gidiyor. Bunun dışında, gündelik hayat bana ilham veriyor, bir takım derinlikli düşünceleri ihmal etmeden.
En sevdiğin beş albüm?
Sufjan Stevens'dan "Come On Feel The Illinoise", Grandaddy'den "The Sophtware Slump", Geraint Jarman a'r Cynganeddwyr'den "Hen Wlad fy Nhadau", Beatles'tan "Revolver", Bob Delyn a'r Ebillion'dan "Gwbade Bach Cochlyd".
Sende en çok yer eden eleştiri?
Okul grubumuzun demosu bir fanzinde eleştirilmişti. Yazı şu kadardı: "Kusura bakmayın ama, inanılmaz iğrenç". Faydası olan bir öğüt şuydu: "Az çoktur." Özellikle stüdyoda bir sürü kayıt içinde boğulmuşken işe yarıyor bu söz,
Son altı ayda seni en çok meşgul eden şey?

E-mail'lere bakmak. İnternetin icat olunmadığı zamanları özlüyorum.
Müzik yapmasaydın ne yapardın?
Paso kitap okurdum. Şu sıralar müzikten kafamı kaldırıp vakit ayıramıyorum.
Yaptığın en kötü iş?
Telefonla satış işinde çalışmıştım, insanları istemedikleri şeyleri almaları için kandırmaya uğraşıyordum. Bir gün dayanabildim.
(The Line Of Best Fit, çev: M.E.)

DOVES

İşçinin sesi

'90'larda Sub Sub adıyla clubber takılırken 2000'lerde indie rock'a meyledip ters dönüş yapan ekibin dört yıl aradan sonra gelen dördüncü albümünün adı "Kingdom Of Rust"...

Epeydir görünmüyorsunuz ortalarda...
Jimi Goodwin: Şöyle dört aylık bir tatili hak ettiğimizi düşünüyorduk, 2006 senesinde de bununla yetindik. Bu albüme 2006'nın nisanında başladık, 2005 sonunda tureyi bitirmiş-

tik. Kayıtları çok ciddiye alıyoruz. Gerçekten saatlerinizi vaktetmeniz gerekiyor, bu da insanın birbirini daha fazla tanımasını sağlıyor. Sub Sub'ı da sayarsanız, neredeyse yirmi senedir bir aradayız, dolayısıyla o kimya denen şeye inanıyorum. Bunu hâlâ koruyup korumadığımızın derdindeydik.
Albümün adı ne mânâya geliyor?
Andy (Williams) "Bu pas krallığında bir okyanus dolusu inanç lâzım" diye bir dize yazmıştı. Bana öyle geliyor ki, bir duygunun ya da belli bir kişiden kalan hatıraların izini sürmek gibi bir karşılığı var bu dizenin, ya da o insanı anıyorsun belki. Bazıları, yaşadığımız şu zamanlarla ilgili bir dize olduğunu düşünüyor. Bazı dönemleri atlatmak için bir okyanus dolusu sabır gerekir insana.
Hakkı yenilmiş bir grup olduğunuzu düşünüyor musunuz?
Komik: Prova yaptığımız stüdyonun çatısını onaran tamircilerden biri bir gün beni koridorda durdurdu ve şöyle dedi: "Ah kardeşim, sanki sırf bana özel bir Doves konserinden çıkmış gibiyim, 'Snowden' beni alıp birkaç sene önceye, dertli zamanlarıma götürdü. Çekici bıraktım elimden, verdim kendimi müziğe." "Vay anasını" dedim ben de, "çok harbi, çok hakiki bir şey bu".
(Uncut, çev: M.E.)

Papualılarda dil son derece yoksuldur. Her kabilenin kendi dili vardır ve sözcük sayısı sürekli azalır. Bunun nedeni her defasında, kabilede birisinin ölümünün ardından, yas tutmak amacıyla birkaç sözcüğün silinmesidir. **E. BARON**, Coğrafya

SIFIR
Sağdaki sıfır memnun
Sağdaki sıfır mutlu
Sağdaki sıfırın
Yediği önünde, yemediği ardında
Derdine yan
Solda sıfır
ÜMİT YAŞAR OĞUZCAN

Bir yazara üç noktadan bakılabilir: bir öykücü olarak görülebilir, bir öğretmen olarak, bir büyücü olarak. Büyük bir yazar üç niteliği –öykücü, öğretmen, büyücü- birleştirir, ama onda ağır basan, onu büyük yazar kılan özellik büyücülüğüdür. **VLADIMIR NABOKOV**

PETER DOHERTY
Grace/Wastelands
(EMI)

GRAHAM COXON
The Spinning Top
(Transgressive)

Deniyor ki, İngiltere'de Pete Doherty'nin adını bilmeyen yokmuş, ama bir şarkısını mırıldanabilen de parmakla gösterilecek kadar azmış. Yazık valla, gene çok güzel bir albüm yapmış, dinlemeyen çok şey kaçırır. Adamımız bu sefer solo olarak, kafa kâğıdında yazdığı üzere, Peter Doherty adıyla dönüyor aramızda. Yanında gene Babyshambles elemanları, gene –Blur albümlerinin ve ikinci Babyshambles albümü "Shotter's Nation"ın yapımcılığını yapan– Stephen Street var... Ancak bu sefer geçen plak kadar parlak bir prodüksiyon aramayın, "Down in Albion"daki gibi, çizikli façalı, yaralı bereli, sisli dumanlı şarkılar almış kolunun altına...

Açılışı gayet sade bir şarkıyla yapıyor Doherty: "Arcady". Bu albüm bir akustik kayıt, gitarıyla şarkı yazarının arasında bir muhabbet olarak tasarlanmış, ama çokluk sınırlar da zorlanmış. "Last of the English Roses" hafif dub'larıyla belli belirsiz Blur, biraz da The Cure havasında mesela. Marşlarla açılan "1939 Returning", II. Dünya Savaşı göndermeleriyle bugünü anlatıyor gibi. Aslında Doherty ile Amy Winehouse arasında bir düet olması düşünülüyormuş. Günü gelir, iki kaçıktan birlikte de dinleriz belki... "A Little Death Around The Eyes", bir '70'ler meltemi estiriyor sound'uyla. "Salome"daki İncil göndermeleri, gitarıyla hemen hemen başbaşa kaldığı "I Am the Rain", büyük depresyon döneminin dumanlı salonlarına gittiği piyanolu "Sweet By and By", country ile caz arasında salındığı yılanlı şarkı "Palace of Bone"dan sonra albümün ortak çalışma ürünü iki şarkısı geliyor. "Sheepskin Tearaway", Dot Allison'la bir düet. Oscar Wilde göndermeli "Broken Love Song", adaşı Peter Wolfe'la birlikte yazılmış. Sahne adı Wolfman olan müzisyen, en büyük hiti "For Lovers"ı Doherty ile söylemişti geçmişte... "Yeni aşklar ağaçta yetişir", sırf bu dizeden bir şiir kitabı olur, "Grace/Wastelands"de "New Love Grows on Trees" diye koca bir şarkı var. The Libertines zamanlarından kalma bir melodinin ve "25'inde hâlâ hayatta olursan, seni öldürmeli miyim bana söylediğin gibi?" dizelerinin eşliğinde müthiş zarif bir şarkı. Kapanış içinse seksî "Lady Don't Fall Backwards" uygun görülmüş. Değil albüm boyunca, tek bir şarkının içinde bile Doherty'nin nasıl kılıktan kılığa girdiğini görüp de, hayran kalmamak mümkün değil. Şimdi... "Grace/Wastelands"in bir de gizli kahramanı var: Graham Coxon... Pete'e bol bol gitarıyla eşlik ediyor. Uzun süredir solo işler yayınlayan Coxon, unutanlar varsa hatırlatalım, Blur'ün gitaristi. Doherty'nin, sadece müzikal açıdan değil, madde bağımlılığı gibi benzer vartaları atlattığı için, bir nevi abisi... O da bugünlerde, gene Street prodüktörlüğünde akustik bir albüm yaptı. Amacı "akustik enstrümanların yerine göre ne kadar heyecan verici olduğunu" göstermek. "The Spinning Top"da "Martin Carthy, Davey Graham ve John Martyn'in" izinden gitmeye çalışıyor. Hadi biz bir isim daha verelim, çoğu şarkıda Nick Drake'in gitarını da duymak mümkün. Sesini de demek isterdik ama, Coxon doğuştan şarkıcı değil, çıplak sesi zaman zaman zorlanıyor. Bestelerine ise elbette diyecek yok. Özellikle "Dead Bees" ya da "Caspian Sea" gibi kendini tutamayıp gitarına elektrik verdiği anlarda kendinizden geçiyorsunuz... "Look Into The Light" ile başlayıp "November" ile biten 15 şarkıda, bir adamın doğuştan ölümüne hikâyesini anlattığı plağın kapağına kendi yaptığı resimlerden birini koymuş Coxon. Bu resmi temel alarak müzisyenliğinin çok daha iyi olduğunu söyleyebiliriz!

Kısaca, iki albüm de bizi pek mesut etti. Her iki müzisyenin de, solo ya da grupla, isminin geçtiği her çalışmayı hep dört gözle beklerdik, bundan sonra da beklemeye devam edeceğiz.

İlker Aksoy

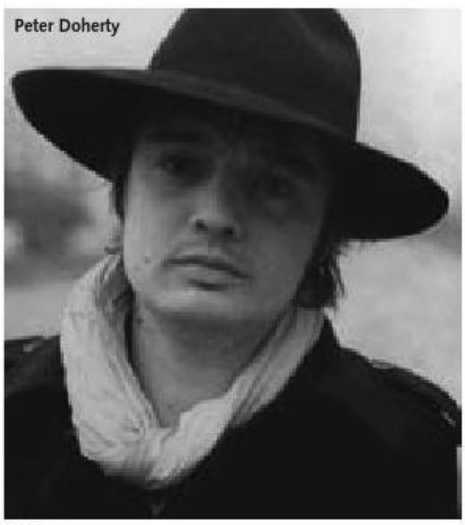
Peter Doherty

Graham Coxon

FEVER RAY
Fever Ray
(Mute)

Karin Dreijer Andersson, erkek kardeşi Olof Dreijer ile yürüttüğü The Knife ile içinde bulunduğumuz on yılda iz bırakmış bir müzisyen. İsveçli ikili önce "Deep Cuts", akabinde 2006 tarihli synth pop/minimal tekno harikası "Silent Shout" ile müteaddit defalar en iyiler listesine tepelerden girmiş, modern müzik coğrafyasını değiştirmişti. Bugüne dek medyayla pek işi olmayan, ödül törenlerinden uzak duran, ender vuku bulan sahne performanslarında taktığı maskelerle kendini bir esrar perdesi arkasına saklayan Andersson, şimdi de Fever Ray mahlaslı solo projesiyle gündemde. Müzisyenin alamet-i farikası, belirgin aksanıyla hususileştirdiği, enginlerden gelen hayaletli vokali. Teknolojinin nimetleri sayesinde çeşitli süzgeçlerden geçirilip farklı kimliklere bürünen bu vokal, bir yandan cinsiyetsiz bir hal alırken, bir yandan da yaşlı ve yorgun doğasıyla Fever Ray şarkılarına olgun ve kâmil bir rayiha veriyor. Altını çizmek lâzım ki, Fever Ray projesi kesinlikle The Knife'ın bir tekrarı değil. Elimizdeki yeni şarkılar eskilere göre zifiri karanlık. The Knife parçaları da yer yer huzursuz edici atmosferlere sahipti, ancak Fever Ray şarkılarının hepsi gerilimden her an kopacak birer halat gibi tedirgin edici. The Knife'ı dans edilebilir kılan mükerrer beat'ler, Fever Ray'de elektronik bulutların altına saklanıp yavaş çekim akıyorlar. Albümü açan "If I Had A Heart"ın hemen işaret ettiği gibi, klostrofobik ve koyu synth nehirleri taşıyor şarkıları. Kılı kırk yararak seçilmiş kıt ve döngüsel perküsyonlar arka plana gömülerek şarkıların melodik yapılarının altını çiziyorlar. Uyku tutmayan gecelere yaraşır bir albüm bu, ağır ağır ve sinsice ilerliyor; parça parça değil, bir bütün olarak dinleyenin mevcudiyetini ele geçiriyor. Dinleme tecrübesi esnasında en ilkel dürtülere sesleniyor, "Keep The Streets Empty" örneğinde olduğu gibi bazen batınî ayin çağrılarına indirgeniyor. Karin Dreijer Andersson, kadın olmaya ve içsel çalkantılara dair temalara dayalı örtülü şarkı sözleriyle daha çıplak bir halde karşımızda, ama yine de müziğin önüne geçmiyor bu duruş. "Fever Ray", işini ciddiye alan incelikli ve sanatsal öngörüleri kuvvetli bir müzisyenin mahir ellerinden çıkma, elektronik müziğin hissî olanaklarını sınayan bir albüm. *Yiğit Atılgan*

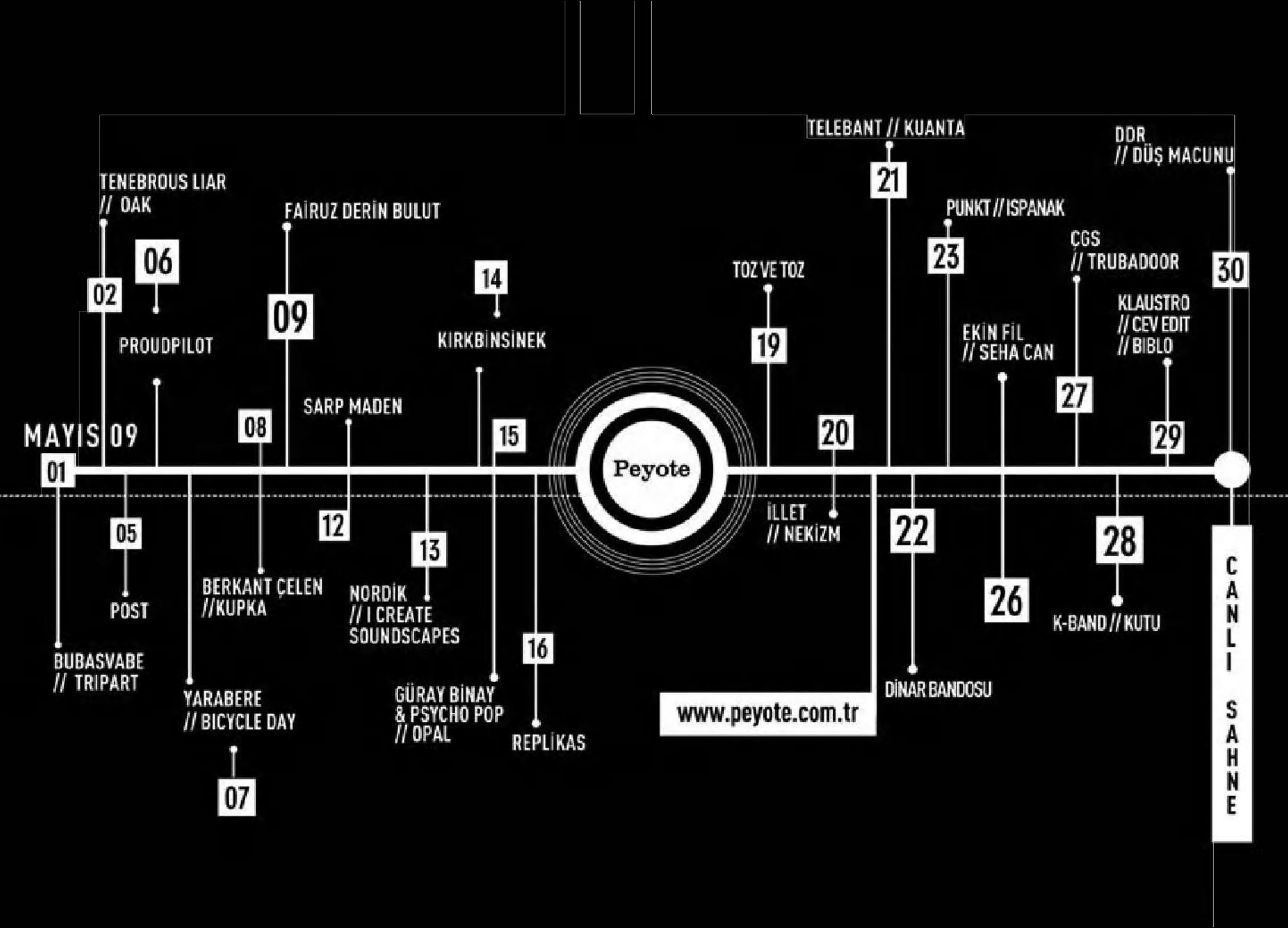
MAYIS 09
01
BUBASVABE // TRIPART
02
TENEBROUS LIAR // OAK
05
POST
06
PROUDPILOT
07
YARABERE // BICYCLE DAY
08
BERKANT ÇELEN //KUPKA
09
FAİRUZ DERİN BULUT
12
SARP MADEN
13
NORDİK // I CREATE SOUNDSCAPES
14
KIRKBİNSİNEK
15
GÜRAY BİNAY & PSYCHO POP // OPAL
16
REPLİKAS
Peyote
19
TOZ VE TOZ
20
İLLET // NEKİZM
21
TELEBANT // KUANTA
22
DİNAR BANDOSU
23
PUNKT // ISPANAK
26
EKİN FİL // SEHA CAN
27
CGS // TRUBADOOR
28
K-BAND // KUTU
29
KLAUSTRO // CEV EDİT // BİBLO
30
DDR // DÜŞ MACUNU
CANLI SAHNE
www.peyote.com.tr

Her şey gibi, saat, pantolon ve cebir gibi, aşk şiirinin de icat edilmesi gerekiyordu. **TOM STOPPARD**, Aşkın İcadı

İnsanın en asil organı hangisidir? diye sorsalar hepimizin vereceği yanıt budur: Beyin! Halbuki, beyinden daha yüksek ve hatta insanı diğer mahlûklardan ayıran ve onu bütün hayvanlara nazaran üstün bir mevkiye çıkaran beyin değil, yalnızca elinin başparmağı imiş. Başparmağın öteki parmaklarla birleşip iş görebilecek bir durumda olmasıdır ki insana asırlar üzerinde üstünlük kurma imkânı veriyor. Bunu söyleyen doğa tarihidir. **AHMET HAŞİM**, Bize Göre

Dünya küçük.
Ama küçümsemeyin.
TARIK GÜNERSEL

DÖRT
İster iki artı iki
İster iki çarpı iki
Her zaman dört ederim
Ve dört mevsim boyunca
Dört duvar benim kaderim
ÜMİT YAŞAR OĞUZCAN

Pet Shop Boys
Yes
(EMI)

Genelde "Hayat Boyu Başarı" gibi ödüllerin ununu elemiş, eleğini asmış müzisyenlere verilmesine alışığızdır ama, bu sene İngiliz Müzik Ödülleri'nde "Müziğe Olağanüstü Katkı Ödülü"ne lâyık görülen Pet Shop Boys'un böyle bir niyeti hiç yok gibi. Olmasın da zaten. Tam 25 senedir yoluna devam eden grubun somurtkanlığıyla tanınan elemanı Chris Lowe'un son derece pozitif bir albüm olarak nitelendirdiği ve "Very"e yakın tuttuğu "Yes", her zamanki gibi Johnny Marr'ın muhteşem gitarlarından ve bir değişiklik olarak da "Xenomania" prodüksiyonundan nasibini almış olan, gerçekten de "Very"den beri en pop ve neşeli Pet Shop Boys albümü. Hatta "Very"nin çok öncesini, "Actually" ve "Introspective" zamanlarını hatırlatan tınılarla bezenmiş parçaları da mevcut. Bu bilinçli bir seçim midir bilemiyoruz ama, albüm kapağının da "Actually"nin beyazlığına ve "Introspective"in renk cümbüşüne sahip olduğunu belirtelim.
Pet Shop Boys'un en hassas dünya meselelerini çoğu "pop" müzisyeninin aksine kendi meseleleri addedip en neşeli melodilere yedirebilme gibi özel bir yeteneği vardır. Neil Tennant'ın her zamanki ironik ve sinik tavrıyla kaleme aldığı anlaşılan şarkı sözleri, bu albümde de her biri neredeyse küçük çapta birer marş olabilecek parçalara hayat veriyor. Pet Shop Boys'un "Please"den beri süregelen tek kelimelik isim geleneğini bozmayan "Yes"in ilk parçası ve single'ı "Love etc." özellikle gençlik dizileriyle körüklenen "ne kadar tüketirsen o kadar cool'sun" kıvamındaki dayatmayı eleştirirken, bir yandan da "aşk bedavadır" diye serzenişte bulunan bir Neil Tennant güzellemesi oluyor. Hemen ardından gelen "All Over the World"de –Pet Shop Boys'un alamet-i farikalarından biridir– klasik müzik sample'ı kullanılarak, Tchaikovsky'nin "Fındıkkıran"ından bir kuple alınmış. Güzel mi olmuş? Değişik olduğu kesin, ama bir yandan da parçanın kalabalıklığına tuz biber ekiyor, çok daha etkili olabilecek bir şarkıyı bu katkı da kurtaramıyor. İkinci single olarak seçilen "Did You See Me Coming"de de bu seçimi haklı gösterecek bir parıltı görülemiyor maalesef, onun yerine albümün belki de en iyi parçası "The Way It Used To Be" görücüye çıksaymış, çok daha iyi olurmuş. Bu yüzden "Xenomania"nin el attığı "All Over The World", "Vulnerable" ve diğerlerine nazaran bir nebze daha üstün duran "More Than A Dream", Pet Shop Boys'un son derece başarıyla yürüttükleri prodüktörlük sıfatını mümkünse başkalarına bırakmamaları gerektiğini kanıtlıyor bir kez daha.
"Pandemonium" yine akılda kalıcı ve bir başka single olmaya aday parça. Albümün son parçası "Legacy" ise hem dingin hem de inişli çıkışlı yapısıyla gerçekten vurucu. "Actually"nin kapanış şarkısı olan muhteşem ve de tekinsiz "It Couldn't Happen Here"ı anımsatıyor bir bakıma, mutlu ediyor ve düşündürüyor. Sonuç olarak, artık ellili yaşlarını süren Neil Tennant ve Chris Lowe yine yapacaklarını yapıyorlar. MTV ikonları ve ikonaları gibi, Neil'in deyimiyle, "asla seks satmadıkları" için uzun süredir kadir ve kıymetleri bilinmese de, pop müziğin eşsiz benzersiz ikilisi olarak kalmaya devam edecek gibi görünüyorlar. İyi ki varlar, yoksa pop diye kimilerince kestirilip atılan bir müzik türü bu haysiyetli grubun zengin vuruşlarından mahrum kalacaktı. *Deniz İpek*

Art Brut
Art Brut vs. Satan
(Downtown)

The Rakes
Klang!
(V2)

İki fırlama İngiliz orkestranın üçüncü albümleri aynı günlerde çıktı. İkisi de çiğ punk yapan, besteleriyle olduğu kadar güfteleriyle de insanı baştan çıkaran cin gibi iki grup, Art Brut ve The Rakes... İlki, ilk albümleri "Bang Bang Rock & Roll"la bomba gibi patlamıştı. Ardından geride pek hatıra bırakmayan "It's A Bit Complicated" geldi. Rakes belki "Bang Bang Rock & Roll" kadar iyi bir plak yapamadı, ama her iki albümünde akılda kalıcı, keskin, eğlenceli punk şarkıları çıkarmayı başardı. Üçüncü albümlere gelirsek, Art Brut, ilk albümün vuruculuğuna daha bir yaklaşmış, Rakes ise yola tempo düşürmeden devam ediyor.
"Art Brut vs. Satan"ı Black Francis'le canlı kaydedilmiş. Kapanışta uzunluğuyla fark edilen "Mysterious Bruises" hariç, "sound" açısından diğer iki albümden pek farklılık göstermeyen plağa Francis'in katkısının nerede olduğunu çıkarmak zor, ancak Pixies'in efsanevî solistinin değil stüdyoda olmasının, yan sokaktan geçmesinin bile insanı heyecanlandıracağı aşikâr. Güftelere gelecek olursak, Art Brut'nün her şeyi, solist Eddie Argos hayat memat, aşk meşk, alkol ve pop müzik konusunda günlük tutmaya devam ediyor. "DC Comics and Chocolate Milkshake"de, "28 yaşındayım, biraz geç gelişiyorum galiba" deyip "DC çizgiromanları ve çikolatalı milkshake'den aldığı zevki hiçbir şeyden almadığını" itiraf ediyor. "Araba kullanmayı bir türlü öğrenemedim / Kaygılanmayın bir yere bırakın diyecek değilim" deyip toplu taşıma araçlarına övgüler düzerek, herhalde rock'n'roll dünyasındaki pek ender şarkılardan birine, "The Passenger"a imza atıyor. İlk albümde, "İsrail'le Filistin'in arasını yapacak şarkılar yazmak" istiyordu. Büyümek yanında umutsuzluğu da mı getiriyor ne, "Demons Out!"da, "eğer dünyayı değiştiremiyorsak, en azından listeleri ele geçirelim" diyor. Bir diğer şarkı "The Replacements"da "Bazı elemanları anam babam yaşında, nasıl oldu da yeni keşfettim bu grubu" deyip Replacements'a övgüler düzerken, tüyo vermeyi de ihmal etmiyor: "Yeni basımlarda ekstra parçalar var / İkinci el CD'ler daha ucuz..."
Eskiden bir dergide gördüğümüz resim: Bir binanın servis girişi, takım elbiseli üç-beş kişi birbirine iyice yaklaşmış, ayaz havada sigara tüttürmeye çalışıyorlar. Üstte, firmanın geniş, çayırlı, sert kovboylu reklamlarına nazire yapan kocaman bir yazı: "Marlboro dünyasına hoşgeldiniz." Şarkılarında beyaz yakalı hikâyeleri anlatan Rakes için daha güzel malzeme olur mu? Buyurun "Klang!"deki "The Loneliness Of The Outdoor Smoker"a... Rakes yeni albümünü Berlin'de kaydetmiş. David Bowie'nin "Low"u gibi müthiş albümlere ev sahipliği yapan kentin etkisini görmekte zorlansak da, bu "Klang!"i kötü bir albüm yapmıyor. Ha bir de bu aralar nasıl olduysa "in" olduk herhalde. Franz Ferdinand son albümünde "İstanbul'a uçmaktan" söz açıyordu. Rakes de ilk single'ı "1989"da Türk kahvesinden bahsediyor. Grup, "Bitchin' In The Kitchin'", "The Woes Of The Working Woman" ya da "The Light From Your Mac" ile kadın ve iş dünyasına uğramayı da ihmal etmiyor. Kısacık yarım saat de bir süre sonra bitiyor zaten.
"Art Brut vs. Satan" da, "Klang!" de grupların önceki albümlerinden farklı lezzetler getirmiyor kulağa. Sevseniz de her gün aynı yemek yenmez, ama geçmişten bağımsız dinlemeyi başarırsanız, her ikisini de fena bulmayabilirsiniz. *İlker Aksoy*

Art Brut

The Rakes

Başparmak, insan uygarlığının yarısını oluşturduktan sonradır ki beyin, kemik muhafazasında yaradılışı uykusundan silkinerek konuşmaya başlamış ve belki insan işlerine müdahalesi, faydadan ziyade zarar getirmiştir. Aklın, başparmağa nazaran tutsaklık ya da üstünlüğüne göre uygarlık ilerlemiş ya da gerilemiştir. Bütün taş ve demir sanayii başparmağın, felsefe ve edebiyat gibi boş beceriler de zekânın eseridir. Ortaçağı akıl, bugünkü Amerika'yı ise başparmak yapmıştır. **AHMET HAŞİM**, Bize Göre

İnsanların hayatı bazan, 'Netice' zannedildiği yerde tekrar başlar ve başlayacak görünen yerde birden kesilir... Biz ömürlerimizi akıp giderken seyretmeliyiz, asıl o zaman dikkate şayandırlar, mensuplarına kavuştukları yerde ehemmiyetlerini kaybederler.
REFİK HALİD KARAY, İstanbul'un Bir Yüzü

SEKİZ
Sayıların en tombulu
En göbeklisi, en semizi
Bana politikacı karikatürlerini hatırlatır
Sevmem sekizi
ÜMİT YAŞAR OĞUZCAN

Orman doğanın şehridir **TARIK GÜNERSEL**

JOHN FRUSCIANTE
The Empyrean
(EMI)

Red Hot Chili Peppers çağla ise, John Frusciante bademdir. Nasıl çağla mevsimlik bir pop yemişse, badem de bir o kadar zamana yayılan bir lezzettir. Çağla olgunlaştıkça içerisindeki cevher bademleşir, tadına doyulmaz bir başka yemiş olur. Tıpkı John Frusciante gibi. John Frusciante 1994'te başlayan ve 2004 yılı içerisinde artık iyice sertleşen kabuğunu ev mahsulü beş albümle attı. "The Empyrean" ise şahsiyetin onuncu albümü. Donandıkça sertleşir miyiz, yumuşar mıyız, emin değiliz ama, Dante'yi, Keats'i kendine yol belleyen Frusciante için sert cidar dahilindeki yoğun hassasiyet, dinlememiş olsanız dahi bu edebî kalemşorlerden mütevellit iz veriyor. Hatta bir de buna Ted Hughes ilave edelim.

Hatırlayanlar olabilir. RHCP'ın hüküm sürenlerinden biri olduğu '90'ların ilk yarısı rock âleminde Frusciante, arıza, iflah olmaz bir profil çiziyordu. Overdose'dan ölen Hillel Slovak'ın halefi olarak gruba dahil olan Frusciante, aslında yeteneğini bir esrarkeş kisvesiyle mi örtüyor, maddeler yeteneğini mi örtüyor ya da tek atımlık barut misali bir çehreden ibaret rock profillerinden biri mi, minvalinden tartışmalara vesile olurdu. "Under The Bridge", '90'ların herhalde en çok çalınan, tepinilen parçalarından biridir. Parçanın dahil olduğu "Blood Sugar Sex Magic" albümü ise Frusciante'nin yaklaşık on yıl uzak kalacağı RHCP'nin ilk evresini de sonluyordu. Bu süre zarfında Frusciante kendi dünyasına kapandı ve sık sık bağımlılık tedavisi gördü. 1994'te ise ev kayıtlarını topladığı ilk solo çalışması, RHCP'nin hamisi Rick Rubin'in önayak olmasıyla, "Niandra Lades and Usually Just A T-Shirt" ismiyle çıktı. Sonrası 2004'teki beşliye kadar iki albüm ve peşisıra Fugazi'den Joe Lally'nin de dahil olduğu Ataxia grubu. 2000'lerin başından beri ise Tricky'den Macy Gray'e, Wu-tang Clan'dan Ziggy Marley'e pek çok isim için gitar ve/veya vokalini dolaştırmışlığı var. 2004 yılında Vincent Gallo'nun "Brown Bunny" filminin soundtrack'inde de "bir Frusciante çalışması" diyecebileğimiz kadar ağırlığı var.

Kendi ismiyle yaptığı son albüm "The Empyrean"ı The Smiths'ten Johnny Marr ve Red Hot Chili Peppers'ın mühim öznelerinden biri olan Flea ile birlikte kaydetti. Parçaları 2006 ila 2008 arası yaptığını söylüyor. '70'lerin o "parçalardan bir bütün" albümleri misali, tek cümle akıp gidiyor. O zamanlardan bir yankı da içermiyor değil. Virtüozite, sakin, aşina bir sada.

Sirenlerin şarkılarının ve çağrılarının cazibesine kapılan denizcilerin bu çağrıya cevap vermeleri neticesinde hüsrana uğramalarının hikâyesini bir aşk şarkısına eviren Tim Buckley'nin "Song To The Siren" parçasını birçok müzisyenin ardından Frusciante de, benzer bir umutsuz ifadeyle, ama daha da damara yayarak kendi tezgâhında işleyip tekrar dillendiriyor.

"Dark/Light" iki pasajlı bir parça. İnsanın içini çeken ve içene çeken ilk bölümden sonra elektronik davulla başka bir hale bürünüyor. Hayat/ölüm, karanlık/aydınlık, doğru/yanlışa dem vurmasıyla, bir dilemma. Lafın kısası, albümde tüm parçalar umutsuz ve huzursuz bir ruh hali çiziyor. Aşk yarası, ama daha çok, illâ ki yaralanacak aşk halleri. Kırık kalpler için birebir. Ama yanlış anlaşılmasın, ilaç niyetine değil. *Cem Sorguç*

THE HORRORS
Primary Colours
(Beggars XI)

Simsiyah kıyafetler, tuhaf saç kesimleri, akordu bozulmuş enstrümanlar, onlara ayak uydurmaya çalışan, sürekli yüksekte seyreden bir vokal, averaj bir albüm ve bir tane hit. The Horrors'ın birkaç yıl öncesinde yalnızca bunlardan ibaret olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz. 1940'ların B tipi korku filmleri temasında, aşırı dikkat çeken ve özenle hazırlanmış imajlarının onlara kazandırdığı yeni poster çocukları sıfatı dışında da tabii. Gothic görünüyor, noise-punk ve garage arası bir tür deniyorlardı. Fakat üç türün sevenlerini de tatmin etmekten uzaktılar. İlk göze batmaya başladıkları dönemlerden önce, yalnızca ortak zevkleri olan '60'ların garage rock'una sadık beş İngiliz genciydiler. Diğer bar gruplarından farkları yoktu. Şanları yürümeye başladıktan sonra üzerlerine yapıştırılmaya çalışılan, onları "çok farklı" kılmaya yarayacak etiketleri taşıyamadılar. 2007 yılında yayınladıkları ilk albümleri "Strange House"dan sonra üç yıl boyunca iki tane single yayınlamak dışında hiç ses vermediler. Kimse bunun fırtına öncesi sessizlik olduğunu fark edemedi...

İkinci albüm "Primary Colours", başından son saniyesine kadar şaşkınlık yaratıyor. Dinlediğinizin The Horrors olduğuna inanmakta bile güçlük çekiyorsunuz. Garage'dan shoegaze'e doğru bir yola çıkmışlar. Hatta birkaç istisnayı saymazsak başlı başına bir Krautrock, Alman usûlü bir psychedelia yapmışlar. Son zamanlarda popülerliği artan bu türlere sırtını dayamak istemiş olabilirler. Ama her ne olduysa, kendiliğinden gelişemeyecek kadar büyük bir adım atıldığı ortada. Bu noktada işin içine prodüktör olarak seçilen Portishead'den Geoff Barrow giriyor tabii. Kafalarına vurmuş ve "bu böyle yapılır" demiş gibi. Aslında değişik bir şeyler geleceğinin sinyalleri albüm kapağında verilmiş. İmajları her şeyleri olan bu çocukların tanınmayacak kadar bulanık bir fotoğrafları kullanılmış. İçerik ise çok daha şaşırtıcı. Neredeyse sekiz dakikalık epik parçalar, bol karanlığın yanında eğlenceli synthesizer'lar, vintage electronica... Her parça ayrı bir sürpriz... Açılışı yapan "Mirror's Image", Brian Eno etkileşimleriyle albümün en iyilerinden. Aynı zamanda ilk single olarak seçilen "Who Can Say" ilk saniyeden sonra hemen sarıyor, ki bu Horrors için oldukça büyük başka bir gelişme. Eskiden hiç de öyle bir iddiaları olmadığı için parçaların içine girmek çok daha zordu. Davulcu Coffin Joe'nun performansı ise inanılmaz. Zaten bu albümde bariz olan başka bir şey de grup elemanlarının teker teker hepsinin gelişmiş olması. Kim daha fazla gürültü yapacak diye yarışmak yerine konsantre oldukları için enstrümanlarına çok daha hâkimler. Hepsinin '60'ların gruplarına karşı büyük bir zaafı olduğunu söylemiştik. Fakat özellikle Coffin Joe'nun sevdiği bir grup oldukça ilginç. O yıllarda bizde de yerli The Beatles olarak anılan Mavi Işıklar. Ne yazık ki bu sevgi tam olarak nasıl vuku bulmuş, bilemiyoruz. Tekrar albüme dönersek, "New Ice Age", adıyla Joy Division'ın "Ice Age"ine gönderme yapıyor. Fakat albümün üstündeki Joy Division gölgesi bundan daha belirgin. "Scarlet Fields" ve "Love Will Tear Us Apart" fazlasıyla birbirine benziyor mesela. Vokal Faris Badwan'ın sesi de sık sık Ian Curtis ve Nick Cave arasında gidip geliyor. Ama bu hiç rahatsız edici değil, aksine, gruba çok yaramış. "I Only Think Of You", Doors'un "The End"inin Velvet Underground tarafından yeniden yorumlanmış hali gibi; hipnotize edici bir etkisi var. Aynı "The End" gibi sekiz dakika süren kapanış parçası "Sea Within A Sea" ile birlikte grubun şimdiye kadar yaptığı en iyi işlerin bunlar olduğunu söyleyebiliriz.

Üç yıl içinde The Horrors çok büyük gelişme kaydetti. En büyük umudumuz, yeni buldukları yoldan sapmamaları. Her şeye rağmen bunun grup için bir yeniden doğuş olduğunu söylemek istemiyoruz. Bu aslında her zaman onların içinde vardı. Yalnızca saçlarıyla fazla meşgul oldukları için ortaya çıkması uzun sürdü, o kadar. *Esra Damla İpekçi*

ONBEŞŞARKI

Aşık İhsanı Balta
Beck Leopard-Skin Pill-Box Hat
B-52's Love Shack
The Bird and The Bee Witch
Ginger Baker Mektoub
Ian Gillan Girl Goes To Show
John Lennon Imagine
Koop & Ane Brun Koop Island Blues
Meyer, Douglas & Barenberg From Ankara to Izmir
Nite Jewel Artificial Intelligence
Los Paraguayos Pepito Mi Corazon
Ol Va Vol I Know What You Are
Rye Rye & M.I.A. Bang
The Specials Ghost Town
Super Furry Animals The Very Best Of Neil Diamond

ROLL DİSKO OTUZ

ONBEŞALBÜM

Bandista De te fabula narratur
Bill Callahan Sometimes I Wish We Were An Eagle
Bob Dylan Together Through Life
Duman Duman I & II
Fredo Viola The Turn
Göksel Mektubumu Buldun mu?
Joe Jackson Rain
Juliette Gréco Je me souviens de tout
Khaled Liberté
M. Ward Hold Time
Manic Street Preachers Journal for Plague Lovers
Marianne Faithfull Easy Come Easy Go
Melody Gardot My One and Only Thrill
Nazan Öncel Hatırına Sustum
U2 No Line On The Horizon

KANUNDIŞI ŞARKILAR

16 Horsepower Outlaw Song
Ahmet Kaya Dokunma... Yanarsın
Bruce Springsteen Outlaw Pete
The Clash I Fought The Law
Ice Cube & Dr Dre Natural Born Killaz
Johnny Cash Folsom Prison Blues
Judas Priest Breaking The Law
Mississippi John Hurt Stagger Lee
Nick Cave The Mercy Seat
Pat Benatar Outlaw Blues
Rolling Stones Midnight Rambler
Selda Bağcan Koçero
The Smiths Shoplifters Of The World Unite
Stray Cats Runaway Boys
Waylon Jennings Ladies Love Outlaws

DÖRT KERE DÖRT iki plakçı + iki bar

ZERO / Kadıköy
1. Depeche Mode Sounds Of The Universe
2. Bonnie "Prince" Billy Beware
3. Neil Young Fork In The Road
4. Röyksopp Junior

LALE / Tünel
1. China Moses & Raphael Lemonnier This One's For Dinah
2. Fazıl Say 1001 Nights In The Harem
3. Diogo El Cigala Dos Lagrimas
4. Roby Lakatos With Musical Friends

ARKAODA / Kadıköy
1. El Perro Del Mar Change Of Heart
2. A Weather Screw Up Your Courage
3. Whitetree Mercury Sands
4. Blood Music There Is A War

ARAF / Beyoğlu
1. Larsen Lefrak City Limits
2. Elements of Something Really Beautiful Desporado
3. Sky Flying By Remembering Forgotten Toys
4. Replikas Zerre

İNGİLTERE albüm

1. **Bob Dylan** Together Through Life
2. **Enemy** Music For The People
3. **Lady GaGa** The Fame
4. **Beyonce** I Am Sasha Fierce
5. **Lily Allen** It's Not Me It's You
6. **Pink** Funhouse
7. **Prodigy** Invaders Must Die
8. **Kings Of Leon** Only By The Night
9. **Pussycat Dolls** Doll Domination
10. **Akon** Freedom

ABD albüm

1. **Rick Ross** Deeper Than Rap
2. **"Hanna Montana"** (Soundtrack)
3. **Depeche Mode** Sounds Of The Universe
4. **Rascal Flatts** Unstoppable
5. **Asher Roth** Asleep In The Bread Aisle
6. **"Twilight"** (Soundtrack)
7. **Ladg GaGa** The Fame
8. **Day26** Forever In A Day
9. **"Now 30"** (Various Artists)
10. **Jadakiss** The Last Kiss

FRANSA albüm

1. **Calegoro** L'embellie
2. **Alain Bashung** Bleu Pétrole
3. **Olivia Ruiz** Miss Météores
4. **Les Enfoirés** ...Font Leur Cinéma
5. **Seal** Soul
6. **Charlie Winston** Hobo
7. **Alain Bashung** Bleu Pétrole
8. **Grégoire** Toi + moi
9. **Diana Krall** Quiet Nights
10. **Indochine** La République des meteors

ŞARKI DEĞİL TARİH!

Deep Purple Smoke on the Water

Grubun 1972 tarihli albümü "Machine Head"den... 1990'da Rock Aid Armenia adı altında toplanan Purple'dan Gillan ve Blackmore'un yanısıra Brian May, David Gilmour, Bruce Dickinson, Tony Iommi, Keith Emerson, Chris Squire, Roger Taylor, Paul Rodgers, Bryan Adams ve Alex Lifeson'lu bir kadroyla, Ermenistan'daki 1988 depremi mağdurlarına yardım amacıyla seslendirildi... Black Sabbath, Soulfly, Metalium, Crash, Angra, G3, INXS, Pat Boone, Senor Coconut, J.B.O., Six Feet Under, Riot, Dread Zeppelin tarafından cover'landı... Video oyunu Guitar Hero'nun hitleri arasında yer aldı. Ünlü riff'i 1994'te 1322, 2007'de 1721 gitarist tarafından hep beraber çalınarak Guinness Rekorlar Kitabı'na girdi... "Arrivederci amore, ciao", "Cazuza - O Tempo Não Pára", "Private Parts", "Alice Kentlerde" filmlerinde, "Sopranos", "Sex and The City" dizilerinde çalındı.

Arama motoru

http://vids.myspace.com/ Ara

The Ting Tings
The Ting Tings - Shut Up And Let Me Go

Richard Hawley
Richard Hawley "Just like the rain"

Joe Lean and The Jing Jang Jong
'Lonely Buoy'

Glasvegas
Glasvegas - "Flowers & Football Tops"

Ladyhawke
My Delirium

Calle 13
Calle 13 "La Perla"

Malbec
Home

We Are Scientists
We Are Scientists - Impatience

Billy Joel
Billy Joel - It's still Rock and Roll to Me

Ben Harper and Relentless7
Shimmer and Shine

Dinleyici istekleri Ara

Staff Benda Bilili Je t'aime
(Kongolu sokak müzisyenlerinden)
www.myspace.com/staffbendabilili

Neil Young Fork In The Road
(Babanın yeni albümünün isim şarkısı)
www.myspace.com/neilyoung

Jarvis Cocker Angela
(Yazın çıkacak yeni albümü "Further Complications"tan)
www.myspace.com/jarvspace

Dear Reader Never Goes
(Johannesburg'dan alternatif pop)
www.myspace.com/dearreadermusic

Kids Love Lies Count in my Head
(Londralı haşin kız Mad-Dog Murphy'nin grubundan)
www.myspace.com/kidslovelies

Crocodiles Neon Jesus
(Amerikalı ikiliden post punk dirilişi)
www.myspace.com/crocodilescrocodilescrocodiles

Yellow Fever Hellfire
(Eski Voxtrot üyesi Jennifer Moore'dan indie pop)
www.myspace.com/yellerfever

Men Without Pants And The Girls Go
(Blues Explotions'dan Russell Simins ve Dan The Automator sunar)
www.myspace.com/menwithoutpants

Piers Faccini Your Name No More
(Ben Harper'ın arkadaşından Tinariwen üslubunda rock)
www.myspace.com/piersfaccini

The Veils The Letter
(Londralı grubun "Sun Gangs" albümünden)
www.myspace.com/theveils

ZAMSKA YOLLLARINDA Bugünkü Bulutsuzluk Özlemi kadrosu Nejat Yavaşoğulları, Sina Koloğlu, Sunay Özgür, Deniz Demiröz ve Gencay Kıymaz'dan oluşuyor.

Foto: Muhsin Akgün

[BULUTSUZLUK ÖZLEMİ]

Öncelikle, İstanbul kentine "İstanblues" gibi az "rutubet"li, bol "nefaset"li bir oynak marş hediye ettiği için teşekkür edelim Bulutsuzluk Özlemi'ne. Ve tabii "Zamska" gibi, "Uçtu Uçtu" tadında, gencecik, zinde bir albüm yaptıkları için de... Nejat Yavaşoğulları ile buluştuk, dereden tepeden, dünden bugünden uzun uzun konuştuk, sıra siyasete geldiğinde, allahın emri, gene biraz atıştık...

Feveran Kumpanya

"Zamska" adını duyunca, Bulutsuzluk Özlemi ska albümü yaptı zannettik!

Nejat Yavaşoğulları: İsim herkesi şaşırtıyor. Şimdiye kadar skadan bahseden olmadı, ama "ne demek bu?" diye soran çok oldu. Bu albümle uğraştığım günlerde elim gitara gitti ve bir şeyler çıkmaya başladı. Belki albümdeki diğer şarkıların yönlendirmesiyle, gitmek, engine açılmak hissini anlatmak istedim. Çok önceden "Zamska'ya yolculuk" başlıklı bir takım notlarım vardı. Kafamdaki müzikle bu tema birleşti...

Neden o notları tutmuştunuz? Zamska neresi?

Akademi'yi bitirdiğim zaman, 1976 yılında bir mimarlık bürosunda çalışmaya başladım. Orada Erol Yüksel adında uzatmalı bir mimarlık öğrencisi vardı. Ben rastladığımda, 12 yıllık öğrenciydi, okulu 16 yılda bitirdi. Kimselere benzemeyen biriydi Erol abi. Bana "bir ülke var, adı Zamska" diyen odur. Beni de havaya soktu. Kelimeler icat ediyoruz, Zamska ülkesi hakkında hikâyeler üretiyoruz. Yolda yürürken şatapeynç veya gümboş gibi bir kelime geliyor aklıma, ertesi gün Erol abi onay verirse literatüre giriyor. Aramızdaki bu geyiğin notlarını almışım. Ospozonks kuşunun kanadına binip gidiyorsun Zamska'ya. Ospozonks kuşunun resmini bile çizmişim deftere. O defterden yararlanarak şarkıyı yaptım.

OSPOZONKS KUŞUNUN KANADINA BİNİP GİDİYORSUN ZAMSKA'YA! EFORUMU GRUPTAKİ SARSINTILARA SARFETMEK ZORUNDA KALMASAM, DAHA UÇUK ŞEYLER DE ÇIKARDI BENDEN.

Başka egzantrikilikleri de var mıydı Erol Yüksel'in?

Mesela şişe koleksiyonu vardı. Dünyanın en değişik şişeleri ondadır. Sonra kitaplar, plaklar... Köpeği vardı, adı Mo'ydu. O büronun emektarıydı, oradan emekli oldu. Kadıköy'de bir sahafta rastladım en son. Albümü alıp muhakkak ona gitmem lâzım. Şarkıda "gördüğümüz gibi değil, tam göremiyordu göz" dedikten sonra "Erol abi" diye fısıldıyorum. Dinlerken algılanmıyor galiba. Erol abi dinlese duyamayacak belki. *(gülüyor)* Albümde teşekkür edileceklerin başında Erol abi geliyor, fakat nasıl akıl edemedim, kendime çok kızıyorum...

Bu uydurduğunuz kelimeler sanki biraz Balkanları ya da Doğu blokunu hatırlatıyor...

Kendine özgü garip adamların yaşadığı bir yer olarak düşünüyorduk Zamska'yı. Belki Kafkasya'da kaybolmuş, kimsenin ulaşamadığı bir yer gibi. Albüm çıkmadan önce, Google'da, "Artvin'in Borçka ilçesinde Zamska köyü" gibi bir şey gördüm. Bak, Borçka da enteresan! Sonra Norveççe bir sitede Zamska ismine rastladım. Ama albüm çıkınca, albümün haberleri bir anda 25 bini buldu, artık kontrol edemiyorsun... Bir de Sırbistan'da bir nehrin koluymuş galiba...

Hep bir yerlere gitmekten bahseden genç işi bir albüm olmuş "Zamska".

Bu albüm biraz daha içe dönük. İnsanların değişmeyecek olan duyguları ve değerleri açısından dünyaya bakmak istedim herhalde. "Doğduğun gibi gel diyorum" mesela. Biraz durulmuşum, öze dönmüşüm, "her şey sensin, ben her şeyim uçsuz bucaksız bu evrenden geçerken" gibi laflar ediyorum.

Ama pek çok şarkıda, taş çatlasa 30'una gelmiş biri var gibi.

Son yıllarda gruptaki sarsıntılara efor sarfetmek zorunda kalmasam, enerjimi tam olarak versem, daha uçarı, daha uçuk şeyler de çıkabilirdi benden. Kendimi hiçbir zaman düzenin akışına bırakmadım. İnsan-

→57

da amatör yan, her şeye yeniden başlama hissi olması lâzım.

Otuz sene önce de Zamska'ya gitmek istiyordunuz, hâlâ istiyorsunuz.

Çünkü değişen bir şey olmadı. Umut her zaman yer etti bizim şarkılarda. Yer etmemesine de gönlüm razı olmadı. Vakti zamanında sahip olduğumuz gitme duygusunu içimizde yaşattık. İleride her şeyin daha güzel olacağını hayal etmek: O zaman bütün dünya müzisyenlerinde hâkim olan duygu buydu, "Imagine"da John Lennon aynı şeyi söylüyordu. Animals "I'm Gonna Change The World" diyordu. O günden beri dünya değişti. Globalleşme dediklerinde, "tamam, galiba bu iş oluyor" dedim, ama kısa sürede bunun kapitalist bir globalleşme olduğu çıktı ortaya. Hâlâ başka bir dünyanın mümkün olabileceğini düşünmeye devam ediyorum. Bir kenara çekilmeyi düşünmediğimi ilk günden beri söylüyorum. Müzik öyle bir şey. Şimdi bu şarkılardan kurtuldum, oh dedim, artık başka şarkılar yapmam lâzım. İnşallah yaparım.

Yeni şarkılarda gene gitmeler olacak mı?

Bilmiyorum ki gider miyiz, yoksa burada mı kalırız. *(gülüyor)*

Gençlik çağlarında buralardan uzaklaşmayı, Türkiye'den gitmeyi istediniz mi hiç?

Öğrencilik yıllarında otostopla Avrupa'yı dolaşmıştım. Hollanda'da birazcık kaldım. Orada bizim işçilere rastladım, onlardan iş istedim, buldular. Tuğla ve saksı fabrikasında çalıştım. Bir gün bir müzik mağazasında bir duyuru gördüm, "bas gitarist aranıyor" diye. İstanbul'da, bizim grupta bas çalıyordum. Diploma projemi verirsem mimar çıkacaktım. Ulan dedim, İstanbul'a dönmeyeyim, şurada kalayım, şu gruba gireyim, bestelerimi grupta değerlendireyim! Beni denesinler, bir Beatles şarkısı çalayım, beğenmemelerine imkân yok! Bir anda hayatımın tamamen değişeceğini hissettim. O sıralarda "Halil Amca", "Yalnız Kalma Bu Dünyada", "Sen Diyorsun ki" gibi bestelerim var. Hollanda'da kalırsam o şarkıları bir daha öyle yazamazdım. Çocukluğum oralarda geçmemiş. John Lennon Liverpool sokaklarında dolaşırken "Strawberry Fields Forever"ı yazmış, Strawberry Field diye bir park var, o parkın önünden geçermiş her gün. Bu benim "Üsküdar'da akşam faslı başlar" dememle paralel. Başka bir ülkede kalsam bunu tam anlamıyla söyleyemem. Sonuçta dönmeye karar verdim ve daha hırslı bir şekilde bestelerime devam ettim. O sıralarda "müzik nasıl olmalı" gibi tartışmalar sürüyor. Okulda solcu arkadaşlarım var, ben de solcuyum. Ama onlar saz çalıyor, Ruhi Su, Zülfü Livaneli gibi adamları dinliyorlar.

Ruhi Su dinlemez miydiniz?

Yok, Ruhi Su'yu hep başka yerlerde, gittiğim evlerde falan dinlerdim. *(gülüyor)* Ama şu anda evde Ruhi Su longplay'lerim var.

Elinize hiç bağlama aldınız mı?

Aldım. O yıllarda bir dönem elimin altında durdu bağlama. Hâlâ bir bağlama almam lâzım diyorum. Geçenlerde Çağlayan'a yolum düştü, orası Alevilerin yoğun olduğu bir bölge. Bir saz dükkânına girdim, adamla sohbet ettik, "bir dahaki gelişimde sana bir saz ısmarlayacağım" dedim, ama kaldı öyle. Gitarla sazı yan yana getirerek, bugüne kadar yapılanlardan daha farklı bir şeyler de yapılabilir. Alevi semahları çok ilgimi çekiyor.

1975 Eurovision elemelerine katıldığınız "Caniko" bugünkü kafanızla nasıl bir şarkı?

Çok önemli bir şarkı olduğunu düşünmüyorum. Bir yaz otostopla Bodrum'a gittiğimizde bir kızla tanıştım, o kızdan sebep, ben kaldım, arkadaşlarım döndü. Şimdi pek de hatırlamıyorum, o kız beni ekmiş miydi acaba? *(gülüyor)* Kızın ismi Caniko'ydu.

Nasıl yani ismi Caniko'ydu?!

Evet, ismi Caniko'ydu. Öyle dedi. Belki de beni kandırdı. *(gülüyor)*

"Birazcık Anadolu pop yapsak, ama birazcık da şehirli olsa" gibi ortada kalmış bir hali var şarkının.

Aynen öyle. Öğrencilik yılları. "Dün Gece Düşümde Yârimi Gördüm" gibi besteler yapıyorum. Cem Karaca, Moğollar, Barış Manço, Fikret Kızılok etkiliyor bizi. Fikret Kızılok, Bob Dylan'vari bir şekilde, Woody Guthrie'yi bulur gibi Aşık Veysel'i buluyor. Tıpkı Rolling Stones'un Muddy Waters'ı bir stüdyoda boya yaparken bulması gibi. Gazetelerden takip ediyoruz: "Fikret Kızılok, Sivas Sivrialan köyünde çadır kurdu." O zaman Ass Limited diye bir grubumuz var. Reha (Öztanyel) koymuştu ismi. Ali Eraslan da bizim grubun menajerliğini yapan bir arkadaştı. Ali "bu şarkı öyle Caniko, Canikom olmaz, Can Kardaş diyeceksin" dedi, "Can Kardaş" diye deneme kaydı yaptık hatta. Sen sonra benim sesimi beğenme, git başka bir şarkıcı bul, ona okut! *(gülüyor)* Eurovision'dan önce oluyor bunlar. Altyapıyı biz çaldık, bizim altyapıların üstüne başkasına okuttu. Neyse ki o plak çıkmadı. Bir gün plakçılar çarşısında birine gittik, adam bana üç-dört tane plak verdi, "senin şarkılarla bu iş olmaz, al bunları aranje et" dedi. "Niye Çattın Kaşlarını" gibi Neşet Ertaş plaklarıydı. Ama benim kafamda şehir müziği vardı. Bülent Ortaçgil'in "Benimle Oynar mısın" albümü, saz dışında da bir müziğin olabileceğini hepimize göstermişti. Akademi'de Örümcek Levent vardı, onunla Mehmet Güreli'nin evine gider gelirdik. O sıralar içimden başka bir melodi geliyor, ama ben onu Anadolu'ya çeviriyorum. Bu, insanı kısırlaştırıyor. Rahatlayıp gazlayamıyorsun. En sonunda "içimden ne geliyorsa onu yapayım" dedim.

Sizce Barış Manço ya da Cem Karaca gibi iki şehirli genç, o Anadolu rock şarkılarını, içlerinden geldiği halde mi yapıyordu?

Hayır, öyle demiyorum. O zaman bir anlayış olarak bunu içselleştirmişlerdi. İnsanlar bizim ülkemizde her zaman Türk motiflerini evrensel düzeye getirmek gibi hedeflerle yetiştiler. Ulvi Cemal Erkin'in "Köçekçe"sinden tutalım, '60'lara, bugünlere kadar... Barış Manço'yu çocukken de takip ederdim. Vahşi Kediler diye grubu vardı, radyo programları yapardı, Belçika'da yaşardı, çok faal biriydi. Önceleri yabancı besteler gibi besteler yapıyordu. Sonra bir dergide "artık ne yapacağımı buldum" gibisinden bir lafını okudum ve "Dağlar Dağlar" çıktı. Bu da içinden gelen bir şeydi. Yanlış değildi... Ama Bülent Ortaçgil tarzı müziğin eksik kaldığını o yıllarda yavaş yavaş idrak ettik. "PTT'nin Önünde Taksim'de" eksikti!..

Son albümdeki "İstanblues" Bulutsuzluk Özlemi tarihinin en "buralı" şarkısı olmuş. İstanbul'un blues'u bu mudur?

İstanbul deyince, böyle bir şey olması lâzım.

Mesela "PTT'nin Önünde Taksim'de" neden böyle değildi?

"İstanblues"da şehirdeki hayatın akışı var. Çeşit çeşit sahneler bir bütünü oluşturuyor. Kolay tekrarlanacak, akılda yer edecek bir müzikal tema var şarkıda. Aradaki saksofon soloda birçok makam geçiyor... İlk albüm çıktığında Hollandalı gazeteciler bizimle röportaj yaptılar. Hatta sound'a bakıp "punk grubu" demişlerdi bize. Şimdi düşününce, bu tabiri haklı buluyorum. Onlara "bir Türk grubu olduğumuz belli oluyor mu" dedim, ben olmuyor zannediyordum. "Belli oluyor" dediler. Mesela "Yalnız kalma bu dünyada" derkenki iniş çıkışlar, "Güneye Giderken"deki giriş solosu... İstesek de, istemesek de Türk müziğinden bazı şeyler geçiyor bize. Türkçeyi iyi kullanırsan, o zaten buralı olmak anlamına geliyor. Hemen hemen her şarkıda, buralı bir kulağı yakalayacak şeyler var...

Şarkıda gene balıktan, Boğaz balıkçılarından bahsediyorsunuz: "Balıkçı Durmuş lafa tutar, coşunca palavralar atar." Sizin balıkçılık hikâyelerinizi konuşalım biraz.

Benim bütün sülâlem balıkçı, denizci. Dedem, annemin babası, balık zamanı balığa çıkar, balık olmadığında mesela Şile'den İstanbul'a odun kömürü getirirmiş. Para hep denizden kazanılmış. Annemin dayısı da denizci, gırgır denilen motorları var. Babam, onların yanında çalışan yetenekli biriymiş. Sonradan reis oluyor. Reis olmak, balığı görebilmek, ona göre millete kumanda edebilmek demek. Babam sonuçta balıkçı ailesinin kızıyla evlenmiş... Ailede bir eğitim müfettişi var: Bir gün balığa çıkmış, ağlara takılıp gitmiş, zar zor denizden çıkartmışlar. "Bir daha denize çıkmayacağım" demiş, okumuş ve müfettiş olmuş. Hep onu örnek gösterirlerdi. Bizim neslin de denize bulaşmasını istemediler. Okutmaya gayret ettiler.

Babanızın adı ne?

Mehmet.

Mehmet Reis diye mi geçer?

Bay Mehmet diye geçer. Kibar adamdı, Anadolu Hisarı'nda ona Bay Mehmet derlerdi... Sabah kalktığımız zaman, mahallede, hemen kalenin bayrağına bakma alışkanlığımız vardır. Rüzgâr nereden esiyor? Hava raporlarına bendeki merak, arkadaşlarımın hiçbirinde yok. "Soğuk çıktı" derler, ben derim ki "hava lodostu, poyraza döndü de ondan". Dört sene önce Foça'da Balıkçılık Festivali'ne Bulutsuzluk Özlemi'ni

DOLMABAHÇE STADI'NIN YANINDAKİ YOKUŞU OTOBAN YAPTILAR. İLKOKULU ZOR BİTİRMİŞ ŞARAPÇI BÖYLE ŞEY YAPMAZ. KÜRDİLİ HİCAZKÂR ŞARKI DİNLEYEN ADAM BUNU YAPAMAZ.

BİR ZAMANLAR
Kollektif: 1972'de, Bakırköy'de bir ahşap evde aylarca prova yapan altı arkadaş (Nejat soldan üçüncü) Sağda "Yalnız Kalma Bu Dünyada" ve "Caniko"nun 45'lik kapakları...

çağırdılar. Sohbet ederken "niye bizi çağırdınız, benim balıkçılıkla ilgilenmemle bir ilgisi var mı?" dedim. "Olmaz mı?" dediler. Demek ki bilinmiyor. Bizim literatüre bu temalar girsin istiyorum. Müziğimizde herkesin bildiği denizci şarkılarımız üçbeş taneyi geçmez. "Güvertede yürürken kunduram kaydı" vardır, "Deniz Üstü Köpürür" vardır. Denizden bahseden rock grupları yok.

"Halil Amca" şarkısının esas kahramanı Korsan Mırık kim?

Bizim Anadolu Hisarlı bir balıkçıydı. 15-16 yaşında "bir şarkı bestelemem lâzım, ne anlatayım acaba" diye düşünürken, aklıma bizim Korsan Mırık geldi. İlk yaptığım doğru dürüst şarkı "Korsan Mırık"tır. Ama onunla hiç muhabbetim yoktu. Nalet herifin tekiydi. Herkes onunla dalga geçerdi, huysuzun teki, kimseyle konuşmaz, asık suratlı. *(gülüyor)* İstanbul kültürü damarlarına girmiş adamlar onlar. Kıyılarda yaşıyorlar. Boğazda yalıda oturan konsolos emeklisiyle Lastik Hasan –o da başka bir balıkçı– tavla oynar akşamüstleri. İkisi de "Yanıyor mu yeşil köşkün lambası" şarkısını söyler, kahvenin radyosunda Üsküdar Musiki Cemiyeti'nin konseri duyulur. Görmüş geçirmiş tiplerdir... Son albümdeki "Mavi" şarkısı da öyle çıktı. Bir gün Bebek'ten vapura binecektim. Hava biraz serin, dalgalar vuruyor, balıkçılar ateş yakmışlar, şarap içip balık kızartıyorlar. Yosun kokuyor. Suya baktım, "ulan, ben bu sudan ayrılamam" dedim. "Senden geldim, sana döneceğim" gibi bir söz yazdım.

Anadolu Hisarı çocuklarının oyuncağı hep deniz midir?

Çok şanslı bir çocukluk geçirmişim. Her türlü numara vardı. Çayır alabildiğine yeşillik, top oynardık. Anadolu Hisarı İdman Yurdu 1913'te kurulmuştu, bir futbol geleneği vardı. Derenin içine sandalla 3 kilometre gidebiliyorsun, derede kefaller var... Ben beş yaşından beri yüzüyorumdur herhalde. Anadolu Hisarı'nda dereden karşıdan karşıya geçmeyen adamı yüzme bilmez addederlerdi. Annem beni yüzdürtmezdi boklu dere diye. *(gülüyor)* Fakat mecburdum, ben de bir gün yüzerek karşıya geçtim. Su yutmadan, dikkatli dikkatli. *(gülüyor)*

İlk balığa ne zaman çıktınız?

Sandalla altı-yedi yaşında birisinin yanında gitmişimdir... Babamlar motorlarıyla iki ay balığa giderlerdi. Karadeniz'e yakın olsun diye, mesela Anadolu Kavağı'nda bir yer kiralarlardı. 20 kişilik tayfa, orada yatıp kalkarlardı, gece balığa çıkıp tekrar oraya dönerlerdi. Karavana pişerdi, kuru fasulye, pilav... Ben orta 2'deyken bir haftalığına onlarla gittim. Hep denizdesin, dalgalarla sallanıyorsun. İniyoruz, sadece deniz ve gökyüzü gözüküyor, sonra bir çıkıyoruz, öbür motor inmiş, biz tepeye çıkmışız. Fırtınadan artan o dört-beş metrelik dalgalara solugan derler.

Teknenin adı neydi?

Dilber... Ben ilk gitarımı balıktan kazandığım parayla aldım. Lise 2'de, 15 gün tatilde, teyzemin oğluyla muntazam takip ettik balığı. O sıralar palamut olduğunu gördük. Dayımın sandalıyla çıktık, bayağı da kazandık. Paramı hazırladım, gitar alacağım, annem herkese sorup duruyor, "gitar alırsak bu oğlan okulu bırakır mı?" diye. En sonunda komşumuz Suat Hanım Teyze, "yahu ne sızlanıp duruyorsun, alsan ne olacak" dedi. Ben de gittim, aldım. Teyzemin oğluna da aldırttım, beraber çalarız diye. Onun gitarını babası aldı, ertesi gün bizim eve getirdi, anneme de kızdı: "Hatçe hanım, al bu gitarı, senin oğlan aldırtmış bizim çocuğa." *(gülüyor)* Teyzemin oğlu işletme mezunu oldu, Deniz Yolları'nda çalıştı, şimdi düğünlerde çalıyor, hâlâ para kazanıyor müzikten. Şen şakrak bir aileydik.

Bay Mehmet'in içkisi var mıydı?

Hayır, babam içmezdi, ama dedem çok içermiş. Gece eve sarhoş gelirmiş, bütün kızları kaldırırmış, çiftetelliler oynanırmış... Radyoda bir şey çalsa, annemle teyzem hemen kalkarlar, fokstrotsa fokstrot, çiftetelliyse çiftetelli, hemen coşarlar, öyle bir yanları vardı...

"İstanblues"da İstanbul'a "biz ettik, sen etme bize" diyorsunuz.

İstanbul zaten kafayı taktığım bir konu. Bir gazetede yazı mı yazayım, şuna faks mı çekeyim, buna mail mi atayım diye zaten bütün gün kafa yoruyorum. Şimdi Dolmabahçe Stadı'nın yanındaki yokuşu yok etti herifler. İlkokulu zor bitirmiş balıkçılar, şarapçılar böyle şey yapmaz mesela. Kürdili hicazkâr şarkı dinleyen adam bunu yapamaz. Yokuşun ortasını oydular, parkın bir kısmını kestiler, kazık çaktılar, resmen otoyol yaptılar. "Biz ettik, sen etme bize" demek, günah çıkartmak gibi bir şey sonuçta.

Son albümdeki bir şarkıda "maganda" tabirini kullanıyorsunuz, bir diğerinde "omuz atan asık suratlı adamlar"dan şikâyet ediyorsunuz. Bir rock şarkıcısının ev hanımlarıyla aynı dili kullanması tuhaf değil mi?

Serseriliğin de bir raconu olmasını isterim. Tamam, rock'n'roll'cuyuz, ama bu toplumun eğitimli olmasını isterim, bir kent terbiyesinin olmasını isterim.

Emin olun, Beatles'a da maganda diyen eski Liverpool'lu hanımefendiler vardı.

Herhalde diyorlardı. "Kütürdet Beni Rutubet"i duyan Nişantaşı sosyetesi de, bizim için öyle demiştir belki... Benim şarkılarda bir sürü karakter var, bunların çoğu üniversite mezunu falan değil. Balıkçı Durmuş var, kaportacı var... Behruz Çinici'nin bir röportajda söylediklerini çok beğendim: "Siz her şeyi yapmış bir mimarsınız, neden kendi yaptığınız sitelerde değil de Salacak'ta oturuyorsunuz" diye soruyorlar. "Ben Salacak'ta bu kenti daha iyi yaşıyorum, çünkü komşu manavdan alışveriş ediyorum, mahalle berberinde tıraş oluyorum, halkın içindeyim" diyor. Halk elbette birbirine benzer insanların oluşturduğu steril bir topluluk değil. Ama magandalık farklı bir şey.

Mazhar Fuat Özkan'ın şarkısından tornistan edip soralım: "Maganda diye kesip atmak işin kolay yolu / Bunun bir başı sonu yok mu? / Sebepsiz sonuç olur mu?"

Bunu elitist bir tavır gibi mi görüyorsun? Ben öyle biri hiçbir zaman olmadım, olamam da. Kültürel birliktelik içerisinde serseri de olabilir insan. Böyle bir birliktelikte herkes birbirini tolore edebilir. Ama karşındakiyle bir şey konuştuğunda, bu işin sonunda bıçaklanma, yumruklanma, ölüm tehlikesi var diye düşünmek zorunda kalıyorsan, ortada başka bir şey var demektir. Bu çocuğu bu hale getiren sebepleri de bir başka şarkıda anlatabilirim. Za-

NİŞANTAŞI SOSYETESİ DE BİZE MAGANDA DEMİŞTİR BELKİ. SERSERİLİĞİN DE BİR RACONU VAR. ROCK'N'ROLL'CUYUZ AMA, TOPLUMDA BİR KENT TERBİYESİNİN OLMASINI İSTERİM.

ten o şarkıda magandaya bir düşmanlık yok. "Sola baksam güzeller, sağa baksam maganda" diyorum, "amma toplum ha!" demek istiyorum. Tespitte bulunuyorum sadece. Maganda biraz "öteki" pozisyonunda, ama hayatımızın içinde olduğunu kabul ediyorum. Bir tarafta güzel kızlar, öbür tarafta o kızları hak etmeyecek adamlar. *(gülüyor)* Gene elitist bir yaklaşımda mı bulundum? *(gülüyor)*

2006'da kaydedilen "20. yıl konseri" DVD'sini seyredince, eski kadronun konuk olduğu bölümlerde çok iyi kaptırdığınız görülüyor. Ne hissettiniz?

Bir anda eski sound oluştu. O zamanlar çok güzel bir uyumumuz vardı. O günlere geri döndürdü beni. 15 sene sonra, hiç prova yapamadan bir araya gelip çaldık. Demirhan (Baylan) ve Richard'a (Hamer) hangi parçaları çalacağımızı söyledim, o kadar. Akın (Eldes) zaten ara sıra çalıyordu bizimle. Filip'i (Sümbülkaya) ise yaka paça getirttik, iki parçadan sonra açıldı... Konserde Duman'la da frekansımız acayip uyuştu, "Uçtu Uçtu" şarkısında. Kendimi onlarla çok rahat hissettim.

"Onlar rock'n'roll ruhu taşıyorlar. Mânâ ve ruh var şarkılarında" dediniz mikrofonda.

Evet, var hakikaten. Bazen tam tarif edemezsin ama, bunu bilirsin.

Mor ve Ötesi'yle "Güneye Giderken"i çaldınız. Şarkıyı epeydir yorumluyorlar zaten.

Birkaç sene önce "bir yaz albümü çıkaracağız" dediler, şarkıyı benden istediler. Şarkıda küçük değişiklikler yapmışlardı, 20. yıl konserinde birlikte onların versiyonunu çaldık, güzel oldu.

Acaba onlar Zefir radyosu, Akçora gömleği yazılarını görmüşler midir briket duvarlarda?

Herhalde görmemişlerdir. *(gülüyor)* Hayal Kahvesi'nde çalarken, bizi sürekli izleyenler vardı. Onlardan biri, Murat Yazıcıoğlu, bizim ilk web sitesini kuran İzmirli bir çocuktu. Bana bir gün Akçora gömleği getirdi, bildiğimiz pamuklu gömlek! Ondan sonra başkalarından duydum ki, Akçora gömleği piston gömleğiymiş.

Evet, motor gömleği olarak bilinir.

Valla bilmiyorum, kafam bu konuda karışık hâlâ. *(gülüyor)* Duvardaki yazıları, harfleri, etrafındaki beyaz bantı hatırlıyorum. Bence aynı adam yazıyordu onları. Belki aynı adam hem Zefir radyosu, hem Akçora gömleği satıyordu. *(gülüyor)* Ege'de, şehirlerarası otobüslerden gördüğüm yazılar...

20. yıl konserinde Mor ve Ötesi sahnedeyken "tam onlara göre bir şarkı seçtik" dediniz ve "Şili'ye Özgürlük"e girdiniz.

Siyasî şarkıların da duygulardan gelmesini yeğleyen biriyim. "İstanbul, biz ettik, sen etme bize" gibi bir dizeyi bir anda yazabiliyorum, ama yıllarca kafayı takmış olduğum bazı konular ve bir takım gözlemlerim var. "Acil Demokrasi" veya "Şili'ye Özgürlük" de gene kafaya taktığım şeyleri anlattığım, kendimi rahatlatmak için yazdığım şarkılar... Mor ve Ötesi de herhalde öyle yapıyordur, siyasî şarkılar yazarken.

"Şili'ye Özgürlük"te barlz 12 Eylül göndermesi var. "12 Eylül'e karşı direkt bir şarkı yazamıyorum, barl endirekt yazayım" mı dediniz?

Evet, tamamen "kızım sana söylüyorum, gelinim sen anla" durumu.

Maşallah Şili'deki darbeyi Wikipedia maddesi gibi baştan sona anlatıyorsunuz.

'70'lerin sonunda Behice Boran'ın İşçi Partisi'ne üyeydim, Genç Öncü bünyesindeydik. Bazı toplantılar, konuşmalar oluyordu, herkes bir konuyu hazırlayıp anlatıyordu. Bana da Şili'yi verdiler. Kitaplar buldum, araştırdım, ne olup bittiğini iyice öğrendim. Otosotopla Avrupa'ya gittiğimde, Almanya'da duvar yazılarını gördüm. "Tüm dünyada gençler yazdılar duvarlara: Şili'ye özgürlük" lafı oradan geliyor. O zaman "Almanya neresi, Şili neresi" diye düşünmüştüm. Ama anladım ki, insanların duyguları ortak.

Bulutsuzluk Özlemi kesintisiz 23 yılı tamamladı. Tarihinizde, grubun kaderini belirleyen en önemli an olarak neyi hatırlıyorsunuz?

O kadar çoktur ki... Önce Bilsak konserine çıktık, o konserin başlığı Bulutsuzluk Özlemi'ydi, sonra Sina'nın (Koloğlu) önerisiyle grubun ismi oldu. Taksim Sanat Evi'nde çala çala biraz piştikten sonra yazın on günlüğüne Bodrum'a, Mavi'de çalmaya gittik. Filip davulu kurdu, ilk gece çaldık, müşteriler kaçtı. Çünkü o güne kadar Grup Gündoğarken gibi Akdeniz şarkıları çalınıyordu orada. İkinci gece de masalar boş kalınca Mavi'nin sahibi Haluk (Şen) "yarın seninle görüşebilir miyiz Raşit'in Kahvesi'nde" dedi. *(gülüyor)* Kahvede buluştuk, "Nejat, pek olmuyor galiba" dedi çekine çekine. "Bu gece de izin ver, çalalım, ya biter ya biter" dedim! O gece yeni avukat çıkmış bir çocuk, arkadaşlarıyla geldi, kızlı-erkekli büyük bir masa oldular. Meğer bir gece önce bizi biraz dinleyip çok beğenmişler, ertesi gece için arkadaşlarını da çağırmışlar. O gece o masa öyle bir elektriklendi, o elektrik bize de geldi ve biz de öyle bir çaldık ki, ulan acayip bir şey oldu! "Sanki Doors konseri" dedim kendi kendime.

Sonraki geceler?

Yedi günün yedisi de full geçti. İstanbul'a dönerken, "bu iş oluyor galiba" dedim. Sonra daha sıkı sarıldık, bugünlere gelindi...

Gruba Bulutsuzluk Özlemi dışında bir isim düşündünüz mü hiç?

Düşündük. Ben Feveran Kumpanya diye bir isim bulmuştum. Ferhan Şensoy "Feveran güzel isim, Kumpanya'yı ne yapacaksın, Feveran kalsın" dedi... İTÜ'de, Maçka G amfisinde konser verecektik. Kanöz'e (Ozan) dedim ki, "Sina'nın yüzünden Bulutsuzluk Özlemi grubun adı oldu, bunu değiştirelim". Kolay telaffuz edilen, akılda kalıcı bir isim olması lâzımdı. Mor isminde karar kıldık. Afişe üç tane koca koca harf koyarsın, 50 metreden gözükür. Bulutsuzluk Özlemi 50x70 kağıda sığmıyor bile. Sisteme aykırı! *(gülüyor)* Neyse, Mor yazıp alta küçücük Bulutsuzluk Özlemi lafını iliştirdik. O afiş Güven Erkin Erkal'da var. Hatta Cumhuriyet'te "Bulutsuzluk Özlemi morardı" diye haber çıktı. Bu sefer gelenlerin yarısı "ne kadar güzel isminiz vardı, hiç değiştirilir mi o isim" dedi. Ben de onlara sordum: "Ya, doğru mu söylüyorsunuz?" *(gülüyor)*

Nejatsızlık Özlemi tabirini duymuşsunuzdur.

(gülüyor) Nerede var bu? Ekşi Sözlük'te mi?.. Geçen sene Alaçatı Babylon'un çıkışında yürüyorduk. Bir kız çok içmiş, yolun ortasında bayılıverdi. Millet koştu, biz de koştuk. Hep beraber kıza yardım etmeye çalışıyoruz, tiplerden biri beni gördü, "aaa, Nejatsızlık Özlemi!" diye bağırdı, herkes kızı unutup başladı gülmeye. *(gülüyor)* O güne kadar yüzüme karşı söyleyen hiç olmamıştı.

Galiba sesinizden dolayı yapılıyor bu espri.

Bende assolist sesi yok, biliyorum. *(gülüyor)* Ben grup adamıyım, daha önceki gruplarda ara sıra şarkı söylüyordum, back vokal yapıyordum. Ama insan kendi şarkılarını söylemek zorunda kalıyor sonuç olarak. En büyük eleştirmenim Yavuzer'di (Çetinkaya), "sen söyleyemiyorsun" derdi hep. Fakat 1989'da, Star 88'de çaldığımız dönemde, "Nejat, sen artık söylüyorsun, aslında iyi de söylüyorsun" demeye başladı. Mesela 20. Yıl Konseri'nde Mor ve Ötesi'yle "Şili'ye Özgürlük"te, Harun'un (Tekin) çok yumuşak ve temiz söylediğini fark ettim. Ben şarkıya resmen eşkıya gibi giriyorum. *(gülüyor)* Kötü mü söylüyorum, bilmiyorum. Ben öyle düşünmüyorum. Ama Türkiye'nin kabullerine biraz tersim. İbrahim Tatlıses, Cem Karaca gibi allah vergisi bir sesim yok. Ama rock müzikte sesin değil, tavrın önemli olduğunu Dylan'lardan, Lennon'lardan biliyorum...

'80'lerin sonunda, John Lennon'ı anma gecesinde kendi şarkılarınızı söylediğiniz için eleştirildiniz. Lennon'a saygısızlık olarak yorumlandı bu tutum.

Neden saygısızlık olsun? John Lennon'a saygı gecesinde, onun izinden giden birilerinin kendi şarkılarını çalması güzel bir şey. Biz orada "Give Peace A Chance", "Mother", "All You Need Is Love" da söyledik. Ama "kendi şarkılarımızı söylemeden bu anma anlamlı olmayacak" dediğimi de hatırlıyorum. Sonra kendi şarkılarımızı çaldık, "Kimse Barıştan Söz Etmiyor", "Hezarfen Ahmet Çelebi" falan... "Acil Demokrasi"yi de çalmış mıydık acaba?

"Acil Demokrasi"yi 2007'deki Cumhuriyet mitinglerinde de çaldınız. Pek çoğumuzu üzdüğünüzü, kızdırdığınızı biliyorsunuz herhalde.

Neden? Son zamanlarda tuhaf bir demokrasi fetişizmi ve millî irade fetişizmidir gidiyor. Neymiş o? Bir tarif edelim. "Kardeşim, adam çocuğunu okula göndermek istemiyorsa göndermez, özgür iradesidir, kendi çocuğunu nasıl isterse öyle yetiştirir." Böyle mi diyeceğiz? Yoksa, "babası istemese de bu çocuğun okula gitmesi lâzım" mı diyeceğiz? Bir referandum yapsalar, "eşcinselleri Hayırsızada'ya atalım, millî irade her şeyi doğru bilir, benim gerçek karakterli Türk milletim, mert milletim, oyunuzu ona göre kullanın" deseler, yüzde 90 oy "evet, kurtulalım bunlardan" çıksa, bu demokrasi mi? Unutmayalım ki, Hitler de seçilerek geldi. İnsanlık tarihinin, medeniyetin gelmiş olduğu noktaları, hukukun üstünlüğünü gözetmemiz lâzım... Ben giderek muhafazakâr bir toplum haline gelmemizden şikâyetçiyim. Halbuki Anadolu tasavvufu diye bir şey var, asırlarca Hıristiyan komşularla bir arada yaşamış, şaman inancı geleneklerini yaşatmış, mum dikmiş, ağaca çaput bağlamış karışık bir din anlayışımız var. Kimi namaz kılar, kimi rakı içer, kimi ramazanda içmez ama diğer zamanlarda içer... Ama "müslümansan namaz da kılman lâzım, oruç da tutman lâzım" diyenlerin sayısı artıyor...

Buna karşı olanlar da "siz müslümanlığı bilmiyorsunuz, en büyük müslüman Atatürk'tü" deyip çıkıyor işin içinden.

Kimse kalkıp "kardeşim, ben müslüman falan değilim, müslüman olmak zorunda da değilim, kendime

YOLDA BİR KIZ BAYILDI. HEP BERABER YARDIM ETMEYE KOŞARKEN, BİR TİP BENİ GÖRDÜ, "AAA, NEJATSIZLIK ÖZLEMİ" DİYE BAĞIRDI, HERKES KIZI UNUTUP BAŞLADI GÜLMEYE.

MİTİNGLERİ DARBECİLERİN YAPTIĞI SANKİ TESCİLLENDİ. "DARBECİLER DÜZENLİYOR" DİYE DUYURULSA 5 BİN KİŞİ BİLE GELMEZDİ. BEN HALKIN O MİTİNGE NASIL BAKTIĞINA BAKARIM.

ait içsel bir anlayışım var" diyemiyor, korkuyor. Böyle bir baskı var.

Bazı ortamlarda "ben Atatürkçü falan değilim, olmak zorunda da değilim" demek de kolay değil. İki tarafta da baskı var.

"Ya cami ya kışla" gibi bir ikilemde kalmayı kabul etmiyorum. Ben bu sorunları askerî darbelerin değil, toplumun kendi kendine çözmesi gerektiğini düşünüyorum. 28 Şubat muhtırasından sonra yeşil sermayenin anormal boyutta arttığını görüyoruz, askerin müdahalesi zaten bir işe yaramıyor. AKP'nin halkın oylarıyla gitmesi lâzım. Bunun için de toplumun dinamik kesimlerinin taraf tutması normaldir. Bunlara ancak sanatınla karşı çıkarsın, kitlesel gösterilerle karşı çıkarsın. "Kitlesel gösteriler, darbecilerin darbe ortamı hazırlamak için organize ettiği şeylerdir": Belki bizi yerimizde oturtmak için çıkarıyorlar bu söylentileri.

Sadece laikliği tehdit ettiğini düşündüğünüz için mi karşısınız AKP'ye?

Demirel'in, Özal'ın yaptığı her şey 20 milyar dolar borçla yapılmış, bunlar 300 milyar dolar borç aldı. Bu da bu toplumun borcu. Petkim, şu, bu, her şeyi özelleştirdiler. Özelleştireceksen, bilmemne şirketine değil, orada çalışan adamlara devretmen lâzım o tesisleri. Bende bu sosyalist birikim var. Nereye gidiyoruz? İçişleri Bakanlığı'nı, Millî Eğitim'i F tipi örgütlenmeyle ellerine geçirdiler, sağlık özelleşti zaten. Bunlara karşı çıkınca "darbeci misin" diyorlar. Peki nasıl karşı çıkacağız? Bazen tarihin kırılma noktalarında hiç ummadığın adamlarla bir araya gelmek gibi bir durum da söz konusu olabiliyor. Diyelim ki sağlıkta özelleştirmelere karşıyım, bir bakıyorum, MHP de karşı çıkıyor, "allah kahretsin, ben sağlığın özelleştirilmesine karşı çıkmıyorum o zaman" mı demeliyim? Ben bu hükümetin bir an önce gitmesini istiyorum. "Hay allah, ordu da bunu istiyormuş" deyip bu düşüncemden vaz mı geçeyim?

"AKP'ye karşıyım, ordunun bu işe karışmasına da karşıyım" demenin bir yolu yok mu?

Bugün basın ve medyayı etkin şekilde kullanan liberallerimiz ve yorgun solcularımız var. Bu solcular yenilgiye uğramışlar ve kendi yapamadıkları şeyleri AKP'nin yapabileceğini düşünüyorlar. Bu çok zararlı bir şey. "Eskiden solcuydum" diye bunu iyi bir referans olarak gösterip "bak şimdi ne biçim liberalim" diye ahkâm kesiyorlar. "Solcuydum, ama bu yanlışmış" diyenler artık susmasını bilsin, gidip zeytin yetiştirsin, balığa çıksın, kahvede tavla atsın. "Ben yapamıyorum, bari AKP yapsın" zihniyeti çok zararlı. Ergenekon davası bizi zayıf noktamızdan vurdu. Dediler ki "Türkiye'de bugüne kadar üstü kapanan rezillikleri ortaya çıkaracağız". Sonra her şeyi Ergenekon'a bağladılar. Ama artık renklerini belli ettiler, bula bula Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği'ni buldular, Türkan Saylan'ı hedef alıp evini aradılar. "Ergenekon gözaltıları hukuka uygun olmalı" diyorsun, "bugüne kadar yapılanlar çok mu hukuka uygundu?" diyorlar cevap olarak. Şaşırıyorum, bu adamlara hakikaten güveniyorlar. Türkan Saylan'la arada bir telefonlaşıyorduk, acaba yarın öbür gün beni de götürürler mi? *(gülüyor)*

Rasim Ozan Kütahyalı, Taraf'taki "Faşist rock'çılar ülkesi" başlıklı yazısında sizi örnek gösterdi. Okudunuz mu? Ne düşündünüz?

Okudum. Düşünülecek hiçbir şey yok. Benim faşizmle hiç alâkam yok. *(gülüyor)* Cevap vermeyi bile düşünmedim. Şarkılarımı dinlemiş olduğunu sanmıyorum. Deniz Gezmiş'e de faşist demiş galiba. Onunla laf yarıştırmaya huyum müsait değil.

"Millî Dava'mızın ve Denktaş'ın Arkasındayız" başlıklı, faşizan içerikli bir metne imza attığınız için sizi eleştirdi.

O metin Annan planı öncesindeydi galiba. Bence Batının Ortadoğu'ya müdahale edecek kara parçası yok, o yüzden Kıbrıs'ı istiyorlar. Her zaman barışı savundum. Numara olsun diye mi yaptım? Enternasyonalizmi savunduk, ırkçılığa, kapitalizme karşı çıktık. Tutup da Kıbrıs'ta milliyetçiliği mi savunacağım? Neyi imzaladığımı tam hatırlamıyorum. Baktım Engin Yörükoğlu'nun, Bülent Ortaçgil'in ismi var, peki dedim. Her taraftan baskı oluyor insana.

Denktaş, hayatınızın herhangi bir anında sevdiğiniz biri oldu mu?

Yok, olmadı. Tamamen nötrüm.

Nötr müsünüz? Kütahyalı, Denktaş'a "ultra nasyonalist" demekte haksız mı?

Bilmiyorum valla. Politikacı olsam, çok daha hazır cevaplarım olur, ben o kadarını bilmek istemiyorum. Bunu Kıbrıs halkına sormak lâzım. Demirel'i destekleyecek halim olmadığına göre, Denktaş'ı da destekleyecek halim yok. Ben o bildiride emrivakilere, Annan planı baskılarına, dayatmacılığa karşı çıkmak istedim.

Bülent Somay'ın Kütahyalı'ya cevaben yazdığı yazıda şu ifade vardı: "Nejat ne eskiden faşistti ne de şimdi faşist. Her zaman için politik duruşunu ince eleyip sık dokumadan belirlerdi, o kadar."

Evet, ben Bülent'ler kadar işi didikleyen biri değilim. Bilmeyerek bazı hatalar da yapabilirim. Bunu Bob Dylan da yapmıştır, Mick Jagger da yapmıştır, John Lennon da yapmıştır. Bülent'in hayatı yazı yazmakla geçiyor. Onlar zevk alıyor bundan. Güzel şeyler elbette. Karakter olarak polemiğe girecek, vıdı vıdı kavga edecek birisi değilimdir. Benimkisi belki daha doğal. AKP'ye karşı olan bir miting olduğunu duyuyorum ve gidiyorum. Tabii ki darbecilere hizmet etmemek için uyanık olmaya çalışırım. Ama bu mitinglerin darbeciler tarafından yapıldığı sanki tescillenmiş gibi konuşuluyor. "Bu mitingleri darbeciler düzenliyor" diye duyursalar, inan ki 5 bin kişi bile gelmezdi. Ben halkın o mitinge nasıl baktığına bakarım. Bence bütün dünyada olumlu etkileri olduğu gibi, Tayyip Erdoğan'a da set çekti. Toplumun bu potansiyeli taşıdığı, oturmuş bir takım değerleri olduğu anlaşıldı.

Siz ki "belki Bergama'dasın, aklın Seattle'da" dizesini yazmış adamsınız. Cumhuriyet mitinglerinde enternasyonalist bir ufuk gördünüz mü?

Mesela Ankara'da, Tandoğan'da, Birgül Ayman Güler diye bir kadının konuşmasını çok beğendim. Onun milliyetçi-faşist biri olduğunu zannetmiyorum. Tohum yasasından içme suyuna kadar, yerel yönetimlere kadar bir sürü şeyden bahsetti.

Konuşmalardaki ırkçılığa varan Türklük vurgusu ve bayraklar sizi rahatsız etmedi mi?

"Yol" albümümüz için Emre Senan bize logo yaptı, kırmızı üstüne beyaz, B harfinin ortasına da yuvarlak koydu, biz "Türk bayrağına benziyor" diye itiraz ettik. Emre de "nedir oğlum bu kompleks?" diye sordu. Bayrak görünce eskiden beri biraz irite oluyoruz esasında. Ben o mitinglerde bayrak sallamadım, elime tutuşturmaya kalksalar gene sallamazdım. Ama halka bıraktığın zaman, ayakkabı boyacısı adam, tezgâhına, dükkânına bayrak koyuyor. Bu onun milliyetçi olduğu anlamına mı gelir? Her şeyden arınıp düşünelim, kendi bayrağından niye utanacaksın?

Aklınız Seattle'da mı, Çağlayan'da mı?

Hem Seattle'da, hem Çağlayan'da.

Birini seçmeniz gerekiyor, çünkü birbirlerine hiç uymuyorlar.

Tabii ki asıl meselem Seattle'daki mesele. Ama diğeri de evimizin içindeki durum. Seattle'daki enternasyonalist ideallere ulaşmadan önce çözülmesi gereken şeyler var.

Söyleşi: **Derya Bengi**

ansiklopedi

g→

GRETSCH

1950'lerin, '60'ların efsanevî gitarı... Alman göçmeni Friedrich Gretsch, Brooklyn'de kurduğu küçük dükkânda banjo ve davul üretmeye başladı. 1916'dan itibaren oğlu Fred dükkânı büyüttü, ama bu gitarların asıl şöhretine kavuşması, Chet Atkins'in kullanmaya başlamasıyla ve bir seriye adını vermesiyle mümkün oldu. '50'lerin ikinci yarısında, '60'ların başlarında Gretsch kullanmayan neredeyse kimse kalmamıştı. George Harrison'ın ilk elektrikli gitarı (daha sonra 1987 tarihli "Cloud Nine" albümünde de çalacağı) bir Black Duo Jet modeliydi. The Monkees'in televizyon şovlarında düzenli olarak çalınması popülaritesini artırdı. Nashville, Country Club, White Falcon gibi serileri Rolling Stones'dan Roy Orbison'a, Velvet Underground'dan Animals'a, İngiliz blues'culara, '60'ların birçok grubunun elinden düşmedi. 1967'de Baldwin Pianos'a devredilen gitarlar, '70'lerde hard rock ve metal infialinde tutunamadı, ama Gretsch'i geri getirmek yine George Harrison'a ve Travelling Wilburys'e nasip oldu. Grubunun kuruluşundan itibaren Gretsch'e sadık kalan Brian Setzer, 1990 itibariyle, Chet Atkins'den sonra adına gitar üretilen ikinci kişi olarak kutlandı. Malcolm Young'dan John Frusciante'ye, Martin Gore'dan The Edge'e, Manu Chao'dan Tom Petty'ye, Robert Smith'ten Slash'e, rock'un bazı en büyük şarkılarında Gretsch sound'unun katkısı büyük. Elvin Jones, Art Blakey gibi isimlerin sayesinde ananan bir davul haline gelen Gretsch davulları da caz âleminin muteber aletlerinden biri oldu yıllar boyunca. Farklı kuşaklardan müzisyenler, mesela kırk yılı aşkın zamandır bu davulu çalan Charlie Watts da, gençlerden Rage Against The Machine'in Brad Wilk'i de tercihlerini Gretsch davulundan yana kullanıyor.

m→

MANÇO, BARIŞ

Geçenlerde, üzerinde koskoca bir "Barış Manço" yazılı bir plâk elimize geçti. Olur a, her şarkıcı gibi o da bir plâk fabrikasıyla anlaşmış ve bir plâk doldurmuş. Plâğın markası: Rigolo... Herhalde bu isimle memleketimizde bir firma daha kurulmuş... Fakat plâğın kapağı bizde alışılagelenden biraz daha temiz, biraz daha itinalı... Demek ki meraklı bir plâk firması bu...
Evet, Barış Manço bir plâk firmasıyla anlaşmış,

bu tamam. Fakat, ne yurdumuzda Rigolo adlı bir firma var, ne de plâğının kapağını itinalı ve temiz yapma tehlikesini göze alabilecek bir plâkçı... Çünkü, sözünü ettiğimiz, Manço'nun plâğı Fransa'da basılmış...
Bu çeşit işlerin hiç de kolay başarılamayacağı bir yabancı ülkede plâk yapmak öğünülecek şey doğrusu. Üstelik ortaya çıkan sonuç da kötü sayılmaz. Ancak, Türk halk musikisinin popüler müziğe uygulandığı şu günlerde Barış Manço'nun da bu yolda yürümesi, hiç değilse plâktaki dört parçadan birinde zengin kaynaklarımızdan faydalanması beklenirdi. Oysa Manço'nun yaptığı musiki, meselâ bir Johnny Hallyday kopyası olmaktan ileri gidememiş. Bu durumda plâğın tek ilgi çeken tarafı bir Türk şarkıcı tarafından söylenmesi oluyor...
Öte yandan Manço'nun buradaki yakınlarını da takdirle karşılamak gerekir. Avrupaî biçimde, başarılı bir basın ajansı gibi çalışıyorlar. Basına dağıtılmak üzere hazırladıkları notta, Manço'nun 12 Ocak'ta Paris'in ünlü Olympia'sında Adamo'yla birlikte sahneye çıkacağı yazılı. Eğer bu haber de gerçekleşirse, bizlere Barış Manço'yu bir kere daha alkışlamak düşüyor.
(Akşam, 26 Aralık 1964)

❁ ❁ ❁

Bundan önce her Türkiye'ye gelişinde müzik dünyasının önemli akımlarını öncelikle bizlere ilk olarak duyuran Barış Manço'ya her yılki alışkanlığımız ile "bu kez ne getirdiğini" sorduğumuz zaman "yok gayri" dedi. "Bu yıl böyle geldim. Tarlaları bile iki yılda bir nadasa bırakırlar. Sebebi var elbet. Uzun vadeli yatırımlar yaptım geçtiğimiz senelerde. Yeni Türk Müziğinin doğacağına inandım. Bunda, kökü Doğudan gelip Batıda gelişen akımların faydasını düşünüp psychedelic, east and west türlerini denedim."
Daha sonra ülkemizin bazı sorunlarına değindi Manço: "İnsan dünyanın her yerinde insandır, Kenya'da ya da Konya'da olsun hiç farketmez. Değişme, devamlı değişme içindedir. Olmalıdır da. Yurdumuzda sanat alanlarının birçoğunda üstlerine düşen görevleri çok kötü kullananlar var. Örneğin Türk sineması ilk günden bu yana bir santim ilerleme göstermemiş. Tiyatromuzun 1966'lardaki büyük değişmesi bizleri hâlâ bugün 'Pseude-Lâtin' Bulvar vodvillerini seyretmekten kurtardı. Müzik dünyamızda ise ilgi çekici bir değişme var. Bize uzaktan yakından hiçbir ilişkisi olmayan 20-30 yıllık 2. harp sonrası Avrupa'da ün yapmış şarkıları ipe sapa gelmez sözlerle ortaya süren bilinçsiz bir grubun yanısıra, bugüne kadar, alaturka-alafranga diye iki ayrılmış olan Çağdaş Türk Müziğinin iki yönden kıvrılarak uçuca geldiğini anlıyanlar da var. Aynı Macellan gibi. Batıdan gidip Doğuyu bularak. Bugün Çağdaş Türk Müziğinin örneklerini veren bestecilerin tek farkı, bir kısmının gitarla, diğerlerinin udla parçalarını meydana getirmeleridir. Bundan önceki yıllarda, çeşitli akımları, Türkiye'ye öncelikle getirmeye çalıştım. Sadece bir haberci gibi. Geçen yıldan beri dünyayı kasıp kavuran 'East and west' türünün sonucu olarak, ben yurdumda herhangi bir konserimde Kürdilî Hicazkâr makamından bir taksim yapabilmek cesaretini elde ettim. Bu yıl devam ediyorum. Aynı Macellan gibi. Batıdan gidip Doğuyu bulabilmek için... Doğu o kadar derin ki."
(Akşam, 9 Ağustos 1969)

S→

SOUND BITES

Şarapla ilk imtihanımı Yunanistan'daki Dafni şarap festivalinde verdim. Yunanlı dedemi ve ninemi ziyarete gittiğimizde herkes şarap içerdi, özellikle de yemeklerde retsina içilirdi. Bir gün benden yana bakmıyorlarken denedim, ama o soğuk ve nahoş tattan nefret ettim. Dafni'ye gittiğimizde sekiz yaşımdaydım. Manzara pitoreskti: Selvi ve zeytin ağaçlarına ampuller asılmıştı, göletlerin üzerine ahşap köprüler kurulmuştu ve ortalıkta içinde değişik Yunan şarapları bulunan devasa fıçılar vardı. Ziyaretçiler birkaç drahmi karşılığında bir kadeh alıp canlarının her çektiğinden tadarak ortalıkta takılıyorlardı. Bizimkiler de mutlu mutlu dalıp gitmişti, böylece ben ve erkek kardeşim bir keşif turuna çıktık. Birkaç bardak aldık ve kendi kendimize servis yapmaya başladık. Her şeyin tadı bozuk gibiydi, acıydı ve yutmanın imkânı yoktu. Yerdeki toz toprağın üstüne ya da tişörtlerimize tükürüyorduk. Sonra siyah şeyi bulduk. Kırmızıydı, ama o kadar koyuydu ki siyah gibi görünüyordu. Tadı diğer şaraplarınkine benzemiyordu. Kuru üzüm gibiydi, çok tatlı, lezzetli ve suluydu. Biz kadehlerimizi dolduruyorduk, kadehlerimiz de midemizi. Her şey çok komikti. Sesimiz çok komik çıkıyordu. Işıklar çok tatlı bir biçimde parlıyordu. Kocaman bıyıklı şişman bir Almanın bira bardağını şarapla doldurduğunu ve şarabı bira gibi mideye indirdiğini gördük. O kadar komiğimize gitti ki, gülmekten öldük. Adam ortalıktan kayboldu, ama biz hâlâ gülüyorduk. Makaralarımız çözüldü,

"Sirkte", Waldo Pierce, 1933

dizlerimizin üstüne düştük. Öyle çok gülüyorduk ki, o tatlı, sihirli içkiden daha fazla içmemiz mümkün değildi. Annemler bizi bulduğunda zar zor nefes alarak gülmekten hıçkırır vaziyette, tozun içinde sırtüstü yatıyorduk. Atina'ya dönmek için yaptığımız fırıl fırıl geçen araba yolculuğunda uyuyakaldım ve ertesi gün uyandığımda, erkek kardeşimin oyuncak Tonka kamyonuyla sürekli kafama vuruşunun nedenini çözmeye çalıştım. İlk içki çarpmasını böyle yaşadım.

❁ ❁ ❁

Altı yıl önce Mother India lokantasında çalışıyordum, görevim eski bir Fiat'la şehrin değişik yerlerine paket servisi yapmaktı. Arabanın şaşmayan tek huyu, yağmur yağdığında sunroof'un su akıtmasıydı. Glasgow'da da sık sık yağmur yağar. Rutubetli Fiat Panda kokusu ve ambalaj kâğıdı içinde acı baharat kokusu anılarımda birbirine komşudur. Şehrin bütün kestirme yollarını bilen taksicilerin ilmini irfanını kaptım ve gecede 10 pound kazandım, ama bu işi yapmamın esas sebebi, gecenin sonunda verdikleri bedava köriydi. Bir rock'n'roll grubuyla ABD turnesindeyken asla bulamadığım şey.

Eve, Glasgow'a her döndüğümde kafeteryaya giderim. Yemeğin toplumsal deneyimin zirvesi olması fikri hoşuma gidiyor –kaşık dolusu lezzetleri arkadaşlarınızla paylaşmak için masaya uzanmak. Kafa önde, eski moda yeme biçiminin bencilliğinden her zaman nefret etmişimdir. Yemek, sanki onu ağzımızdaki idam sehpasına götürecek muhafız çatalı, tabakta bekleyen bir mahkûmdur: Keyifsiz ve mahrem bir deneyim.

❁ ❁ ❁

"Hadi ye, tavuk gibi bir şey."

Her zaman "tavuk gibi" oluyor: Keklik, yılan, tavşan, kurbağa bacağı, insan. Daha önce tatmadığınız ne kadar canlı eti varsa tavuk gibi!

13. doğumgününde, annem birkaç arkadaşım için çay yapmıştı. Masanın üzerinde bir kase dolusu zeytin vardı. Babam Yunanlı, bu nedenle büyüme çağımda bir sürü Akdeniz gıdası aldım. Ewan bunları yemedi. Onun beslenme biçimi daha ziyade İskoçya'nın batı kıyı geleneğine yakındı –Lorne sosisi, patatesli gözleme ve Angel Delight tatlısı. Daha önce hiç zeytin görmemişti. Bu durum 2006 yılında garipsenebilir, ama zeytinler 1985 Glasgow'u için çok tuhaftı.

"Bu nedir?"

"Bu bir zeytin."

"Zeytin nedir?"

"Yenilen bir şey."

"Tadı nasıl?"

Tam bu esnada annem odaya girdi.

"Üzüm sever misin?"

"Evet, bayılırım."

"O zaman zeytini de seveceksin."

Elbette ki sevmedi. Beklediği tatlılık salamura duvarına toslayınca suratı ekşidi, çarpılan ağzı tabağa kara bir tükürük fırlattı. Annemin akıl yürütmesi beni hâlâ dehşete düşürür. Andy çiğnemeye başladığında, o düşünce akışını gafilane çözmeye çalıştım: Üzüm zeytine benzer, üzüm severim, zeytin de severim, tatları birbirine benzer! Gözlere korku çökmesi işten değil.

Burulmuş ağız çarpılıyor.

İşte çıktı.

"Tavuktan iyisi var mı!"

Alex Kapranos, "Sound Bites"

W→

WEEGEE

(1899-1968) Asıl adı Arthur Fellig olan ünlü Amerikan fotoğrafçısı. Özellikle 1930 ve '40'ların New York yaşamının önde gelen belgecisiydi. "Weegee", daha doğrusu "Mama Weegee" lâkabı, ona okült âlemde verilen "Quija" takma adının fonetik telaffuzundan geliyordu. Bazı kaynaklarda antik Çin'e, bazılarında Yunan filozofu Pisagor'a dayandırılan Quija, kosmosun sırrını resmeden bir spiritüel şamanın adıydı. Böyle adlandırılmanın ona psişik güçler verdiğine inanan Weegee, New York'ta herhangi bir vukuat (cinayet, yangın, kaza vb.) olduğunda herkesten önce olay mahallinde bitivermesiyle nâm salmıştı. Sahiden doğaüstü bir güce sahip olduğuna inanan çoktu.

Weegee, şimdiki Ukrayna'nın Lviv (o zamanlar Avusturya-Macaristan İmparatorluğu'nun egemenliği altında olduğu için, Lemberg) kentinde, dinibütün bir Yahudi ailesinin oğlu olarak doğdu. Çocukluğunu İbranice adıyla, Usher olarak geçirdi. Ancak on yaşında ailesiyle göçtüğü New York'ta nüfusa kaydedilirken adı Arthur olarak değiştirildi. Weegee'nin babası Avusturya'da rabbi eğitimine başlamıştı, ne var ki ABD'de bu eğitimi tamamlayıp emeline kavuşması uzun yıllar aldı; Manhattan'ın göçmenlere "sıçrama tahtası" olan aşağı doğu bölgesine yerleştikten sonra geçinmek için el arabasıyla işportacılık yapmaya başladı. Sefalet, Weegee'nin de kaderini belirledi, 14 yaşına gelince okulu bırakıp işe girdi. Bir hatıra fotoğrafçısına asistan oldu. "Süslenip poz veren insanları fotoğraflamanın kendisine göre olmadığını" zamanla anlayan Weegee, "sokağa çıkma arzusu" ile yanıp tutuşuyordu. 18 yaşına gelince işini ve aile yaşamını terkedip sokak portreleri çekmeye başladı. Komilik, bulaşıkçılık, amelelik gibi birçok iş yaparak finanse etmeye çalıştığı bu tutkusu karanlık odada iş bulunca ciddi bir mecraya yöneldi. 1921'de mesleğini New York Times gazetesinde karanlık oda ve baskı teknisyeni olacak kadar ilerletmişti. Uzman teknisyen olarak transfer olduğu Acme haber ajansında, kent yaşamına ilişkin fotoğrafları editörler tarafından keşfedilince fotomuhabiri kadrosuna geçirildi. 1925'e gelindiğinde Büyük Bunalım'a dolu dizgin koşan New York'un imge avcısı sokaklarına kavuşmuştu.

1938'de kısa dalga alıcısından New York Polis Departmanı telsizini dinleyebilen tek fotoğrafçı oydu. Bu sayede olay mahalline polisten bile önce varabiliyordu. Üstelik donanımda iyice ileri gitmiş, arabasının bagajını tam teşekküllü bir karanlık oda hâline getirmişti. Zaman içinde bir kamera edinip belgesel filmciliğe de yönelecekti. Genellikle gece çektiği olay fotoğrafları büyük gazetelere birinci sayfadan giriyordu.

Sokak ortasında vurulmuş cansız bedenler, polisler tarafından derdest edilmiş gangsterler, kanlar içinde yatan trafik kazası kurbanları, kısacası cinayet, karmaşa ve drama Weegee'nin bıraktığı fotoğraf mirasında önemli bir yer tutuyor. Ama onu sadece bu yönüyle anmak, New York'un ünlü lunaparklı plajı Coney Island'da çektiği şaheserlere, günlük yaşamın grotesk yanlarını heyecanla yansıtan yüzlerce fotoğrafa ve elbette benzersiz kent portrelerine haksızlık olur. Sözgelimi, yaz sıcağından bunalıp yangın vanalarını fıskiye yapan çocukların coşkusu kuşaklara o kadar çok şey anlattı ki, yıllar sonra Leonard Cohen için yapılan "tribute" albüm "I'm Your Fan"e o fotoğrafı koydular.

Weegee, çekirdekten yetişmiş bir fotoğrafçıydı, formal eğitim almamıştı. Ama fotografik dehasıyla New York'un modern sanat müzesi MoMA'da sayısız sergi açtı, şehrin prestijli üniversitelerinde dersler verdi. Hem sanat hem de basın çevrelerinde hayranlık uyandırabilmiş nadir fotoğrafçılardandı. Weegee'nin 1945'te yayınlanan ilk kitabı "Naked City" (Çıplak Şehir) üç yıl sonra çekilen aynı adlı filme ve peşinden gelen televizyon dizisine ilhâm kaynağı oldu.

Hayranları arasında yönetmen Stanley Kubrick de bulunmaktaydı. Kubrick, 1958'de başyapıtı "Dr. Strangelove"ın çekimi sırasında Weegee'yi danışman olarak yanına aldı ve set fotoğraflarını ona çektirdi. Peter Sellers'ın Dr. Strangelove karakterinin özgün aksanını yaratırken Weegee'nin konuşma tarzından esinlediği rivayet edildi. Usta oyuncu Joe Pesci de Weegee'nin sanatını kerteriz almış isimlerdendi. Avangard müzisyen John Zorn, Weegee'ye olan saygısını "Naked City" albümüyle ifade etti.

Don Quijote: Sen ki, benim gözümde hiç şüphesiz hödüğün tekisin, geceni gündüzüne, gündüzünü gecene katmadan, hiçbir çaba göstermeden sırf gezgin şövalyeliğin havasını teneffüs ederek, pat diye bir cezireye vali oluverdin. Ey Sancho! Evlâdım, sana söylediklerime inanmaya hazır ol ve içine dalacağın fırtınalı denizde pusulan olacak nasihatlerimi dikkatle dinle; gözlerini kendine çevirip kendi kendini tanımaya çalış; varılması en zor olan bilgi budur. Kendini tanırsan, öküze özenen kurbağa gibi şişinmezsin; öyle bir şey yaparsan, çılgınlığın tavuskuşunun kuyruğuna, köyünde domuz beslediğini hatırlatmak ise, tavuskuşunun çirkin ayaklarına benzer.

Sancho Panza: Evet, besledim, ama daha çocukken; sonra biraz büyüyüp adam olmaya yüz tuttuğumda domuz değil, kaz besledim. Ama bu bana pek önemli gibi gelmiyor; bütün valiler kral soyundan değil ya.

Don Quijote: Doğrudur. Soyunun mütevazı oluşuyla gurur duy ve atalarının çiftçi olduğunu söylemekten çekinme Sancho; çünkü senin bundan utanmadığını görünce, kimse de alay etmeye kalkmayacaktır. Kendine yol olarak fazileti seçersen, prenslere, senyörlere özenmene hiç gerek kalmaz; çünkü kan soydan geçer, fazilet edinilir; fazilet kendi başına, kandan daha değerlidir. Böyle olduğuna göre de, ki böyledir, eğer cezirene, seni görmeye akrabalarından biri gelecek olursa, onu aşağılama, onu reddetme. Aksine, kendisini ağırla, izzette, ikramda bulun... Yoksulların gözyaşları sende zenginlerin delillerinden daha fazla merhamet uyandırsın, ama adaletini etkilemesin. Zenginlerin vaat ve armağanlarının arasından, yoksulların da hıçkırıklarıyla ısrarlarının arasından gerçeği görmeye çalış. Fiilen cezalandırmak zorunda olduğun kişiyi ayrıca sözle cezalandırma; çünkü zavallıya cezanın acısı yeter, bir de kötü sözlerinkini eklemek gereksizdir. Hakkında hüküm vermek durumunda olduğun suçluyu zavallı bir adam olarak gör; insanın, kusurlu tabiatının yasalarına tâbi olduğunu unutma... Şahsını ve evini nasıl yöneteceğin hususuna gelince Sancho, sana vereceğim ilk nasihat, temiz olmaktır; tırnaklarını kes; cehaletleri yüzünden uzun tırnağın eli güzelleştirdiğini zanneden, kesmedikleri o fazlalıkları, kertenkeleyle beslenen kerkenez cırnağına daha çok benzediği halde, tırnak zanneden bazı insanlar gibi tırnak uzatma; çok pis ve çirkin bir alışkanlıktır. Asla dağınık, derbeder giyinme Sancho; özensiz kıyafet, gevşek bir kişiliğin göstergesidir. Sarmısak ve soğan yeme ki, kokusundan köylülüğün anlaşılmasın. Yavaş yürü, ağır ağır konuş; ama kendi kendini dinliyormuşsun izlenimini uyandıracak kadar da değil; unutma ki özentinin her türlüsü kötüdür. İçkiyi ölçülü iç; unutma ki şarabın fazlası ne sır, ne söz tutturur. Hapur hupur yemek yememeye ve başkalarının yanında teceşşûdan kaçınmaya özen göster Sancho.

Sancho Panza: Teceşşû ne demek, anlayamadım.

Don Quijote: Teceşşû demek, geğirme demektir Sancho; bu kelime ise, çok anlamlı olmakla birlikte, dilimizin en kaba kelimelerinden biri olduğu için, kibar kimseler, yabancı dilden alınan teceşşû kelimesini kullanır.

Sancho Panza: Doğrusu efendim, hatırımda tutmaya niyetli olduğum nasihatlerden biri geğirmemek, çünkü çok sık yaptığım bir şeydir.

Don Quijote: Geğirme deme Sancho, teceşşû de. Ayrıca Sancho, konuşmalarına her zamanki gibi bir alay atasözü karıştırmaman lâzım. Evet, atasözleri veciz sözlerdir; ama sen çoğunlukla o kadar alâkasız yerlerde kullanıyorsun ki, daha çok zırvalamak oluyor.

Sancho Panza: Buna ancak Tanrı bir çare bulabilir. Çünkü ben bir kitaptan fazla atasözü bilirim; konuştuğum zaman o kadar çok atasözü bir arada dilime geliyor ki, ağzımdan çıkmak için birbirleriyle itişip kakışıyorlar. Dilim ise, yersiz bile olsa, ilk bulduklarını fırlatıveriyor dışarı. Ama bundan böyle dikkat eder, sadece görevimin ciddiyetine uygun olan atasözlerini söylerim; altın eli bıçak kesmez; eşeğini bağla, işini sağla; kulede tehlike çanını çalan adam emniyettedir; cömertle nekesin harcı birdir.

Don Quijote: Durma Sancho! Hazır kimse karışmıyorken atasözlerini sokuştur, peşpeşe diz, sırala! Sen gene bildiğini oku! Ben sana atasözü kullanmaktan kaçın diyorum, sen bir saniyede kıyamet kadar atasözü yumurtluyorsun; üstelik de konuştuğumuz konuyla uzaktan yakından alâkası yokken... Ata bindiğinde, karakaçanının üzerinde gider gibi de gevşek oturma. Unutma ki ata binişi insanı şövalye de yapabilir, seyis de. Şunu bil ki Sancho, bir adamın okuma yazma bilmemesi veya solak olması, iki sebepten birini getirir akla: O adam ya fazlasıyla yoksul ve aşağı tabakadan bir ailenin oğludur; veya terbiyenin nüfuz edemeyeceği kadar haylaz ve hayırsız bir kimsedir.

Sancho Panza: Ölümden başka her şeyin çaresi bulunur. İdare tamamen benim elimde olduktan sonra, istediğimi yaparım; atını sağlam kazığa bağlayan... Eh, vali olunca, atım kazığın en sağlamına bağlı olacağına göre de, kim isterse çıksın karşıma! İsterlerse aşağılasınlar, iftira etsinler; ava giden avlanır; balı parmağı uzun olan yemez, kısmetlisi yer; zenginin zırvası vecize sayılır; ben hem zengin, hem vali, hem de cömert olacağıma göre, ki öyle olmayı düşünüyorum, görünürde hiçbir kusurum olmayacak. Pek yaş olma sıkılırsın, pek de kuru olma kırılırsın; büyükannem, insanın değeri serveti kadardır derdi; kök salmış adamdan intikam alınmaz!

Don Quijote: Tanrı seni kahretsin, Sancho! Seni de, atasözlerini de altmış şeytan götürsün! Bir saattir atasözlerini peşpeşe diziyor, işkence ediyorsun bana. Söyler misin, ey cahil, nereden buluyorsun bütün bu atasözlerini, nasıl kullanıyorsun, ey sersem? Ben bir tanesini yerinde kullanabilmek için, kazma sallarcasına ter döküyorum.

Sancho Panza: Zat-ı âliniz çok ufak tefek şeyler yüzünden şikâyet ediyorsunuz. Ben servetimden yararlanıyorum diye niçin böyle kahroluyorsunuz? Benim atasözlerinden başka servetim, varlığım yok ki. Şimdi aklıma dört tanesi geldi ki, tam bu durum için biçilmiş kaftan; ama söylemeyeceğim, yeri gelince susmanın adına Sancho derler.

Miguel de Cervantes

"Don Quijote"den roll'lama

Resim: Dario Moreno'nun "Sans amour / La Quete" 45'lik kapağından (Jacques Brel'in "Don Quijote-L'Homme de la Mancha" müzikalinde Sancho Panza rolünde)